

AZƏRBAYJAN

RESPUBLİKASI

DÖVLƏT ELM VƏ TEXNİKA KOMİTƏSİ

PATENT- LİSENZIYA İDARƏSİ

SƏNAYE MÜLKİYYƏTİ

(ixtirlar)

RƏSMİ BÜLLETEN N 1 (1 hissə)

Dərj olunma tarixi: 30.03.2000

BAKI-2000

İxtiralara aid bibliografik məlumatların Müəyyənləşdirilməsi üçün beynəlxalq İNİD kodları

60-keçmiş SSRİ-nin mühafizə sənədlərinin növü və nömrəsi	46-patentin dərj edilmə tarixi
11-patentin nömrəsi	51-beynəlxalq patent təsnifatının indeksi (indeksləri)(BPT)
21- ərizə sənədinin qeydiyyat nömrəsi	54-ixtiranın adı
22-ərizə sənədinin verilmə tarixi	57-ixtiranın referatı
23-sərgi ilkinliyi tarixi	71-ərizəçi, ölkənin kodu
31-ilkin ərizə sənədinin tarixi	72-ixtiranın müəllifi, ölkənin kodu
32-ilkinlik tarixi	73-patent sahibi, ölkənin kodu
33-ilkinlik ölkənin kodu	86-PJT üzrə ərizə sənədinin qeydiyyat nömrəsi və verilmə tarixi
43-ərizə sənədin dərj edilmə tarixi	

Международные коды ИНИД для идентификации библиографических данных, относящихся к изобретениям

60-вид и номер охранного документа бывшего СССР	43-дата публикации заявки
11- номер патента	46-дата публикации патента
21- регистрационный номер заявки	51-индекс(ы) Международной патентной классификации
22-дата подачи заявки	54-название изобретения
23-дата выставочного приоритета	57-реферат изобретения
31-номер приоритетной заявки	71-заявитель(и), код страны
32-номер приоритета	72-автор(ы), изобретения, код страны
33-код страны приоритета	73-патентообладатель, код страны
	86-регистрационный номер и дата подачи заявки PCT

İxtiralar

Изобретения

"Sənaye
mülkiyyəti"
rəsmi bülleten

1996-jı ildən nəşr edilir
Издается с 1996 года

официальный
бюллетень
"Промышленной
собственности"

Dərc olunma tarixi

30.03.2000

Дата публикации

Вак1

№ 1

Баку

2000

**Azərbaycan Respublikası
Dövlət Elm və Texnika Komitəsi
Patent-Lisenziya İdarəsi
"Sənaye mülkiyyəti"
rəsmi bülleteni**

Baş redaktor- Akademik A.X.Mirzəjanzadə
Baş redaktorun birinji müavini- M.M Seyidov
Baş redaktorun müavini C.S.Babayev
Redaksiya şurası: R.Mehdiyev, A.Musayev, Z.Hajiyev, N.Vəliyev,
S.Rəhimov, A.Əfəndiyev, H.Suleymanov, N.Əliyeva, B.Əskərov,
C.Babayev,Z.Mustafayev.

**Официальный бюллетень
"Промышленной собственности"
Патентно-лицензионного управления
Государственного Комитета по Науке и Технике
Азербайджанской Республики**

Главный редактор- Академик А.Х.Мирзаджанзаде
Первый заместитель главного редактора- М.М Сеидов
Заместитель главного редактора- Я.С Бабаев
Редакционный совет: Р.Мехтиев, А.Мусаев, З.Гаджиев, Н.Велиев,
С.Рагимов, А.Эфендиев, Г.Сулейманов, Н.Алиева, Б.Аскеров, Я.Бабаев,
З.Мустафаев.

Azərbaycan Respublikası DETK orqanı
Mətbuat və İnformasiya Nazirliyində
qeydə alınmışdır.
Şəhadətnamə 350
Ünvan: 370000 Bakı şəh., S.Vurğun küçəsi, 24
Redaksiyanın telefonu: 93-28-69, 93-97-86
30/06/2000 il tarixdə çapa imzalanmışdır.
Mətbəenin adı: Azərbaycan Respublikası Dövlət Elm və Texnika
Komitəsi
Tirac 50

**İXTİRAYA DAİR İDDİA SƏNƏDLƏRİ
BARƏDƏ MƏLUMATLARIN DƏRJİ**

**ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ О
ЗАЯВКАХ НА ИЗОБРЕТЕНИЯ**

Bölmə A.
İnsanın həyatı tələbatlarının təmin edilməsi.

Раздел А.
Удовлетворение жизненных потребностей человека.

(21) N 99/001382

(22) 22.07.98

(51) A 01 J 1/00

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Elmi-tədqiqat Bitki Mühafizəsi İnstitutu

(72) Babayev Şahlar Mahmud oğlu

Əliyev Qəmbiz Alı oğlu

Məmmədova Siddiqə Rza qızı

Qarayev Nizami Xəlil oğlu

(54) Pambıq toxumunun dərmanlanması üçün “AzETBMİ” üsulu və qurğusu .

(57) İxtira kənd təsərrüfatı istehsalına, xüsusilə də lifli pambıq çiyidlərinin dərmanlanması üçün üsul və qurğu yaradılmasına aiddir. Ondən, həmçinin taxıl, çuğundur və mürəkkəb xarici formaya malik bitki toxumlarının maye halında fungisidlərlə dərmanlanmasında da istifadə etmək olar.

İxtiranın məqsədi dərmanlama zamanı pambıq çiyidlərinin zədələnməsinin və kimyəvi preparat israfçılığının qarşısını almaq və qurğunun texnologici və istismar göstərijilərini yüksəltməkdir.

Qarşıya qoyulmuş məqsədə çatmaq üçün dozalaşdırıcılarla təjhiz olunmuş çiyid və kimyəvi preparat bunkerindən, transportyordan, transportyorun lentinin aşağı hissəsində qondarılmış və ona sıxılan fungisid hopdurulmuş paralondan (paralon və transportyor eyni en götürümlü işçi səthləri ilə bir birinə sıxılır) transportyorun üzəri ilə bir lay halında hərəkət etdirilən dərmanlanacaq çiyidləri texnologici prosesə daxil edən transportyorun aparılan barabanı üzərində qondarılmış paralon lentdən ibarət qurğu yaradılmış və bunkerlərin dozalaşdırıcıları transportyoru aparən barabanı ilə kinematik əlaqədədir, həmçinin transportyorun lentinə çiyidlərin hündürlüyünün yarısına bərabər hündürlükdə sıyrıjı bərkidilmiş, transportyorun lenti üzərində çiyidlərin bir lay halında verilməsi üçün məhdudlaşdırjı bənd qondarılmış, həmçinin dərmanlanmış çiyidlərin səthindəki izafi kimyəvi preparatı götürmək üçün əlavə quru paralondan istifadə olunmuşdur.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский Институт Защиты Растений.

(72) Бабаев Шахлар Махмуд оглы

Алиев Гамбиз Алы оглы

Мамедова Сиддига Рза кызы

Караев Низами Халил оглы

(54) Способ и устройство для протравливания семян хлопчатника “AzETBMİ”.

(57) Изобретение относится к сельскохозяйственному производству, в частности к способам и устройствам для протравливания опущенных семян хлопчатника, и может быть использовано в протравливателях, предназначенных для протравливания семян различных культур (зерна, свёклы и др.) мокрым способом.

Задачей изобретения является устранение повреждения семян и перерасхода ядохимикатов при протравливании, увеличении технологической и эксплуатационной возможности устройства.

Предлагаемое устройство содержит горизонтально-расположенный ленточный транспортёр, вращение ведущего барабан которого передаётся посредством цепной передачи от электродвигателя. Под лентой транспортёра установлен смачиватель находящийся в бачке, рабочая поверхность паралонового смачивателя прижимается к рабочей поверхности ленты, со скрепками. Верхняя часть паралона охватывает ведомый барабан транспортёра, кроме того имеет бункеры соответственно с дозаторами для семян и ядохимикатов. Ведущий барабан с цепным приводом имеет кинематическую связь с дозаторами, над лентой установлен ограничитель семян, избыточный препарат удаляется с поверхности семян, установкой дополнительного сухого паралона, находящегося в бачке, при выходе протравленные семена встречаются со специальными планками и высыпаются в мешок. Транспортёр и электродвигатель установлены соответственно на плите и на стойке, дозатор связан с бачками по шлангу.

(21) N 96/000694

(22) 22.09.94.

(51) A 01 J 25/09

(71)(73) ТТ “Bulud” КМ

(72) İsmayılov Nadir Səlim oğlu

(54) Çoxdayaqlı yağışyağdırana maşın.

(57) İxtira kənd təsərrüfatına aiddir, kənd təsərrüfatı bitkilərinin suvarılmasının mexanikləşdirilməsində istifadə edilə bilər.

İxtiranın məsələsi yayışyağdırana maşının effektiv istifadə edilməsini artırmaq və su itkisini azaltmaq üçün yağışyağdıranın kəmərlə quruluşlarının və aparatları konstruktiv dəyişdirməkdir.

Çoxdayaqlı yağışyağdırana maşının mahiyyəti, ondan ibarətdir ki, nasos və idarə etmə lövhəli hidroenergetik qovşaqlar, şaquli yuxarı istiqamətlənən, yanlarında dəlikləri olan yağışyağdırana aparatlar və dayaqlarda tağ formasında saxlanılan suötürən boru sistemli, özü hərəkət edən yağışyağdırana kəmərlə quruluşu, yüngül asma konstruksiyada, yer səthilə fermaların alt hissələri arasındakı aralıqda, öz vəziyyətlərini dəyişdirə bilən formada hazırlanır və o, nazik divarlı, bujaq formalı materialdan hazırlanan, bir neçə en tirlər, onların üzərində simmetrik bərkidilən, nazik divarlı boru materialından hazırlanan jüt borular, simmetrik yerləşdirilmiş jüt troslarla əlavə dartılmış, uzunluqları prolyotların uzunluğuna bərabər, enləri isə bitkilərin sıralarındakı ara məsafələr ölçüsündə olan yüngül konstruksiyalar; onların kənar en tirlərinin yan səthlərinə uzununa quraşdırılan, nazik divarlı boru materialından hazırlanmış, podşipnikli

başlıqlar; onların üzərində bənd quruluşları ilə əlaqələndirilən asma trosar; asma konstruksiyaların üstünə bənd quruluşları ilə əlaqələndirilmiş yüngül (və ya kapron) boru materialından hazırlanmış borular; onların yan səthlərinə maşın hərəkəti istiqamətində bərkidilən, başlarında yarım sferik yarıqlı dəlikləri olan, yağışyağdırən aparatlar; ucları yüngül borularla və su ötürən boru sistemilə əlaqələndirilən, sərf tənzimləyən ventilli, elastik suyönəldijji borular; konstruksiyaların başlıqlarını birləşdirən, dayaqaların yan səthlərinə bərkidilən, dar dəlikli metal lövhələr; asma trosarın ucları ilə birləşdirilən hərəkət etdirilən tros; fermaların dayaq tirlərinə bərkidilən bloklar və mərkəzi dayaqa bərkidilən, yük qaldırən mexanizmlil, tros dolayijjil barabandan ibarətdir.

Bundan başqa elektrik nasosunun əks təsir etməsi üçün dəyişdirijji açar fazaları dəyişdirən elementlərlə təjhiz olunmuşdur.

(71)(73) МП “Булуд” за технический прогресс

(72) Исмайлов Надир Салим оглы

(54) Многоопорная дождевальная машина

(57) Изобретение относится к сельскому хозяйству и может быть использовано при механизации полива сельхоз культур.

Задачей изобретения является снижение потери воды за счёт конструктивных изменений дождевальных поясов и аппаратов, позволяющие увеличить эффективность использования дождевальной машины.

Сущность изобретения многоопорной дождевальной машины, включающая гидротехнический узел, состоящий из насоса и щита управления, самоходные дождевальные пояса, выполненные из водопроводящих трубопроводов, поддержанные на опорах в виде арки, шпренгельными фермами, дождевальных аппаратов боковыми щелевыми отверстиями, закреплённые на трубопроводах по направлению вертикально вверх, заключается в том, что дождевальные пояса выполнены лёгкими висячими конструкциями с возможностью изменения своих положений в пределах от поверхности земли до нижних частей ферм и содержит некоторые поперечные балки из тонкостенного углового материала, на них симметрично закреплена пара продольных балок из тонкостенного трубчатого материала, предварительно натянуты симметрично протянутой парой продольных тросов, на боковых поверхностях крайних поперечных балок смонтированы головки из трубчатого материала, на них хомутами закреплены трубы из лёгкого (или капронового) материала, на боковых поверхностях этих труб по направлению движения машины закреплены дождевальные аппараты с щелевидными сферическими отверстиями на головках и концы соединены с водопроводящими трубопроводами, эластичные водоподающие трубки с расходорегулирующими вентилями равные размерам длине пролётов и ширине размерам между растениями в рядах, металлические планки с узкими отверстиями закреплены на продольных поверхностях опор для соединения головок конструкции перемещающий рос, протянутый через тросо-направляющие блоки, закреплённые на стойках ферм, соединён с висячими тросами, а грузоподъёмный механизм с тросонаматываемым барабаном закреплён на центральной опоре и соединён с перемещающим тросом.

Кроме того, переключатель снабжён элементами, изменяющими фазы электронасоса для его обратного действия.

(21) N 96/000855
(22) 12.09.96
(51) A 01 D 51/00
(76) Mehdiyev Tofiq Kərəm oğlu
(54) Meyvəyiğan

(57) Təklif olunan ixtira qoz, şabalıd və alma tipli meyvələrin yer səthindən yığılması üçündür.

İxtiranın məqsədi-qurğunun etibarlılığının və rahatlığının artırılmasıdır.

Bu məqsədə belə nail olunur ki, tutuju “Q” şəkilli lingin qısa hissəsilə əlaqəli olaraq gövdənin istiqamətləndiriji dəşiyində ox üzrə hərəkət edən və fırlanmasına məhdudiyət qoyulma şərti ilə yerləşdirilərən dəstək ilə gövdənin xarijinə birləşdirilmişdir.

Tutğunun paz şəkilli dəşiyində, oxda diyirjək oturdulmuş və gövdənin yan elementləri maili quraşdırılmışdır. Eyni zamanda yan elementlərin qövsvari dayaq kənarlarının əyrilik mərkəzi lingin fırlanma oxu ilə üst-üstə düşür.

Ling iki hissədən düzəldilərək, qısa hissəsinə gövdə ilə əlaqəsi olmayan uzun işçi hissə sökülə bilmək şərti ilə birləşdirilmişdir.

Habelə tutğunun və gövdənin kontaktda olan səthləri fiqurlu hazırlanmışdır.

(76) Мехтиев Тофиг Керем оглы
(54) Плодосборник.

(57) Изобретение предназначено для сбора плодов типа орех, каштанов и яблок с поверхности земли.

Задача изобретения: повышение надёжности и удобства эксплуатации.

Указанная задача решается тем, что держатель, связанная с короткой частью “Т” образного рычага размещён в направляющем отверстии корпуса с возможностью осевого перемещения и ограничения поворота вокруг оси и закреплён с рукояткой с наружной стороны корпуса. В пазу держателя установлен ролик на оси. Боковые элементы корпуса закреплены уклонно, причём центры кривизны у дугообразных кромок последних совпадают с осью вращения рычага.

Рычаг образован из двух частей, где к короткой части, съёмно установлена не заземлённая корпусом длинная рабочая часть.

При этом контактирующие поверхности держателя и корпуса выполнены соответственно фигурными.

(21) N 98/001210
(22) 06.11.98
(51) A 23 B 4/04, A 23 L 1/10, 1/42

(76) İbrahimova Liliya Rüstəm qızı

Nəbiyev Əli İsmayıl oğlu

(54) “Universalniye” pelmenlərinin istehsalı üsulu.

(57) “Universalniye” pelmenləri hər bir qida xammalı emal edən müəssisələrdə hazırlana bilər.

Təklif olunan üsulun məqsədi pelmenlərin dondurulmasının aradan götürülməsinin, əmtəə görünüşünün, orqanoleptik göstərijilərin, 0⁰J-dən yuxarı temperaturda və normal şəraitdə məmulatın keyfiyyətinin təmin etməsi.

Məsələ “Universalniye” pelmenlərinin hazırlanmasının təklif edilmiş aşağıdakı üsulu ilə həll olunur: çiy ətin hazırlanması, qiyməyə xırdalanması, qiymənin qarışdırılması, xəmir üçün duz məhlulunun və xəmirin hazırlanması, pelmenlərin ştamplanmasında işlədilən ətdən piy əzələsinin çıxardılması, xırdalanmış xammalın baş soğan ilə qarışdırılmasından sonra qatışıq həjmini 2-3 dəfəyə azaldana kimi qızardılır. Sonra kütləyə xörək duzu əlavə olunur və nəmliyi 10%-dan çox olmaması şərtilə qurudulur, üyüdülmüş qara istiot və piy əlavə olunur və birjini kütlə alınana kimi qarışdırılır, xəmir üçün sulu xörək duzu məhluluna xörək turşusu vurulur və ştamplamadan sonra pelmen yarımfabrikatı tərkibində nəmliyin 10%-dan çox olmaması şərtilə qurudulur.

(76) Ибрагимова Лилия Рустам кызы

Набиев Али Исмаил оглы

(54) Способ производствапельменей “Универсальные”.

(57) Пельмени “Универсальные” могут быть изготовлены на любых предприятиях по переработке пищевого сырья.

Задачей предлагаемого способа является исключение заморозки пельменей, обеспечение товарного вида, органолептических показателей, доброкачественности изделий при температуре выше 0⁰C и нормальных условиях.

Поставленная задача решена предложенным способом получения пельменей “Универсальные”, включающим подготовку сырого мяса, измельчения в фарш, вымешивание фарша, приготовление водного раствора соли для теста, приготовление теста, формовку пельменей при производстве которых из подготовленного мяса удаляют жировую ткань, измельчённое сырьё с луком (репчатый) после вымешивания подвергают обжарке до уменьшения объёма массы в 2-3 раза. Затем добавляют соль поваренную пищевую и высушивают до содержания влаги не более 10%, добавляют перец чёрный молотый, жир, вымешивают до однородной массы, а в водный раствор поваренной соли для теста добавляют пищевую кислоту, после формовки пельменей полуфабрикат подвергают высушиванию до содержания влаги не более 10%.

(21) N 95/000602

(22) 25.05.95

(51) A 61 B 6/00

(71)(73) Ə.Əliyev ad. Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutu

(72) Səlimxanova Xanım Xanlar qızı

Qarayev Məmmədhüseyn Elyas oğlu

Səmədov Rüstəm Nadir oğlu

Şirəliyev Oqtay Kazım oğlu

(54) Mədəaltı vəzin funksional vəziyyətinin radioizotop diaqnostikası üsulu.

(57) İxtira tibbi radiolojiyaya aiddir.

Mədəaltı vəzin funksional vəziyyətinin radioizotop diaqnostika üsulu ikili nişanlanmış Se^{75} metionin və Tj^{99m} – XİDA dinamik tsintografiyanın nəticələrinə əsasən qarajiyərin aydın təsvirini çıxmaq şərti ilə mədəaltı vəzin dəqiq təsvirini almağa imkan verir.

Müayinənin ilk üç dəqiqəsində Se^{75} metioninin tutulma faizinə görə mədəaltı vəzi sekretor və endokrin funksiyası haqqında müəyyən fikir söyləmək olar.

Beləliklə, göstərilən üsul mədəaltı vəzin funksional vəziyyətinin diaqnostikanın dəqiqliyini artırır, müayinə müddətini iyirmi dəfə (üç dəqiqəyədək) qısaldır, şüa yükünü kritik üzvə və müayinə olunan şəxsin bütün bədənində təxminən on dəfə azaldır və Se^{75} metioninin qarajiyərə düşməsinin qarşısını alır.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Институт Усовершенствования Врачей.

(72) Селимханова Ханым Ханлар кызы

Гараев Мамедгусейн Эльяс оглы

Самедов Рустам Надир оглы

Ширалиев Октай Кязим оглы

(54) Способ радиоизотопной диагностики функционального состояния поджелудочной железы.

(57) Изобретение относится к медицинской радиологии.

Способ радиоизотопной диагностики функционального состояния поджелудочной железы по данным динамической сцинтиграфии с двойной меткой Se^{75} – метионин и Tc^{99} - ХИДА позволяет получать четкое изображение поджелудочной железы путем вычитания отчетливого изображения печени, по проценту захвата Se^{75} – метионин в первые 3 минуты исследования можно судить об её секреторной и эндокринной функции.

Таким образом, предполагаемое изобретение повышает точность диагностики функционального состояния поджелудочной железы, сокращает время исследования в 20 раз (до 3 минут), снижает лучевую нагрузку на критический орган и всё тело обследуемого в среднем в 10 раз и предотвращает попадание Se^{75} – метионина в печень.

(21) 99/001287

(22) 26.01.99

(51) А 61 К 31/00

(76) Qasimov Xəlil Məmməd Əli oğlu

(54) Endogen və ekzogen xəstəliklərin müalicəsi üçün “Resorbin” dərman vasitəsi.

(57) İxtira tibbə və farmokologiyaya aid olub, xüsusən dərin sistem mikozlarına və mayaya oxşar göbələklərə, irin və virus infeksiyalarına (həm in vitro, həm in vivo) qarşı istifadə olunan, kimyaterapevtik aktivliyi ilə seçilən, radioprotektor və dəri yanıqlarına qarşı xüsusiyyətləri ilə fərqlənən maddələrə aiddir.

İxtiranın əsas məqsədi, göbələk, irin, virus infeksiyalarının müalicəsində istifadə olunan dərman preparatlarının arsenalını genişləndirmək, həmçinin radioaktiv şüalara və dəri üzərində yaranan yanıqlara qarşı həm in vitro, həm in vivo istifadə olunan dərman preparatlarının konsentrasiyasını azaltmaqla preparatın müalicə gücünü və rezorbsiya dərəcəsini artırmaq, müalicə vaxtını azaltmaq, patogen mikroorqanizmlərə qarşı seçici təsirini artırmaqdır.

Qarşıya qoyulan məsələ “Resorbin” adlanan yeni dərman vasitəsindən istifadə edilməklə həll olunur. “Resorbin” poliyen antibiotiklər, xüsusi ilə levorin adlanan membranaktiv poliyen antibiotikin dimetilsulfoksid məhlulunda komponentlərin bir-birinə aşağıdakı nisbət dərəcəsində həll edilməsi yolu ilə alınır, kütlə %:

Levorin	0,01-2
Dimetilsulfoksid	qalanı

“Resorbin” dərman vasitəsi 0,1-20mq levorin tozu 1ml dimetilsulfoksiddə həll edilərək alınır. Beləliklə, bu yolla yaradılan yeni dərman vasitəsi “Resorbin” prototipdə göstərilən bütün çatışmazlıqları aradan götürür.

“Resorbin” dərman vasitəsindən istifadə edən zaman yeni xüsusiyyətlər meydana çıxmışdır. Belə ki, “Resorbin” nəinki patogen göbələk, hətta irin və virus infeksiyalarına, radioaktiv şüalara və dəri yanıqlarına qarşı yüksək effektiv müalicəvi təsir göstərir.

(76) Касимов Халил Мамед Али оглы

(54) Лекарственное средство “Резорбин” для лечения эндогенных и экзогенных заболеваний.

(57) Изобретение относится к медицине и фармакологии, в частности, к веществам, обладающим химиотерапевтической активностью против возбудителей глубоких системных микозов и дрожжеподобных грибов, гнойных и вирусных инфекций. А также к веществам, обладающим радиопротекторными и противоожоговыми свойствами, как ин витро, так и ин vivo.

Задачей изобретения является расширение арсенала лекарственных средств при лечении грибковых, гнойных и вирусных инфекций, также от радиоактивного облучения и ожогов поверхности кожи и эпителиального слоя, как ин витро, так и ин vivo, повышение эффективности лечения, уменьшение концентрации используемого вещества при достижении максимальной эффективности лечения, увеличение степени резорбции препарата и избирательного воздействия его на патогенные микроорганизмы.

Поставленная задача достигается использованием “Резорбин”-а в качестве нового лекарственного средства, представляющего собой раствор

мембраноактивного макролидного гептаенного антибиотика леворина в диметилсульфоксиде при следующих соотношениях компонентов, масса %:

Леворин	0,01-2
Диметилсульфоксид	остальное

Лекарственное средство “Резорбин” получается растворением 0,1-20мг порошка леворина в 1мл диметилсульфоксида. Созданная таким путём новое лекарственное средство леворина - “Резорбин” – устраняет все недостатки, присущие прототипу. При использовании нового лекарственного средства “Резорбин” были выявлены новые, до сих пор неизвестные свойства. Так, оказалось, что “Резорбин” оказывает эффективное лечебное действие не только на патогенные грибковые клетки, гнойные инфекции, но и на вирусные инфекции, а также обладает радиопротекторными и противоожоговыми свойствами.

(21) N 96/000773

(22) 03.11.94.

(51) A 61 K 31/47, J 07 D 215/00

(71)(73) Dayiti Farmasyutikal Co.,Ltd, (Capan)

(72) İuiti Kimura

Kasuxiro Kavakami

Norimasa Mikata

Keydzi Utiyama

Tazuo Uemura

Yuzuke Yukimoto

(54) 7-[7-(S)-amino-5-azaspiro(2,4)heptan-5-il]-8-xlor-6-flüor-1-[1R,2S]-2-flüortsiklopropil]-4-okso-1,4-dihidroksinolin-3-karbon turşusunun 3/2 hidratının (variantlar) selektiv alınması üsulu, antibakterial aktivliyə malik olan susuz 7-[7-(S)-amino-5-azaspiro(2,4)heptan-5-il]-8-xlor-6-flüor-1-[1R,2S]-2-flüortsiklopropil]-4-okso-1,4-dihidroksinolin-3-karbon turşusu, əjzaçılıq kompozisiyası, bakterial infeksiyaların müalicəsi üsulu.

(57) İxtira dərman maddələrinin alınması sahəsinə aiddir, tibdə və əjzaçılıq sənayesində tətbiqini tapa bilər.

Məqsəd həm mövjud olan antibakterial agentlərin çeşidinin genişləndirilməsindən, həm də bərk şəkildə istifadə olunan və onların tərkibinə daxil olan aktiv inqredientlərin (bakterial infeksiyaların effektiv müalicəsində istifadə edilən) və xüsusən 3/2 hidratın kristallik formasının alınmasının yüksək çıxımlılıq və selektivliyini təmin edən 7-[7-(S)-amino-5-azaspiro(2,4)heptan-5-il]-8-xlor-6-flüor-1-[1R,2S]-2-flüortsiklopropil]-4-okso-1,4-dihidroksinolin-3-karbon turşusunun (bundan sonra birləşmə 1), həmçinin onun susuz kristallik formasının alınma üsulunun yaradılmasından ibarətdir.

Məsələn həll etmək üçün, antibakterial agentin aktiv komponenti kimi kristallik 3/2 hidrat və 1 birləşməsinin susuz forması və həmçinin 1 birləşməsinin 3/2 hidratının kristallarının alınma üsulu təklif olunmuşdur ki, bu da, birləşmə 1-

in ilkin kristallarının sulu həlledijidə və ya suda işlənməsini, ya da kristalların sulu həlledijidən və ya sudan təzədən kristallaşmasını təmin edir.

Məsələnin həllinə tərkibində aktiv inqridiyent kimi birləşmə 1-in 3/2 hidratı olan antibakterial agenti köməklik göstərir, bunun üçün təklif olunmuş müaliyə üsulunda verilmiş birləşmənin 3/2 hidratının terapevtik effektiv miqdarı götürülür. Bu ixtirada istifadə olunan 1 birləşməsinin 3/2 hidratı üçün rentgen şüalarının difraksiyası müəyyən qiymətə (xarakterik)malikdir.

İxtirada bütün göstərilmiş amillərdən istifadə olunması yüksək göstərijilərin alınmasına imkan verir və qarşıya qoyulmuş məsələni tam həll edir.

(71)(73) Даити Фармасъютикал Ко., Лтд, Япония

(72) Иуити Кимура

Касухиро Каваками

Норимаса Миката

Кейдзи Утияма

Тазуо Уемура

Юзуке Юкимото

(54) Способ селективного получения 3/2 гидрата 7-[7-(S)-амино-5-азаспиро(2,4)гептан-5-ил]-8-хлор-6-фтор-1-[1R,2S]-2-фторциклопропил]-4-оксо-1,4-дигидрохиолин-3-карбоновой кислоты (варианты), безводная гидрата 7-[7-(S)-амино-5-азаспиро(2,4)гептан-5-ил]-8-хлор-6-фтор-1-[1R,2S]-2-фторциклопропил]-4-оксо-1,4-дигидрохиолин-3-карбоновая кислота, обладающая антибактериальной активностью, фармацевтическая композиция, способ лечения бактериальных инфекций.

(57) Изобретение относится к области получения лекарственных препаратов и может найти применение в медицине и фармацевтической промышленности.

Задача заключалась в расширение ассортимента, как существующих антибактериальных агентов, так и входящих в их состав активных ингредиентов, используемых в твердой форме, пригодных для лечения бактериальных инфекций, и особенно в создании способа, обеспечивающего высокий выход и селективность получения кристаллической формы 3/2 гидрата 7-[7-(S)-амино-5-азаспиро(2,4)гептан-5-ил]-8-хлор-6-фтор-1-[1R,2S]-2-фторциклопропил]-4-оксо-1,4-дигидрохиолин-3-карбоновой кислоты (далее соединение 1), а также её безводной кристаллической формы.

Задача решена тем, что в качестве активного ингредиента антибактериального агента предложены кристаллические 3/2 гидрат и безводная форма соединения 1, а также способом получения кристаллов 3/2 гидрата соединения 1, который включает обработку исходных кристаллов соединения 1 в водном растворителе или воде, или перекристаллизацию кристаллов из водного растворителя или воды.

Решению задачи способствует предложенный антибактериальный агент, содержащий в качестве активного ингредиента 3/2 гидрат соединения, при этом в предложенном способе лечения вводят эффективное количество 3/2 гидрата данного соединения.

Используемый 3/2 гидрат соединения 1 имеет характерное значение дифракции рентгеновских лучей.

Использование изобретения в совокупности всех указанных признаков позволяет получить высокий результат и решает поставленную задачу в полном объеме.

(21) N 99/001506

(22) 11.07.97

(51) A 61 K 31/52, 37/24

(76) İnsanov Əli Binnət oğlu

(54) Bronxial obstruksiyanın müaliyə kompozisiyası.

(57) İxtira tibbin farmakologiya sahəsinə və xəstələrdə bronxial obstruksiyanın müaliyəsində işlədilən dərman preparatlarına aiddir.

Bu ixtiranın vəzifəsi bronxial obstruksiyanın müaliyəsi üçün möhkəm müaliyəvi nəticəyə malik və xəstə orqanizmin immun sisteminə eyni vaxtda müsbət təsir göstərə bilən yüksək nəticəli kompozisiya yaratmaqdır.

Qarşıya qoyulan vəzifənin həyata keçirilməsi, bronxial obstruksiyanın müaliyəvi kompozisiyası üçün işlədilən teofilin və efedrin kimi aktiv maddələrə xloro-fosfat və prednizolonun müəyyən nisbətdə əlavə edilməsi ilə əldə edilir.

(76) İnsanов Али Биннат оглы

(54) Композиция для лечения бронхиальной обструкции.

(57) Изобретение относится к области медицины, в частности, к фармакологии, и касается лекарственных препаратов для лечения больных с бронхиальной обструкцией.

Задачей настоящего изобретения является создание высокоэффективной композиции для лечения бронхиальной обструкции, обладающей стойким лечебным эффектом и способностью одновременного позитивного воздействия на иммунную систему организма больного.

Решение поставленной задачи достигается тем, что в известную композицию для лечения бронхиальной обструкции, содержащую активные вещества – теofilлин и эфедрин, дополнительно вводят хлоро–фосфат и преднизолон в определенных соотношениях.

(21) N 96/000833

(22) 17.05.96

(51) A 61 N 1/42

(76) Əliyev Həsən Novruz oğlu

(54) Qızıl yelin müaliyə üsulu.

(57) İxtira tibb sahəsinə aiddir və qızıl yel kimi dəri üstü yoluxucu xəstəliyin müaliyəsi üçün istifadə oluna bilər.

İxtiranın məqsədi, dərman preparatları istifadə olunmadan xəstəlik residivlərinin istisna olunması və müalicə müddətini qısdırılması hesabına müalicənin effektivliyini təmin edən qızıl yelin müalicə üsulunun işlənilib hazırlanmasıdır.

Bu məsələ zədələnmiş sahəyə iki mərhələdə sabit maqnit sahəsilə təsir etməkdən ibarət olan üsulun təklif edilməsilə həll olunur, belə ki, ilk 3-4 prosedura 350-400 E, sonrakı 5-6 prosedura isə 200-250E gərginlikli maqnit sahəsilə hər gün 5-10 dəq. ərzində aparılır.

(76) Алиев Гасан Новруз оглы

(54) Способ лечения рожистого воспаления.

(57) Изобретение относится к области медицины и может быть применено для лечения такого кожного инфекционного заболевания, как рожистое воспаление.

Задачей изобретения является разработка способа лечения рожистого воспаления, обеспечивающего эффективность лечения за счёт исключения рецидивов заболевания и сокращения сроков лечения, без использования лекарственных препаратов.

Поставленная задача решена предлагаемым способом, включающим воздействие на поражённый участок постоянного магнитного поля в две стадии, причём первые 3-4 процедуры при напряжённости магнитного поля 350-400 Э, а последующие 5-6 процедур при напряжённости 200-250 Э, в течении 5-10 минут ежедневно.

(21) N 94/000250

(22) 03.01.94.

(51) A 61 N 1/42

(76) Əliyev Həsən Novruz oğlu

(54) Kalkulyoz bursitin müalicə üsulu.

(57) İxtira tibbə, məhz travmatologiya və ortopediyaya aiddir.

İxtiranın məqsədi kalkulyoz bursitin müalicə müddətinin qısdırılması, ossifikatın sorulması və hərəkət həjminin artırılmasıdır.

Zədələnmə nahiyəsinə ilk 3 gün ərzində 400-500 E və sonrakı 5 gün ərzində 250-300 E gərginlikli sabit elektromaqnit sahəsilə təsir edirlər, təsir hər gün 5-10 dəqiqə müddətində həyata keçirilir.

(76) Алиев Гасан Новруз оглы

(54) Способ лечения калькулёзного бурсита.

(57) Изобретение относится к медицине, а именно к травматологии и ортопедии.

Задачей изобретения является сокращение сроков лечения калькулёзного бурсита, рассасывания оссификата и увеличение объёма движений.

На область поражения воздействуют постоянным электромагнитным полем напряжённостью 400-500 Э в течении первых 3-х дней и 250-300 Э в течении последующих 5-ти дней, причём воздействие осуществляется ежедневно в течении 5-10 минут.

(21) N 96/000748

(22) 03.10.95.

(51) A 61 N 1/42

(76) Əliyev Həsən Novruz oğlu

(54) Xroniki osteomielitin müalicjə üsulu.

(57) İxtira tibbə, məhz travmatologiya və ortopediyaya aiddir.

İxtiranın məqsədi operativ müdaxilə olmadan, maqnitoterapiya metodunun tətbiqi hesabına xroniki osteomielitin müalicjəsinin effektivliyinin artırılması, həmçinin müalicjə vaxtının və müddətinin azaldılmasıdır.

Məqsədə onunla nail olunur ki, xroniki osteomielitin, dərman vasitələrinin yeridilməsindən və sümüyün zədələnmə yerinə uyğun olaraq iki mərhələdə maqnitoterapiyanın keçirilməsindən ibarət olan müalicjə üsulunda, əvvəljə 7 gün ərzində 350-400E gərginlikli, sonra isə 10-23 gün ərzində 200-300E gərginlikli sabit elektromaqnit sahəsilə təsir edirlər, bu zaman təsir etmə hər gün 10-15 dəqiqə ərzində aparılır.

(76) Алиев Гасан Новруз оглы

(54) Способ лечения хронического остеомиелита.

(57) Изобретение относится к медицине, а именно к травматологии и ортопедии.

Задачей изобретения является повышение эффективности лечения хронического остеомиелита без оперативного вмешательства за счёт применения метода магнитотерапии, а также сокращения сроков и времени лечения.

Данная задача достигается тем, что при способе лечения хронического остеомиелита, заключающегося во введении лекарственных средств и проведении магнитотерапии в 2 этапа соответственно по месту поражения кости, вначале воздействуя постоянным электромагнитным полем напряжённостью 350-400Э в течении 7 дней, а затем 200-300Э в течении 10-23 дней, при этом воздействие проводят ежедневно по 10-15 минут.

Bölmə B.

Müxtəlif texnologici proseslər.

Раздел B.

Различные технологические процессы.

(21) N 98/001162

(22) 28.11.97

(51) B 01 D 53/02

(71)(73) Azərbaycan EA Qeyri-üzvi və Fiziki Kimya İnstitutu.

(72) Ənnağiyev Mürşüd Xanvəli oğlu

Əliyeva Sultan Həmid qızı

(54) Havanı turşu buxarlarından təmizləmək üçün adsorbent.

(57) İxtira neft kimyasına aid olub, bərk adsorbentlər vasitəsi ilə HCl və H₂SO₄ turşuları boşaldılan, doldurulan və nəql edilən zaman və eyni zamanda sorucu şkaflarda əmələ gələn turşu buxarlarını tutmağa aiddir.

İxtirada əsas məqsəd HCl və H₂SO₄ turşu buxarlarını tutarkən adsorbentlərin adsorbsiya qabiliyyətini artırmaqdan ibarətdir.

Qarşıya qoyulmuş məsələnin həlli aktivləşdirilmiş mordenitin hidrogen formasından istifadə olunmasına əsaslanmışdır.

İstifadə olunan mordenit nümunəsi Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ordubad rayonundan götürülmüş tufun mineral tərkibi belədir % : mordenit – 70,0-80,0; kvars – 15,0-18,0; kalsit – 3,0-5,0; montamorillonit- 2,0-5,0, mordenitin kimyavi tərkibi isə % : SiO₂ - 65,00-66,00; Al₂O₃ – 10,50-11,00; TiO₂ - 0,28-0,30; Fe₂O₃- 3,25-3,30; FeO - 0,00-0,001; MgO-0,44-0,50; MnO-0,00 –0,001; CaO – 4,60-4,80; Na₂O – 1,86-1,90; K₂O – 0,52 – 0,60; N₂O⁺ – 9,98-10,10; N₂O⁻ - 3,31-6,60.

Təklif olunan adsorbentdə kimya sənayesində ventilyasiya zamanı turşu buxarlarını tutmaqda, xalq təsərrüfatının müxtəlif sahələrində məsələn, nəfəskah klapanlarında, neft quyularında, nefti və kimyəvi məhlulları boşaldarkən və nəql edərkən istifadə etmək olar.

(71)(73) ИНФХ АН Азербайджанской Республики

(72) Аннагиев Муршуд Ханавели оглы

Алиева Султан Гамид кызы

(54) Адсорбент для очистки воздуха от паров кислых выбросов.

(57) Изобретение относится к нефтехимии в частности к адсорбционной очистке вентиляционного воздуха от паров HCl и H₂SO₄ при загрузке и выгрузке, транспортировке кислот с твердыми адсорбентами.

Задачей предполагаемого изобретения является повышения адсорбционной способности мordenита по отношению к кислотным остаткам HCl и H₂SO₄ при очистке воздуха от последних.

Поставленная задача решается тем, что используют активированный мordenит водородной формы.

Используемый мordenит, месторождения Нахичеванской Автономной Республики, Ордабадского района представляет собой туф следующего минералогического состава, вес.% : мordenит – 70,0-80,0; кварц – 15,0-18,0; кальцит – 3,0-5,0; монтмориллонит- 2,0-5,0, где мordenит имеет следующий химический состав, вес.% : SiO₂ - 65,00-66,00; Al₂O₃ – 10,50-11,00; TiO₂ - 0,28-

0,30; Fe₂O₃- 3,25-3,30; FeO - 0,00-0,001; MgO-0,44-0,50; MnO-0,00 –0,001; CaO – 4,60-4,80; Na₂O – 1,86-1,90; K₂O – 0,52 – 0,60; H₂O⁺ – 9,98-10,10; H₂O⁻ - 3,31-6,60.

Предлагаемый адсорбент может быть использован в химической промышленности по очистке вентиляционного воздуха от паров кислот в различных отраслях народного хозяйства, например в дыхательных клапанах, в буровых скважинах, при выгрузке и загрузке нефтепродуктов и химических веществ во время транспортировки.

(21) N 94/000376

(22) 02.06.94.

(51) B 01 D 53/02

(71)(73)Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası.

(72) Alxazov Tofiq Həsən oğlu

Dadaşov Qismət Ağaməşədi oğlu

Əliyeva Səidə Zahid qızı

(54) Qazların doymamış karbohidrogenlərdən təmizlənməsi üsulu.

(57)İxtira kimya sənayesinin qaz tullantılarının doymamış karbohidrogenlərdən təmizlənməsi üsulunun təkmilləşdirilməsinə aiddir.

İxtiranın məqsədi adsorbentlərin adsorbsion tutumunu artırmaq yolu ilə qazların doymamış karbohidrogenlərdən təmizlənməsi üsulunun yaradılmasıdır.

Qarşıya qoyulan məsələ qazları doymamış karbohidrogenlərdən təmizləmək üçün adsorbent olaraq 2-6 % (kütlə) fosfat turşusu ilə işlənmiş seolitlərdən istifadə olunması ilə həll edilir.

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия.

(72) Алхазов Тофик Гасан оглы

Дадашев Гисмет Агамешади оглы

Алиева Саида Захид кызы

(54) Способ очистки газов от ненасыщенных углеводородов.

(57)Изобретение относится к усовершенствованию способа очистки газовых выбросов химических производств от ненасыщенных углеводородов.

Задачей изобретения является создание способа очистки газовых сред от ненасыщенных углеводородов за счет увеличения адсорбционной ёмкости адсорбентов.

Поставленная задача достигается тем, что для очистки газов от ненасыщенных углеводородов в качестве адсорбента применяются цеолиты, обработанные фосфорной кислотой, в количестве 2-6 % мас.

(21) N 99/001440

- (22) 23.02.99
 (51) B 01 C 29/06
 (71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası
 (72) Ağahüseynova Minirə Məhəmmədəli qızı
 Həmidzadə Həmid Əhməd oğlu
 Babayev Həbil İsrayıl oğlu
 Şərifova Şura Fərhad qızı
 (54) Neft xammalının krekinqi üçün katalizator.

(57) Neftin katalitik krekinqi üçün stabil seolitli nadir elementlərdən ibarət olan lantan (III), serium (III) və molibden (VI) ionları olan katalizatorun vasitəsilə yüksək çıxımla yüksək oktanlı benzin alınmışdır.

İxtiranın məqsədi molibden (VI), lantan (III), serium (III) ionlarından ibarət olan seolitli amorf alümosilikatdan ibarət alınmış katalizatorun istifadə etməklə benzinin çıxımını və oktan ədədini artırmaqdır.

Seolitə əlavə olunduqda 3,0-4,0 kütlə % lantan (III) və serium (III) amorf alümosilikatda isə molibden (VI) 0,01-1,0 kütlə % olduqda katalitik sistem tətbiq edilmişdir.

Seolitdə lantan(III) 4,0 kütlə %, serium(III) 2,0 kütlə %, amorf alümosilikatda molibden 0,01 kütlə %, seolitin nisbəti $SiO_2/Al_2O_3=5,3$ olduqda ən yüksək çıxımla benzin alınır və müsbət effekt göstərir. Benzinin optimal çıxımı 58,0 kütlə %, oktan ədədi isə 84,5 ölçüvahididir.

- (71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия
 (72) Агагусейнова Минира Мамедали кызы
 Гамид-заде Гамид Ахмед оглы
 Бабаев Габиль Исраил оглы
 Шарифова Шура Фархад кызы
 (54) Катализатор для крекинга нефтяного сырья.

(57) Изобретение относится к переработке нефтяного сырья, в частности к получению бензина с высокооктановым числом.

Задачей изобретения является создание каталитической системы, обеспечивающей высокий выход и октановое число бензина.

Предложенная каталитическая система представляет собой цеолиталюмосиликатный катализатор с добавками лантана и церия в цеолите в количестве 3,0-4,0 и 1,5-2,5% соответственно и молибдена в алюмосиликате в количестве 0,01-1,0% масс.

Катализатор позволяет увеличить выход бензина до 58,0% масс с октановым числом 84,6 единиц.

- (21) N 97/000922
 (22) 04.03.97
 (51) B 01 C 37/20, 37/18, J 10 G 45/08

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Y.H.Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu.

(72) Rüstəmov Musa İsmayıl oğlu

Sultanov Sultan Əsgər oğlu

Seyidov Zakir Jəlal oğlu

Məmmədov Davud Niyazi oğlu

(54) Hidrogenlə təmizləmə katalizatorunun aktivləşdirilməsi üsulu.

(57) İxtira yüksək termiki stabil motor yanajağının neft xammalının 6-ji və 7-ji qrup metalooksidlərinin iştirakı ilə hidrotəmizləmə yolu ilə alınması sahəsinə aiddir.

Məqsəd – yanajaqların alınmasında istifadə edilən hidrotəmizləmə katalizatorunun aktivləşdirilməsi üçün təsirli və ekoloci təmiz üsul yaratmaqdan ibarətdir.

Məqsədə nail olmaq üçün neft xammalının hidrotəmizlənməsi ilə motor yanajağının alınmasında istifadə olunan katalizator sulfidləşmə ilə aktivləşdirilir. Katalizatorun sulfidləşməsi naften əsaslı neftlərin distilləsindən ayrılan 250-350⁰ J fraksiyası ilə aparılır, bunun üçün bu fraksiya 10-95% miqdarında hidrotəmizləmə xammalına əlavə edilməklə prosesi aparılır.

Katalizatorun aktivləşdirilməsi hidrotəmizləmə şəraitində: temperatur 300-400⁰ J, hidrogenin təzyiqi 2,5-5,0 Mpa, xammalın həjmi sürəti 1,0-3,0 saat⁻¹ və hidrogensaxlayan qazın axını xammala görə 300-500 nl/l nisbətində aparılır.

Sulfidləşdiriji 250-300⁰ J fraksiyasının müəyyən miqdarı ilə katalizatorun bu üsulla aktivləşdirilməsi prosesində eyni zamanda yüksək termostabil reaktiv yanajağı və dizel yanajağının alınmasına imkan yaranır.

(71)(73) Институт Нефтехимических Процессов АН Азербайджанской Республики.

(72) Рустамов Муса Исмаил оглы

Султанов Султан Аскер оглы

Сеидов Закир Джалал оглы

Мамедов Давуд Ниязи оглы

(54) Способ активации катализатора гидроочистки.

(57) Изобретение относится к области получения моторного топлива с высокой термоокислительной способностью путём гидроочистки нефтяного сырья в присутствии катализаторов, содержащих оксиды металлов 6-ой и 7-ой группы.

Задача заключалась в создании эффективного и экологичного способа активации катализатора гидроочистки для получения топлива.

Задача решена тем, что активацию катализатора гидроочистки нефтяного сырья проводят сульфидированием, причём в качестве сульфидирующего агента используется фракция 250-350⁰ С нафтенного основания, которую добавляют в количестве 10-95% в гидрируемое исходное сырьё.

Активацию катализатора проводят в режиме гидроочистки: температура 300-400⁰ С, давление водорода 2,5-5,0 Мпа, объёмная скорость подачи сырья 1,0-3,0 час⁻¹, проток водородосодержащего газа 300-500 нл/л сырья.

Данный способ активации в сочетании с выбранным количеством сульфидирующей фракции 250-350⁰ С позволяет получить одновременно реактивное и дизельное топливо с высокой термоокислительной стабильностью.

- (21) N 99/001362
 (22) 15.10.98
 (51) B 03 J 7/02
 (71) Həsənov Jahir Nuru oğlu
 (72) Həsənov Jahir Nuru oğlu
 Həsənov Elman Afrad oğlu
 (73) Həsənov Jahir Nuru oğlu
 Həsənov Elman Afrad oğlu
 (54) Radiotezlikli elektromaqnit sahəli separator.

(57) Təklif olunan ixtira, elektrik və maqnit sahələrinin köməyilə dənəvər materialların ayrılması texnikasına aiddir.

Təklif olunan ixtira dispers materialların hissəciklərinin uçuş məsafəsinin artırılması hesabına həmin hissəciklərin fraksiyalara ayrılması effektivliyini artırmaq kimi əsas məsələnin həllinə yönəldilmişdir.

Təklif olunan ixtira texniki olaraq belə yerinə yetirilir : gövdə içiboş silindrik və konusvari hissələrdən düzəldilib, braxistroxon formasında əyilmiş qol boru vasitəsilə həmin hərtərəfli deşik bunkerlə birləşdirilir. Konusun çıxışında hissəciklər selini formalaşdırmaq məqsədilə dairəvi formalaşdırıcı qoyulur. Hissəciklər selini fokuslaşdırmaq üçün tətbiq olunan elektrod isə içiboş silindrik şəkildə hazırlanaraq uzununa yarığa malik olur ki, bu silindir bir jüt lövhənin köməyilə səlis surətdə tədrijən müstəvilərə keçir. İstifadə olunan radioantenanın vəziyyətini dəyişmək üçün separator xüsusi qurğu ilə təjiz olunur.

- (71) Qasanov Djair Nuri oqlı
 (72) Qasanov Djair Nuri oqlı
 Qasanov Glğman Afrad oqlı
 (73) Гасанов Джаир Нури оглы
 Гасанов Эльман Афрад оглы
 (54) Сепаратор с радиочастотным электромагнитным полем.

(57) Изобретение относится к технике разделения сыпучих материалов с помощью электрических и магнитных полей.

Основной задачей на решение которой направлено заявляемое изобретение, является повышение эффективности разделения дисперсных материалов на отдельные фракции за счёт увеличения дальности их полета.

Предлагаемое техническое решение содержит, корпус, выполненный в виде цилиндрической и конусной частей с внутренним сквозным отверстием, соединенный с бункером с помощью патрубка, вогнутого по форме брахистрохроны и круглым формирователем потока частиц на вершине конуса, а электрод для фокусировки потока частиц выполнен в виде полого цилиндра с прорезью по его образующей и плавно переходящий к параллельным пластинам, кроме того сепаратор снабжен устройством для измерения положения радиоантенны, повышающие эффективность разделения дисперсных материалов.

- (21) N 99/001350
 (22) 28.04.99
 (51) B 24 D 17/00
 (71)(73) Azərbaycan Texniki Universiteti
 (72) Abasov Vaqif Abas oğlu
 Rüstəmov Məmməd İbrahim oğlu
 Qafarov Vasif Vaqon oğlu
 (54) Abraziv alətin hopdurulması üçün qurğu.

(57) Təklif edilən qurğu maşınqayırma sahəsinə aiddir, o jümlədən, çətin emal edilən materialların paradaqlanmasında tətbiq edilən abraziv dairələrin hopdurulması üçündür.

Təklif edilən qurğu özülə bərkidilmiş dayaqla birlikdə stol və vintvari jütlükdən ibarətdir. Stola qızdırıjı qurğu və hopdurma məhlulu üçün çən yerləşdirilibdir. Dayaqda iki dayaq yastığında oturdulan şpindel quraşdırılmışdır. Sağanağın köməyi ilə şpindelə hopdurulan abraziv alət bərkidilir. Şpindel elektrik mühərrikindən qayış ötürməsi vasitəsilə hərəkət alır. Abraziv alətə hava vurulması kamerası quraşdırılmış kaloriferlə həyata keçirilir. Abraziv alət, məhlul üçün çən və qızdırıjı qurğu kameranın örtüyü ilə kipi qapanmışdır.

Təklif edilən qurğu abraziv alətlərin keyfiyyətli və yüksək məhsuldarlıqla hopdurulmasına imkan verir.

- (71)(73) Азербайджанский Технический Университет
 (72) Абасов Вагиф Абас оглы
 Рустамов Мамед Ибрагим оглы
 Кафаров Васиф Вагон оглы
 (54) Устройство для пропитки абразивного инструмента.

(57) Предлагаемое устройство относится к области машиностроения, в частности, предназначено для пропитки абразивных кругов, применяемых при шлифовании сталей из труднообрабатываемых материалов.

Предлагаемое устройство состоит из основания, на котором закреплена стойка совместно со столом и винтовой парой. На столе установлено нагревательное устройство и бак для импергатора. На стойке вмонтирован шпindel, который установлен на 2-х упорных подшибниках. На шпинделе при помощи оправки закрепляется пропитываемый абразивный инструмент. Шпindel получает вращение от электродвигателя при помощи ременной передачи. Продувка абразивного инструмента осуществляется калорифером, вмонтированным в камеру. Абразивный инструмент, ванна для раствора и нагревательное устройство закрыто кожухом камеры.

Предлагаемое устройство позволяет пропитать абразивный инструмент с высокой производительностью и качественно.

(21) N 97/00971

(22) 15.07.97

(51) B 63 B 21/00, B 63 B 35/44

(71)(73) Neft və Qaz Yataqlarının Mənimsənilməsi üzrə Dövlət Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu «Dənizneftqazlayihə»

(72) Jəfərov Arif Məmməd oğlu

(54) Özü qalxan qazma qurğularını stasionar dəniz platforması ilə birləşdirmə üsulu.

(57) Bu ixtira dəniz neft-qaz-mədən qurğularının istismarı və əsasən neft və qaz quyularının qazılması üçündür.

İxtiranın məqsədi ÖÜQQ ilə DSP-nin birləşmə üsulunun işlənilib hazırlanmasıdır. Bu ixtira açıq dənizdə qurğuların yüksək dəqiqliklə birləşməsinə və DSP-nin istiqamətləndiriji yol ilə ÖÜQQ-nin portalını söndürərək DSP üzərində ÖÜQQ-nin texniki vasitələrindən istifadə etməyə imkan verir.

ÖÜQQ-nün DSP-yə birləşmə üsulu ilə üzən yanalma meydançasının köməyi ilə ÖÜQQ-nün DSP-yə birləşməsindən ibarətdir. Yanalma meydançasının baş tərəfi ÖÜQQ-nin kəsiyinə girib kəsiyin yan müstəviləri ilə birlikdə işləyir. Sonra birləşən müstəvilər jəhətləndirilir və ÖÜQQ-nun qazma portalının şaquli oxu DSP-nin qazma portalının boyuna oxu ilə üst-üstə düşənə qədər ÖÜQQ üfiqi müstəvidə hərəkət etdirilir.

Təklif olunan ixtira material və avadınlıqlara qənaət və quyuların qazılmasının sürətləndirilməsi baxımından texniki-iqtisadi jəhətdən səmərəlidir.

(71)(73) ГосНИПИ Гипроморнефтегаз

(72) Джафаров Ариф Мамед оглы

(54) Способ стыковки самоподъемной плавучей буровой установки с морской стационарной платформой в открытом море.

(57) Изобретение относится к эксплуатации морских нефтегазопромысловых сооружений, преимущественно предназначенных для бурения нефтяных и газовых скважин.

Задачей изобретения является разработка способа стыковки самоподъемной плавучей буровой установки с морской стационарной платформой, позволяющего обеспечить высокую точность сопряжения стыкуемых плоскостей сооружений в открытом море и использование технических средств СПБУ для бурения скважин на МСП путем перемещения бурового портала СПБУ на МСП по направляющим путям.

Способ стыковки СПБУ с МСП состоит в швартовке СПБУ к МСП посредством прикрепленного к МСП плавучего причала, торец которого входит в выполненную в СПБУ прорезь и взаимодействует с боковыми плоскостями прорези, после чего производят ориентацию положения стыкуемых плоскостей и перемещают СПБУ в горизонтальной плоскости до совмещения вертикальных плоскостей, проходящих соответственно через вертикальную ось симметрии бурового портала СПБУ и продольную ось направляющих бурового портала морской стационарной платформы.

Технико-экономическая эффективность предполагаемого изобретения заключается в экономии средств и материалов, и ускорении бурения добывающих скважин.

Bölmə J.
Kimya və metallurgiya.

Раздел С.
Химия и металлургия.

(21) N 98/001127

(22) 12.12.97.

(51) J 01 F 7/04, 7/06

(76) İsrafilov Telman Davud oğlu

(54) Turşu üsulu ilə işlənilməsindən ötrü zəngin olmayan alüminium filizlərinin həll olan dəmirdən və silisiumdan təmizlənməsi üsulu.

(57) İxtira yüngül metalların metallurgiyasına, o jümlədən alüminium oksidi alınması sahəsinə aiddir.

İxtiranın məqsədi həll olan dəmiri və silisiumu həll etməklə zəngin olmayan alüminium filizlərini təmizləməkdir. Gələviləşdirmədə temperatur və turşu məhlulunun qatılığı elə seçilir ki, dəmir və silisium həll olsun, anjaq tərkibində alüminium olan mineral parçalanmasın, daha doğrusu alüminium-oksidi məhlula keçməsin.

Təklif olunmuş üsulun istifadə edilməsi zəngin olmayan alüminium filizlərinin turşu üsulu ilə işlənilməsini reallaşdırır, alüminium duzu məhsullarının dəmir duzlarından təmizlənməsi zərurətini aradan qaldırır və üstəlik əlavə məhsullar alınmasına səbəb olur.

(76) Исрафилов Тельман Давуд оглы

(54) Способ очистки бедных глинозёмсодержащих руд от растворимого железа и кремния для переработки кислотными способами.

(57) Изобретение относится к металлургии лёгких металлов, в частности производства глинозёма.

Задачей предложенного способа является растворение всех растворимых железа и кремния, находящихся в бедных глинозёмсодержащих рудах, в кислотных растворах при температуре и концентрации раствора, в которых минерал алюминия не разлагается, т.е. глинозём не растворяется.

Использование предложенного способа делает кислотные способы переработки бедных глинозёмсодержащих руд осуществимыми, устраняет предел очистки раствора солей алюминия и получают попутные продукты.

(21) N 96/000872

(22) 02.07.96.

(51) J 02 J 211/62, J 23 F 11/08

(71)(73) Azərbaycan EA-nın Qeyri-Üzvü və Fiziki Kimya İnstitutu.

(72) Məmmədyarova İzida Fuad qızı
Kazımov Aydın Məmmədəli oğlu
Səlimxanova Dilşad Həsən qızı
Baxışova Dilarə Əli qızı
İbrahimova Səmayə Hümət qızı

(54) 1-tsikloheksiloksi-3-metil-5-trietil ammonium-3-pentin xlorid maddəsi poladın hidroqensulfidli korroziyası və hidrogen udmasının inhibitoru kimi.

(57) İxtira yeni kimyəvi maddədən istifadə etdikdə metal konstruksiyaların korroziyadan və hidrogenin udulmasından mühafizəsinə aiddir.

İxtiranın mahiyyəti az qatılıqda təzə kimyəvi maddə 1-tsikloheksiloksi-3-metil-5-trietil ammonium-3-pentin xlorid vasitəsi ilə yüksək mühafizə dərəcəsinə nail olmaqdır. Bu maddə poladı iki fazalı mühitdə (hidrogen sulfidli və ya hidrogen sulfidsiz) korroziyadan və hidrogenin udulmasından qoruyur.

Yeni maddənin sintezi iki mərhələdə aparılır:

1. İzopren α -xlormetil – tsikloheksil efiri və sink xlorid katalizatorunun iştirakı ilə xlorlaşdırılır.
2. Alınan maddə 3 etilaminlə aminləşdirilir və dördlüammonium duzu: 1-tsikloheksiloksi-3-metil-5-trietil ammonium-3-pentin xlorid alınır.

İddia olunan maddə korroziya inhibitoru kimi poladın korroziyaya uğramasının və hidrogeni udmasının qarşısını alır. Belə ki, hidrogen sulfidli iki fazalı korroziya mühitində bir litrə 500mq yeni alınan maddəni əlavə etdikdə poladın korroziyasını 98,8%, hidrogen udmasını 97,5%-ə qədər azaldır. Hidrogen sulfid olmayan mühitdə isə bir litrə 300mq əlavə etdikdə korroziyanı 99,6%-ə qədər zəiflədir.

(71)(73) Институт Неорганической и Физической Химии АН Азербайджанской Республики.

(72) Мамедъярова Изид Фуад кызы
Кязимов Айдын Мамедали оглы
Селимханова Дильшад Гасан кызы
Бахышова Диляра Али кызы
Ибрагимов Самая Гуммет кызы

(54) 1-циклогексилокси-3-метил-5-триэтиламмоний-3-пентил хлорид в качестве ингибитора сероводородной коррозии и наводораживания стали.

(57) Изобретение относится к новому химическому соединению, используемого для защиты металлоконструкций от коррозии и наводораживания.

Задачей изобретения является разработка нового химического соединения 1-циклогексилокси-3-метил-5-триэтиламмоний-3-пентин хлорид с высокой ингибирующей способностью и меньшем расходе его и широкой областью применения в средах, имитирующие продукцию нефтяных и газоконденсатных скважин.

Указанная задача осуществляется использованием в качестве ингибитора сероводородной коррозии и наводороживания стали нового химического соединения 1-циклогексилокси-3-метил-5- триэтиламмоний-3-пентин хлорид в двухфазных средах, содержащих сероводород и без него.

Синтез нового химического соединения проводят в две стадии:

1. Хлорированием изопрена α - хлорметилциклогексильным эфиром в присутствии катализатора – хлористого цинка.
2. Амнированием полученного соединения триэтиламиноом, образуя искомую четвертичную аммониевую соль: 1-циклогексилокси-3-метил-5-триэтиламмоний-3-пентен хлорид.

Синтезируемая аммониевая соль проявляет высокие ингибирующие свойства для защиты стали от коррозии и наводороживания. Так, при концентрации 500 мг/л в среде с сероводородом степень защиты 98,8 – 97,5 , а в среде без сероводорода при концентрации ингибитора 300 мг/л степень защиты составляет 99,6%.

(21) N 98/001009

(22) 11.11.97

(51) J 03 J 4/10, H 04 B 11/00

(71)(73) Azərbaycan EA Qeyri-üzvi Fiziki-kimya İnstitutu

(72) Hacıyeva Sevinj Rafiq qızı

Əliyev Özbəy Misirxan oğlu

(54) Akustooptik material.

(57) İxtira helium-lazer şüalları ilə idarə olunan akustooptik səsötürüjülərin optiki analiz sistemlərindəki səsötürüjülərin hazırlanmasında istifadə olunan materiallara aiddir.

İxtiranın məqsədi akustooptik materialın şəffaflığını və işıqlandırma əmsalını yüksəltməkdən, ultrasəsin sönmə əmsalını azaltmaqdan və materialın keyfiyyət əmsalını artırmaqdan ibarətdir.

Bu məqsədlə səsötürüjülərin hazırlanması üçün istifadə olunan As_2S_3 -ə əlavə olaraq mol. %-lə aşağıdakı miqdarda qermanium diselenid əlavə olunub:

As_2S_3	90-99
$GeSe_2$	1,0-10

Alınan material optiki analiz sistemlərində istifadə olunan səsötürüjülərin hazırlanmasında tətbiq oluna bilər.

(71)(73) ИНФХ АН Азербайджанской Республики

(72) Гаджиева Севиндж Рафик кызы

Алиев Озбек Мисирхан оглы

(54) Акустооптический материал.

(57) Изобретение относится к материалам для изготовления звукопроводов, которые применяются в системах оптической обработки информации, в частности, в качестве акустооптических звукопроводов для управления излучения гелий-неонового лазера.

Задачей данного изобретения является повышение показателя преломления света и область прозрачности ИК-области, уменьшение ультразвукового затухания и повышение коэффициента качества акустооптического материала.

Поставленная задача достигается тем, что материал для изготовления звукопроводов включающий As_2S_3 , дополнительно содержит диселенид германия при следующем соотношении компонентов в мол. %:

As_2S_3	90-99
$GeSe_2$	1,0-10

Полученный материал может быть использован как акустооптический материал, для изготовления ультразвукопроводов, используемых в системах оптической обработки информации.

(21) N 99/001245

(22) 17.12.98

(51) J 05 B 1/04

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Əliyeva Səidə Feyruz qızı

Şabanov Əliməmməd Lətif oğlu

Alosmanov Mirəli Seyfəddin oğlu

İbrahimova Sinduz Məmməd qızı

Quliyev Rövşən Xasay oğlu

(54) Zənginləşdirilmiş superfosfatın alınması üsulu.

(57) İxtira zənginləşdirilmiş superfosfat istehsalı texnikasına aiddir.

İxtiranın məqsədi – texnologi tsiklin müddətinin azaldılması hesabına prosesin intensivləşdirilməsi və tərkibində P_2O_5 artırılması hesabına alınmış məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsidir.

Təklif olunan zənginləşdirilmiş superfosfatın alınması üsulunda fosfat xammalının sulfat və fosfat turşuları qarışığı ilə parçalanması zamanı alınmış horraya fosfarit ununun əlavə edilməsi, məhsulun dənəvərləşdirilməsi və qurudulması üçün parçalanma $H_2SO_4:H_3PO_4=(0,89-0,49):1$ nisbətində, fosfarit unu isə alınmış horraya horra: fosfarit unu = $(4,9-5,6):1$ nisbətində əlavə edilir .

İşlənib hazırlanmış üsul texnologi tsiklin davam etmə müddətinin 2 saat olması hesabına prosesin intensivləşdirilməsinə, eyni zamanda P_2O_5 -in tərkibdə artması hesabına məhsulun keyfiyyətinin yüksəldilməsinə imkan verir.

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия

(72) Алиева Саида Фейруз кызы

Шабанов Алимамед Лятиф оглы
 Алиосманов Мирали Сейфеддин оглы
 Ибрагимова Синдуз Мамед кызы
 Кулиев Ровшан Хасай оглы

(54) Способ получения обогащённого суперфосфата.

(57) Изобретение относится к технике производства обогащённого суперфосфата.

Задача изобретения – интенсификация процесса за счёт сокращения продолжительности технологического цикла и повышение качества полученного продукта за счёт повышения в нём содержания P_2O_5 усв.

Предложен способ получения обогащённого суперфосфата, включающий разложение фосфатного сырья смесью серной и фосфорной кислот при соотношении $H_2SO_4:H_3PO_4$, равном (0,89-0,49):1, введение в полученную пульпу фосфоритной муки при соотношении пульпа:фосфоритная мука, равном (4,9-5,6):1, грануляцию и сушку продукта.

Разработанный способ позволяет интенсифицировать процесс, за счёт сокращения продолжительности технологического цикла до 2-х часов, при одновременном повышении качества продукта за счёт повышения в нём содержания P_2O_5 усв.

(21) N 95/000683

(22) 03.10.95

(51) J 07 B 35/04, J 07 J 5/42

(71)(73) Azərbaycan EA Nefikimya Prosesləri İnstitutu

(72) Abbasov Məhəddin Fərhad oğlu

Süleymanova Elmira Teymur oğlu

(54) Ketonların alınma üsulu.

(57) İxtira üzvi sintezə sənayedə, o jümlədən ətirli maddələr istehsalında geniş tətbiq olunan alifatik, alitsiklik və bitsiklik ketonların alınmasına aiddir.

İxtiranın məqsədi sənaye miqyasında yüksək çıxıma, geniş çeşidə malik effektiv, ekoloci təmiz və universal üsulun işlənilib hazırlanmasıdır.

Bu məqsədlə karbonilli birləşmələr inisiatorun iştirakı ilə olefinlərə birləşdirilmişdir. Bu zaman karbonilli birləşmə kimi tsiklanonlar, alkilsiklanonlar J_5 - J_{12} , aldehidlər J_2 - J_7 , olefin kimi normal və izoquruluşlu olefinlər J_2 - J_{10} , tsiklik olefinlər J_5 - J_{12} , bitsiklik olefinlərdən-norboren, metilnorboren, Δ^3 – karen, inisiator kimi isə yzvi peroksid və hidroperoksidlərdən və eləjədə dəyişən valentli metalların oksidlərindən və duzlarından istifadə etməklə qarşılıqlı təsir karbonilli birləşmə: olefin: inisiator (4 - 6) : 1 : (0,001 – 0,2) mol nisbətində, 120-160^oJ temperaturda, xammalın 24 - 30 litr/saat verilmə sürətində, 1,6 – 2,0 Mpa təzyiqdə aparılmışdır.

Götürülən olefinə görə ketonun çıxımı 60 – 96% təşkil edir.

(71)(73) Институт Нефтехимических Процессов АН Азербайджанской Республики.

- (72) Аббасов Махаддин Фархад оглы
Сулейманова Эльмира Теймур кызы
(54) Способ получения кетонов.

(57) Изобретение относится к органическому синтезу, и в частности к способу получения кетонов-алфатического, алициклического и бициклического рядов, которые находят широкое применение в промышленности, в том числе в качестве синтетических душистых веществ.

Задачей изобретения является создание эффективного, экологически чистого, универсального способа, позволяющего с высоким выходом получать в промышленном масштабе широкий ассортимент различных кетонов.

Поставленная задача решается тем, что кетоны получают путём взаимодействия карбонильных соединений с олефинами в присутствии инициатора при повышенной температуре с последующим выделением целевого продукта, причем в качестве карбонильных соединений используют цикланоны Ж₅-Ж₁₂, альдегиды Ж₂-Ж₇, в качестве олефинов – олефины нормального изостроения Ж₂-Ж₁₀, циклоолефины Ж₅-Ж₁₂, бициклоолефины-норборнен, метилнорборнен, Δ³ – карен, в качестве инициатора – органические перекиси или гидроперекиси и/или соли и окислы переходных металлов Cr, Mn, Co, Cd, Re, а взаимодействие осуществляют при мольном соотношении карбонильное соединение : олефин : инициатор, равной (4 – 6) : 1 : (0,001-0,2) давление 1,6-2,0 Мпа, скорости подачи 24-30 л/час и температуре 120-160⁰С.

Выход целевых кетонов составляет 60-96 % на взятый олефин.

- (21) N 99/001303
(22) 24.11.98
(51) J 07 B 35/04, J 07 J 49/08
(71)(73) Azərbaycan Dövlət “Olefin” Elmi-tədqiqat İnstitutu
(72) Hüseynov Faiq Ömər oğlu
Əliquliyev Ramiz Məmməd oğlu
Abasov Arif İmran oğlu
Teyyubov Xasıməmməd Şahməmməd oğlu
Mirzəyev Təriyel Məhərrəm oğlu
(54) Asetonun alınması üsulu.

(57) İxtira neft-kimya sahəsinə aid olmaqla metal oksidlərdən ibarət olan bərk katalizatorun iştirakçı ilə dehidrogenləşmə yolu ilə izopropil spirtindən asetonun alınması üsuluna həsr edilmişdir.

İxtiranın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, izopropil spirtinin dehidrogenləşməsi prosesinin atmosfer təzyiqində, buxar fazada, 500-550⁰J temperaturda, su buxarının spirtə olan kütlə nisbəti 0,2 - 2:1 olduqda aşağıdakı tərkibdən ibarət olan bərk katalizatorun iştirakı ilə aparılır. Katalizatorun tərkibi: xrom oksidi – 2-7% (kütlə), sirkonium oksidi – 1-6 % (kütlə), kalium karbonat - 10,6-17,0% (kütlə), kalium silikat – 0,5-3,5% (kütlə), dəmir oksid 74,5-77,9% (kütlə).

Təklif edilən üsul məlum olan prototipdən fərqli olaraq reaktorda katalizatorun işləmə müddətinin 1,7 dəfədən 6,4 dəfəyədək artmasına və prosesin

asetona görə selektivliyinin 99%-ə qədər yüksəlməsinə səbəb olur. Alınan asetonun yüksək təmizliyi (99,5-99,8 %) təmin edilir.

(71)(73) Azərbaycanın Dövlət Elmi Mərkəzi Naучно-исследовательский Институт “Олефин”

(72) Гусейнов Фаик Омар оглы
Аликулиев Рамиз Мамед оглы
Абасов Ариф Имран оглы
Теюбов Хасымамед Шахмамед оглы
Мирзоев Таризель Магеррам оглы

(54) Способ получения ацетона.

(57) Изобретение относится к области нефтехимии, в частности к способу получения ацетона из изопропилового спирта путём дегидрирования в присутствии твёрдого катализатора состоящего из окислов металлов.

Сущность изобретения заключается в том, что процесс дегидрирования изопропилового спирта осуществляется при атмосферном давлении в паровой фазе при температуре 500-550⁰С и массовом соотношении водяного пара к изопропиловому спирту 0,2-2:1, в присутствии твёрдого катализатора, содержащего окиси хрома – 2-7% (масс), окись циркония – 6-1%(масс), карбонат калия – 17,0-10,6%(масс), силикат калия – 0,5-3,5%(масс), нанесённого на окись железа – 74,5-77,9%(масс).

Предлагаемый способ по сравнению с прототипом позволяет повысить длительность пробега реактора от 1,7 до 6,4 раз и увеличить селективность процесса до 99%, при этом полученный ацетон отличается высокой степенью чистоты (99,5-99,8%).

(21) N 95/000567

(22) 21.09.94.

(51) J 07 J 23/18 J 08 K 5/03

(71)(73)Bünyadzadə Aydın Əli oğlu

(72) Bünyadzadə Aydın Əli oğlu
Avlastimov Lazer Petroviç
Quliyev Təbrik Müzəffər oğlu
Bünyadzadə İradə Aydın qızı
Pokatilova Svetlana Dmitriyevna
Kazımov Sabir Məmmədli oğlu
İbrahimov Hikmət Jamal oğlu
Əliquliyev Ramiz Məmməd oğlu
Portyanski Anatoli Yefremoviç

(54) Yanmayan polifunksional plastifikator kimi istifadə olunan 1,1,3-trimetil, 2,2-dixlor, 3-fenilindan.

(57)Yüksək molekullu birləşmələr üçün antipiren xassəli, yeni maddə 1,1,3-trimetil, 2,2-dixlor, 3-fenilindan adlı plastifikator sintez edilmişdir.

(71)(73)Буният-заде Айдын Али оглы

(72) Буният-заде Айдын Али оглы

Авластимов Лазер Петрович

Гулиев Табрик Музаффар оглы

Буният-заде Ирада Айдын кызы

Покатилова Светлана Дмитриевна

Кязимов Сабир Мамедали оглы

Ибрагимов Хикмет Джамал оглы

Аликулиев Рамиз Мамед оглы

Портянский Анатолий Ефремович

(54) 1,1,3-триметил, 2,2-дихлор, 3-фенилдан в качестве негорючего полифункционального пластификатора.

(57) Получено новое негорючее соединение 1,1,3-триметил, 2,2-дихлор, 3-фенилдан, которое может быть использовано в качестве пластификатора с антипиренирующими свойствами для высокомолекулярных соединений.

(21) N 9/001060

(22) 13.01.98

(51) J 07 J 149/36

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Aşqarlar Kimyası İnstitutu

(72) Sadıxov Kamil İsmayıl oğlu

Ağayev Əmirçoban Nəsir oğlu

Məmmədova Pərvin Şamxal qızı

Ağayeva Zenfirə Rza qızı

Zeynalov Sabir Dadaş oğlu

Babayev Elbəy Rasim oğlu

(54) 4-dietilaminometil-2,6-di- α -metilbenzilfenol poladın hidrogen-sulfid mühitində korroziya inhibitoru kimi.

(57) İxtira poladın hidrogen sulfid mühitində korroziya inhibitoru kimi istifadə edilə biləcək yeni kimyəvi birləşməyə, konkret olaraq 4-dietilaminometil-2,6-di- α -metilbenzilfenola aiddir.

İxtiranın məqsədi poladın hidrogen-sulfid mühitində korroziyadan mühafizə dərəcəsini artırmaqdır.

Qoyulmuş məqsədə hidrogen-sulfid mühitində effektiv inhibitor olan 4-dietilaminometil-2,6-di- α -metilbenzilfenolu sintez etməklə nail olunur.

(71)(73) Институт Химии Присадок АН Азербайджанской Республики

(72) Садыхов Кямил Исмаил оглы

Агаев Амирчобан Насир оглы

Мамедова Парвин Шамхал кызы

Агаева Зенфира Рза кызы
 Зейналов Сабир Дадаш оглы
 Бабаев Эльбек Расим оглы

(54) 4-диэтиламинометил-2,6-ди- α -метилбензилфенол в качестве ингибитора сероводородной коррозии стали.

(57) Изобретение относится к новому химическому соединению, конкретно к 4-диэтиламинометил-2,6-ди- α -метилбензилфенолу, который может найти применение в качестве ингибитора коррозии стали в сероводородных средах.

Задачей изобретения является повышение степени защиты стали от коррозии в сероводородных средах.

Поставленная задача достигается синтезом 4-диэтиламинометил-2,6-ди- α -метилбензилфенола, являющегося эффективным ингибитором сероводородной коррозии стали.

(21) N 98/001047

(22) 13.01.98.

(51) J 07 J 149/36

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Aşqarlar Kimyası İnstitutu

(72) Sadıxov Kamil İsmayıl oğlu

Məmmədova Pərvin Şamxal qızı

Tağıyeva Zəmfirə Jəmil qızı

Babayev Elbəy Rasim oğlu

(54) Bis (2-hidroksi-3,5-di- α -metilbenziltiolato) Ni(II) sintetik yağlara antioksidləşdiriji aşqar kimi.

(57) İxtira sintetik yağlarda oksidləşməyə qarşı aşqar kimi tətbiq edilə biləjək yeni kimyəvi birləşməyə, konkret olaraq bis (2-hidroksi-3,5-di- α -metilbenziltiolato) Ni(II) aiddir.

İxtiranın məqsədi sintetik yağların oksidləşməyə qarşı xassələrinin yaxşılaşdırılmasıdır.

Qoyulmuş məqsəd sintetik yağlara effektiv antioksidləşdiriji aşqar olan bis (2-hidroksi-3,5-di- α -metilbenziltiolato) Ni(II)-i sintez etməklə əldə edilir.

(71)(73) Институт Химии Присадок АН Азербайджанской Республики

(72) Садыхов Кямил Исмаил оглы

Мамедова Парвин Шамхал кызы

Тагиева Земфира Джамиль кызы

Бабаев Эльбек Расим оглы

(54) Бис (2-гидрокси-3,5-ди- α -метилбензилтиолато) Ни(ЫЫ) в качестве антиокислительной присадки к синтетическим маслам.

(57) Изобретение относится к новому химическому соединению, конкретно, к бис (2-гидрокси-3,5-ди- α -метилбензилтиолато) Ни(ЫЫ), которое может найти применение в качестве антиокислительной присадки к синтетическим маслам.

Задачей изобретения является улучшение антиокислительных свойств синтетических масел.

Поставленная задача достигается синтезом бис (2-гидрокси-3,5-ди- α -метилбензилтиолато) Ни(ЫЫ), являющейся эффективной антиокислительной присадкой к синтетическим маслам.

(21) N 98/001038

(22) 14.05.97

(51) J 07 D 303/04

(71)(73) “Azərkimya” DŞ “Üzvi sintez” zavodu

(72) Sadıxov Fikrət Məmməd oğlu

Alxazov Tahir İsa oğlu

Məmmədov Eldar Eynulla oğlu

Məmmədov Jamal Veys oğlu

Abdinov Məhəmməd Məhərrəm oğlu

Şərifov Gabil Soltan oğlu

Nəsirov İbrahim Muxtar oğlu

Axundov Firəddin Murtuz oğlu

Əliyev Abasəli Əbduləli oğlu

(54) Propilen oksidinin alınma üsulu.

(57) İxtira üzvi kimyanın propilen oksidinin sintezinə aiddir. Propilənlə hidridin xlorid turşusu ilə birlikdə JaJO_3 -lə doldurulmuş kontakt aparatına daxil olur, burada xlorid turşusu JaJO_3 -lə neytrallaşır və JaJl_2 əmələ gəlir. Neytrallaşmış propilənlə hidridin və JaJl_2 kontakt aparatından sonra 12%-li NaOH məhlulu ilə qarışdırılır. Nəticədə NaOH bir hissəsi JaJl_2 -lə reaksiyaya girərək, Ja(OH)_2 əmələ gətirir. Propilənlə hidridin Ja(OH)_2 , NaOH birlikdə sabunlaşma aparatına daxil olur və 80-90⁰ J temperaturda propilənlə hidridin propilenoksidə çevrilir. Burada propilen oksidinin propilənlə hidridinə görə çıxımı 95,5% olur (prototipin çıxımı 85%).

(71)(73) Завод “Оргсинтез” Госконцерн “Азерхимия”

(72) Садыхов Фикрет Мамед оглы

Алхазов Таир Иса оглы

Мамедов Эльдар Эйнулла оглы

Мамедов Джамал Вейс оглы

Абдинов Магомед Магеррам оглы

Шарифов Габиль Солтан оглы

Насиров Ибрагим Мухтар оглы

Ахундов Фираддин Муртуз оглы

Алиев Абасали Абдулали оглы

(54) Способ получения окиси пропилена.

(57) Изобретение относится к области органической химии, конкретно к получению окиси пропилена.

Задачей изобретения является расширение сырьевой базы, упрощение технологии, уменьшение побочных продуктов за счёт нейтрализации соляной кислоты с CaCO_3 , увеличение выхода окиси пропилена.

Пропиленхлоргидрин с соляной кислотой (при моль соотношении 1:1) подвергается нейтрализации CaCO_3 , полученная смесь пропиленхлоргидрина с CaCl_2 смешиваясь с 12%-ым раствором NaOH подаются в омылитель и при $80-90^\circ\text{C}$ протекает реакция получения $\text{Ca}(\text{OH})_2$, после чего смесь $\text{Ca}(\text{OH})_2$ и NaOH омыляют пропиленхлоргидрин в окись пропилена.

Выход основного продукта составляет 95,5% (вместо 85%).

(21) N 98/001072

(22) 24.03.98

(51) J 07 D 331/02

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Aşqarlar Kimyası İnstitutu

(72) Allahverdiyev Mirzə Ələkbər oğlu

Qurbanova Mələhət Müsrət qızı

Məhərrəmov Abel Məmmədəli oğlu

İsmayılova Nilüfər Jamal qızı

(54) 1,2-epitio-3-tsikloheksiloksipropan transmissiya yağlarına siyirilməyə və yeyilməyə qarşı aşqar kimi.

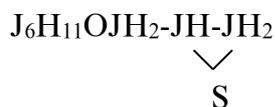
(57) İxtira transmissiya yağlarının siyirilməyə və yeyilməyə qarşı xassələrini yaxşılaşdıran yeni kimyəvi birləşmə olan aşağıdakı formulalı 1,2-epitio-3-tsikloheksiloksipropana

aiddir.

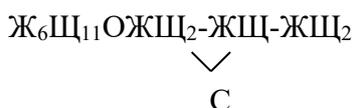
İxtiranın məqsədi transmissiya yağlarının siyirilməyə və yeyilməyə qarşı xassələrini yaxşılaşdırmaqdan ibarətdir.

Qarşıya qoyulan məqsəd transmissiya yağlarına effektiv siyirilməyə və yeyilməyə qarşı aşqar hesab olunan yeni kimyəvi birləşmə 1,2-epitio-3-tsikloheksiloksipropanın

sintezi və tətbiqi ilə həyata keçirilir.

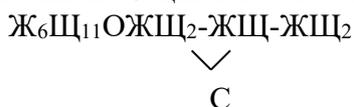
- (71)(73) Институт Химии Присадок АН Азербайджанской Республики
 (72) Аллахвердиев Мирза Алекпер оглы
 Курбанова Малахат Мусрет кызы
 Магеррамов Абель Мамедали оглы
 Исмаилова Нилуфар Джамал кызы
 (54) 1,2-эпитио-3-циклогексилоксипропан в качестве противозадирной и противоизносной присадки к трансмиссионным маслам .
 (57) Изобретение относится к новому химическому соединению, конкретно к 1,2-эпитио-3-циклогексилоксипропану формулы

улучшающую противозадирные и противоизносные свойства в трансмиссионных маслах.

Задачей изобретения является улучшение противозадирных и противоизносных свойств трансмиссионных масел.

Поставленная задача достигается путём синтеза и применения нового химического соединения 1,2-эпитио-3-циклогексилоксипропана формулы

являющегося эффективной противозадирной и противоизносной присадкой к трансмиссионным маслам.

- (21) N 95/000596
 (22) 11.04.95
 (51) J 09 D 3/16, 5/20
 (71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Polimer Materialları İnstitutu KM «Asəf»
 (72) Trifel Boris Yuryeviç
 Qurbanova Nuşabə İsmayıl qızı
 Zeynalov Eldar Bahadır oğlu
 Quliyeva Dilavər Soltan qızı
 Mirzoyev Vaqif Həmid oğlu
 Stroev Nikolay Yefimoviç
 Bektaşi Nazim Rauf oğlu
 (54) Metal səthlərə çəkilmək üçün nitrosellüloz əsasında kompozisiya. .

(57) İxtira üstü hamarlanmalı səthlərə çəkilmək üçün yararlı olan lak- boya materialları sahəsinə aiddir.

İxtira – nitrosellüloz əsasında hazırlanan kütlə nisbətində (kn) : emal NTS 20-40, lak NTS 3-5, epoksid qatranı 1-3, talk 30-40, kaolin (kil) 5-15, titan 4 –oksid

5-15, dioktilftalat 1-3, kanifol 0,5-1,5, üzvi piqment 0,5-1,5 ibarət olan kompozisiyanın alınmasına həsr olunub.

Kompozisiya çəkilən səthə – metala, qrunta, emala yüksək temperaturda, çatəmələgəlməyə qarşı davamlılıq verməklə yanaşı yüksək adgeziya xassəsi verir və otaq temperaturunda onun quruma müddətini azaldır.

(71)(73) Институт Полимерных Материалов АН Азербайджанской Республики. МП «Асаф».

(72) Трифель Борис Юрьевич
Курбанова Нушаба Исмаил кызы
Зейналов Эльдар Багадур оглы
Гулиева Дилавер Солтан кызы
Мирзоев Вагиф Гамид оглы
Строев Николай Ефимович
Бекташи Назим Рауф оглы

(54) Композиция для отделки металлических поверхностей на основе нитроцеллюлозы.

(57)Изобретение относится к области лакокрасочных материалов применяемых для выравнивания окрашиваемой поверхности перед нанесением на нее покровных слоев.

Изобретение позволяет повысить теплостойкость и трещиностойкость при повышенной температуре, улучшить адгезию к металлу, грунту, эмали, уменьшить время высыхания при комнатной температуре за счёт использования композиции на основе нитроцеллюлозы, включающей (мас.ч.) : эмаль НЦ – 20-40, лак НЦ –3-5, полиэфирную смолу 3-5, эпоксидную смолу 1-3, тальк - 30-40, каолин –5-15, двуокись титана -5-15, диоктилфталат - 1-3, канифоль - 0,5-1,5, органический пигмент - 0,5-1,5.

(21) N 96/000757

(22) 12.04.96.

(51) J 09 D 3/24

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Qəniyeva Tamilla Fəthi
Əjəmov Keykavus Yusif oğlu
Qurbanov Əzizəğa Şıxı oğlu

(54) Bitum lakı.

(57) İxtira atmosferdə, torpaqda və su daxilində olan boru kəmərlərinin, metal konstruksiyalarının səthinin örtülməsi üçün işlədilən bitum lakının alınmasına aiddir.

Təklif edilən bitum lakı yağların selektiv təmizlənməsinin ekstraktından, etilen istehsalının 120-220⁰ J fraksiyası olan piroliz qatranından və toluoldan ibarət olmaqla, komponentlərin aşağıdakı nisbətində hazırlanır (kütlə %-i ilə):

Neft bitumu	40-60
Toluol (120-220 ⁰ J fr.)	25-30
Piroliz qatranı	15-30

Bitum lakı yüksək keyfiyyət göstərijlərinə və stabilliyə malikdir.

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Ganiyeva Tamiyyə Fətixi qızı
Adjəmov Kejkəvüs Yusif oğlu
Gurbənov Əzizəgə Şixi oğlu

(54) Bitumnyy lak.

(57) İzobretiyə əlaqədar bitumnyy laklar, məqsətlənmişlərinə görə tıqınmaq üçün tıqınmaqlar və metal konstruksiyaların atmosferdə, yer və su.

Əlverişli bitumnyy lak bitum, alınmış neft bitumu, alınmış oksidlənmiş ekstraktı seçici təmizləmə yağları, toluol və fraksiya 120-200⁰ C smolaları piroliz etilən istehsalat zamanı müəyyən nisbətəndə komponentlərin (% kütlə):

Neft bitumu	40-60
Toluol (fr. 120-200 ⁰ C)	25-30
Smolaları piroliz	15-30

Bitumnyy lak yüksəlmiş sabitlik və yaxşılaşdırılmış göstərijlərinə malikdir.

(21) N 99/001346

(22) 03.02.99.

(51) J 09 D 3/58, J 09 D 5/08

(71)(73) «Dənizneftqazlayihə» İnstitutun Kiçik Müəssisəsi «Azərbayx»

(72) Məmmədşadə Elşad Süleyman oğlu
Xanlarova Anaxanım Hüseyn qızı
Mürşəlova Minəxanım Əliəgə qızı

(54) Korroziyaya qarşı boya.

(57) İxtira lak-boya örtüyü vasitəsilə metal, dəmir-beton, daş, asbest-siment, keramit və taxta səthlərin korroziyadan qorunması sahəsinə aiddir.

İxtiranın məqsədi – dəniz şəraitində örtüyün möhkəmliyini artırmaq və yaş səthə onun çəkilməsi prosesini yaxşılaşdırmaqdır.

İxtiranın mahiyyəti və yeniliyi poliefir qatranı, poliizosianat, piqment, SAM və həlledici əsaslı boyanın tərkibində SAM kimi 2 naftiloksi 2'2''-dioksitrietilaminin, həlledici kimi isə solventin aşağıdakı nisbətlərdə işlədilməsidir (% kütlə):

Poliefir qatranı	39-40
------------------	-------

Poliizosianat	19-20
Piçment	22-23
2 naftiloksi 2'2''-dioksitrietilamin	0,5-1,0
Solvent	qalanı

İxtira neft, gəmiqayırma və digər sənaye sahələrində yaş səthləri örtmək üçün istifadə oluna bilər.

(71)(73) ГосНИПИ Гипроморнефтегаз, Малое Предприятие «Азербайхан».

(72) Мамед-заде Эльшад Сулейман оглы

Ханларова Анаханым Гусейн кызы

Мурсалова Минаханум Алиага кызы

(54) Антикоррозийная краска.

(57) Изобретение относится к области антикоррозийной защиты металлических, железобетонных, каменных, асбестоцементных, керамических и деревянных поверхностей с помощью лакокрасочных покрытий.

Задача изобретения – создание такого состава краски, который наряду с повышением стойкости покрытия в морских условиях, улучшал бы процесс нанесения его на мокрую поверхность.

Сущность и новизна изобретения состоит в применении в составе краски на основе полиэфирной смолы полиизоцианата, пигмента, ПАВ и растворителя в качестве ПАВ – 2 нафтилокси 2'2''-диокситриэтиламина, а в качестве растворителя – сольвент при следующем соотношении % масс:

Полиэфирная смола	39-40
Полиизоцианат	19-20
Пигмент	22-23
2 нафтилокси 2'2''-диокситриэтиламин	0,5-1,0
Сольвент	остальное

Изобретение может быть использовано в нефтяной, судостроительной и других отраслях промышленности для покрытия влажной поверхности.

(21) N 95/000665

(22) 21.09.95

(51) J 09 C 3/16

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Elmi-tədqiqat «Olefin» İnstitutu.

(72) Əliquliyev Ramiz Məmməd oğlu

Hüseynov Səbuhi Səlim oğlu

Nəsirov Mirzə Faiq oğlu

Məmmədova Elmira Sərvər qızı

(54) Yarışqan kompozisyalari.

(57) Təklif edilən ixtira neftkimyə sahəsinə, xüsusilə, polimerləşmə qabiliyyətli oliqomerlərə aiddir, yapışqan kompozisiyanın komponenti kimi, müxtəlif materialların, xüsusi ilə də metalların yapışdırılmasında istifadə oluna bilər.

Təklif edilən ixtiranın məqsədi, yapışqanın özlülüyünü və yumşaltma temperaturunu saxlamaqla, metal nümunələrin yapışdırılma qabiliyyətini artırmaq və yapışqanın elastikliyinə yüksəltməkdir.

Qarşıya qoyulan məqsədə nail olmaq üçün yapışqan kompozisiyasının tərkibinə etilen ilə vinilasetat sopolimeri, kanifolun qliserin efirindən əlavə monoallilatoligooksipropilen ilə butilmetakrilat sopolimeri də daxil edilir. Ümumi formulu :

Burada : p = 10 - 33

m = 3 - 10

Komponentlərin aşağıdakı nisbətində :

kütlə ədədi

- tərkibi 28 – 33% vinilasetatdan ibarət

40 - 45

etilen-vinilasetat sopolimeri

- kanifolun qliserin efiri

30 – 42,5

- MAOP ilə BM sopolimeri

17,5 - 25

(71)(73) Azərbaycanın Dövlət Elmi Mərkəzi «Olefin».

(72) Aliquliyev Rəhim Məhəmməd oğlu

Güseynov Sabuxi Səlim oğlu

Nasirov Mirzə Faiq oğlu

Məhəmmədova Əlmiyə Sərvər qızı

(54) Kleevaya kompozitsiya.

(57) Предлагемое изобретение относится к области нефтехимии, в частности, к полимеризационно способным олигомерам, которые могут найти применение в качестве компонента клея-расплава, применяемых для склеивания различных материалов, в частности, металлов.

Задачей предполагаемого изобретения является повышение склеивания металлических образцов и эластичности клея при сохранении его вязкости и температуры размягчения.

Поставленная задача решается тем, что клеевая композиция, содержащая сополимер этилена с винилацетатом, глицериновый эфир канифоли, дополнительно содержит сополимер моноаллилатолиго-оксипропиленгликоля с бутилметакрилатом общей формулы :

где : п = 10 – 33

m = 3 – 10

при следующем соотношении компонентов :

мас.ч.

- сополимер этилена с винилацетатом с

«Миравитэн Д 45 ХА» с содержанием

винилацетата 28-33%

40 – 45

- сополимер моноаллилатолигооксипропилен

гликоля с бутилметакрилатом при соотношении компонентов 1:2	17,5-25
- глицериновый эфир канифоли (эфир Гарпиуса)	30 - 42,5

(21) N 98/001014

(22) 08.08.97

(51) J 09 K 7/02

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) Xasayev Arif Murtuz Əli oğlu

Бағиров Микаил Казим оғлу

Əfəndiyev İbrahim Yusif oğlu

Rzazadə Nazim Abutalıb oğlu

Şaronova İrina Aleksandrovna

(54) Qum tıxajı əmələ gətirən quyuların yuyulma üsulu

(57) İxtira neft sənayesinə, xüsusilə quyuların jəri və əsaslı təmiri sahəsinə aiddir.

İxtirada qoyulan məsələ bakteriyaların artımı və inkişafına mane olan, bununla da lay süxurlarının dağılmasının qarşısını ala bilən komponentlərdən istifadə etməklə quyularda tıxajların yuyulmasıdır.

Qoyulmuş məsələ onunla həll olunur ki, qum tıxajı əmələ gətirən quyuların aerə olunmuş maye ilə yuyulma üsulunda maye qabağjadan ozonla doydurulur.

Təklif olunan üsulun tətbiqindən alınan iqtisadi səmərə, quyuların təmirarası işləmə müddətinin artırılması, təmirlərin sayının və xərjlərin azalması və quyunun məhsuldarlığının artması hesabına əldə edilir.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский и Проектный Институт Нефтяной Промышленности АзНИПИнефть

(72) Хасаяев Ариф Муртуз Али оглы

Бағиров Микаил Кязим оглы

Эфендиев Ибрагим Юсиф оглы

Рза-заде Назим Абуталыб оглы

Шаронова Ирина Александровна

(54) Способ промывки пробкообразующей скважины.

(57) Изобретение относится к нефтяной промышленности. В частности, к текущему и капитальному ремонту скважин.

Задача настоящего изобретения – промывка пробкообразующих скважин с применением компонентов, подавляющих рост и развитие бактерий и тем самым предотвращающих разрушение пород пласта.

Поставленная задача решается тем, что промывочную жидкость, состоящую из воды и воздуха, предварительно насыщают озоном.

Экономический эффект достигается за счет увеличения межремонтного периода работы скважин, сокращения затрат на ликвидацию пробкообразования и повышения добычи нефти.

- (21) N 98/001054
 (22) 17.10.96.
 (51) J 09 K 11/56, 11/62, 11/77
 (71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Fizika İnstitutu
 (72) Ağayeva Sevda Xasay qızı
 Dərvişov Namiq Hajixəlil oğlu
 Paşayev Arif Mirjəlal oğlu
 (54) Fotoluminescent material.

(57) İxtira mürrəkəb yarımkeçirijilər olan lüminessent materiallara aiddir və mənbə kimi bir çox cihazlarda istifadə oluna bilər.

İxtiranın məqsədini otaq temperaturunda və ondan yuxarı temperaturlarda şüalananan lüminessent materialın yaradılması təşkil edir.

Əsası $TlInS_2$ olan və $TlGdS_2$ əlavə edilmiş $[TlInS_2]_{1-x}[TlGdS_2]_x$, $x=0,01-0,04$ düsturu ilə ifadə edilən fotoluminescent material təklif olunmuşdur.

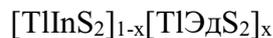
$TlIn_{1-x}Gd_xS_2$ kristallarında mürrəkəb şüalanma spektri tətbiq edilmişdir. 390-600 nm dalğa uzunluqlu işıqla həyəjanlandırıldıqda $x=0; 0,01; 0,02; 0,04$ tərkiblərinə $\lambda=890$ nm maksimumlu bir şüalanma zolağı müşahidə edilir ki, onun da intensivliyi x artıqda azalır. Otaq temperaturunda 320-380 nm dalğa uzunluqlu işıqla həyəjanlandırıldıqda əlavə $\lambda=560$ nm maksimumlu şüalanma zolağı da müşahidə edilmişdir. Bu da In^{3+} ionunun Gd^{3+} ionları ilə əvəz olunması zamanı kristalın daxilində güclü həyəjanlanmanın meydana gəlməsinə və kristalın hissə-hissə təmizlənməsinə gətirir ki, nəticədə x -in artması ilə FL intensivliyi azalır və sonra təməmlə sönür. FL intensivliyinin temperatur asılılığı öyrənilmiş və aktivləşmə enerjiləri təyin edilmişdir. İntensivliyin temperatur asılılığının olmaması bu materiallardan yüksək temperaturlu lüminessent materiallar kimi istifadə etməyə imkan verir.

- (71)(73) Институт Физики АН Азербайджанской Республики
 (72) Агаева Севда Хасай кызы
 Дервишов Намик Гаджихалил оглы
 Пашаев Ариф Мирджалал оглы
 (54) Фотолюминесцентный материал.

(57) Изобретение относится к люминесцентным материалам на основе сложных полупроводниковых соединений и может быть использовано в качестве люминесцентного источника во многих устройствах.

Задача изобретения состоит в создании люминесцентного материала с излучением, получаемым при комнатной температуре и выше.

Предложен фотолюминесцентный материал на основе $TlInS_2$ и, дополнительно содержащий $TlЭдS_2$, следующей формулы:

где $x = 0,01-0,04$.

Исследован сложный спектр излучателя переходов в кристаллах $[\text{TlInS}_2]_{1-x}[\text{TIЭдS}_2]_x$. Показано, что при возбуждении светом с длиной волны в интервале 390-600нм в составах с $x=0; 0,01; 0,02; 0,04$ наблюдается одна полоса излучения с максимумом $\lambda_{\text{изл}}=890\text{нм}$ и с увеличением x интенсивность уменьшается. При комнатной температуре при возбуждении длины волны 320-380нм наблюдалась ещё одна полоса с максимумом $\lambda_{\text{изл}}=560\text{нм}$. Это связано с замещением иона In^{3+} ионами Эд^{3+} приводящим к появлению сильного возбуждения внутри кристалла, причём происходит частичное очищение кристалла, в результате которого с увеличением x примесная ФЛ уменьшается и затем исчезает. Изучены температурные зависимости интенсивности фотолюминесценции и определены их энергии активации. Независимость интенсивности излучения даёт основания для использования этих материалов как высокотемпературных люминесцентных материалов.

(21) N 95/000665

(22) 21.09.95

(51) J 09 C 3/16

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Elmi-tədqiqat «Olefin» İnstitutu.

(72) Əliquliyev Ramiz Məmməd oğlu

Hüseynov Səbuhi Səlim oğlu

Nəsirov Mirzə Faiq oğlu

Məmmədova Elmira Sərvər qızı

(54) Yarışqan kompozisiyaları.

(57) Təklif edilən ixtira neftkimya sahəsinə, xüsusilə, polimerləşmə qabiliyyətli oliqomerlərə aiddir, yarışqan kompozisiyanın komponenti kimi, müxtəlif materialların, xüsusi ilə də metalların yarışdırılmasında istifadə oluna bilər.

Təklif edilən ixtiranın məqsədi, yarışqanın özlülüyünü və yumşaltma temperaturunu saxlamaqla, metal nümunələrin yarışdırılma qabiliyyətini artırmaq və yarışqanın elastikliyi yüksəltməkdir.

Qarşıya qoyulan məqsədə nail olmaq üçün yarışqan kompozisiyasının tərkibinə etilen ilə vinilasetat sopolimeri, kanifolun qliserin efirindən əlavə monoallilatoliqooksipropilen ilə butilmetakrilat sopolimeri də daxil edilir. Ümumi formulu :

Burada : $p = 10 - 33$

$m = 3 - 10$

Komponentlərin aşağıdakı nisbətində :

- tərkibi 28 – 33% vinilasetatdan ibarət

etilen-vinilasetat sopolimeri

- kanifolun qliserin efiri

- MAOP ilə BM sopolimeri

kütlə ədədi

40 - 45

30 – 42,5

17,5 - 25

(57) İxtira, qaz tərkibli yanajaqların alınma sahəsinə, yəni təbii və səmt neft qazları əsasında yüksək yanma istiliyinə malik olan yanajaq qaz qarışığının alınma üsuluna aiddir.

İxtiranın məqsədi – yüksək yanma istiliyinə və istehlakçıların kateqoriyasından asılı olaraq yanma istiliyinin rəşional artmasına malik olan yanajaq qaz qarışığının alınma üsulunun yaradılması və ətraf mühitin ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasıdır.

Qarşıya qoyulan məqsəd təbii qazın qaz-hava qarışığının daxilinə yüksək temperaturlu yanma məhsulu J₄-butan-butilen fraksiyasının (BBF-nın) verilməsi ilə həll edilir.

BBF neftin katalitik-krekinq prosesinin aralıq məhsulu kimi aşağıda göstərilən tərkibdə alınır (kütlə %):

n-butan	8-13
izo-butan	35-40
izo-butilen	10-15
buten-1	8-12
buten-2	25-30

Həmin fraksiyanın yanma istiliyi 27750 kkal/m³ və təbii qazın hər 1m³-nin istiliyinin 1 kkal artması üçün 3,68 x 10⁻⁵m³ BBF sərf edilir.

Bu üsul üzvi maddələrin və onların yanma məhsullarının atmosfərə tullantılarının miqdarını azaltmaq imkanı yaradır.

(71)(73) Агаев Шамиль Мирза оглы

(72) Агаев Шамиль Мирза оглы

Аликулиев Рамиз Мамед оглы

Багиров Рустам Абульфаз оглы

Губадов Гусейн Габиб оглы

Гаджиев Рафик Замин оглы

Полчаев Рамиз Абдураб оглы

(54) Способ получения высококалорийной горючей газовой смеси.

(57) Изобретение относится к области получения газообразного топлива, а именно к способу получения высококалорийной горючей газовой смеси с повышенной теплотой сгорания на основе природных и попутных нефтяных газов.

Задачей настоящего изобретения является создание способа получения высококалорийной горючей газовой смеси с рациональным повышением теплоты сгорания в зависимости от категории потребителя, а также улучшении экологического состояния окружающей среды.

Поставленная задача решается путём смешения газоздушнoй смеси природного и попутно-нефтяного газа с высокотемпературным продуктом сгорания C₄-бутан-бутиленовой фракцией, являющийся промежуточным продуктом, полученным с установки каталитического крекинга нефти (Г-43-107) и имеющей следующий углеводородный состав (в % масс.):

n-бутан	8-13
изо-бутан	35-40
изо-бутилен	10-15

бутен-1	8-12
бутен-2	25-30

с теплотой сгорания – 27750 ккал/м³ из расчёта 3,68 x 10⁻⁵м³ на 1ккал/м³ повышение теплоты сгорания. Способ позволяет сократить количество выброса продуктов сгорания органических веществ в атмосферу.

(21) N 98/001089

(22) 05.05.98

(51) J 10 M

(71)(73)Azərbaycan Respublikası EA Aşqarlar Kimiyası İnstitutu.

(72) Javadova Həqiqət Əlişraf qızı

Fərzəliyev Vaqif Məjid oğlu

Mustafayev Nazim Pirməmməd oğlu

Mövsümzadə Mirzə Məmməd oğlu

Qurbanov Rəhman Əliiskəndər oğlu

Yaqubov Yaqub Tahir oğlu

Şahbazov Eldar Həsən oğlu

Əsədov Fərəməz Məhərrəm oğlu

Kərimov Kamal Teymur oğlu

Abdullayev Bəylər İbrahim oğlu

Şamilzadə Tamilla İsrafil qızı

(54) Gəmi dizelləri üçün motor yağı

(57) İxtira neft-kimya sahəsinə, xüsusən gəmi dizellərində istifadə edilən mineral əsaslı motor yağlarına aiddir.

İxtiranın məqsədi gəmi dizelləri üçün yüksək yuyucu – dispersləşdiriji xassələrə və aşağı külə malik olan yeni motor yağının yaradılmasıdır.

Məsələnin həlli Bakı azparafınli əmtəə neftlərinin qarışığından alınan mineral yağların istismar xassələrinin yaxşılaşdırılması üçün onun tərkibinə aşağıdakı aşqarlardan ibarət yeni paketin daxil edilməsi ilə əldə edilir (% kütlə):

- detergent dispersiya ediji və korroziyaya qarşı İXP-101-aşqarı-di (oksialkilfenil) metanın barium duzu-7,0-7,5;
- dispersiya ediji və neytrallaşdıriji yüksək qələvili S-250 aşqarı-kalsium hidroksid və karbonatın motor yağında kolloid aşqarı- kalsium hidroksid və karbonatın motor yağında kolloid aşqarı-kalsium sulfanatla stabilləşdirilmiş kalsium hidroksid və karbonatın motor yağında kolloid dispersiyası;
- antioksidləşdiriji, korroziya və yeyilməyə qarşı DF-aşqarı-dialkilditiofosfatın mineral yağda məhlulu- 0,8-1,0;
- polimetakrilat tipli özlülük aşqarı Viscoplex- 2-670-0,6-0,8;
- polimetakrilat tipli depresator aşqarı Viscoplex- 5309-0,3-0,5;
- köpüklənməyə qarşı aşqar PMS-200A – polimetilsiloksan- 0,001-0,003;
- mineral yağ – 100-ə qədər.

Aşağı özlülük indeksinə malik Bakı baza yağları müxtəlif funksional təsirli aşqarlar paketi əsasında yeni motor yağı M-14QB (QOST 12337-84 üzrə) motor yağlarına olan tələbata uyğundur və onlardan üstün xassələrə malikdir.

(71)(73) Институт Химии Присадок АН Азербайджанской Республики.

(72) Джавадова Агигат Алиашраф кызы
 Фарзалиев Вагиф Меджид оглы
 Мустафаев Назим Пирмамед оглы
 Мовсумзаде Мирза Мамед оглы
 Гурбанов Рахман Алиискендер оглы
 Ягубов Ягуб Таир оглы
 Шахбазов Эльдар Гасан оглы
 Асадов Фарамаз Магеррам оглы
 Керимов Камал Теймур оглы
 Абдуллаев Бейлер Ибрагим оглы
 Шамильзаде Тамилла Ибрафил кызы
 (54) Моторное масло для судовых дизелей.

(57) Изобретение относится к области нефтехимии, конкретно, к моторным маслам на минеральной основе, предназначенных для применения в судовых дизелях.

Задачей изобретения является разработка нового моторного масла для судовых дизелей, обладающего высокими моюще-диспергирующими свойствами и пониженной зольностью.

Поставленная задача решается улучшением эксплуатационных свойств минерального масла, полученного из товарной смеси малопарафинистых бакинских нефтей, введением в него нового пакета нижеследующих присадок (%мас.):

- детергентно-диспергирующая и противокоррозионная присадка ИХП-101-бариевая соль ди(оксиалкилфенил) метана -7,0 – 7,5;
- диспергирующая и нейтрализующая высокощелочная присадка С-250 – коллоидная дисперсия карбоната и гидроксида кальция в моторном масле, стабилизированная сульфатом кальция –1,4-1,6 ;
- антиокислительная, противокоррозионная и противоизносная присадка ДФ-11; раствор диалкилдитиофосфата цинка в минеральном масле – 0,8 –1,0 ;
- вязкостная присадка полиметакрилатного типа Viscoplex-2-670 –0,6 – 0,8 ;
- депрессорная присадка полиметакрилатного типа Viscoplex-5309- 0,3-0,5;
- антипенная присадка ПМС-200А – полиметилсилоксан – 0,001- 0,003;
- минеральное масло – до 100.

Разработанное новое моторное масло на основе низкоиндексного бакинского базового масла и пакета присадок различного функционального действия не только отвечает требованиям, предъявляемым к моторным маслам М-14ГБ (по ГОСТ 12337-84), но и превосходит их по ряду показателей.

(21) N 95/000534

(22) 03.11.94

(51) J 10 M 3/22, J 18 M 3/48

(71)(73) “Azərkimya” İxtisasartırma İnstitutu

(72) Məmmədov Jamal Veys oğlu

Həsənov Həsən Məhəmməd oğlu
 Babayev Nürəddin Bərgah oğlu
 Məmmədov Eldar Eynulla oğlu
 Javadova Həqiqət Əliəşrəf qızı
 İsrailov Yaqub Məmmədli oğlu
 Nəzərov Fətulla Boylu oğlu
 Şərifov Qabil Sultan oğlu

(54) Əyləj mayesi.

(57) İxtira üzvi kimya sahəsinə, konkret olaraq avtomobillər üçün əyləj mayesinin alınmasına aiddir.

İxtiranın əsas məqsədi əyləj mayesinin qaynama temperaturunun və özüllüyünün yüksəlməsi, maya dəyərinin aşağı salınmasıdır.

Qarşıya qoyulan məqsədə nail olmaq üçün əyləj mayesinin tərkibində olan qlikol efirlərindən, poliefirlərdən, korroziyaya qarşı aşqarlardan başqa, əsas komponent kimi propilenqlikol və əlavə olaraq gənəgərçək yağı aşağıdakı çəki nisbətlərində götürülür %:

Propilenqlikol	43-68
“Laprol-702”	35-55
Efir LZ-ZK	5,0
Difenilolpropan	0,5
Morfolin	0,5
Benzotriazol	0,2
Dietilamin-p-nitrobenzoy turşusu	0,2
Gənəgərçək yağı	0,2

(71)(73) Институт Повышения Квалификации Госконцернa “Азербхимия”

(72) Məmədov Džaməl Veyc oğly

Гасанов Гасан Магомед оғлы

Бабаев Нураддин Баргах оғлы

Мамедов Эльдар Эйнулла оғлы

Джавадова Агигат Алиашраф кызы

Исрафилов Якуб Мамедали оғлы

Назаров Фатулла Бойли оғлы

Шарифов Габиль Султан оғлы

(54) Тормозная жидкость.

(57) Изобретение относится к области органической химии, конкретно к получению тормозной жидкости для автомобилей.

Задачей изобретения является повышение вязкости и температуры кипения, снижение себестоимости тормозной жидкости.

Поставленная задача достигается тем, что предложенная тормозная жидкость на основе гликолевых эфиров, полиэфиров, антикоррозийных присадок, дополнительно содержит касторовое масло, а в качестве основного компонента содержит пропиленгликоль при следующем соотношении компонентов, % вес:

Пропиленгликоль	43-68
Полтоксипропилендиол	35-55

Эфир ЛЗ-ЗК	5,0
Морфолин	0,5
Дифенилолпропан	0,5
Диэтиламин-п-нитробензойноокислый	0,2
Бензотриазол	0,2
Касторовое масло	0,2

(21) N 95/000647

(22) 26.06.95

(51) J 10 M 119/02, 129/10, 133/12, 137/14

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Aşqarlar Kimyası İnstitutu

(72) Fərzəliyev Vaqif Məjid oğlu

Mustafayev Nazim Pirməmməd oğlu

Javadova Həqiqət Əlişraf qızı

Sadıxov Kamil İsmayıl oğlu

Ağayev Əmirçoban Nəsir oğlu

Abdullayev Bəylər İbrahim oğlu

Şamilzadə Tamilla İsrafil qızı

Məmmədkərimova Sevil Bərgəh qızı

Mövsümzadə Mirzə Məmməd oğlu

Əsədov Fərəməz Məhərrəm oğlu

Əhmədov Rafael Mövsüm oğlu

Kərimov Kamal Teymur oğlu

İsmayılov Məhyəddin Mirzə oğlu

Rəhimov Çinqiz Mikayıl oğlu

(54) Sürətli dizellər üçün motor yağı.

(57) İxtira sürətli dezellərdə istifadə edilən motor yağlarına aiddir.

İxtiranın əsas məqsədi sürtkü kompozisiyasının detergent- dispersiya xassələrini yaxşılaşdırmaq və baza yağının çeşidini artırmaqdır. Məqsəd yağa detergent-dispersiya aşqarı kimi kalsium-karbonat və hidrogen kalsium sulfatla İ-20A yağından stabilləşdirilmiş kolloidli dispersiyası və depresiya aşqarı kimi kalsium alkilfenolun əlavə edilməsi ilə əldə edilir.

Baza yağı kimi Balaxanı, 28 Aprel və Neft Daşları yataqları neftləri qarışığından alınan yağların komponentlərindən istifadə edilmişdir.

(71)(73) Институт Химии Присадок АН Азербайджанской Республики

(72) Фəрзəлиев Вагиф Меджид оглы

Мустафаев Назим Пирмамед оглы

Джавадова Агигат Алиашраф кызы

Садыхов Камил Исмаил оглы

Агаев Амирчобан Насир оглы

Абдуллаев Бейлар Ибрагим оглы

Шамиль-заде Тамилла Исрафил кызы

Мамедкеримова Севиль Баргах кызы

Мовсум-заде Мирза Мамед оглы
 Асадов Фарамаз Магеррам оглы
 Ахмедов Рафаэль Мовсум оглы
 Керимов Камал Теймур оглы
 Исмаилов Махаддин Мирза оглы
 Рагимов Чингиз Микаил оглы

(54) Моторное масло для быстроходных дизелей.

(57) Изобретение относится к составам моторных масел применяемых в быстроходных дизелях транспортных машин.

Задачей изобретения является улучшение детергентно-диспергирующих свойств смазочной композиции, а также расширение ассортимента базовой основы масла.

Поставленная задача достигается тем, что в качестве детергентно-диспергирующей и моющей присадки моторное масло дополнительно содержит коллоидную дисперсию карбоната и гидроксида кальция в масле И-20А, стабилизированную сульфанатом кальция и в качестве депрессорной и вязкостной присадки – кальциевую соль алкилфенола, в качестве масляной основы – смесь масел Т-46, Ав-10 и остаточного компонента из бакинских нефтей в соотношении 25:35:40.

(21) N 96/000759

(22) 27.02.96.

(51) J 10 M 119/02, 129/10, 133/12, 137/14

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Aşqarlar Kimyası İnstitutu, Azərbaycan Respublikası EA Neft-kimya Prosesləri İnstitutu

(72) Fərzəliyev Vaqif Məjid oğlu

Mustafayev Nazim Pirməmməd oğlu

Javadova Həqiqət Əliəsrəf qızı

Sadıxov Kamil İsmayıl oğlu

Mövsümzadə Mirzə Məmməd oğlu

Rüstəmov Musa İsmayıl oğlu

Səmədova Fəzilə İbrahim qızı

Əzizov Akif Həmid oğlu

Həsənova Reyhan Ziya qızı

Qədiməliyeva Nərqiz Zirəddin qızı

Şamilzadə Tamilla İsrəfil qızı

Abdullayev Bəylər İbrahim oğlu

Hüseynova Azadə Əbdülhüseyn qızı

Əhmədov Rafael Mövsüm oğlu

Abbasov Mirsaleh Mirqasım oğlu

Rəhimov Çinqiz Mikayıl oğlu

İsmayılov Məhyəddin Abdulla oğlu

(54) Güjləndirilmiş avtotraktor dizelləri üçün motor yağı.

(57) İxtira güjləndirilmiş avtotraktor dizellərində istifadə edilən motor yağlarının tərkibinə aiddir. Həmin ixtiranın məqsədi motor yağlarının oksidləşməyə qarşı

xassəsinin yaxşılaşdırılması, yağ çeşidinin genişləndirilməsi, həmçinin sürtkü kompozisiyasının dəyərinin aşağı salınmasıdır.

Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll edilir ki, motor yağının tərkibinə yuyucu-dispersləşdirici aşqar kimi di(oksialkilfenil)metanın barium duzu, oksidləşməyə və korroziyaya qarşı aşqar – alkilfenolun formildehid və ammoniyakla kondensləşmə məhsulunun beşkükürlü fosforla işlənmiş birləşməsinin barium duzu, özlülük aşqarı – polimetakrilat tipli Viscoplex-2-670 və depressator – Viscoplex-5-309 əlavə edilir. Yağ əsası kimi 28 May və Neft daşları yataqlarının azparafinli neftlərinin qarışığından alınan və tərkibində parafin karbohidrogenlərinin miqdarı 1,5% - dək olan mineral yağdan istifadə edilmişdir.

(71)(73) Институт Химии Присадок АН Азербайджанской Республики

(72) Фарзалиев Вагиф Меджид оглы

Мустафаев Назим Пирмамед оглы

Джавадова Агигат Алиашраф кызы

Садыхов Камил Ибраил оглы

Мовсум-заде Мирза Мамед оглы

Рустамов Муса Ибраил оглы

Самедова Фазилә Ибрагим кызы

Азизов Акиф Гамид оглы

Гасанова Рейхан Зия кызы

Гадималиева Наргиз Зирадин кызы

Шамиль-заде Тамилла Ибраил кызы

Абдуллаев Бейлар Ибрагим оглы

Гусейнова Азада Абдулгусейн кызы

Ахмедов Рафаэль Мовсум оглы

Аббасов Мирсалех Миркасим оглы

Рагимов Чингиз Микаил оглы

Исмаилов Махадин Абдулла оглы

(54) Моторное масло для форсированных автотракторных дизелей на минеральной основе.

(57) Изобретение относится к области нефтехимии, а именно, к разработке моторных масел, содержащих пакет присадок, применяемых для форсированных автотракторных дизелей.

Задачей изобретения является улучшение антиокислительных свойств моторного масла, а также снижение себестоимости смазочной композиции.

Задача решена предложенным моторным маслом, содержащим в качестве детергентно-диспергирующей присадки – бариевую соль ди(оксialkilfenil) метана, в качестве антиокислительной и антикоррозийной – бариевую соль продукта конденсации алкилфенола с формальдегидом и аммиаком, обработанного пентасернистым фосфором, в качестве вязкостной и депрессорной – соответственно Viscoplex –2-670 и Viscoplex–5-309, а в качестве основы содержит минеральное масло, характеризующееся содержанием парафиновых углеводородов до 1,5%, полученное из нефтей месторождений 28 Мая и Нефтяных камней.

(21) N 96/000861

(22) 14.11.96.

(51) J 10 M 119/02, 133/12, 137/14, 167/00

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Aşqarlar Kimyası İnstitutu

(72) Javadova Həqiqət Əli Əsrəf qızı

Fərzəliyev Vaqif Məjid oğlu

Mustafayev Nazim Pirməmməd oğlu

Quliyev Qabil Məzahir oğlu

Məmmədov Sabir Xalıqverdi oğlu

İsmayılov Məhyəddin Abdulla oğlu

(54) Gəmi, teplovoz dizelləri və stasionar dizellər üçün motor yağı.

(57) İxtira neft-kimya sahəsinə, daha dəqiq, gəmi, teplovoz dizellərində və stasionar dizellərdə istifadə edilən mineral əsaslı motor yağlarına aiddir.

İxtiranın məqsədi kifayət dərəcədə yüksək yuyucu-dispersləşdirici və korroziyaya qarşı xassələrə malik gəmi, teplovoz dizelləri və stasionar dizellər üçün yeni motor yağı işləyib hazırlamaqdır.

Məsələnin həlli az parafinli neftlərin qarışığından alınan mineral yağın Visjoplex-2/670 özlülük aşqarı ilə qatılaştırılması və ona yeni aşqar paketinin: detergent-dispersiya edici və korroziyaya qarşı – İXP-101, oksidləşməyə və korroziyaya qarşı – İXP-21, dispersiya və neytrallaşdırıcı – S-150, depresiya edici – Visjoplex-5309 və köpüklənməyə qarşı PMS-200A aşqarlarının daxil edilməsi ilə əldə edilir.

(71)(73) Институт Химии Присадок АН Азербайджанской Республики

(72) Джавадова Агигат Али Ашраф кызы

Фарзалиев Вагиф Меджид оглы

Мустафаев Назим Пирмамед оглы

Кулиев Габиль Мазахир оглы

Мамедов Сабир Халыгверди оглы

Исмаилов Махаддин Абдулла оглы

(54) Моторное масло для судовых, тепловозных и стационарных дизелей.

(57) Изобретение относится к области нефтехимии, конкретно, к моторным маслам на минеральной основе, для применения в судовых, тепловозных и стационарных дизельных двигателях.

Задачей изобретения является разработка нового моторного масла для судовых, тепловозных и стационарных двигателей, обладающего достаточно высокими моюще-диспергирующими и антикоррозийными свойствами.

Решение поставленной задачи достигается улучшением эксплуатационных свойств, загущенного вязкостной присадкой Висжоплекс-2/670 минерального масла, полученного из товарной смеси малопарафинистых нефтей, введением в неё нового пакета присадок: детергентно-диспергирующей и противокоррозионной – ИХП-101, антиокислительной и

противокоррозионной – ИХП-21, диспергирующей и нейтрализующей – С-150, депрессорной - Висжоплекс-5309 и антипенной присадки – ПМС-200А.

(21) N 96/000761

(22) 26.03.96

(51) J 12 G 3/06

(71)(73) 2№-li Bakı Şərab zavodu

(72) Hüseynov Rabil Abış oğlu

Orujov Əliağa Hacı oğlu

Məmmədov Nəriman Məmməd oğlu

Əhmədova Pəri Məhəmmədnəbi qızı

Pənahov Tariel Məhəmməd oğlu

Mehdiyev Nadir Əbid oğlu

İmanov Şirindil İman oğlu

(54) “Oryol” arağı.

(57) İxtira likyor-arağ sahəsinə, xüsusilə arağ alınmasına aiddir.

İxtiranın məqsədi hazır məhsulun orqanoleptik göstəricilərini yüksəltmək və onun maya dəyərini aşağı salmaqdır. Qoyulan vəzifə tərkibində şəkər, kalium permanqanat, su-spirt məhlulu və 70%-li su-spirt məhlulunda itburnu jövhəri olan. “Oryol” arağını hazırlamaqla həyata keçirilib.

İnqrediyentlərin nisbəti 1000 dal arağ üçün aşağıda göstərilən qaydadadır:

Şəkər, kq	14-16
0,1%-li kalium permanqanat məhlulu,l	2,8-3,2
İtburnu jövhəri, 70%-li su-spirt məhlulunda,dal	1,9-2,1
40%-li tündlükdə su-spirt məhlulu	qalanı

İtburnu meyvəsinin tərkibində 3,4%-dək olan üzvi turşular spirtlə birləşərək arağa xoşagələn təravət və dad verən efirlər əmələ gətirir, meyvələrin tərkibindəki 11,3%-dək olan şəkər, şəkər sərfini azaldır.

(71)(73) Бакинский Винзавод №2

(72) Гусейнов Рабиль Абыш оглы

Оруджев Алиага Гаджи оглы

Мамедов Нариман Мамед оглы

Ахмедова Пери Магомеднаби кызы

Панахов Таризель Магомед оглы

Мехтиев Надир Абид оглы

Иманов Шириндил Иман оглы

(54) Водка “Орёл”.

(57) Изобретение относится к ликёро-водочной промышленности, а именно, к изготовлению водки.

Задачей изобретения является повышение органолептических показателей готового продукта и снижение его себестоимости.

Поставленная задача решена предложенной водкой “Орёл”, содержащей сахар, перманганат калия, водно-спиртовую жидкость и 70% водно-спиртовой настой шиповника при следующем соотношении ингредиентов:

Сахар, кг/100 дал водки	14-16
0,1 перманганата калия, л	2,8-3,2
70% водно-спиртовой настой шиповника, дал	1,9-2,1
Водно-спиртовая жидкость	остальное

Плоды шиповника содержат 3,4% органических кислот, образующих со спиртами эфиры, придающие водке приятный аромат и вкус, а также присутствие в плодах до 11,3% сахара позволяет снизить расход сахара.

(21) N 96/000741

(22) 28.07.94

(51) J 23 J 12/00

(71)(73) Ümumrusiya Dövlət Elmi-tədqiqat Baytarlıq Preparatlarının Standartlaşdırılması və Sertifikatı üzrə Nəzarət İnstitutu

(72) Yabloçnik Lyubov Markovna

Sarkisov Karen Artyomoviç

Letyaqin Konstantin Pavloviç

Panin Aleksandr Nikolayeviç

(54) Heyvanların trixofitiyasına qarşı vaksin.

(57) İxtira baytarlıq sahəsinə, əsasən heyvanlarda trixofitinin profilaktikasına və müalicəsinə aiddir.

Məqsəd heyvanlarda *Tr. verrujosum*, *Tr. verrujosum var autotrophijum*, *Tr. mentagrophytes*, *Tr. equinum*, *Tr. sarkisovii* əmələ gətirdiyi trixofitinə qarşı yüksək immunoqen vaksinlərin yaradılmasından ibarətdir.

Bu məsələnin həlli üçün heyvanlarda immun reaksiyasını əmələ gətirə biləcək miqdarda *Triphophyton verrujosum* 130 L ştammindan antitel, saxaroza, celatin, su və əlavə olaraq *Tr. mentagrophytes* VQNKİ №27 ştammindan antitel saxlayan vaksin təklif olunur. Təklif olunan vaksinin işlədilməsi heyvanlarda trixofitə qarşı mübarizə tədbirlərinin effektivliyini yüksəldir.

(71)(73) Всероссийский Государственный Научно-исследовательский Институт Контроля, Стандартизации и Сертификации Ветеринарных Препаратов.

(72) Яблочник Любовь Марковна

Саркисов Карен Артёмович

Летягин Константин Павлович

Панин Александр Николаевич

(54) Вакцина против трихофитии животных.

(57) Изобретение относится к области ветеринарии, а именно к профилактике и лечению трихофитии животных.

Задача заключалась в создании высокоиммуногенной вакцины против трихофитии животных, вызываемой *Tr.верружосум*, *Tr.верружосум* var *аутотропшижум*, *Tr.ментаэропщутес*, *Tr.егуинум*, *Tr.саркисовии*.

Решена задача тем, что предложена вакцина, содержащая антиген из штамма Трижщопщутон веррожосум 130 Л, сахарозу, желатин и воду и дополнительно антиген из штамма *Tr.ментаэропщутес* ВГНКИ №27 в количестве, достаточном для вызывания иммунной реакции животного.

Использование предложенной вакцины позволяет повысить эффективность мероприятия по борьбе с трихофитией животных.

Bölmə E. **Tikinti, mədən işləri.**

Раздел E. **Строительство, горное дело.**

(21) N 96/000786

(22) 26.06.95.

(51) E 02 B 15/04

(71)(73)Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu.

(72) Poladova Aytən Əlisahib qızı

(54) Su hövzələrinin səthindən qalın neft təbəqəsini yığmaq üçün qurğu.

(57)Qurğu, ətraf mühitin qorunması, daha dəqiq, su hövzələrinin səthindən dağılmış neftin yığılması üçündür. Qurğu vuruju nasosdan, üzgəjlərdən, basqı və neftnəqlədən boru xəttindən ibarət olub, basqı boru xəttinin bir uju su hövzəsində səviyyə altında yerləşdirilir, digər uju vuruju nasosla hidravlik qoşulur, neftnəqlədən boru kəmərinin isə bir uju, basqı boru xəttinin səviyyə altındakı hissəsi qarşısında sərbəst yerləşdirilir və üzgəjlər üzərindəki konsollara dayaqlanır, o biri uju neftvuruju nasosla birləşdirilir.

Qurğunun tətbiqindən müsbət nəticə su hövzəsində yığıjıdan uzaq məsafədə yerləşən neft pərdəsinin yığım məntəqəsinə hərəkət müqavimətinin dəf olunmasından və ujuqlu halqavari boru kəməri ilə birlikdə ecektorlu basqı kəmərinin ixtisara salınması ilə qurğunun konstruktiv sadələşdirilməsindən alınır.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский Институт Нефтяной Промышленности АзНИПИнефть.

(72) Поладова Айтэн Алисахиб кызы

(54)Устройство для сбора нефти с поверхности водоемов.

(57) Устройство относится к области защиты окружающей среды, конкретно к сбору нефти и нефтепродуктов с поверхности водоемов.

Устройство включает в себя поплавки, перекачивающий насос, напорный и нефтеоткачивающий трубопроводы, где один конец напорного трубопровода установлен затопленным в водоеме, другой конец гидравлически сообщён с водоперекачивающим насосом, а нефтеоткачивающий трубопровод установлен так, что один конец его свободно расположен напротив затопленного конца напорного трубопровода и поддерживается консолями на поплавках, а другой конец соединен нефтеперекачивающим насосом.

Положительный эффект от использования устройства достигается предотвращением препятствий для поступления нефтяной пленки на водоеме, находящийся вдали от нефтесборщика, конструктивном упрощении устройства путем устранения кольцевого трубопровода с соплами и напорного трубопровода с эжектирующей вставкой.

(21) N 98/001167

(22) 25.09.98

(51) E 21 B, F 04 B 47/02

(76) Janəhmədov Əhəd Xanəhməd oğlu

Vahidov Məjnun Abdolvahid oğlu

Eyvazova Züleyxa Eylaq qızı

(54) Manjanaq dəzgahı.

(57) İxtira quyuların ştanqlı nasoslarla istismarı üçün intiqallar sahəsinə, o jümlədən manjanaq dəzgahlarına aiddir.

Təqdim olunan ixtirada manjanaq dəzgahını yığışdırmaqla partlayış zərbə dalğasından mühafizəsini təmin etmək, yığışdırma və bərpa əməliyyatlarını avtomatlaşdırmaq, işləri təhlükəsiz yerinə yetirmək, əsaslı və jəri təmirləri asanlaşdırmaq məsələləri həyata keçirilmişdir.

Bu məqsədlə manjanaq dəzgahı balansirinin yatağı domkrat ştoku üzərində qoyulmuş, sürgüqolları əyilgən materialdan, məsələn kanatdan hazırlanmışdır. Domkratın ştoku şaquli hərəkət edir.

Ştok aşağı hərəkət etdikdə balansir şaquli olaraq aşağı düşürülür və manjanaq dəzgahı yığılır.

(76) Джанахмедов Ахад Ханахмед оглы

Вахидов Меджнун Абдулвахид оглы

Эйвазова Зулейха Эйлаг кызы

(54) Станок-качалка.

(57) Изобретение относится к области приводов для эксплуатации скважин штанговыми насосами, в частности станкам-качалкам.

В предлагаемом изобретении осуществлена защита станка-качалки от взрывных ударных волн путём его укладки, автоматизации как процесса укладки, так и процесса восстановления без освобождения головки балансира от внутрискважинного оборудования, обеспечения безопасности работ, а также облегчения текущего и капитального ремонтов станка-качалки и скважины.

С этой целью несущая опора балансира станка-качалки установлена на стержне домкрата, а шатуны выполнены из гибкого материала, например каната. Стержень домкрата перемещается вертикально-поступательно.

При движении стержня домкрата вниз балансир опускается вертикально вниз, обеспечивая укладку станка-качалки.

(21) N 96/000753

(22) 27.09.95.

(51) E 21 B 21/00

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) İsmayılov Şamxal İsmayıl oğlu

Nəjəfov Nazim İmamverdi oğlu

(54) Təzyiq pulsatoru.

(57) İxtira quyuların qazılmasında istifadə olunan avadınlıqlara aid olub, quyudibi zonasını qazılmış süxurlardan mayenin impulsu təzyiqi altında təmizləməkdə tətbiq oluna bilər.

İxtirada qoyulmuş məsələ pulsatorun tətbiq sahəsinin genişləndirilməsindən ibarətdir.

Qoyulmuş məsələ onunla həll olunur ki, içərisində impulslar mənbəyi və onun hərəkət ötürüjüsü quraşdırılmış gövdədən ibarət məlum qurğuda hərəkət ötürüjüsü quyudibi mühərriki, məsələn, turbabur şəklində, impulslar mənbəyi isə quyudibi mühərrikinin valı üzərində quraşdırılmış qarşılıqlı açıq dəlikləri olan növbələnən tipli üst lövhə, dəlikləri üst lövhənin dəlikləri ilə bir ox üzərində yerləşən alt lövhə şəklində hazırlanır, gövdə yiv birləşməsi vasitəsilə üzərinə, alt lövhəyə bərkidilmiş ştok oturdulan arakəsmə ilə təjiz olunmuşdur, bu halda üst və alt lövhələr, aralarındakı məsafənin tənzim oluna bilinməsi və ştok üzərində quraşdırılmış qaykanın köməkliyi ilə alt lövhənin üst lövhədən istənilən məsafədə fiksə edilməsinin mümkünlüyü şərti ilə yerləşdirilir.

İxtiranın tətbiqindən alınan iqtisadi mənfəət quyudibinin qazılmış süxurlardan təmizlənməsinin yaxşılaşdırılmasından və bununla əlaqədar olaraq işlənən baltaların sayının azalması, endirmə-qaldırma əməliyyatları sayının azalması hesabına balta gedişinin və gedişin mexaniki sürətinin artmasından alınan mənfəətlərdən ibarət olur.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский и Проектный Институт Нефтяной Промышленности

(72) Исмаилов Шамхал Исмаил оглы

Наджафов Назим Имамверди оглы

(54) Пульсатор давления.

(57) Изобретение относится к оборудованию, используемых для бурения скважин и может быть применено для очистки забоя скважины от выбуренной породы под действием импульсного давления жидкости.

Задачей изобретения является расширение области применения пульсатора.

Поставленная задача решается тем, что в известном устройстве, состоящем из корпуса, внутри которого установлен источник импульсов и его привод, привод выполнен в виде забойного двигателя, например турбобура, а источник импульсов выполнен в виде верхнего диска сменного типа со сквозными отверстиями, установленного на вале забойного двигателя и нижнего диска со сквозными отверстиями, размещёнными соосно с отверстиями верхнего диска, корпус снабжён перегородкой со сквозными отверстиями, на которой с помощью резьбового соединения установлен шток, соединённый с нижним диском, при этом верхний и нижний диски установлены относительно друг друга с возможностью изменения ширины зазора между ними и фиксации нижнего диска на необходимом расстоянии от верхнего диска с помощью гайки, установленной на штоке.

Экономический эффект от использования изобретения будет складываться из экономии от улучшения очистки забоя от выбуренной породы и, как следствие, увеличения проходки на долото и механической скорости проходки, за счёт сокращения количества долот, уменьшения числа спуско-подъёмных операций.

(21) N 97/000930

(22) 01.04.97

(51) E 21 B 31/00

(71)(73) Neft və Qaz Yataqlarının Mənimənilməsi üzrə Dövlət Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu "Dənizneftqazlayihə"

(72) Mövsümov Ağasəf Ağakərim oğlu

Hüseynov Tahir İsmayıl oğlu

Fətəliyev Fətəli Behbud oğlu

İsmayılov Hətəm Paşa oğlu

(54) Tutulmuş qazıma borularının azad olunması üsulu.

(57) İxtira neft və qaz quyularının qazılması sahəsinə aiddir.

İxtirada əsas məsələ tutulmuş qazıma alətinin azad olunması prosesini sadələşdirməkdir.

Nəzərdə tutulan ixtiranın mahiyyəti qazıma məhlulundan özlü elastik bufer mayesi vasitəsi ilə ayrılmış, maye hövzəsinin kəmərin sərbəst hissəsini aşağı-yuxarı hərəkət etdirməklə alətin tutulma zonasında maye hövzəsinin irəli-geri hərəkətinin məjburi yolla edilməsi hərəkəti ilə fərqlənir ki, bu da qazıma məhlulunun boru daxilinə vurulması, oradan təkrarən geri alınması yolu ilə həyata keçirilir. Mayenin geri hərəkəti qazıma kəmərinin daxilində olan izafi təzyiğin hesabına yaranır. İzafi təzyiqli hövzəni təşkil edən maye səviyyəsinin borunun daxilində və arxasında müxtəlif hündürlüklərdə hövzə mayesi ilə qazıma məhlulunun müxtəlif sıxlıqda olması nəticəsində əmələ gəlir.

Beləliklə, mayeyə salınmış vuruju nasosdan istifadə etmək lazım gəlmir və tutulmuş qazıma kəmərinin azad edilmə əməliyyatı daha çox asanlaşır.

(71)(73) ГосНИПИ Гипроморнефтегаз

(72) Мовсумов Агасаф Агакерим оглы

Гусейнов Таир Исмаил оглы

Фаталиев Фатали Бехбуд оглы

Исмаилов Гатам Паша оглы

(54) Способ освобождения колонны бурильных труб от прихвата.

(57) Изобретение относится к области бурения нефтяных и газовых скважин.

Задачей изобретения является упрощение процесса ликвидации прихвата бурильного инструмента.

Сущность изобретения заключается в установлении в зоне прихвата жидкостной ванны, отделённой от бурового раствора буферной вязкоупругой жидкостью, периодическим расхаживании свободной части колонны и создании в зоне прихвата местнопринудительной циркуляции жидкости ванны, принудительная циркуляция жидкости ванны в зоне прихвата осуществляется посредством её возвратно-поступательного движения, достигаемого путём отдачи и обратной закачки бурового раствора в бурильную колонну. При этом отдача осуществляется самотёком благодаря наличию в буровой колонне избыточного давления. Это избыточное давление образуется за счёт установления разности уровней жидкости ванны в колонне бурильных труб и затрубном пространстве, а также разности плотностей жидкости и бурового раствора.

Таким образом устраняется необходимость в установке и использовании погружного насоса и процесс освобождения бурильного инструмента от прихвата значительно упрощается.

(21) N 99/001306

(22) 20.11.97

(51) E 21 B 37/06

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) Xasayev Arif Murtuzəlii oğlu

Rzazadə Nazim Abutalıb oğlu

Qurbanov Muxtar Abusət oğlu

Eyvazov Əlirza İskəndər oğlu

Qurbanov Fəmil Mirzəli oğlu

Əlsəfərova Mətanət Eldar qızı

Axundova Elmira Murtuza qızı

(54) Neft çıxarmada parafinçökməsinə qarşı mübarizə üsulu.

(57) İxtira neft sənayesinə aiddir və neftçixarmada parafin çökməsinə qarşı mübarizə üçün işlənir.

İxtiranın məqsədi neftçixarmada, təbii ehtiyatlardan istifadə etməklə parafinin çökməsinə qarşı mübarizə üsulunun səmərəliliyinin (effektivliyinin) yüksəldilməsi.

Qoyulmuş məsələ neftçixarmada parafinçökməsinə qarşı məlum mübarizə üsulunda, klatrat əmələ gətirən reagent kimi vulkanogen tuffit-liparit təklif

olunmaqla həll edilmişdir: misal üçün Azərbaycanın Daşsalahlı yatağının suxurlarının optimal tətbiqi miqdarı, işlədilən neft həjminin 0,3-0,5% - i qədərdir.

İxtiranın tətbiqindən alınan müsbət səmərə: parafin kristallarının əmələ gəlməsinə qədər klatrat birləşməsi yaradan reagentin vurulması nəticəsində parafinli neft axınının hidravlik müqaviməti azalır, bunun muqabilində isə parafinçökmə intensivliyi azalır və bu da quyunun işinin təmirarası müddətinin artması ilə nəticələnir.

(71)(73) Azərbaycanın Dövlət Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu “Dənizneftqazlayihə”

(72) Xasəev Aریف Murtuzali oğly
Rza-zadə Nazim Abutalyb oğly
Gurbanov Muxtar Abuset oğly
Əyvazov Aлірза İскендер oğly
Gurbanov Fамиль Мирзали oğly
Алсафарова Матанат Эльдар кызы
Ахундова Эльмира Муртуза кызы

(54) Способ борьбы с парафиноотложением при добыче нефти.

(57) Изобретение относится к нефтяной промышленности и предназначено для борьбы с парафиноотложениями при добыче нефти.

Задачей изобретения является повышение эффективности способа борьбы с парафиноотложением при добыче нефти за счет использования природных ресурсов.

Поставленная задача решается тем, что в известном способе борьбы с парафиноотложением при добыче нефти путем обработки парафинистой нефти реагентом, в качестве реагента применяют клатратообразующие вулканогенные туфы-липариты, например, породы Дашсалахлинского месторождения Азербайджана с содержанием последнего 0,3-0,5% обрабатываемой нефти.

Положительный эффект от применения изобретения заключается в уменьшении гидравлических сопротивлений потока парафинистой нефти, вследствие подачи клатратообразующих соединений в восходящий поток до начала кристаллообразования парафина, в результате чего уменьшается интенсивность парафиноотложения и увеличивается межремонтный период работы скважины.

(21) 97/000961

(22) 11.03.97

(51) E 21 B 43/00

(71)(73) Neft və Qaz Yataqlarının Mənimənilməsi üzrə Dövlət Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu “Dənizneftqazlayihə”

(72) Poladov Əlisahib Rza oğly
Qurbanov Afər Osman oğly
Məmmədova Tamilla Mənsur qızı
Abdullayeva Sevdə Ruhulla qızı

(54) Quyuları istismar üsulu

(57) İxtira neft sənayesinə, daha dəqiq neft quyularının fontan üsulu ilə istismarına aiddir.

İxtiranın məqsədi layın enerjisini tənzim etməklə liftin FİӨ-ni yüksəltmək və quyunun debitini artırmaqdır.

Təklif edilən ixtira iki pilləli lift buraxmaqla həyata keçirilir. Liftin böyük diametrlı hissəsinə ikinci sıra buraxılır və ştutserlə təjhiz edilir. Liftin kiçik diametrlı ikinci pilləsi isə əks klapana təjhiz olunmuşdur.

Təklif olunmuş üsul və onu yerinə yetirmək üçün qurğu layın potensial enerjisindən istifadə etməyə, quyunun fontanvurma müddətini uzatmağa, onun debitini artırmağa imkan verir.

(71)(73) ГосНИПИ Гипроморнефтегаз

(72) Поладов Алисахиб Рза оглы

Курбанов Афер Осман оглы

Мамедова Тамилла Мансур кызы

Абдуллаева Севда Рухулла кызы

(54) Способ эксплуатации скважин.

(57) Изобретение относится к нефтедобывающей промышленности, в частности, к эксплуатации нефтяных скважин.

Задачей изобретения является разработка способа, позволяющего регулирование потенциальной энергии пласта, увеличения КПД фонтанного лифта, среднесуточного дебита скважины.

Предлагаемый способ эксплуатации скважин реализуется оснащением скважин однорядным лифтом с переменным сечением, с глубинным штуцером, устьевой фонтанной арматурой и КИП-ом, ступень с большим диаметром лифта снабжается вторым рядом труб, на нижнем конце которых расположен глубинный штуцер, а ступень с меньшим диаметром – обратным клапаном.

Использование устройства позволяет регулировать потенциальной энергии пласта, увеличить срок службы скважины, увеличить её дебит.

(21) N 99/001247

(22) 28.10.89

(51) E 21 B 43/05

(71)(73)Hüseynov Fazil Əşrəf oğlu

(72) Hüseynov Fazil Əşrəf oğlu

Süleymanov Ələkbər Bağır oğlu

Hümbətov Həsən Həşim oğlu

Nuriev Nuru Bunyad oğlu

Rəsulov Asif Muxtar oğlu

Əhmədov Bayram Hajibala oğlu

Şirinzadə Alçin Əlisəftər oğlu

İsmayilov Şahin Zirəddin oğlu

Əliyev Vilen Əli oğlu

İsmayilov Rəhimulla Dadaş oğlu

(54) Qazlift quyularında quyudibi təzyiqin təyin edilməsi üsulu.

(57) İxtira neftçixarma sənayesinə məxsus olub, qazlift (kompessor) quyularında quyudibi təzyiqin təyin edilməsinə aiddir.

İxtiranın məqsədi – alçaq lay təzyiqi şəraitində qazlift (kompessor) quyularında quyudibi təzyiqin təyin edilmə texnologiyasını sadələşdirməklə, onun dəqiqliyini yüksəltməkdən ibarətdir.

Məqsəd belə həyata keçirilir: atqı xətti üzərindəki siyirtmə bağlanmaqla qazın (işçi agentin) boru arxasına vurulması sabit təzyiqə kimi davam etdirilir.

Sonra, təklif edilmiş düsturla quyudibi təzyiq qazın (işçi agentin) və quyunun istismar recimi parametrləri əsasında hesablanır.

(71)(73) Гусейнов Фазиль Ашраф оглы

(72) Гусейнов Фазиль Ашраф оглы

Сулейманов Алекпер Багир оглы

Гумбатов Гасан Гашим оглы

Нуриев Нури Буниат оглы

Расулов Асиф Мухтар оглы

Ахмедов Байрам Гаджибала оглы

Ширинзаде Алчин Алисафтар оглы

Исмайлов Шахин Зирадин оглы

Алиев Вилен Али оглы

Исмайлов Рахимулла Дадаш оглы

(54) Способ определения забойного давления в газлифтных скважинах.

(57)Изобретение относится к нефтедобывающей промышленности, конкретно к способу определения забойного давления в газлифтных (компрессорных) скважинах.

Задачей изобретения является повышение точности определения забойного давления в газлифтных (компрессорных) скважинах в условиях низких пластовых давлений, упрощение и ускорение процесса восстановления забойного давления.

Поставленная задача решается следующим образом: закрывая задвижку на выкидной линии газлифтной (компрессорной) скважины, продолжают закачку газа (рабочего агента) в затрубное пространство до восстановления давления в нем.Затем, с использованием предложенной расчетной формулы, где объединены параметры закачиваемого газа (рабочего агента) и технологического режима эксплуатации скважины, определяют значение забойного давления.

(21) N 97/000975

(22) 08.08.97

(51) E 21 B 43/00

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) Xasayev Arif Murtuz Əli oğlu

Rzazadə Nazim Abutalıb oğlu
 Abdullayeva Fəridə Yəhya qızı
 Petrov Yuriy Serqeyeviç

(54) Ştanqlı dərinlik nasosunun dərinlik inteqalı.

(57) İxtira neftçixarma sənayesində, əsasən ştanqlı dərinlik nasoslarında və özlü mayelərin çıxarılmasını tələb edən xalq təsərrüfatının başqa sahələrində istifadə oluna bilər.

İxtirada ştanqlı nasosun dolma əmsalının artırılması məsələsi həll olunur.

Qoyulan məsələ məlum ştanqlı nasosdan və süzgəjdən ibarət olan quyu ştanqlı nasosunda süzgəjin alt hissəsinin ardıcıl olaraq reaktiv və qaztoplayıcı kameralarla təhiz edilməsilə həll olunur, belə ki, qazötürücü borujuqlar vasitəsilə boruarxası fəza ilə əlaqələndirilmiş reaktiv kameranın daxili boşluğunda Z-vari ucları olan reaktiv ucluq yerləşdirilmişdir ki, bunun da kanalı qaztoplayıcı və reaktiv kameraların boşluqlarını əlaqələndirir və ox vasitəsilə süzgəjin yuxarı hissəsində yerləşdirilmiş fırlanan pərlər ilə birləşdirilir.

(71)(73) АзНИПИНефть

(72) Хасаев Ариф Муртуз Али оглы
 Рза-заде Назим Абуталыб оглы
 Абдуллаева Фарида Яхья Кызы
 Петров Юрий Сергеевич

(54) Глубинный привод скважинного штангового насоса.

(57) Изобретение относится к области нефтедобычи, в частности к скважинным штанговым насосам, и может быть применено в других областях народного хозяйства, где требуется подъем вязкой жидкости.

Задачей изобретения является повышение коэффициента наполнения насоса.

Поставленная задача решается тем, что в известном скважинном насосе, состоящем из штангового насоса и фильтра, нижняя часть фильтра последовательно снабжена реактивной и газоулавливающей камерами, причём во внутренней полости реактивной камеры, сообщающейся с затрубным пространством посредством газоотводящих трубочек, размещено реактивное сопло с Z-образными концами, канал которого сообщает полости газоулавливающей и реактивной камер и соединено посредством вала с лопастью, вращающейся в верхней полости фильтра насоса.

(21) N 99/001215

(22) 22.10.98

(51) E 21 B 43/22

(71)(73) Quliyev Tofiq Mustafa oğlu

(72) Quliyev Tofiq Mustafa oğlu
 Hüseynov Vaqif Qulu oğlu
 Aslanov Əsgər Hüseyn oğlu
 Səlimov Kamal İsa oğlu
 Babayev Müseyib Baba oğlu

Nəjəfov Hüseyn Əhməd oğlu
 Əmirova Roza Məşədi qızı
 Ağamirzəyev Ruslan Ağamirzə oğlu

(54) Quyu dibində əmələ gəlmiş maye sütununu çıxarmaq üçün köpükləndiriji tərkib.

(57) Təklif edilən ixtira köpükləndiriji tərkiblərə aiddir, neft və qazçıxarma sənayesində qaz quyularından maye sütununu çıxarmaq üçün tətbiq oluna bilər.

İxtiranın məqsədi qaz quyularından maye sütununun çıxarılması prosesini ujuşlaşdırmaq, asanlaşdırmaq və köpükləndiriji xassəni yaxşılaşdırmaqdır.

Qarşıya qoyulmuş məqsəd köpükləndiriji və səthi gərginliyi azaldan tərkibin köməyi ilə həyata keçirilir.

Bu köpükləndiriji aşağıdakı komponentlərdən və onların nisbətindən kütlə % ibarətdir :

Kerosin-qələvi tullantısı (KQT)	97- 98
Suda həll olan polimer-ionomer (SHP) «L» serialı	0,7- 1,5
Maye şüşə (MŞ)	1,0 – 1,5

(71)(73) Кулиев Тофик Мустафа оглы

(72) Кулиев Тофик Мустафа оглы

Гусейнов Вагиф Кули оглы

Асланов Аскер Гусейн оглы

Салимов Кямал Иса оглы

Бабаев Мусейб Баба оглы

Наджафов Гусейн Ахмед оглы

Амирова Роза Мешади кызы

Агамирзоев Руслан Агамирза оглы

(54) Пенообразующий состав для удаления жидкости с забоя скважины.

(57) Предлагаемое изобретение относится к пенообразующим составам и может быть использовано в нефтегазодобывающей промышленности, а именно для удаления жидкости из газовых скважин.

Задачей предлагаемого изобретения является упрощение, удешевление и повышение пенообразующих свойств пенообразователя.

Поставленная задача достигается тем, что в качестве пенообразователя, стабилизатора стойкости пены и уменьшителя поверхностного натяжения применяют компоненты в следующем соотношении, мас.% :

Керосиново-щелочной отход (КЩО)	97-98
Водорастворимый полимер-иономер серии «Л» (ВРП «Л»)	0,7-1,5
жидкое стекло (ЖС)	1,0 – 1,5

(21) N 97/000980

(22) 12.04.97.

(51) E 21 B 43/22

(71)(73) Kazımov Şükürəli Paşa oğlu

(72) Kazımov Şükürəli Paşa oğlu
 Əsədov Nadir Babaxan oğlu
 Qayıbov Abas Baba oğlu
 Rəhimov Javid Əbdüllətif oğlu
 Sarıyev Sədaqət Qara oğlu
 Əliyev Yolçu Misir oğlu
 Şirinov Şirin Həsən oğlu
 Jəfərov Eldar Qurban oğlu
 Şıxıyev Mədət Nuh oğlu
 Mehdiyeva Lalə Vasif qızı

(54) Neft quyularının quyudibi sahəsinə təsir üsulu.

(57) İxtira neft sənayesinə, xüsusilə neft quyularının hasilatının artırılmasına aiddir.

Burada laya və layın quyudibi sahəsinə mövjud təsir üsulları və onların çatışmayan jəhətləri verilmişdir. Qoyulan məsələ, quyuya mikroemulsiya vurulmasından ibarət olan məlum təsir üsulundan fərqli olaraq, quyuya, lay məsamələrinin 80-100%-i həjmində karbohidrogen-qələvi tullantılarından ibarət kompozisiyanın vurulmasıyla həll olunur.

Təklif olunan üsulun mahiyyəti ondan ibarətdir ki, karbohidrogen-qələvi tullantılarından ibarət kompozisiyanı quyuya vurduqda o, neftin tərkibində olan naften turşuları ilə kontaktda olub, su-neft sərhəddi yaxınlığında natrium sabununun əmələ gəlməsinə imkan yaradır. Əmələ gələn sabun bərk səthdən neftin molekullararası ilişmə qüvvəsini azaldır. Bu halda mayenin laydan quyuya süzülməsi yaxşılaşır və bununla da quyunun məhsuldarlığı artır.

İqtisadi səmərə, təklif olunan üsulun tətbiqindən əldə olunan əlavə çıxarılan neftə görə hesablanır.

(71)(73) Кязимов Шукюрәли Паша оглы

(72) Кязимов Шукюрәли Паша оглы
 Асадов Надир Бабахан оглы
 Гаибов Абас Баба оглы
 Рагимов Джавид Абдуллятиф оглы
 Сарыев Садагат Гара оглы
 Алиев Йолчу Мисир оглы
 Ширинов Ширин Гасан оглы
 Джафаров Эльдар Гурбан оглы
 Шихиев Мадат Нух оглы
 Мехтиева Лала Васиф кызы

(54) Способ воздействия на призабойную зону нефтяных скважин.

(57) Изобретение относится к нефтедобывающей промышленности, в частности к способам повышения производительности нефтяных скважин.

Задачей изобретения является повышение эффективности воздействия на призабойную зону скважин за счёт уменьшения межмолекулярных сил между твёрдой поверхностью и нефтью.

Поставленная задача решается тем, что в известном способе воздействия на призабойную зону, заключающемся в закачке в скважину раствора нитроэмульсии, в качестве раствора в скважину закачивают композицию

углеводородно-щелочного отброса в количестве 80-100% от объёма пор пласта, в состав которой входят в %-ом соотношении:

Керосин	0,5-1,0
Нафтенновые кислоты	0,3-0,35
Щелочь	0,5
Вода	остальное

Сущность предлагаемого способа заключается в том, что при закачке композиции углеводородно-щелочного отброса (КУЩО) в скважину, она контактируя с нафтеновыми кислотами, содержащимся в нефти, способствует образованию натриевых мыл вблизи поверхности раздела вода-нефть.

Образующиеся мыло ослабляет межмолекулярные силы сцепления нефти от твёрдой поверхности, при этом улучшается фильтрация жидкости из пласта в скважину и тем самым повышается производительность скважины.

Экономический эффект от использования предлагаемого способа образуется под экономией, полученной в результате добычи дополнительной нефти за счёт увеличения производительности скважин по сравнению с базовым объектом.

(21) N 97/000994

(22) 03.12.96.

(51) E 21 B 43/22

(76) Məmmədov Mübariz Rza oğlu
 Bayramov Əliağa Balabəy oğlu
 Hüseynov Vaqif Qulu oğlu
 Nuriyev Nuru Bünyad oğlu
 Həjiyev Firuddin Məhəmmədəli oğlu
 Abdinov Vaqif Yunus oğlu
 Əliyev Nazim Şamil oğlu

(54) Lay suları axınının təjridi üsulu.

(57) İxtira neft-qaz çıxarma sənayesinə, xüsusilə quyuların əsaslı təmirində lay suları axınının təjridi üsullarına aiddir.

İxtiranın mahiyyəti: təklif olunan təjrid üsulunu həyata keçirdmək üçün tamponac materiallarının tərkibinə asbest tullantısı, dizel qələvi tullantıları və katalizator olaraq karbonat süxurlarından alınan kalsium xlorid daxildir. Bu üsulla, prosesə başlamazdan əvvəl 5-10%-li kalsium xloridin sulu məhlulu vurulur, sonra asbestlə dizel qələvi tullantılarının qarışığı və bunların arxasınca kalsium xloridin sulu məhlulu vurulur.

İqtisadi səmərə: asbest tullantılarından istifadə tamponac materialının çəkisi və həjmini artırır ki, nəticədə üsulun səmərəliliyi artır. Asbest tullantılarından istifadə edilməsi ilə qələvi tullantılarının miqdarını azaltmaq olar. Bundan başqa, QOST 2450-70 üzrə texniki kalsium xloridə nisbətən karbonat süxurlarından alınan kalsium xlorid 8 dəfə ujuz başa gəlir.

(76) Мамедов Мубариз Рза оглы
 Байрамов Алиага Балабек оглы
 Гусейнов Вагиф Гули оглы
 Нуриев Нури Буниат оглы
 Гаджиев Фируддин Магомедали оглы
 Абдинов Вагиф Юнис оглы
 Алиев Назим Шамиль оглы

(54) Способ изоляции притока пластовых вод.

(57) Изобретение относится к нефтегазодобывающей промышленности, в частности к способам изоляции притока пластовых вод при капитальном ремонте скважин.

Сущность изобретения: для осуществления предлагаемого способа в состав тампонажного материала вводят асбест и дизельные щелочные отходы и в качестве катализатора используют хлористый кальций, получаемый из карбонатных пород. Перед началом процесса первым закачивают 5-10%-й хлористый кальций, затем асбест с дизельным щелочным отходом и за ними водный раствор хлористого кальция.

Положительный эффект: применение отхода асбеста способствует увеличению веса и объема тампонажного материала, в результате этого повышается эффективность способа с использованием асбеста, можно уменьшить количество дизельных щелочных отходов. Кроме этого вместо технического хлористого кальция по ГОСТ 2450-70 используют хлористый кальций получаемый из карбонатных пород. Этим путём получаемый хлористый кальций по сравнению с техническим хлористым кальцием (по ГОСТ 2450-70) в 8 раз дешевле.

(21) N 97/000937

(22) 28.02.97

(51) E 21 B 43/22

(71)(73)Azərbaycan Respublikası EA Mikrobiologiya İnstitutu, Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) İsmayılov Nəriman Məmməd oğlu

Rzayeva Fikriyyə Mirzəağa qızı

Məmmədyərov Məhərrəm Əli oğlu

Seyidova Gülarə Mirjəfər qızı

(54) Neftin laydan yuyulub sıxarılması üçün tərkib.

(57) İxtira neft sənayesinə aiddir.

Məqsəd neft layına təsir etmək üçün kompozisiya təklif etməkdir. Çirkab suları təmizləmə müəssisələrində əmələ gələn artıq aktiv lilin və süd zərdabının əsasında kompozisiyanı neft laylarına aşağıdakı nisbətdə vurmaq təklif olunur, % kütlə: 60-70÷30-40 Təklif olunan kompozisiyanı neft layına yeritmə nəticəsində müxtəlif qazlar və nefti çıxarmağa qadir olan başqa maddələr əmələ gəlir və neft hasilatının 77,8%-a qədər artmasına imkan verir.

(71)(73) Институт Микробиологии АН Азербайджанской Республики, Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский и Проектный Институт

(72) Исмаилов Нариман Мамед оглы
Рзаева Фикрия Мирзаага кызы
Мамедъяров Магеррам Али оглы
Сеидова Гюлара Мирджафар кызы

(54) Состав для вытеснения нефти из пласта.

(57) Область техники: изобретение относится к нефтедобывающей промышленности.

Задачей разработки было предложить состав для воздействия на нефтяной пласт с целью повышения нефтеотдачи. Для закачки призабойной зоны пласта предложено использовать композицию из избыточного активного ила очистных сооружений и молочной сыворотки в соотношении 60-70 ÷ 30-40 об.%. Использование данной композиции позволяет обеспечить высокий выход газов и других нефтевытесняющих агентов в пласте и повысить нефтеизвлечение до 77,8%.

(21) N 97/000973

(22) 12.04.96.

(51) E 21 B 43/28

(71)(73)Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Muxtarov Hüseyn Həbib oğlu
Əfəndiyeva Zərifə Jahangir qızı

(54) Daşduz yatağının yeraltı üsulla işlənməsi metodu.

(57) Təklif olunan ixtiradan yeraltı qələviləşdirmə ilə daş-duz laylarının tam çıxarılmasının təmin olunmasında istifadə etmək olar.

Xüsusi qazılmış quyuya perferat buraxılır və duz layında seçilmiş intervalda üfüqi kanallar yaranır. Perferator əvəzinə gülləli, kumulyativ və şırnaq aparatlarından istifadə etmək olar. Kanallar yaratdıqdan sonra quyuya həlledici maye vurulur (su). Su yaranmış kanallara daxil olaraq duz layı ilə əlaqəyə girir. Sonra quyuya impulsu generator buraxılır və su ilə dolmuş sahəyə titrəyişli təsir göstərilir. Nəticədə duzun həll olunma sürəti artır. Həlledici su ilə doydurulduqdan sonra şor su erlift üsulu ilə çıxarılır.

İxtiranın köməyi ilə faydalı qazıntının itkisi 30%-ə qədər azalır, quyunun məhsuldarlığı 50%-ə qədər artır, şor suda duzun həll olunma miqdarı maksimal həddə çatır.

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия

(72) Мухтаров Гусейн Габиб оглы
Эфендиева Зарифа Джагангир кызы

(54) Способ подземной разработки месторождений каменной соли.

(57) Предложенное изобретение может быть использовано при подземном выщелачивании пластов каменной соли, с обеспечением полноты извлечения.

В специально пробуренную скважину спускается перфоратор и в выбранном интервале соляного пласта создаются горизонтальные каналы. В качестве перфоратора могут быть использованы пулевые, кумулятивные и струйные аппараты. После создания этих каналов в скважину закачивается растворитель (вода), который проникает преимущественно в созданные каналы и контактирует с поверхностью соляного пласта. Затем в скважину спускается импульсный генератор и заполненный растворителем участок пласта подвергается колебательному воздействию, в результате чего возрастает скорость растворения соли. После насыщения растворителя солью, рассол извлекается эрлифтным способом.

Изобретение позволяет снизить потери полезного ископаемого на 30%, увеличивается производительность скважины на 50%, повышается концентрация соли в рассоле до максимально возможного.

(21) N 98/001056

(22) 20.05.97

(51) E 21 B 43/29

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) Hacıyev Firuddin Məhəmmədli oğlu

Əliyev Nazim Şamil oğlu

Əfəndiyeva Rəmziyə Məmməd qızı

Əzizov Elxan Mahmud oğlu

(54) Layın quyudibi ətrafına istilik təsiri üsulu və onun həyata keçirilməsi üçün reaksiya uşluğu.

(57) İxtira neft sənayesinə, xüsusi ilə layın quyudibi ətrafına istilik təsiri üsullarına və qaldırıcı boruların parafinlərdən təmizlənməsi üsullarına aiddir, həmçinin, tətbiqi zəruri olan digər sənaye sahələrində istifadə oluna bilər.

İxtiranın məqsədi karbonat süxurlarından alınan uşuz əhəngdən istifadə edilməsi hesabına üsulun səmərəliliyini artırmaq və həmçinin sadə konstruksiyalı reaksiya uşluğu qurğusunu işləyib hazırlamaqdır.

Xlorid turşusunu bilavasitə quyudibində qızdırmaq üçün sönmüş karbonatlardan və isti turşunu gövdədən kənar etmək üçün reaksiya uşğunun daxilində qoyulmuş perforasiyalı drenaj kanalından istifadə edilir.

(71)(73) АзНИПИНефть

(72) Гаджиев Фируддин Магомедали оглы

Алиев Назим Шамиль оглы

Эфендиева Рамзия Мамед кызы

Азизов Эльхан Махмуд оглы

(54) Способ термовоздействия на призабойную зону пласта и наконечник для его осуществления.

(57) Изобретение относится к нефтяной промышленности, в частности к способам термического воздействия на призабойную зону пласта и способам очистки лифтовых труб от парафинов, а также к другим отраслям промышленности, где его использование необходимо.

Задачей изобретения является повышение эффективности способа за счёт использования дешёвых гашенных карбонатных пород и также за счёт разработки простой конструкции устройства – наконечника.

Для нагрева соляной кислоты непосредственно на забое скважины используют гашенные карбонаты и реакционный наконечник, внутри которого установлен перфорированный дренажный канал для отвода горячей кислоты из корпуса.

Bölmə F.

Mexanika, işıqlanma, isitmə, mühərrik və nasoslar, silah və sürsat, partlatma işləri.

Раздел F.

Механика, освещение, отопление, двигатели и насосы, оружие и боеприпасы, взрывные работы.

(21) N 97/000970

(22) 29.04.97

(51) F 01 P 3/00

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Y.N.Məmmədəliyev adına Neft-kimya Prosesləri İnstitutu

(72) Sadıxov Fikrət Məmməd oğlu

Rüstəmov Musa İsmayıl oğlu

Əlimərdanov Rəhim Səttar oğlu

Fərhadova Gülarə Məmmədtağı qızı

Kudinov Anatoliy Aleksandroviç

Axundov Firəddin Murtuz oğlu

Tarıverdiyev Höjət Abdulla oğlu

(54) Antifriz.

(57) Məqsəd – uşuz qiymətli, yüksək istismar keyfiyyətli, uzun müddət istifadə oluna biləcək antifrizin alınması üçün istifadə edilən xammal bazasını və antifrizlərin çeşidini genişləndirməkdir.

Məqsədə nail olmaq üçün əsasını propilenqlikol təşkil edən və tərkibində aşağıda göstərilən faiz nisbətində əlavə komponentlər olan antifriz kompozisiyası təklif olunur:

Propilenqlikol	48,4 – 60.0
Natrium tetraborat	0,8 – 0,9
Natrium nitrat	0,1 – 0,15
Trietanolamin	0.3 – 0,4

Benzotriazol	0,01 – 0,015
Polimetilsiloksan	0,01 – 0,015
Su	qalanı

Təklif olunan tərkib optimaldır və bu tərkibdə antifriz yüksək istismar keyfiyyətinə malikdir.

(71)(73) ИНХП им.Ю.Н.Мамедалиева АН Азербайджанской Республики

(72) Садыхов Фикрет Мамед оглы
 Рустамов Муса Исмаил оглы
 Алимарданов Рагим Саттар оглы
 Фархадова Гюлара Мамедтаги кызы
 Кудинов Анатолий Александрович
 Ахундов Фиреддин Муртуз оглы
 Таривердиев Ходжат Абдулла оглы

(54) Антифриз.

(57) Задача заключается в расширении сырьевой базы для производства дешёвого антифриза с высокими эксплуатационными свойствами, с пролонгированным сроком эксплуатации, а также в расширении ассортимента существующих антифризов.

Задача решена тем, что предлагаемый антифриз, содержит в качестве основы пропиленгликоль и добавки при содержании компонентов в % масс:

Пропиленгликоль	48,4 – 60.0
Тетраборноокислый натрий	0,8 – 0,9
Нитрит натрия	0,1 – 0,15
Триэтаноламин	0.3 – 0,4
Бензотриазол	0,01 – 0,015
Полиметилсилоксан	0,01 – 0,015
Вода	остальное

Предлагаемый состав является оптимальным и антифриз обладает высокими эксплуатационными свойствами.

(21) N 99/001383

(22) 14.01.97

(51) F 03 B 17/04

(76) Məmmədov Səyyad Abdulla oğlu

(54) Durğun mühitlərin enercisindən istifadə üçün SəDaim qurğusu.

(57) İxtira hidravlik mühərriklərə aiddir. O, həm su qurğusu kimi, həm də istismarda olan elektrik stansiyalarında ilkin mühərrik kimi istifadə oluna bilər.

Texniki məsələ rotorun qurşağında fırlanma mərkəzindən eyni məsafədə və eyni dərəcəli dioqanallarda dairəvi yerləşmiş, onun sol və ya sağ yarım dairəvi hissəsini tarazlıqdan çıxarma imkanını təmin edən qurğu elementlərinin – eyni

çəkili və həjmlü üzgəjlərin düzəldilməsindən, rotorun hərəkəti zamanı sürtünmənin və mayenin müqavimətinin azaldılmasından, idarə olunma sistemində sovrulmanın və vurulmanın paralel növbələşdirilməsindən və onun tərpənən hissədən tərpənməz (və əksinə) hissəyə ötürülməsindən, idarə olunma sisteminin yaradılmasından, həmçinin durğun maye sütununun daimi hərəkət veriji qüvvəsini itirən səbəbin aradan götürülməsindən ibarətdir.

Məsələ onunla həll olunur ki, qurğunun müvafiq konstruktiv elementlərinin hazırlanması durğun mühitlərdə enerjisiindən istifadə olunmasına imkan verir.

Kürəvi qəfəsdə yerləşdirilən üzgəjlərin gövdəsinin elastik materialdan və digər variantda, üzgəjlərin gövdəsinin silindrik formada, gövdənin təjrid olunan boşluğun yaranmasını təmin edən, içərisində oynağ porşenli hazırlanması, gövdənin oturağağa isə öz porşeni ilə silindrin daxili boşluğunu üst və alt kameralara bölən, kameranın daxili boşluğunda hava sovrulduqda üzgəjlərin həjminin kiçilməsinə və hava vurulduqda həjmin böyüməsinə kömək edən pnevmatik silindr quraşdırılmış, buna uyğun olaraq həjmi V_b böyümüş üzgəjlər böyük F_b qüvvə ilə, həjmi kiçilmiş V_k üzgəjlər isə kiçik F_k qüvvə ilə itələnilir. Bununla da həjm ilə itəliyəji qüvvə arasında $V_b/V_k = F_b/F_k$ nisbətinin qiymətinə bərabər olan tənlik yaranır və onların arasında yaranan moment fərqi $M = (n - 2)F_a L_n / 2$ təsiri qurğunun rotorunu hərəkətə gətirir.

Həmçinin çox kanallı valın gövdəsində, üzgəjlərin sayına uyğun, onun uzunluğu boyu əlaqə kanallarının uclarında və mərkəzində kanallara birləşən əlaqə gözlərini və valın ujunə geydirilən paylayıcının gövdəsində isə valın kanallarının jərgəsinə uyğun, onun daxili oyuğuna birləşən və onun kəsiyinin çevrəsi boyu yarımçevrə kameraların ijrə edilməsi, qurğunun idarə olunma sisteminin sovrulma və vurulma vəziyyətinə bölünməsinə təmin edir.

Çoxkanallı valın fırlanması zamanı isə valın sovrulma vəziyyətinin əlaqə gözləri, paylayıcıların sovrulma kameralarına, valın vurulma vəziyyətinin əlaqə gözləri paylayıcıların vurulma kameralarına paralel daxil olduğundan havanın, rotorun bir yarım dairəvi hissəsindəki üzgəjlərinin daxili boşluğundan sovrulub, rotorun digər yarım dairəvi hissəsindəki üzgəjlərinin daxili boşluğuna vurulması prosesi paralel idarə olunur.

Bundan başqa, qurğunun quruluşuna qapalı idarə olunma sisteminin əlavə edilməsi və rotorun təməmilə maye sütununun daxilində yerləşdirilməsi statik mühitlərdə enerjisiindən istifadə etmək üçün təklif olunan qurğunun həyata keçirilməsinin təmin edilməsinə imkan verir.

Qurğunun təsərrüfatda tətbiq edilməsi ilə sabit tezlikli elektrik enerjisinin istehsalına imkan açılır. Təbiətə və ətraf mühitə vurulan ziyanların qarşısının alınmasına şərait yaranır. Texnologiya prosesdə suya olan tələbat, metal tutumu, inşaat işləri və əsaslı xərjlər azalır. İstehsal olunan hər kVt saat elektrik enerjisinə sərf olunan maya dəyəri mövjüd proseslə müqaisədə azalır. Janlı orqanizmə zərər törədiyi süni elektromaqnit sahələri yaradan avadanlıqlar və ötürmə xətləri ləğv olunur. Elektrik enerjisinin istehsal olunma miqdarı istifadə olunma tələbatına qədər artır.

(76) Мамедов Саяд Абдулла оглы

(54) Устройство СаДаим для использования энергии статической среды.

(57) Изобретение относится к гидравлическим машинам и может использоваться как гидродвигатель, а также как первичный двигатель в действующих электростанциях.

Технической задачей является выполнение элементов устройства, обеспечивающих возможность выведения из состояния равновесия левой или правой полуокружной части ротора равнообъемных весовых поплавков, расположенных окружно на равных расстояниях от центра вращения и на равных угловых диагоналях оброчей ротора, уменьшение трения и сопротивления жидкости во время движения ротора, параллельность чередования всасывания и нагнетания в системе управления и передача из подвижной и неподвижной (и наоборот), создание системы управления, устранения причин потери действия постоянной движущей силы статического столба жидкости.

Задача решена тем, что выполнение соответствующих конструктивных элементов устройства позволило использовать энергию статической среды.

Так, выполнение корпуса поплавков из эластичного материала, расположенного в сферической клетке и в другом варианте выполнение корпуса поплавков в виде цилиндрического корпуса с подвижным поршнем внутри, обеспечивающий создание изолированного внутреннего пространства, а в основании корпуса установлен пневматический цилиндр со своим подвижным поршнем, который делит пространство пневматического цилиндра на верхнюю и нижнюю камеры, способствующие уменьшению объема поплавков при всасывании воздуха из внутреннего пространства камер и увеличение объема при нагнетании воздуха, в соответствии с этим поплавок с увеличенным V_6 объемом выталкиваются с большей F_6 силой, а поплавок с уменьшенным V_m объемом – с меньшей F_m силой, это действие момента разницы, создающееся $M = (n-2)F_a l_n / 2$ между ними, приводит ротор устройства в движение.

А так же выполнение в корпусе многоканального вала соответственно по количеству поплавков, связанных каналов вдоль его длины и связанных отверстий на концах и в центре соединяющихся с каналами, а в корпусе распределителя к концам валов, соответственно по рядам каналов вала, полуокружных камер вдоль его сечения по окружности соединяющихся по его внутреннему проёму, позволило обеспечить систему управления устройством по делению положений всасывания и нагнетания, при этом создаётся уравнение между объемом и выталкивающей силой, равное

$$V_6/V_k = \Phi_6/\Phi_k$$

А во время вращения многоканального вала из-за параллельности вхождения связанных отверстий вала в положение всасывания, в камеру всасывания распределителя, отверстия в положении нагнетания вала в камеру нагнетания распределителя управляет параллельный процесс всасывания воздуха из внутреннего пространства поплавков одной полуокружной части ротора и нагнетания во внутреннее пространство поплавков другой полуокружной части ротора.

Кроме того, введение в конструкцию устройства системы управления, и расположения ротора целиком внутри столба жидкости позволило обеспечить выполнение предлагаемого устройства для использования энергии статической среды.

Использование изобретения способствует выработке электрической энергии с постоянным периодом и создаются условия, предотвращающие

загрязнение природы и окружающей среды. Уменьшается потребность в воде, металлах, строительных работах, капиталовложениях и т.п., в технологическом процессе. Себестоимость на выработку каждого кВт.ч. энергии уменьшается по сравнению с ныне действующими. Площади земель освобождаются от высоковольтных оборудований, надземных и подземных линий передач, создающих искусственные электромагнитные поля вредящие живым организмам. Выработка электрической энергии увеличивается в зависимости от необходимости потребления.

(21) N 96/000747

(22) 22.08.95

(51) F 04 B 47/02

(71)(73) «Dənizneftqazlayihə» DETLİ

(72) Süleymanov Ələkbər Bağır oğlu

Poladov Əlisahib Rza oğlu

Rəsulov Asif Muxtar oğlu

Qurbanov Afər Osman oğlu

Paşayev Nadir Həjiağa oğlu

Hüseynov Fazil Əşrəf oğlu

Rzabəyov İdris İbrahim oğlu

Jəfərov Telman Muxtar oğlu

(54) Quyudan kombinəli maye qaldırıcısı.

(57) İxtira, neft sənayesinə, daha dəqiq neft çıxarma texnikasına aiddir.

İxtira zəif fontan vuran və fontandan dayanmış quyuları səmərəli istismar etmək üçün sadə konstruksiyalı, etibarlı qaldırıcının yaradılmasını nəzərdə tutur.

Kombinəli qaldırıcı, qoruyucu kəmərin içində yerləşdirilmiş yuxarı pillə və onunla hidravlik birləşdirilmiş quyudaxili aşağı qazlift pilləsindən ibarətdir. Quyudaxili qazlift pilləsinin quyruğu oturdulmuşdur, yuxarı pillə sərbəst yerləşdirilmiş şırnaqlı nasosdan ibarətdir. Aşağı qazlift pilləsi nasosun qəbul boşluğundan ayırıcı içərisində kiçikləşdirilmiş boruluq vasitəsilə təjrid edilir.

Qaldırıcının tətbiqi zəif fontan vuran quyuların debitini artırır, fontanı kəmiş quyularda fontanı bərpa edir, işçi agentə, elektrik enerjisinə olan ehtiyacı aradan qaldırır. Bu, dəniz şəraitində daha əlverişlidir.

(71)(73) ГосНИПИ «Гипроморнефтегаз»

(72) Сулейманов Алекпер Багир оглы

Поладов Алисахиб Рза оглы

Расулов Асиф Мухтар оглы

Гурбанов Афер Осман оглы

Пашаев Надир Гаджиага оглы

Гусейнов Фазиль Ашраф оглы

Рзабеков Идрис Ибрагим оглы

Джафаров Тельман Мухтар оглы

(54) Комбинированный скважинный подъемник жидкости.

(57) Изобретение относится к нефтедобывающей промышленности, а именно к технике добычи нефти.

Задачей изобретения является разработка подъемника упрощенной конструкции, обладающего повышенной эксплуатационной надежностью, эффективностью при эксплуатации слабофонтанирующих, прекращающих фонтанирование скважин.

Комбинированный скважинный подъемник жидкости содержит установленные в обсадной колонне верхнюю ступень и гидравлически связанную с ней нижнюю ступень, выполненную в виде внутрискважинного газлифта, хвостовик которого размещен в обсадной колонне, причем верхняя ступень выполнена в виде свободно установленного струйного насоса, а газлифтная ступень разобщена от верхней ступени так, что полость всасывания насоса оснащена патрубком, который проходит сквозь разобщитель и уплотнен в нем.

Использование устройства позволяет повысить производительность слабофонтанирующих скважин и продлить сроки эксплуатации прекративших фонтанирование скважин, а также отказаться от необходимости подачи компримированного газа и подвода электроэнергии, что особенно эффективно в условиях морской нефтедобычи.

(21) N 96/000853

(22) 16.07.96.

(51) F 16 J 5/00

(71)(73)Azərbaycan Neft Maşınqayırma İnstitutu (AZİNMAŞ).

(72) Molodtsov İqor Mixayloviç

Hajiyev Rafiq İbrahim oğlu

(54)Kreytskopfun ştok və ya pluncerlə birləşməsi.

(57) Təklif edilən ixtira kreytskopflu çarxqollu-sürgüqollu mexanizmə aiddir və nasoslarda, kompressorlarda, mühərriklərdə və başqa mexanizmlərdə istifadə edilə bilər.

İxtirada qarşıya qoyulan məsələnin həlli ştokun və ya pluncerin və eləcə də onunla kontaktda olan hissələrin resursunun artırılmasından ibarətdir.

Qarşıya qoyulan məsələ onunla həll edilir ki, özünün yivli deşiyində fiksatora malik olan fasonlu qayka kreytskopfun qabaq divarının oxboyu deşiyində aralıqda yerləşdirilir və öz burtu ilə kreytskopfun qabaq divarının arxa üzü ilə kontaktdadır.Öz burtu ilə kreytskopfun qabaq divarının qabaq üzü ilə əlaqədə olan fiksator isə ön hissədə ştok və ya pluncerin xarici yivi ilə kontaktda olan xarici yivə malikdir.Hər iki halda fiksatorun yivləri əks istiqamətli və eyni addımlıdır. Bu jür konstruksiya aşağı nakladka və kreytskopfun sürtünməsi zamanı pluncerə təsir edən, normal qüvvədən yaranan əyiji momenti aradan qaldırmağa imkan verir ki, bu da adı çəkilən hissələrin və onunla kontaktda olan hissələrin iş resursunun artırılmasına imkan verir.

(71)(73) Азербайджанский Институт Нефтяного Машиностроения (АзИНМАШ).

(72) Молодцов Игорь Михайлович

Гаджиев Рафик Ибрагим оглы

(54) Соединение крейцкопфа со штоком или плунжером.

(57) Изобретение относится к крейцкопфному кривошипно-шатунному механизму и может быть применено в насосах, компрессорах, двигателях и других крейцкопфных кривошипно-шатунных механизмах.

Задачей предлагаемого изобретения является значительное увеличение ресурса штока или плунжера, а также контактирующих с ним деталей.

Поставленная задача решается тем, что гайка фасонная, содержащая в своем резьбовом отверстии фиксатор, установлена в осевом отверстии передней стенки крейцкопфа с зазором и контактирует своим буртом с задним торцом передней стенки крейцкопфа.

Фиксатор же, контактирующий своим буртиком с передним торцом передней стенки крейцкопфа имеет в передней части внутреннюю резьбу, контактирующую с наружной резьбой штока или плунжера; или наружную резьбу, контактирующую с внутренней резьбой плунжера.

Причем в обоих случаях резьбы фиксатора противоположного направления с одинаковым шагом. Такая конструкция позволяет устранить изгибающий момент от нормального усилия, воздействующий на шток или плунжер при износе нижней накладки и крейцкопфа, что значительно увеличивает их ресурс контактирующих с ним деталей.

(21) N 97/000960

(22) 09.06.97.

(51) F 16 D 49/00

(76) Əsgərov Hikmət Tahir oğlu

(54) Lent qəlibli tormoz.

(57) Təklif olunan ixtira maşınqayırma sahəsinə aid olub, yükqaldırıcı maşın və mexanizmlərdə, nəqliyyat vasitələrində və digər sahələrdə istifadə oluna bilər.

İxtiranın əsas məqsədi səmərəliliyi, səlistliyi, effektivliyi və yığıamlığı ilə digər mövjud qəlibli lent tormozlarından fərqlənən yeni qəlibli lent tormozlu yaratmaqdan ibarətdir.

İxtiranın mahiyyəti qəliblərin diametri boyu eyni addımla yerləşdirilməsi və qəlibləri əhatə edən lentin dartılmasından alınan sıxıcı qüvvənin qəliblərlə qasnağın səthinə bərabər paylanmasını təmin etməkdən ibarətdir. Lentin dartılmasından alınan sıxıcı qüvvə qəliblərə, qəliblər yerləşdirilən arabajıqlara onların yuxarı hissəsində bərkidilmiş bir jüt diyirjək vasitəsi ilə verilir. Tormozlama vaxtı sürtünmə qüvvəsinin təsirindən yaranan, qasnağın qəlibləri özü ilə aparıcı qüvvənin qarşısını almaq məqsədi ilə arabajıqların hər iki yan tərəfindən yönəldijilər arasına iki sıra diyirjək yerləşdirilir. Tormozlama qurtardıqdan sonra lent və qəliblərin qeriyyə öz yerinə qaytarılmasını təmin etmək məqsədi ilə arabajıqlarla yönəldijisi arasında hər arabajıq üçün iki tərəfdən açığı yay qoyulur.

(76) Аскеров Хикмет Таир оглы
 (54) Ленточно-колодочный тормоз.

(57) Изобретение относится к области машиностроения и может быть использоваться в грузоподъёмных машинах, в буровой лебёдке, в шахтах и в транспортных средствах.

Основной задачей, на решение которой направлено заявляемое изобретение, является создание компактной конструкции ленточно-колодочного тормоза, сохраняя и увеличивая плавность, эффективность и надёжность его работы.

Сущностью изобретения является равное размещение колодок по диаметру шкива и равномерного прижатия всех колодок через пару роликов, закреплённых в верхней части кареток от натяжения охватывающей их ленты, во всех колодках получается равная нагрузка при сжимания колодок к шкиву, использование кареток снабжённых дополнительно двумя парами роликов, закреплённых с двух его боковых сторон и размещённых между направляющими внутри корпуса тормоза, даёт возможность возвратно-поступательного их движения без трения скольжения и сохранение удерживающей способности колодок во время торможения, а также между направляющими предусмотрены пружины, упирающиеся на планку для отделения колодок от зоны трения, размещение всех этих узлов внутри корпуса тормоза приводит его к компактности и даёт возможность использовать его в различных машинах и механизмах.

(21) N 98/001110
 (22) 14.07.98.
 (51) F 16 D 49/00
 (76) Janəhmədov Əhəd Xanəhməd oğlu
 Vahidov Məjnun Abdolvahid oğlu
 Eyvazova Züleyxa Eylaq qızı
 Janəhmədov Elmar Əhəd oğlu
 (54) Əyləj qurğusu.

(57) İxtira maşınqayırma sahəsinə, o jümlədən əyləj qurğularına aiddir.

Milə müxtəlif sərtlikli yay geydirilmiş yay kompensatorlu əyləj qurğusu təklif olunmuşdur. Bunun bir uju çevik əsasdan, digər uju isə səth sıxıji gündədəki deşikdən sərbəst keçərək tənzimləyiji qaykanın köməyilə saxlanılır. Bu lentlə qasnağın təmas qövsü üzrə sürtünmə qüvvəsinin bərabər paylanmasını təmin etmək yolu ilə əyləj qurğusunun qeyri-bərabər yeyilməsini azaltmağa imkan verir. Bu zaman lent tamamilə işə qoşulduğundan onun xidmət müddəti artır.

Yeni konstruksiyada əyləj lentinin özünün dartılması üçün enerji məsrəfləri azalır. Nəticədə yeni konstruksiyada enerji məsrəfləri mövjud konstruksiyadakına nəzərən az olur.

(76) Джанахмедов Ахад Ханахмед оглы
 Вахидов Меджун Абдулвахид оглы

Эйвазова Зулейха Эйлаг оглы
 Джанахмедов Эльмар Ахад оглы
 (54) Тормозное устройство.

(57) Изобретение относится к области машиностроения, а именно к тормозным устройствам.

Предложено тормозное устройство, содержащее пружинный компенсатор, представляющий собой надетый на штыри пружины разной жёсткости, один конец которых закреплён на гибком основании, а другие концы свободно проходят через отверстия в жёсткой нажимной колодке и удерживаются с помощью регулировочных гаек. Это позволяет путём обеспечения равномерного распределения сил трения по дуге контакта ленты со шкивом уменьшить неравномерность износа тормозного устройства. Так как при этом вся лента полноценно включается в работу, срок её службы увеличивается.

При этом в новой конструкции уменьшаются энергетические затраты на растяжение самой тормозной ленты. В результате этого в предлагаемой конструкции энергетические затраты ниже, чем в существующей конструкции ленточного тормоза.

(21) N 97/000906
 (22) 29.04.96
 (51) F 16 D 57/00
 (71)(73) Azərbaycan Texniki Universiteti
 (72) Abdullayev Ayaz Hidayət oğlu
 Əsgərov Hikmət Tahir oğlu
 Hacıyeva Elvira Niyazi qızı
 (54) Lentli-qəlibli tormozun soyudulma sistemi.

(57) Təklif edilən ixtira maşınqayırma sahəsinə aid olub, qazma bujuruqadında, yük qaldıran maşınlarda, şaxtalarda və başqa sahələrdə istifadə oluna bilər.

İxtiranın əsas məqsədi əyləj jütlərinin istismar vaxtı etibarlı işləməsini təmin etmək və əyləjin detalların istifadə etmək müddətini artırmaqdır. Bu məqsədlə hər qəlibdən sonra qasnağın dairəvi bütöv sürtünmə səthinə sıxılmış hava vurulur.

Qasnağın sürtünən səthinin tez, intensiv soyudulmasını təmin etmək məqsədi ilə sıxılmış hava əyləj lentinin hər iki yan tərəfində yerləşmiş bölüjü ucluqlar vasitəsi ilə qasnağın, lentin və qəliblərin yaratdığı boşluqlara yönəldilir və isti havanın çıxışını təmin etmək məqsədi ilə boşluqlara istiqamətləndirilmiş hər bölüjü ucluğun qabaq tərəfi açıq saxlanılır.

(71)(73) Азербайджанский Технический Университет
 (72) Абдуллаев Аяз Хидаят оглы
 Аскеров Хикмет Таир оглы
 Гаджиева Эльвира Ниязи кызы
 (54) Система охлаждения ленточно-колодочного тормоза.

(57) Изобретение относится к области машиностроения и может быть использовано в грузоподъёмных машинах, в буровой лебёдке и в шахтах.

Задачей, на решение которой направлено заявляемое изобретение, является увеличение эксплуатационной надёжности и долговечности пар трения. Это достигается путём воздушного охлаждения, пар трения за счёт уменьшения тепла, непосредственно на их поверхности по ширине шкива после каждой колодки.

Техническая сущность предложенного изобретения заключается в том, что равномерное и интенсивное охлаждение, путём непосредственного уменьшения тепла на трущихся поверхностях по ширине поверхности шкива, обеспечивается тем, что на поверхность трения после каждой колодки с двух сторон направляется сжатый воздух, с возможностью выхода горячего воздуха в обоих торцах ленты, через щели, которые образованы шкивом, лентами и колодками, закреплёнными на каретках, а одна сторона щели перед каждым соплами выполнены открытой.

(21) N 98/001177

(22) 09.10.98

(51) F 16 D 65/04

(76) Əliyev Ələskər Məhərrəm oğlu

(54) Şinli-pnevmatik mufta.

(57) Şinli-pnevmatik mufta qazıma avadınlığına aid olub qazıma qurğularının transmisiyasını qoşub-ayırma üçün tətbiq olunur.

İxtiranın məqsədi rezin balonun qızmasını azaltmağa imkan verən istilik söndürüjünün tətbiq olunmasıdır.

Muftanın balonu ilə kündələri arasında yerləşdirilən və onun işinin istilik recimini rəşional idarə etməyə və beləliklə də, uzunömürlülüynü artırmağa imkan verən istilik söndürüjünün konstruksiyaya daxil edilməsi yenilikdir.

(76) Алиев Алескер Магеррам оглы

(54) Шинно-пневматическая муфта.

(57) Шинно-пневматическая муфта (ШПМ) относится к буровому оборудованию и предназначена для сцепления и расцепления трансмиссий буровых установок.

Задачей изобретения является создание гасителя теплоты, позволяющего уменьшить нагрев резинокордового балона и увеличить срок службы ШПМ.

Новизной является введением в конструкцию гасителя теплоты, размещающийся между балоном и накладками муфты, позволяющим рационально управлять тепловым режимом работы ШПМ и значительно повысить его долговечность.

- (21) N 98/001115
 (22) 13.07.98
 (51) F 16 D 65/04
 (76) Janəhmədov Əhəd Xanəhməd oğlu
 Əliyev Ələskər Məhərrəm oğlu
 Janəhmədov Elmar Əhəd oğlu
(54) Yeyilməni ölçən.

(57) Yeyilməni ölçən ölçmə qurğularına aid olub əyləj kündələrinin xətti yeyilməsini ölçmək üçün nəzərdə tutulmuşdur.

İxtiranın məqsədi lent üzərindəki kündələri sökmədən müntəzəm olaraq onların buraxıla bilən yeyintisini ölçməkdən ibarətdir.

Kündələrin yeyilməsinin jəri qiymətlərini ani olaraq təyin etməkdən ötrü hərəkətli içlikli diferensial induktiv verijinin daxil edilməsi yenilikdir.

- (76) Джанахмедов Ахад Ханахмед оглы
 Алиев Алескер Магеррам оглы
 Джанахмедов Эльмар Ахад оглы
(54) Измеритель износа.

(57) Измеритель износа относится к измерительным устройствам и предназначен для измерения линейного износа тормозных колодок.

Задачей изобретения является регулярное измерение допустимого износа колодок без съема последних.

Новизной является введение дифференциального индуктивного датчика с подвижным сердечником, позволяющим мгновенно определить текущее значение изнашивания колодок.

- (21) N 98/001204
 (22) 14.05.98
 (51) F 16 L 1/12
 (71)(73) İnstitut “Dənizneftqazlayihə”
 (72) Musayev Sabir Məmməd oğlu
 Şükürov Qərib Güləli oğlu
 Hüseyinov Nüsrət Məmməd oğlu
 Əfəndiyev Tofiq Xalid oğlu
 Abdullayev Rövnaq İbrahim oğlu
 Məmmədov Fazil Əliağa oğlu
 Quliyev Mübariz Maşallah oğlu
 Abbasov Rizvan Fərman oğlu
(54) Sualtı boru kəmərinin qoyulması üsulu.

(57) İxtira magistral sualtı boru kəmərlərinin tikintisinə aid olub üzən vasitələrin köməyi ilə sualtı boru kəmərlərinin çəkilişində tətbiq edilir.

İxtiranın məqsədi sualtı boru kəmərinin dənizin dibinə qoyulması prosesinin etibarlılığını əhəmiyyətli dərəcədə yüksəltməkdən, üsulun konstruktiv elementlərini xeyli sadələşdirməkdən, üzgəjlərin montaj və demontajını asanlaşdırmaqdan, boru kəmərinin hərəkət etdiyi böyük uzunluğa malik olan dayağın və hidravlik sistemin ləğv edilməsindən ibarətdir.

Təklif edilən ixtiranın yeniliyi aşağıdakılardan ibarətdir: İstiqamətləndiriji üzgəjlərin başmaqları diyirçəkli dayaqlar ilə təjhiz edilir, üzgəjlər isə bir-birləri ilə bir istiqamətdə işləyən şarnir və lazımi uzunluqda seçmək imkanı olmaqla sət elementlərlə birləşdirilir, eyni zamanda sonunju istiqamətləndiriji üzgəj boru kəmərinə bağlanmaq imkanı olmaqla məsələn, kanat-blok sistemli gəmiyə bərkidilən qurğu ilə birləşdirilir.

Üzgəjləri boru kəməmindən azad etməkdən önjə sonunju istiqamətləndiriji üzgəj qurğudan açılır və bir istiqamətdə işləyən şarnir və sət elementlərlə boru kəmərinə bərkidilmiş məhdudlaşdırıjı üzgəj ilə birləşdirilir. Üzgəjlərin boru kəməmindən azad edilməsi sonunju məhdudlaşdırıjı üzgəji məsafədən kanat vasitəsinə açmaqla yerinə yetirilir. Beləliklə sonunju üzgəjin açılması ilə boru üzərindəki üzgəjlər bir-birlərini açaraq dənizin səthinə qalxırlar.

(71)(73) ГосНИПИ Гипроморнефтегаз

(72) Мусаев Сабир Мамед оглы

Шукюров Гариб Гюльали оглы

Гусейнов Нусрет Мамед оглы

Эфендиев Тофик Халид оглы

Абдуллаев Ровнаг Ибрагим оглы

Мамедов Фазиль Алиага оглы

Кулиев Мубариз Машаллах оглы

Аббасов Ризван Фарман оглы

(54) Способ укладки подводного трубопровода.

(57) Изобретение относится к строительству магистральных подводных трубопроводов и применяется при прокладке подводного трубопровода с помощью плавсредств.

Задачей изобретения являются – существенное повышение надёжности процесса укладки трубопровода на дно моря, значительно упростить конструктивные элементы способа, облегчить монтаж и демонтаж поплавков и ликвидировать длиномерные опоры для передвижения трубопровода.

Новизна предлагаемого изобретения заключается в том, что башмаки направляющих башмаков снабжают роликовыми опорами, а поплавки соединяют между собой односторонне действующим шарниром и жесткими элементами с возможностью подбора необходимой длины, при этом концевой направляющий поплавок, имеющий возможность соединения его к трубопроводу, взаимосвязывают, например канатно-блочным устройством, смонтированным к судну, причём перед расфиксацией поплавков связь, соединяющая концевой направляющий поплавок с устройством, отсоединяют и присоединяют через односторонне действующий шарнир и жёсткие элементы фиксирующие поплавки, которые закрепляют к трубопроводу, а расфиксацию осуществляют канатом дистанционно, путём расфиксации концевого фиксирующего поплавка, вследствие чего все поплавки друг за другом освобождаются от трубопровода, погружённого на дно моря.

(21) N 98/001075

(22) 27.08.97

(51) F 24 C 3/08, E 21 B

(76) Eynar Lanqset

(54) Geotermal enerjisinin alınması üçün karbohidrogen xammalının çıxarılmasında, ən azı, iki müxtəlif quyunun tətbiqi.

(57) İxtira süxurların geotermal enerjisinin alınması və onun yer səthinə ötürülməsi üçün karbohidrogen xammalının alınması üçün müxtəlif quyuların, istifadə edilməsi sahəsinə aiddir.

İxtiranın qarşıya qoyduğu məsələ, geotermal enerjisinin alınması üçün karbohidrogen xammalının çıxarılmasında ən azı iki müxtəlif quyunu, ən azı bir yeni quyu seksiyası ilə birlikdə tətbiq etməklə həll olunur, belə ki, yeni quyu seksiyası, köhnə quyuların hər birinin aşağı seksiyalarını biri-birilə birləşdirir, köhnə quyular, yeni quyu seksiyasından istilik mübadiləsini yerinə yetirən mayenin uyğun olaraq aşağıya və yuxarıya nəql edilməsi üçün istifadə olunur, bununla da, yeni quyu seksiyası istilik mübadiləsini yerinə yetirən mayenin, quyunun birindən digərinə nəql edilməsi üçün uyğunlaşdırılır.

Geotermal enerjisinin alınması üçün karbohidrogen xammalının çıxarılmasında mövcud köhnə quyuların istifadə edilməsi tətbiqin effektivliyini artırmağa imkan verir.

(76) Эйнар Лангсет

(54) Применение, по меньшей мере, двух отдельных скважин для добычи углеводородного сырья для получения геотермальной энергии.

(57) Изобретение относится к применению отдельных скважин для добычи углеводородного сырья для получения геотермальной энергии пластов и передачи её на поверхность земли.

Задачей изобретения является повышение эффективности применения скважин для добычи углеводородного сырья для получения геотермальной энергии вместе, с по меньшей мере, одной новой скважинной секцией, взаимосвязывающей нижние секции каждой из старых скважин, используемых для транспортировки теплообменной жидкости вниз и вверх, соответственно, из новой скважинной секции, посредством чего новая скважинная секция приспособлена для транспортировки теплообменной жидкости из одной скважины в другую.

Использование существующих старых скважин для добычи углеводородного сырья для получения геотермальной энергии позволяет повысить эффективность применения.

Bölmə G.
Fizika.

Раздел G. Физика.

(21) N 99/001394

(22) 16.10.98

(51) G 01 B 7/00

(76) Məmmədov Firudin İbrahim oğlu

Dadaşova Rəna Bəhram qızı

Həsənova Ülkər Rəhim qızı

(54) Rezistif verijilərin müqavimət çevirijisi .

(57) İxtira ölçü texnikasına aiddir və təzyiq, mexaniki qüvvə, xətti və büjaq yerdəyişmələri kimi qeyri-elektriki kəmiyyətləri ölçməyə imkan verir.

İxtiranın məqsədi ölçü diapazonunun genişləndirilməsi, ölçmə dəqiqliyinin yüksəldilməsidir.

Təklif olunan rezistiv verijilərin müqavimətlər çevirijisində paralel birləşdirilmiş n rezistiv verijilər qeydediji cihazla ikiməftilli xətlə əlaqələndirilmişdir, bir-birləri vasitəsilə e.h.q.,mənbəyi birləşdirilmiş, bir-birlərindən seksiyalardan birinin uzunluğuna bərabər məsafədə yerləşdirilmiş, paralel sıxajlara, tutqaja malik olan kontakta, rezistiv verijilər vasitəsilə ümumi nöqtəyə birləşdirilmişdir, aralarında jərəyan budaqlanmaları n seksiyadan ibarət rezistor və sonunju rezistorun sıxajlarına birləşdirilmiş ölçü jihazı vardır.

(76) Мамедов Фирудин Ибрагим оглы

Дадашева Рена Бахрам кызы

Гасанова Улкер Рагим кызы

(54) Преобразователь сопротивления резистивных датчиков.

(57) Изобретение относится к измерительной технике и позволяет измерять неэлектрические величины, как давление, механическое усилие, линейные и угловые перемещения

Задачей изобретения является расширение диапазона измерения, повышение точности измерения.

Предлагаемый преобразователь сопротивления резистивных датчиков, содержит n линейный, проволочный и секционированный резистор, резистивные датчики, скользящие на секциях по диапазону перемещения контакт имеющий параллельные зажимы, находящиеся друг от друга на расстоянии, равном длине одной секции и соединённые между собой через источник э.д.с., измерительный прибор подключённый к зажимам конечного резистора.

В этом преобразователе за счёт перемещения постоянной величины разности потенциалов и улучшения линейности характеристики каждой секции происходит расширение диапазона измерения и повышение точности измерения.

- (21) N 97/000903
 (22) 26.03.97
 (51) G 01 F 1/00, G 01 F 1/37
 (71)(73) Azərbaycan «Neftqazavtomat» Elm-İstehsalat Birliyi.
 (72) Əmirov Əli Mənsiməli oğlu
 Hyseynov Mustafa Şəmsəddin oğlu
 Əliyev Nazim Əmir oğlu
 Həşimov Varid Məmməd oğlu
 Qaziyev Qurban Həbibulla oğlu
 (54) Sərfölçmə qurğusu.

(57) İxtira cihazqayırmaya, xüsusilə sərfölçmə (SÖ) cihazlarının (J) işlənilib hazırlanmasına aiddir.

Məqsəd SÖ qurğusunun dəqiqliyinin artırılması, nəzərət olunan sərfin (NS) ani və integral qiymətləri (AQ və İQ) haqqında informasiya (İ) alınması vaxtının sürətləndirilməsi və konstruksiyasının sadələşdirilməsi.

NS daraldığı qurğu elektrik jərəyanı çıxışlı difmanometrin (D) və ikinci cihazın köməyilə axırınjının qabaq panelində AQ və İQ şəklində əks olunur.

Generatordan generasiya olunan tezlik (T) məntiq sxemi vasitəsilə qəbul edilərək saygajların (S1 və S2) sayıji kirişlərinə ötürülür, S1-in çıxışında alınan kod eyni zamanda rəqəm-analoq çevirijlərinin (RAÇ1 və RAÇ2) girişinə verilir. RAÇ1-in analoq çıxış siqnalı RAÇ2-nin dayaq gərginliyi (DG) kimi istifadə olunur. RAÇ1-in dayaq çıxışına da DG verilir.

Komparatorun (K) girişinə gələn RAÇ2-nin çıxış siqnalı normalaşdırılmış güjləndiriji ilə D-dən gələn çıxış siqnalı ilə müqayisə olunur. K-un işə düşmə anı (İDA) alınan kod analoq giriş siqnalının kvadrat kökünə mütənasibdir.

K-un İDA S1, S2 və T impulslarının bölüjüsündə (TİB) T-in gəlişi kəsilir, S2-dən rəqistrə İ qeydiyyatı gedir və deşifrator vasitəsilə rəqəmli tabloya verilir.

TİB-nə gələn T elektromexaniki hesabat qurğusuna verilir ki, orada NS-nin İQ-ni əks etdirir və eyni zamanda impulsar miqdarı şəklində optron çıxışa ötürülür.

- (71)(73) АЗНПО «Нефтегазавтомат»
 (72) Амиров Али Мансималы оглы
 Гусейнов Мустафа Шамседдин оглы
 Алиев Назим Амир оглы
 Гашимов Варид Мамед оглы
 Газиев Гурбан Габибулла оглы
 (54) Устройство измерения расхода.

(57) Изобретение относится к приборостроению, в частности к работе приборов расхода жидких и газожидких сред.

Задача : Повышение точности измерения и оперативности получения информации (И) о текущем и интегральном значениях (ТЗ и ИЗ) контролируемого расхода (КР) и упрощение конструкции устройства.

КР через сужающее устройство, дифманометр (Д) с электрическим выходным сигналом (ВС) и вторичный прибор (ВП) отображаются в виде ТЗ и ИЗ на передней панели ВП.

Генерируемая генератором частота (Ч) поступает через логическую схему на счетные входы счетчиков (С1 и С2). Выходной двоичный код от С1 одновременно подается на информационные входы цифро-аналоговых преобразователей (ЦАП1 и ЦАП2). Выходной аналоговый сигнал ЦАП1 используется в качестве опорного напряжения (ОН) ЦАП2. На опорный вход ЦАП1 также подается ОН.

На входе компаратора (К) ВС ЦАП2 сравнивается с нормированным, при помощи нормированного усилителя со значением ВС от Д. В момент срабатывания (МС) К код пропорционален квадратному корню аналогового входного сигнала.

В МС К прекращается поступление Ч в С1 и С2 и делителя Ч импульсов (ДЧИ), производится запись И С2 в регистр и подается в цифровое табло через дешифратор.

Ч, поступившая в ДЧИ подается в электромеханическое отсчетное устройство, где отображается ИЗ КР, и на оптронный выход в виде количества импульсов.

(21) N 97/000891

(22) 13.12.96.

(51) G 01 L 1/04, 1/22

(71)(73) Azərbaycan EİB "Neftqazavtomat"

(72) Əmirov Əli Mənsimali oğlu

Hüseynov Mustafa Şəmsəddin oğlu

Kazıyev Qurban Həbibulla oğlu

Əliyev Nazim Əmir oğlu

Rzayev Azad Əsədulla oğlu

(54) Kanat asmada qüvvə çevirijisi.

(57) İxtira cihaz qayırmaya, xüsusilə neftçıxarmada ştanqlı dərinlik nasoslarının (ŞDN) miqyaslı dəqiq dinamoqramlarını almaq üçün istifadə olunan qüvvə nəzarət cihazlarının düzəldilməsinə aiddir.

Məqsəd qüvvə çevirijilərinin (QC) dəqiqliyinin yüksəldilməsi, istismar etibarlılığının artırılması və konstruksiyasının sadələşdirilməsidir.

Hər biri ümumi əsasda (Ə) 1(bax şəkil) oturdulan və ŞDN-nin kanat asmasının sərbəst ujları bərkidilən nöqtələrdən keçən oxdan bərabər məsafədə simmetrik yerləşdirilən bir jüt həssas elementdən (HE) 2 ibarət olan iki ilkin ölçüyünün köməyi ilə ölçülən, aşağısı müstəvi və yuxarısı sferik səthlə olan yastıqlar 3 vasitəsilə ötürülən qüvvə HE-lərin və həmçinin onların üzərinə yapışdırılan aktiv folqalı tenzorezistorların (FT) 4 deformasiyasına (D) və bu da D öz növbəsində FT-in elektrik müqavimətlərinin (EM) dəyişməsinə çevrilir.

Aktiv FT-dən və Ə-da yerləşdirilən sərbəst lövhə 6 üzərində yapışdırılan kompensasiya FT 5 olan və QC-nin gövdəsində 8 yerləşdirilən elektrik blokundan 7 ibarət olan deformasiya verijisi bu qüvvəni EM-in standart elektrik gərginliyi siqnalına çevirir.

Ә уухары 9 ашағы 10 мәркәзләшдирiji буртлар, арха HE-ләр исә қүввә қәбуледiji қарақларла 11 тәмин едилмишдир.

(71)(73) Азербайджанский НПО “Нефтегазавтомат”

(72) Амиров Али Мансималы оглы

Гусейнов Мустафа Шамсаддин оглы

Казиев Гурбан Габибулла оглы

Алиев Назим Амир оглы

Рзаев Азад Асадулла оглы

(54) Преобразователь усилий на канатной подвеске.

(57) Изобретение относится к приборостроению, в частности, к конструированию приборов контроля усилий (У) для воспроизведения точной масштабной динамограммы глубинного штангового насоса (ШГН) в нефтедобычи.

Задача: повышение точности и эксплуатационной надёжности, а также упрощение конструкции преобразователя (П).

Измеряемое У воспринимаемое двумя первичными измерителями, состоящими каждый установленными в основании (О) 1 (см.рис.) из пары упругих элементов (УЭ) 2, расположенных симметрично на равном расстоянии от оси, проходящей через узлы заделки свободных концов канатной подвески ШГН, с помощью силовоспринимающих подушек 3 с плоско-сферическими нижним и верхним поверхностями преобразуется в деформацию УЭ 2 и наклеенных на них активных фольговых тензорезисторов (ФТ) 4, которая преобразуется в изменение электрического сопротивления (ЭС) ФТ 4. Датчик деформации П, состоящий из активных ФТ, компенсационных ФТ 5, наклеенных на металлической пластинке 6, расположенной в О и электронного блока 7, установленного в корпусе 8 преобразует это изменение ЭС в стандартный выходной сигнал напряжения. О снабжён верхним 9 и нижним 10 центрирующими буртами, а задние УЭ силовоспринимающими чашками 11.

(21) N 97/000915

(22) 03.10.96

(51) G 01 L 5/28

(76) Әсгәров Никмәт Тәһир оғлу

(54) Lent қәлибли тормозда қәлибин қаснаға тәсир етдији хүсуси тәзйiqин тәyin olunma үsululu.

(57) Тәклif olunan ixtira машинқайырма sahәsinә aid olub, qazma buçurqadında, yük qaldıran машиналарда, шахталарда вә başqa sahәләрдә istifadә oluna bilәр.

Тәқdim olunan ixtirada әsas мәqsәd қәлибли lent әйләјиндә qasnaq saqanaqına қәлибләрin yaratdıғı хүсуси тәзйiqин, әйләјиндә vaxtı müәyyән еtmәkdән ibarәtdir.

İxtiranın mahiyyәti – 1-ji bölmәdә qasnaq saғanaғına қәлибләрin yaratdıғı хүсуси тәзйiqин қәлибләр üzrә бәрәбәр paylanması valında, әvvәljә хүсуси қәлибдә yerlәşән birinji tenzopreobrazovatelлә (TP)qasnaq saғanaғına bilavasitә тәсир

edən yük ölçülür, sonra lentin səthinə bərkidilmiş ikinci TP-lə yük, tormoz sükünətdə ölçülər tutuşdurulur və qasnaq sağanağına qəliblərin etdiyi yük təyin olunur. Tormozlama vaxtı bundan istifadə etməklə ikinci TP-lə lentin dartılmasından alınan gərginlik ölçülür və qasnaq sağanağına qəliblərin etdiyi xüsusi təzyiç təyin olunur.

2-ji bölmədə-qəliblərin qasnaq sağanağına etdiyi xüsusi təzyiçin qeyri bərabər paylandığı halda TP-i olan xüsusi qəliblərdən biri lentin yüksüz dartılan, digəri isə yüklə dartılan qurtarajaq hissələrində yerləşdirilir və lentin həmin yerlərdə səthinə TP-lər bərkidilir. Sonra tormozun sükünət hallında qəliblərdə olan TP-lərin və lentin səthinə bərkidilmiş TP-lərin göstərijiləri əsasında yukun paylanma epüləri qurulur. Tormozlama vaxtı lentin qurtarajaq hissəsində səthinə bərkidilmiş TP-lərin göstərijiləri əsasında epüra qurulur və tarirovkadan alınan qrafika ilə tutuşdurularaq qəliblərin qasnaq sağanağına etdiyi xüsusi təzyiç qəliblər üzrə təyin olunur.

(76) Аскеров Хикмет Таир оглы

(54) Способ определения удельного давления колодок на обод шкива ленточно-колодочного тормоза.

(57) Изобретение относится к области машиностроения и может использоваться в грузоподъемных машинах, в буровой лебёдке, в шахтах и т.д.

Основной задачей на решение которой направлено заявляемое изобретение является определение удельного давления колодок на обод тормозного шкива ленточно-колодочного тормоза в процессе торможения.

Сущность изобретения заключается в том, что по пункту 1 при равномерном распределении удельного давления колодок на обод тормозного шкива, сперва с первым тензопреобразователем, находящийся на специальной колодке, непосредственно измеряют нагрузку на обод шкива, затем при помощи второго тензопреобразователя, установленный на любом участке поверхности ленты измеряют статическую нагрузку и сопоставляя значение первого и второго тензопреобразователей, определяют величину нагрузки колодки на поверхность шкива, а во время торможения по показаниям второго тензопреобразователя измеряют натяжение ленты и определяют величину удельного давления колодок на обод шкива. По пункту 2 при условии неравномерного распределения, одну специальную колодку с тензопреобразователем устанавливают на сбегающем, а другую на набегающем конце ленты и на этих концах поверхности ленты устанавливают тензопреобразователи, затем в статическом состоянии по показаниям тензопреобразователей находящихся на специальных колодках и соответственно по показаниям тензопреобразователей находящихся на поверхности сбегающего и набегающего концах ленты строят эпюры распределения нагрузки колодок на поверхность шкива. А во время торможения строят аналогичную эпюру по натяжениям ленты. Затем сравнивая эпюры от натяжения ленты с трариновочным графиком определяют удельное давление колодок на обод шкива в любом участке ленты.

(21) N 94/000377

(22) 02.06.94.

(51) G 01 N 2/78, 33/22

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Əzimzadə Arif Yusif oğlu

Fərzanə Nadir Həsən Ağa oğlu

Abbasova Səkinə Məmməd qızı

(54) Neft məhsullarının son qaynama temperaturunun avtomatik təhlil edijisi.

(57) İxtira analitik texnika sahəsinə aiddir və neft məhsullarının son qaynama temperaturunun təyin edilməsi üçün istifadə oluna bilər.

İxtiranın məsələsi – təhlil temperaturunun azaldılmasıdır.

Qızdırıji, termoçeviriji və dispers qaz-maye qarışığının optik sıxlıq ölçmə sistemi ilə təjhiz edilmiş buxarlandırıcı kameradan, temperatur proqrammatorundan, idarə etmə blokundan və avtomatik elektron potensiometrindən ibarət olan, təklif edilən təhlil edijiyə uyğun olaraq dispers qaz-maye qarışığı verildiyi buxarlandırıcı kameranın keçid borusu qaz- dinamik separatorundan qaz şəkilli fazanın kənar edilməsi üçün ştutsera birləşdirilib, separasiyaladşdırılan dispers qaz-maye qarışığının verilməsi üçün nəzərdə tutulmuş qaz-dinamik separatorun ştutseri isə təhlil edilən neft məhsulunun qaz-dinamik tozlandırıcısı şəklində yerinə yetirilmişdir.

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия

(72) Азим-заде Ариф Юсиф оглы

Фарзане Надир Гасан Ага оглы

Аббасова Сакина Мамед кызы

(54) Автоматический анализатор температуры конца кипения нефтепродуктов.

(57) Изобретение относится к области аналитической техники и может быть использовано для определения температуры конца кипения нефтепродуктов.

Задача изобретения – разработка анализатора температуры конца кипения нефтепродуктов, позволяющего осуществлять анализ высококипящих нефтепродуктов при пониженных температурах.

Согласно предлагаемому анализатору, содержащему испарительную камеру, снабжённую нагревателем, термопреобразователем и системой измерения оптической плотности газожидкостной дисперсной смеси, программатор температуры, блок управления и автоматический электронный потенциометр, патрубок испарительной камеры, через который подаётся газожидкостная дисперсная смесь, подсоединён к штуцеру для удаления газообразной фазы из газодинамического сепаратора, а штуцер газодинамического сепаратора, предназначенный для подачи сепарируемой газожидкостной дисперсной смеси, выполнен в виде газодинамического распылителя анализируемого нефтепродукта.

(21) N 93/000128

(22) 26.05.93

(51) G 06 F, H 04 B, G 08 J

(71)(73) Myaqkov Yuri Qriqoryeviç

(72) Myaqkov Yuri Qriqoryeviç

Kafizov Valeri İosifoviç

(54) Əmrlərin biouyğunlaşma ilə şifrələnməsi üçün sistem.

(57) İxtira hesablamə texnikasına və insan-maşın neyroelektron sistemlərinin yaranmasına dair neyrobionikaya, insanda trenacerdə yaranan kvazintiç koordinat-motor refleksi şəklində üçüncü siqnal sisteminə əsaslanan informasiya texnoloqiyasına aiddir. Sistem KM simvolların ikibaytlı koda çevrilməsi və formalaşması yolu ilə informasiyanın universal distansion girişi üçün nəzərdə tutulmuşdur. KM simvollarını əl barmaqlarının hərəkəti ilə və onların KM aktivliyi deşifраторlarının panellərinin sensorlarına toxunması ilə avropa və şərq əlifbalarının matrisalarının hərfi işarələrinə uyğun olaraq formalaşdırırlar.

İxtiranın məqsədi görmənin iştirakı olmadan informasiya simvollarının ikiqat formada KM girişini və formalaşmasını təmin etməklə prototipdəki sistemin tətbiq sahəsini genişləndirməkdir.

Qarşıya qoyulan məqsədə nail olmaq üçün sistemə əlavə olaraq ikiqat formatda KM simvollarının göndərişinin şifrasiya bloku daxil edilmişdir ki, onun da çıxışı sistemin ardıcıl çıxışıdır. Onun informasiya girişləri qrupu səhifə kodunun qərarlaşdırıcı bloku vasitəsilə biotexniki nəzarətçinin X kodu üzrə KM simvolları baytının rəqəm hissəsi və onun U kodunun zona hissəsi üzrə uyğun çıxışları ilə birləşmişdir.

Blokun sinxrogirişi biotexniki nəzarətçinin beşinci çıxışı ilə, onun üçüncü çıxışı «səhifəni dəyişmək» komandası ilə və dördüncü takt səhifə kodu qərarlaşdırıcı blokun girişləri ilə birləşmişdir.

Qərarlaşdırıcı blokun simvol kodu üzrə ikinci çıxışları və səhifə kodu və müşayiət strobu üzrə üçüncü çıxışları sistemin uyğun çıxışlarıdır.

Səhifə kodu qərarlaşdırıcı blokunda reqistr, kommutator, iki YOX elementi, hesab triqgeri var. Kommutator səkkiz 2VƏ-VƏ YA-YOX elementlərində, ardıcıl birləşmiş YOX elementlərində, doqquzunju və onunju YOX elementlərində üçkanallı hazırlanmışdır.

İkiqat formatda KM simvolları göndərici şifrasiya blokunda fərq sayğajları, VƏ YA, YOX elementləri, açar elementi, triqger, VƏ-YOX elementi və VƏ YA-YOX elementi var. Əlavə olaraq ona triqgerdə və VƏ-YOX elementində yazı impulsları formalaşdırıcısı, üçüncü və dördüncü triqgerlər, «pənjərə»periodu formalaşdırıcısı, sıfır zonası markerinin formalaşdırıcısı və VƏ-YOX üçgirişli elementləri daxildir, «pənjərə» periodu formalaşdırıcısı hesab triqgerinə, VƏ-YOX, üst-üstə düşmə elementlərinə və bölüjü sayğaja malikdir.

(71)(73) Мягков Юрий Григорьевич

(72) Мягков Юрий Григорьевич

Кафизов Валерий Иосифович

(54) Система для шифрации команд с возможностью биоадаптирования.

(57) Изобретение относится к вычислительной технике и к нейробионике, касающейся создания нейроэлектронных систем человек-машина, информационной технологии, основанной на третьей сигнальной системе, обрабатываемой у человека на тренажере в виде квазиречевого координатно-моторного (KM) рефлекса. Система предназначена для универсального

дистанционного ввода информации путем формирования и преобразования в двухбайтный код КМ символов. Формируют КМ символы движением пальцев рук и касания ими сенсоров панелей дешифраторов КМ активности, соответственно буквенным знакам матриц европейских и восточных алфавитов.

Задача изобретения заключается в расширении области применения системы-прототипа за счёт обеспечения КМ ввода символов информации в удвоенном формате и формирования их без привлечения зрения.

Поставленная задача достигается тем, что в систему дополнительно установлен блок шифрации посылки КМ символа удвоенного формата, выход которого является последовательным выходом системы. Группа биотехнического контроллера по коду X цифровой части байта КМ символа и коду У зонной его части через блок уставки кода страницы.

Синхровход блока соединен с пятым выходом биотехнического контроллера, третий выход которого по команде «Смена страницы» и четвертый – тактовый соединены с входами блока уставки кода страницы.

Группа вторых выходов блока уставки по коду символа и третьих выходов по коду страницы и сбору сопровождения являются соответствующими выходами системы.

Блок установки кода страницы имеет регистр, коммутатор, два элемента НЕ и счетный триггер. Коммутатор выполнен трехканальным на 8-ми элементах 2И-ИЛИ-НЕ, последовательно соединенных элементах НЕ, 9-ом и 10-ом элементах НЕ.

Блок шифрации посылки КМ символа удвоенного формата имеет вычитающие счетчики, элементы ИЛИ, НЕ, ключевой элемент, триггер, элементы И-НЕ и элемент ИЛИ-НЕ. Дополнительно он содержит формирователь импульса записи на триггере и элементе И-НЕ, третий и четвертый триггеры, формирователь периода «окна», формирователь маркера нулевой зоны и трехходовые элементы И-НЕ. Формирователь периода «окна» имеет счетный триггер, элементы И-НЕ, совпадения и счетчик-делитель.

(21) N 99/001329

(22) 20.10.98

(51) G 06 K

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası.

(72) Mirsəlimov Ramiz Mehdi oğlu

Məmmədov Rəhim Qurban oğlu

Babazadə Hikmət Qurbanəli oğlu

(54) Obrazları tanıma qurğusu.

(57) İxtira avtomatika və hesablama texnikasına aiddir və obrazların avtomatik tanınması sistemlərində istifadə üçün nəzərdə tutulmuşdur.

İxtirada qoyulan məsələ – obrazların tanınması dəqiqliyinin artırılmasıdır.

Təklif olunan qurğu idarə blokundan, yaddaş blokundan, ünvan sayğajından, müqayisə bloklarından, VƏ YA elementlərindən, dairəvi sürüşdürüjü reqistrərdən və qərar qəbulu blokundan ibarətdir.

Yeni blokların və əlaqələrin daxil edilməsi sayəsində obrazların tanınması dəqiqliyi artır.

(54) Радиационностойкий полупроводниковый материал.

(57) Изобретение относится к полупроводниковым кристаллическим материалам обладающим высокой радиационной стойкостью и может применяться в электронной технике, в приборах работающих в условиях воздействия больших доз ионизирующих излучений и высокой интенсивностью последних, например, в качестве терморезисторов, гамма-датчиков, инфракрасных окошек и др.

Задачей предлагаемого изобретения является получение полупроводникового материала высокой стойкости к радиации.

Сущность предлагаемого изобретения заключается в том, что в качестве твёрдого раствора берут систему As_2S_3 - Ce_2O_2S при следующем соотношении ингредиентов, мол. %:

As_2S_3	49,5-50,5
Ce_2O_2S	49,5-50,5

Bölmə H.
Elektrik.

Раздел H.
Электричество.

(21) N 99/000958

(22) 23.04.97

(51) H 01 B 3/40

(71)(73) Azərbaycan EA Y.N.Məmmədəliyev ad. Neft – Kimya Prosesləri İnstitutu.

(72) Abdullayev Yaqub Hidayət oğlu

Jabbarov İmran Allahverdi oğlu

Əzizov Akif Həmid oğlu

İbrahimov Sahil İsa oğlu

(54) Elektroizolyasiya kompozisiyası.

(57) İxtira elektrotexnikaya, o jümlədən epoksid qatranları əsasında olan elektroizolyasiya materiallarına aiddir və $180^{\circ}C$ -dən yüksək temperaturlarda işləyə bilən elektroizolyasiya detallarının hazırlanmasında istifadə oluna bilər.

Məqsəd məlum elektroizolyasiyaların çeşidlərinin genişləndirilməsindən, onların fiziki-mexaniki və dielektrik xassələrinin yaxşılaşdırılmasından, baha qiymətli komponentlərə qənaət edilməsindən və istifadə olunma sahələrinin genişləndirilməsindən ibarətdir.

Qoyulmuş məsələ elektroizolyasiya kompozisiyasının tərkibinə epoksid qatranı (10-50 kütlə h.), karbodiimid qrupları saxlayan diizosianat (Surizon ML) modifikatoru (50-90 kütlə h.), trietilamin aminli bərkidiji (0,1-1,0 kütlə h.) və

əlavə olaraq alüminium oksid və ya kvarts qumu dolduruluşunun (40-90 kütlə h.) daxil edilməsi ilə həll olunur.

Təklif olunan kompozisiya yüksək temperaturlarda qənaətbəxş dielektrik xassələrinə və yüksək istiliyədavamlılığa malikdir.

(71)(73) Институт Нефти-Химических Процессов им. Ю.Н. Мамедалиева АН Азербайджана.

(72) Абдуллаев Ягуб Гидаят оглы
Джаббаров Имран Аллахверди оглы
Азизов Акиф Гамид оглы
Ибрагимов Сахил Иса оглы

(54) Электроизоляционная композиция.

(57) Изобретение относится к электротехнике, а именно к электроизоляционным материалам на основе эпоксидных смол и может найти применение при изготовлении электротехнических изделий эксплуатируемых при температурах свыше 180⁰С.

Задача заключалась в том, чтобы расширить ассортимент существующих электроизоляционных композиций, улучшить физико-механические и диэлектрические свойства, сократив при этом расход дорогостоящих компонентов и расширив спектр действия.

Поставленная задача решается тем, что электроизоляционная композиция, включающая эпоксидную смолу (10-50 мас.ч.), модификатор (50-90 мас.ч.), аминный отвердитель (0,1-1,0 мас.ч.), в качестве модификатора содержит карбодиимидсодержащий диизоцианат (Суризон МЛ) и дополнительно содержит наполнитель окись и/или кварцевый песок (40-90 мас.ч.). При этом в качестве аминного отвердителя применяют триэтиламин.

Предложенная композиция имеет удовлетворительные диэлектрические характеристики при повышенных температурах и высокую теплостойкость.

(21) N 99/001300

(22) 19.04.99

(51) H 01 L 31/04

(71)(73)Fotoelektronika institutu.

(72) Hüseynov Emil Kamil oğlu
Əliyev Əlövsəd Əlibala oğlu
Məmmədov Azər Kərim oğlu
Nəsibov İlqar Əsrəf oğlu
Eminov Şixamir Osmat oğlu

(54)Matrisli bərkjəsimli təsvir siqnallarının formalaşdırılması.

(57) İxtira yarımkeçiriji üzərində yaradılan təsvir siqnallarının formalaşdırılması verijilərinə aiddir.

Təklif edilən fotoqəbulediji matris konstruksiyası əsasında yüksək həssaslığa və seçmə qabiliyyətinə malik olan müxtəlif video və istilik görmə sistemlərinin işlənilib hazırlanması imkanı yaranır.

İşi prinsipi elektrik yüklərinin inceksiyası prinsipi əsasında qurulmuş, təklif edilən fotoqəbulediji matrisin konstruksiyasının mahiyyəti ondan ibarətdir ki, matrisin bütün elementlərini əlaqələndirən, kontakt rastrının funksiyasını daşıyan, izolə edən altlıqın üzərində biri- birindən bərabər məsafədə, eyni dərinliyi və eni olan qanovlar yaradılır. Onların həjmində, epitaksiya, yaxud su məhlullarından çökdürmə metodu ilə yarımkeçiriji materiallar böyüdülmür. Bu halda, yaradılan yarımkeçiriji zolaqların sayı matrisin sətirində yerləşən elementlərinin sayı qədər olan, fotohəssas MDY qəfəslər formalaşdırılır.

(71)(73)Институт фотоэлектроники

(72)Гусейнов Эмиль Камиль оглы

Алиев Алиовсат Алибала оглы

Мамедов Азер Керим оглы

Насибов Ильгар Ашраф оглы

Эминов Шихамир Осмат оглы

(54)Матричный твердотельный формирователь сигналов изображения.

(57)Изобретение относится к датчикам формирования сигналов изображения на основе полупроводниковых материалов.

Предложенная конструкция матрицы фотодетекторов может быть использована при разработке видео и тепловизионной аппаратуры с высокой чувствительностью и разрешением.

Сущность предложенной конструкции фотоприемной матрицы, основанной на принципе зарядовой инжекции заключается в том, что в изолирующей подложке,одновременно выполняющей функции контактного растра для межсоединений элементов матрицы, создаются равноудаленные друг от друга узкие канавки равной глубины и одинаковой ширины, в которых методом эпитаксии(или осаждения из водного раствора) выращиваются слои полупроводникового материала, причем число создаваемых полупроводниковых полосок равно числу строк в матрице, а поверх этих полосок создаются фоточувствительные МДП ячейки в количестве равным числу элементов в строке матрицы.

(21) N 98/001154

(22) 11.11.97

(51) H 01 L 31/296

(71)(73)Azərbaycan EA Qeyri-üzvi və Fiziki-kimya İnstitutu

(72) Əliyev Vüqar Özbəy oğlu

Qənbərov Dayandur Mürşüd oğlu

İmanova Tamilla Vəliş qızı

Qasımov Vaqif Əkbər oğlu

(54) Fotorezistiv material.

(57) İxtira radioelektronika sənayesində istifadə olunan materiallara aiddir. İxtiranın məqsədi fotorezistorun spektral həssaslıq oblastını və həssaslığını

artırmaqdan ibarətdir. Bu məqsədlə spektrin görünən və yaxın İQ-sahəsində işləyən Nd₂ZnS₄ fotorezistoruna mis əlavə olunur (mol.%):

Nd ₂ ZnS ₄	99,8-99,99
Su	0,01-0,2

Alınan material fotorezistor kimi ümumi və xüsusi məqsədli cihazların hazırlanmasında istifadə oluna bilər.

(71)(73) ИНФХ АН Азербайджанской Республики

(72) Алиев Вугар Озбек оглы

Ганбаров Даяндур Муршуд оглы

Иманова Тамилла Велиш кызы

Касимов Вагиф Акпер оглы

(54) Фоторезистивный материал.

(57) Изобретение относится к материалам для изготовления фоторезисторов, которые применяются в радиоэлектронной промышленности.

Задачей предполагаемого изобретения является повышение чувствительности и расширения области спектральной чувствительности фоторезисторов.

Поставленная задача решается тем, что материал для изготовления фоторезисторов, чувствительного к видимому и ближнему ИК-спектру на основе Nd₂ZnS₄, дополнительно содержит медь при следующем соотношении компонентов в мол.%:

Nd ₂ ZnS ₄	99,8-99,99
Cu	0,01-0,2

Полученный материал может быть использован, как фоторезистор для изготовления приборов общего и специального назначения.

(21) N 99/001317

(22) 03.11.98

(51) H 02 P

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası.

(72) Əbdülrəhmanov Qədir Ağa oğlu

(54) Asinxron elektrik mühərrikinin texniki vəziyyətinin saz olmasına nəzarət edən qurğu.

(57) İxtira elektrik maşınları sahəsinə aiddir və elektrik maşınqayırma zavodlarında elektrik mühərriklərinin hazırlanmasında, həmçinin asinxron elektrik mühərriklərinin təmir olunduğu müəssisələrdə – təmirdən sonra istifadə olunur.

İxtiranın əsas məsələsi – asinxron mühərrikin texniki vəziyyətinin saz olmasına nəzarət olunması etibarlılığının yüksəldilməsini, stator dolağının hər fazasının e.h.q.-ni yüksək dəqiqliklə ölçməklə təmin edən qurğunun yaradılmasıdır. Bu onunla nail olunur ki, tərkibində üçfazlı dəyişən cərəyan mənbəyi, elektrik mühərrikinin üçfazlı stator dolağı, yuxarı tezliklər süzgəji olan qurğuya əlavə olaraq ikinci sıfır potensiallı nöqtə formalaşdırıcısı (o, üç ədəd eyni tipli aktiv müqavimətdən ibarət olur, ulduz şəkilli birləşdirilir, ujları stator dolağının ujlارına qoşulur) daxil edilir, bu zaman stator dolağının sıfır nöqtəsi birinci formalaşdırıcının sıfır nöqtəsi ilə birləşdirilir, formalaşdırıcıların aktiv müqavimətlərinin orta nöqtələri isə yuxarı tezliklər süzgəjinin giriş sıxıjlarına jüt-jüt və ardıjıl olaraq birləşdirmək üçün çıxarılır, süzgəjin çıxış sıxıjları ölçü jihazına birləşdirilir.

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası.

(72) Abdullaxmanov Kadyr Ağa oğly

(54) Ustruystvo dlya kontrolya ispravnosti texnicheskogo sostoyaniya trexfaznogo asinxronnogo elektrodvigatelya.

(57) Izobreteniye otnositsya k oblasti elektricheskix mashin i mojet byt ispolzovano dlya kontrolya ispravnosti texnicheskogo sostoyaniya asinxronnyx elektrodvigatelyx na elektromashinostroyitelnyx zavodax – pri vypuske elektrodvigatelyx, a takzhe na predpriyatiyax po remontu asinxronnyx elektrodvigatelyx – posle ix remonta.

Zadacha izobreteniya – sozdaniye utroystva, obespechivayushchego povysheniye nadeynosti kontrolya ispravnosti texnicheskogo sostoyaniya asinxronnogo elektrodvigatelya putem povysheniya tochnosti izmereniya e.d.s. kazhdoy iz faz obmotki statora. Eto dostigayetsya tem, chto izvestnoye utroystvo, vkluyayushcheye istochnik trexfaznogo peremennogo toka, trexfaznuyu obmotku statora elektrodvigatelya, formirovatel tocki s nulovym potentsialom, filtyr verxnix chastot, dopolnitelno soderzhit vtoroy formirovatel tocki s nulovym potentsialom, sostoyashiy iz trex odinakovyx aktivnyx soprotivleniy, soedinennyx v zvezdu i podklyuchennyx k zaximam obmotki statora, pri etom nulovaya tocka zvezdy obmotki statora soedinena s nulovoy tockoy zvezdy soprotivleniy pervogo formirovatelya, a sredniye tocki aktivnyx soprotivleniy formirovatel'ey vyvedeny s vozmozhnostyuo ix poparnogo poocherednogo podklyucheniya k vxoдным zaximam filtyra verxnix chastot, vxoдные zaximy kotorogo podklyuchayutsya k izmeritel'nomu priboru.

(21) N 94/000406

(22) 19.05.94

(51) H 03 M 1/24

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası.

(72) Əhmədov Rafiq Mürsəl oğlu

Paşayev Mahir Çərkəz oğlu

(54) «Yerdəyişmə - kod» çevirijisi.

(57) İxtira avtomatika və hesablama texnikasına aid olub analoq çıxışlı məlumat mənbəyini rəqəm hesablayıcı qurğularla əlaqələndirmək üçün istifadə oluna bilər.

İxtiranın məqsədi – ölçü dəqiqliyini və etibarlılığı artırmaqdır. Kod formalaşdırıcısı blokunun avtogeneratoruna qoşulub seksiyalı induktiv sarğajlardan hazırlanan həssas elementləri və kondensator , əsas və əlavə induktiv sarğajlardan ibarət olan həyəjanlandırıcı elementi olan «yerdəyişmə - kod» çevirijisi təklif olunur. Bu çevirijinin fərqləndirici jəhəti odur ki, ölçü dəqiqliyini və etibarlılığı artırmaq üçün o, müqavimət və kənarlarında ferromaqnit halqalar yerləşdirilən induktiv dolaqdan ibarət olan əlavə həyəjanlandırıcı elementə malikdir və kod formalaşdırıcısı blokunun çıxışı kod kvantlarının jütlüyünü təyin edən qurğuya, bu qurğunun çıxışı registrin birinci girişinə, registrin ikinci girişi isə avtogeneratorun çıxışına qoşulan «tezlik - kod» çevirijisinə qoşulmuşdur.

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası.

(72) Aхмедов Рафиг Мурсал оглы

Пашаев Махир Черкез оглы

(54)Преобразователь перемещения в код.

(57) Изобретение относится к автоматике и вычислительной технике и может быть использовано для связи источников аналоговой информации с цифровым вычислительным устройством.

Задача изобретения – повышение точности и надежности. Преобразователь перемещения в код, содержащий элемент возбуждения, выполненный в виде конденсатора, подключенного к основной катушке индуктивности, по краям которой расположены дополнительные катушки индуктивности, а также чувствительные элементы, выполненные в виде секционных катушек индуктивности, выводы которых подключены к автогенератору блока формирования кода, причем он снабжен дополнительным элементом возбуждения, который содержит резистор, подключенный к катушке индуктивности, по краям которой установлены ферромагнитные кольца, а выход блока формирования кода подключен к устройству определения четности квантов кода, выход которого подключен к первому входу регистра, второй вход которого соединен с выходом преобразователя «частота-код», ко входу которого подключен выход автогенератора блока формирования кода.

(21) N 94/000300

(22) 22.02.94.

(51) H 03 M 1/60

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) İbrahimov Vaqif Bağır oğlu

Əliyev Rüfət Məmməd oğlu

(54) Valın dönmə bujağının tezlik çevirijisi.

(57) İxtira avtomatika və hesablama texnikası sahəsinə aiddir və nəzarət olunan obyektin bujaq yerdəyişməsinin impuls tezliyinə çevrilməsi üçün məlumat-ölçmə sistemlərində istifadə oluna bilər.

Qurğu çıxışı valın sinus-kosinus fırlanan 2 transformatoru şəklində hazırlanmış, dönmə bujağı verijisinin stator dolağına birləşdirilmiş 1 gərginlik qida mənbəyindən ibarətdir. 4 idarə bloku ilə idarə olunan 3 kommutatorunun köməyi ilə 2 transformatorunun stator, sinus və kosinus dolaqlarından götürülən (U_{st} , U_s , U_k) gərginlikləri arasında müvafiq jütü seçilir və 5 düzləndirijisinin və 6 gərginlik-kod çevirijisinin girişlərinə verilir. Bu gərginliklər sabit jərəyan gərginliyinə (U_1) və koduna (N_1) çevrilirlər ki, bundan sonra 7 diskret gərginlik bölüjüsü U_2/N_1 bölmə əməliyyatını yerinə yetirir. Bu əməliyyatın nəticəsi xətti çevirmə xarakteristikalı 8 gərginlik-tezlik çevirijisi vasitəsilə tezlik ($f_{çixış}$) formasında verilir. 7 bölüjüsünün sxem variantından və 3 kommutatorunun açarlarının vəziyyətindən asılı olaraq göstərilən nəticə istənilən düz triqonometrik funksiyanın əlavə riyazi əməllərin (vurma, bölmə) yerinə yetirilməsi imkanı ilə göstərilməsini əks etdirir.

Təqdim olunan ixtiranın həyata keçirilməsi zamanı əldə olunan texniki nəticə qurğunun yerinə yetirdiyi əməliyyatların genişləndirilməsindən ibarətdir.

(71)(73) Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyi

(72) İbrahimov Vəqif Vəqif oğlu

Əliyev Rəfət Məhəmməd oğlu

(54) Преобразователь угла поворота в частоту.

(57) Изобретение относится к области автоматики и вычислительной техники и может быть использовано в информационно-измерительных системах для преобразования угловых перемещений контролируемого объекта в частоту пульсов.

Устройство содержит источник 1 напряжения питания, выход которого подключён к статорной обмотке датчика угла поворота вала, выполненного в виде синусно-косинусного вращающегося трансформатора (СКВТ) 2. С помощью коммутатора 3, управляемого блоком 4 управления, выбирается и подключается ко входам выпрямителя 5 и преобразователя 6 напряжения в код соответствующая пара напряжений из числа ($U_{ст}$, U_c , U_k), снимаемых с статорной, синусной и косинусной обмоток СКВТ 2. Эти напряжения преобразуются в напряжения постоянного тока (U_1) и код (N_1), после чего дискретный делитель напряжения (ДДН) 7 реализует операцию деления: U_2/N_1 , результат который преобразователем 8 напряжения в частоту с линейной характеристикой преобразования представляется в частотной форме ($f_{вых}$). В зависимости от варианта схемы ДДН 7 и положение ключей коммутатора 3 указанный результат отображает результат воспроизведения любой прямой тригонометрической функции с возможностью выполнения дополнительных математических операций (умножение, деление).

Технический результат, достигаемый при осуществлении заявляемого изобретения, заключается в расширении выполняемых устройством операций.

(21) N 98/001020

(22) 04.01.98

(51) H 05 B 7/09

(71)(73) Ağayev Nizami Şahbəndə oğlu

(72) Ağayev Nizami Şahbəndə oğlu

Muxin Oleq Sergeyeviç

Lavruxin Sergey Petroviç

(54) Özüyənən elektrod alınması üçün elektrod kütləsi.

(57) İxtira elektrotermiyaya, daha dəqiq özüközərən elektrodların istehsalına aiddir. İxtiranın məqsədi elektrodları neft sənayesi tullantılarından almaq və bununla da dəyərinin aşağı salınması və keyfiyyətinin yüksəldilməsinə nail olmaqdır.

Özüközərən elektrodun elektrod kütləsi 900°J – qədər közərdilən neft koksu və piroliz qatranından alınmış neft pekindən ibarətdir. Komponentlər aşağıdakı nisbətdədir :

- neft koksu $70-77\%$

- piroliz qatranı peki $23-30\%$

Neft koksu və pek tərkibində az miqdar uçuju maddələr saxlayan azküllü maddələrdir ki, bu da elektrod kütləsinin keyfiyyətini yüksəldir.

(71)(73) Агаев Низами Шахбенди оглы

(72) Агаев Низами Шахбенди оглы

Мухин Олег Сергеевич

Лаврухин Сергей Петрович

(54) Электродная масса для получения самообжигающего электрода.

(57) Изобретение относится к электротермии, в частности, к электродуговым процессам, использующих самоспекающиеся электроды.

Задачей изобретения является повышение качества электродов путём использования в их изготовлении продуктов нефтяной промышленности.

Задача решается тем, что электродная масса самообжигающегося электрода содержит термообработанный при 900°C нефтяной кокс и нефтяной пек, полученный из пиролизной смолы при следующих соотношениях компонентов :

- кокс нефтяной – $70 - 77\%$

- пек из пиролизной смолы – $23 - 30\%$

Нефтяной кокс и пек, являясь малозольными, малосернистыми продуктами с низким содержанием летучих веществ, улучшают качество электродной массы.

**İXTİRALAR ÜZRƏ İDDİA SƏNƏDLƏRİNİN
SİSTEMLİ GÖSTƏRİJİSİ
СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ ЗАЯВОК НА
ИЗОБРЕТЕНИЯ**

İndeks BPT (6-ji redaksiya)	Patentin nömrəsi	İndeks BPT (6-ji redaksiya)	Patentin nömrəsi
Индекс МПК (6 редакция)	Номер патента	Индекс МПК (6 редакция)	Номер патента
A 01 C 1/00	99/001382	C 09 J 3/16	95/000665
A 01 C 25/09	96/000694	C 09 K 7/02	98/001014
A 01 D 51/00	96/000855	J 09 K 11/56,	98/001054
A 23 B 4/04,		11/62,11/77	
A 23 L 1/10,1/42	98/001210	C 10 C 3/04	95/000449

A 61 B 6/00	95/000602	J 10 L 3/06,3/10	99/001478
A 61 K 31/00	99/001287	C 10 M	98/001089
A 61 K 31/47,		C 10 M 3/22,	
C 07 D 215/00	96/000773	C 18 M 3/48	95/000534
A 61 K 31/52	99/001506	C 10 M 119/02,	
A 61 N 1/42	96/000833	129/10,133/12,	
A 61 N 1/42	94/000250	137/14	95/000647
A 61 N 1/42	96/000748	C 10 M 119/02,	
B 01 D 53/02	94/000376	129/10,133/12,	
B 01 D 53/02	98/001162	137/14	96/000759
B 01 J 29/06	99/001440	C 10 M 119/02,	
B 01 J 37/20,37/18,		133/12,137/14,	
C 10 G 45/08	97/000922	167/00	96/000861
B 03 C 7/02	99/001362	C 12 G 3/06	96/000761
B 24 D 17/00	99/001350	C 23 C 12/00	96/000741
B 63 B 21/00,		E 02 B 15/04	96/000786
B 63 B 35/44	97/000971	E 21 B,F 04 B 47/02	98/001167
J 01 F 7/04,7/06	98/001127	E 21 B 21/00	96/000753
J 02 C 211/62,		E 21 B 31/00	97/000930
C 23 F 11/08	97/000872	E 21 B 37/06	99/001306
J 03 C 4/10,		E 21 B 43/00	97/000961
H 04 B 11/00	98/001009	E 21 B 43/00	97/000975
J 05 B 1/04	99/001245	E 21 B 43/05	99/001247
C 07 C 35/04,		E 21 B 43/22	97/000980
C 07 C 5/42	95/000683	E 21 B 43/22	99/001215
J 07 B 35/04,		E 21 B 43/22	97/000994
C 07 C 49/08	99/001303	E 21 B 43/22	97/000937
J 07 C 23/18,		E 21 B 43/28	97/000973
C 08 K 5/03	95/000567	E 21 B 43/29	98/001056
J 07 C 149/36	98/001060	F 01 P 3/00	97/000970
J 07 C 149/36	98/001047	F 03 B 17/04	99/001383
J 07 D 303/04	98/001038	F 04 B 47/02	96/000747
J 07 D 331/02	98/001072	F 16 C 5/00	96/000853
C 09 D 3/16,5/20	95/000596	F 16 D 49/00	97/000960
J 09 D 3/24	96/000757	F 16 D 49/00	98/001110
J 09 D 3/58,		F 16 D 57/00	97/000906
C 09 D 5/08	99/001346	F 16 D 65/04	98/001177
F 16 D 65/04	98/001115	G 08 C	93/000128
F 16 L 1/12	98/001204	G 06 K	99/001329
F 24 J 3/08,E 21 B	98/001075	G 21 F 1/02	96/000764
G 01 B 7/00	99/001394	H 01 B 3/40	97/000958
G 01 F 1/00,		H 01 L 31/04	99/001300
G 01 F 1/37	97/000903	H 01 L 31/296	98/001154
G 01 L 1/04,1/22	97/000891	H 02 P	99/001317
G 01 L 5/28	97/000915	H 03 M 1/24	94/000406
G 01 N 2/78,33/22	94/000377	H 03 M 1/60	94/000300
G 06 F, H 04 B,		H 05 B 7/09	98/001020

İXTİRA ÜZRƏ İDDİA SƏNƏDLƏRİNİN SAY GÖSTƏRİJİSİ
НУМЕРАЦИОННЫЙ УКАЗАТЕЛЬ
ЗАЯВОК НА ИЗОБРЕТЕНИЯ

İddia sənə- Dinin Nömrəsi	Patentin nömrəsi	İddia sənə- Dinin nömrəsi	Patentin nömrəsi
Номер Заявки	Номер патента	Номер заявки	Номер патента
93/000128	G 08 F, H 04 B, G 08 C	97/000915	G 01 L 5/28
94/000250	A 61 N 1/42	97/000922	B 01 J 37/20,37/18, C 10 G 45/08
94/000300	H 03 M 1/60	97/000930	E 21 B 31/00
94/000376	B 01 D 53/02	97/000937	E 21 B 43/22
94/000377	G 01 N 2/78,33/22	97/000958	H 01 B 3/40
94/000406	H 03 M 1/24		

95/000449	C 10 C 3/04	97/000960	F 16 D 49/00
95/000534	C 10 M 3/22, C 18 M 3/48	97/000961	E 21 B 43/00
95/000567	C 07 C 23/18, C 08 K 5/03	97/000970	F 01 P 3/00
95/000596	C 09 D 3/16, 5/20	97/000971	B 63 B 21/00, B 63 B 35/44
95/000602	A 61 B 6/00	97/000973	E 21 B 43/28
95/000647	C 10 M 119/02, 129/10,133/12,137/14	97/000975	E 21 B 43/00
95/000665	C 09 J 3/16	97/000980	E 21 B 43/22
95/000683	C 07 B 35/04, C 07 C 5/42	97/000994	E 21 B 43/22
96/000694	A 01 C 25/09	98/001009	C 03 C 4/10, H 04 B 11/00
96/000741	C 23 C 12/00	98/001014	C 09 K 7/02
96/000747	F 04 B 47/02	98/001020	H 05 B 7/09
96/000748	A 16 N 1/42	98/001038	C 07 D 303/04
96/000753	E 21 B 21/00	98/001047	C 07 C 149/36
96/000757	C 09 D 3/24	98/001054	C 09 K 11/56, 11/62,11/77
96/000759	C 10 M 119/02, 129/10,133/12,137/14	98/001056	E 21 B 43/29
96/000761	C 12 G 3/06	98/001060	C 07 C 149/36
96/000764	G 21 F 1/02	98/001072	C 07 D 331/02
96/000773	A 61 K 31/47, C 07 D 215/00	98/001075	F 24 J 3/08, E 21 B
96/000786	E 02 B 15/04	98/001089	C 10 M
96/000833	A 61 N 1/42	98/001110	F 16 D 49/00
96/000853	F 16 C 5/00	98/001115	F 16 D 65/04
96/000855	A 01 D 51/00	98/001127	C 01 F 7/04,7/06
96/000861	C 10 M 119/02, 133/12,137/14,167/00	98/001154	H 01 L 31/296
97/000872	C 02 C 211/62, C 23 F 11/08	98/001162	B 01 D 53/02
97/000891	G 01 L 1/4, 1/22	98/001167	E 21 B,F 04 B 47/02
97/000903	G 01 F 1/00, G 01 F 1/37	98/001177	F 16 D 65/04
97/000906	F 16 D 57/00	98/001204	F 16 L 1/12
99/001287	A 61 K 31/00	98/001210	A 23 B 4/04, A 23 L 1/10,1/42
99/001300	H 01 L 31/04	99/001215	E 21 B 43/22
99/001303	C 07 B 35/04, C 07 C 49/08	99/001245	C 05 B 1/4
99/001306	E 21 B 37/06	99/001247	E 21 B 43/05
99/001317	H 02 P	99/001350	B 24 D 17/00
99/001329	G 06 K	99/001362	B 03 C 7/02
99/001346	C 09 D 3/58, C 09 D 5/08	99/001382	A 01 C 1/00
		99/001383	F 03 B 17/04
		99/001394	G 01 B 7/00
		99/001440	B 01 J 29/06
		99/001478	C 10 L 3/06,3/10
		99/001506	A 61 K 31/52, 37/24

**AZƏRBAYJAN RESPUBLİKASININ
DÖVLƏT REYESTRİNƏ DAXİL
EDİLMİŞ İXTİRA PATENTLƏRİ
HAQQINDA MƏLUMATLARIN DƏRCİ**

**ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ О
ПАТЕНТАХ, ВНЕСЁННЫХ В
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ РЕЕСТР
ИЗОБРЕТЕНИЙ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ
РЕСПУБЛИКИ**

Bölmə A.
İnsanın həyatı tələbatlarının təmin edilməsi.

Раздел А.
Удовлетворение жизненных потребностей человека.

- (11) İ 2000 0063
 (21) N 93/000031
 (22) 02.03.93.
 (51) A 01 F 20/00
 (71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Nəbatat İnstitutu.
 (72) Ağabəyli Rəna Ağaxan qızı
 Məlikova Nina Kiryakovna
 İskəndərova İradə Mahmud qızı
 (54) Kənd təsərrüfatı bitkiləri toxumlarının saxlanma üsulu.

(54)(57) Kənd təsərrüfatı bitkiləri toxumlarının reduksiya olunmuş qlutationunu 0,1-1mkq/ml və ya peroksidazanı 10-12 mkq/ml qatılıqlarda konservant kimi istifadə etməklə saxlanması üsulu; belə ki, kənd təsərrüfatı bitki toxumları 2,5-3 saat müddətində konservantın məhlullarında isladılıb, sonra isə 12-14% nəmlik qalana kimi 28⁰ J temperaturda qurudulur.

- (71)(73) Институт Ботаники АН Азербайджанской Республики.
 (72) Агабейли Рена Агахан кызы
 Меликова Нина Кирьяковна
 Икендерова Ирада Махмуд кызы
 (54) Способ хранения семян сельскохозяйственных культур.

(54)(57) Способ хранения семян сельскохозяйственных культур, путём обработки их консервантом, отличающийся тем, что в качестве консерванта используют растворы природного глутатиона восстановленного в концентрациях 0,1-1мкг/мл или пероксидазы в концентрациях 10-12мкг/мл, причём семена с/х культур погружают в течение 2,5-3 часов в растворы консерванта с последующим высушиванием при температуре 28⁰ С до влажности 12-14%.

- (11) İ 2000 0064
 (21) N 93/000132
 (22) 07.04.93
 (51) A 01 H, A 61 K
 (71)(73) Azərbaycan Respublikasının EA Nəbatat İnstitutu.
 (72) Ağabəyli Rəna Ağaxan qızı
 Sərkərov Sirajəddin Vəli oğlu

Тағызadə İlğar Kamal oğlu
 Ələkbərov Urхан Kazım oğlu
 Вағирова Alidə Jəfər qızı
 (54) Antimutagen maddəsi.

(54)(57) Badxizinin antimutagen maddə kimi tətbiqi.

(71)(73) Институт Ботаники АН Азербайджанской Республики.

(72) Агабейли Рена Агахан кызы
 Серкерев Сираджеддин Вели оглы
 Тагизаде Ильгар Камал оглы
 Алекперов Урхан Кязим оглы
 Багирова Алида Джафар кызы
 (54) Антимутагенное средство.

(54)(57) Применение бадхизина в качестве антимутагенного средства.

(11) İ2000 0045

(21) N 94/000421

(22) 18.04.96.

(51) A 01 N 57/10, 41/42

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Torpaqşünaslıq və Aqrokimya İnstitutu.

(72) İsayeva Fəridə Həjri Ağa qızı
 Məmmədov Qərib Şamil oğlu

(54) Bitkilər üçün boy maddəsi.

(54)(57) Dibutilmonotiofosfat kalium – $(\text{J}_4\text{H}_9\text{O})_2\text{PSOK}$ və dibutilditiofosfat kalium - $(\text{J}_4\text{H}_9\text{O})_2\text{PSSK}$ qarışığından alınan reagent – TF-B-boy maddəsi kimi tətbiq edilir.

(71)(73) Институт Почвоведения и Агрехимии АН Азербайджанской Республики.

(72) Исаетва Фарида Гаджи-Ага кызы
 Мамедов Гариб Шамиль оглы

(54) Стимулятор роста растений.

(54)(57) Применение реагента ТФ-Б-смесь дибутилмонотиофосфата калия $(\text{Ж}_4\text{Щ}_9\text{O})_2\text{ПСOK}$ и дибутилдитиофосфата калия $(\text{Ж}_4\text{Щ}_9\text{O})_2\text{ПССК}$ в качестве стимулятора роста растений.

(11) İ 2000 0081

(21) N 4614371/023

(22) 09.09.94

(51) A 23 L 2/30

(71)(73) Bucher-Guyer AG Maschinenfabrik AG (CH)

(72) Eduard Hartman

(54) Mayenin şəffaflaşdırılması üçün üsul və qurğu.

(54)(57)1. Mayenin əsas etibarilə, tərəvəz, üzüm, qiləmeyvə və ya digər meyvə və tərəvəzlərin xam şirələrinin şəffaflaşdırılması üçün üsul, şəffaflaşdırılmanı ultra-və ya mikrofiltrasiya vasitəsilə həyata keçirməkdən ibarət, onunla fərqlənir ki, dövr etmə müddəti ərzində qatılığı artırmaqla, bərk maddələrin (retentatın), saxlanılan substansdakı miqdarını artırır və ya maksimal filtrasiya güjünə çatdıqda onu sabit səviyyədə saxlayırlar.

2.1-ji bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, saxlanılan substansın tsirkulyasiya dövrəsində bərk maddələrin hissə miqdarını və ya bərk maddələrin hissə miqdarından asılı olan digər kəmiyyəti ölçülər və ölçülən kəmiyyətdən asılı olaraq, xarij edilən saxlanılmış substansın miqdarının və ya daxil edilən təzə şirənin miqdarını tənzimləyirlər.

3. 1-ji bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, aparılıb gedən substansın miqdarını və ya filtrasiya güjünü ölçülər və ölçülən kəmiyyətlərdən asılı olaraq, xarij edilən saxlanmış substansın miqdarını və ya daxil edilən təzə şirənin miqdarını tənzimləyirlər.

4. 1-3-jü bəndlər üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, həm bərk maddələrin hissə miqdarını və ya bərk maddələrin hissə miqdarından asılı olan digər kəmiyyəti, həm də xarij edilib gedən substansın miqdarını və ya filtrasiya güjünü ölçülər, belə ki, bərk maddələrin hissə miqdarının verilmiş qiymətini prosesin əvvəlində əmələ gələn maksimal filtrasiya güjünə əsasən təyin edirlər.

5. 1-4-jü bəndlər üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, prosesin dövr etmə müddəti ərzində saxlanılmış substansın miqdarının bir hissəsini istifadə edirlər və bərk maddələrin hissə miqdarlarının verilmiş qiymətinə çatdıqda, saxlanılmış substansın qalan hissəsini həmin substansın sirkulyasiya dövrəsinə verirlər.

6. Mayelərin şəffaflaşdırılması üçün qurğu, tərkibində, material rezervuarı, ultra-və ya mikrofiltrasiya qurğusu, saxlanılmış substansın sirkulyasiya nasosu ilə birlikdə sirkulyasiya dövrəsi və gedən substansı xarij etmə xətti mövjudur, belə ki, sirkulyasiya nasosu xam şirəni daxil etmə xətti vasitəsilə material rezervuarı ilə birləşdirilib, xam şirəni daxil etmə xəttində vurma nasosu yerləşdirilib və onunla fərqlənir ki, o, saxlanılmış substansın sirkulyasiya dövrəsinin xəttində yerləşdirilmiş və ölçü xətti vasitəsilə səviyyə tənzimləmə qurğusu ilə birləşdirilmiş bərk maddələrin hissə miqdarının ölçü qurğusu ilə təjhiz edilib.

7. 6-ji bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, o, xarij edilib gedən substansın xəttində yerləşdirilmiş və ölçü xətti vasitəsilə tənzimləyiji qurğu ilə birləşdirilmiş, filtrasiya güjünü ölçən ölçü qurğusu ilə təjhiz edilib.

8. 6-7-ji bəndlər üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, o, saxlanılmış substansın boşaldılması xəttində yerləşdirilmiş və tənzimləyiji qurğu ilə birləşdirilmiş tənzimləyiji ventil ilə təjhiz edilib.

9. 6-7-ji bəndlər üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, o, təzə şirənin rezervuara daxil edilməsi xəttində yerləşdirilmiş, idarə ediji xətt vasitəsilə tənzimləyiji qurğu ilə birləşdirilmiş tənzimləyiji ventil ilə təjhiz edilib.

(71)(73) Bucher-Guyer AG Maschinenfabrik AG (CH)

(72) Эдуард Хартманн

(54) Способ осветления жидкости и установка для её осуществления.

(54)(57) 1.Способ осветления жидкости, предпочтительно сыркового сока из овощей, винограда, ягод или других фруктов и овощей путём ультра- или микрофльтрации, отличающийся тем, что с целью повышения выхода,повышают содержание твёрдых веществ (рентата) в удерживаемой субстанции посредством повышения концентрации в течении времени разгона и по достижении максимальной фильтрационной мощности поддерживают на постоянном уровне.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что в цепи циркуляции удерживаемой субстанции осуществляют измерение доли твердых веществ или другой, зависимой от доли твёрдых веществ величины, и регулируют количество отвода удерживаемой субстанции или подвода свежего сока в зависимости от измеренной величины.

3. Способ по п.1, отличающийся тем, что измеряют количество отводимой проходящей субстанции или фильтрационной мощности и регулируют количество отводимой задерживаемой субстанции или количество подводимого свежего сока в зависимости от измеренных величин.

4.Способ по пп.1-3, отличающийся тем, что измеряют как долю содержания твердых веществ или другой зависимой от доли твёрдых веществ величины, так и количество отводимой проходящей субстанции или фильтрационной мощности, причём заданную величину доли содержания твёрдых веществ определяют на основании максимально возникающей в начале процесса величины фильтрационной мощности.

5. Способ по пп.1-4, отличающийся тем, что в течении времени разгона процесса используют часть количества удерживаемой субстанции и по достижении заданной величины доли содержания твёрдых веществ подводят остальную часть удерживаемой субстанции к контуру циркуляции этой субстанции.

6.Установка для осветления жидкости, содержащая резервуар для партии материала, ультра- или микрофльтрационную установку, циркуляционный контур удерживаемой субстанции с циркуляционным насосом, соединённый с резервуаром для партии материала через линию подвода сыркового сока с подающим насосом, и линию для отвода проходящей субстанции, отличающаяся тем,что, с целью повышения выхода, она снабжена измерительным устройством доли содержания твёрдых веществ, установленным в линии контура циркуляции удерживаемой субстанции и соединённым через измерительную линию с регулирующим устройством, служащим для регулирования уровня.

7. Установка по п.6, отличающаяся тем, что она снабжена измерительным устройством, служащим для измерения фильтрационной мощности, установленным в линии для отвода проходящей субстанции и соединённым через измерительную линию с регулирующим устройством.

8. Установка по пп.6-7, отличающаяся тем, что она снабжена регулировочным вентилем, расположенным на линии для слива удерживаемой субстанции и соединённым с регулирующим устройством.

9. Установка по пп.6-7, отличающаяся тем, что она снабжена регулировочным вентилем, установленным на линии подвода свежего сока в резервуар, соединённым через управляющую линию с регулирующим устройством.

- (11) İ 2000 0065
(21) N 95/000603
(22) 25.05.95.
(51) A 61 B 17/56
(71)(73) Azərbaycan Respublikası Elmi-tədqiqat Travmatologiya və Ortopediya İnstitutu
(72) Bağırov Aqşın Böyük Ağa oğlu
Talışinskiy Rüstəm Rəşid oğlu
(54) Uzun borulu sümüklərin çəp və vintvari sınığlarının müaliyə üsulu.

(54)(57) Dayaq sahəsi olan millərin sümük qırıntılarının sınıq sahələrindən keçirilməsi yolu ilə uzun borulu sümüklərin çəp və vintvari sınığlarının müaliyə üsulu onunla fərqlənir ki, sümüyün boylama oxuna perpendikulyar 3 mil keçirirlər və onları bir-birinə maksimal dərəcədə yaxın yerləşdirirlər, bunula 1 mil kiçik ölçüyə malik qırıntı tərəfdən, digər 2 mil isə bir-birinə çarpaz şəkildə o biri qırıntı tərəfdən keçirilir.

- (71)(73) АЗНИИ Травматологии и Ортопедии.
(72) Багиров Акции Бейок Ага оглы оглы
Тальшинский Рустам Рашид оглы
(54) Способ лечения винтообразных и косых переломов длинных трубчатых костей.

(54)(57) Способ лечения винтообразных и косых переломов длинных трубчатых костей, путём проведения спиц с упорными площадками через плоскость излома костных отломков, отличающийся тем, что проводят три спицы перпендикулярно продольной оси кости и располагают их максимально близко друг к другу, причём одну спицу проводят со стороны отломка, имеющего меньшую величину, а две спицы – перекрестно по отношению друг к другу со стороны другого отломка.

- (11) İ 2000 0051
(21) N 99/001231
(22) 07.10.97.
(51) A 61 B 17/58
(76) Janbaxışov Qələndər Surxay oğlu
(54) Diz oynaqı endoprotezi.

(54)(57) Diz oynaqının endoprotezi sferik şarnirlə birləşdirilmiş dayağı olan ayaqçıq şəklində hazırlanmış distal hissədən və gövdəsi olan ayaqçıq şəklində hazırlanmış proksimal hissədən ibarət olub onunla fərqlənir ki, dayaq boyunjuğu və sferik başığı olan köndələn tamasa şəklində hazırlanmışdır, tamasanın

çiyinləri əyriliklərlə, sferik başjiq simmetrik ujları çıxan köndələn barmaqla təhiz olunmuşdur, gövdə isə silindrik boşluqla kronşteyn şəklində hazırlanmışdır, onun ortasında kronşteynin əks divarında sferik başjiq üçün giriş dəliyi açılmışdır və boşluqda hərəkətsiz quraşdırılmış silindrik içliklər uj-ujə jalanmışdır, konik ştiflərlə bərkidilmiş içliklərdə jalanmaya simmetrik olaraq, köndələn barmaqlı sferik başjiq üçün yan dərinləsmələri olan daxili yarımşferalar, eləjə də boyunjuq üçün radial yarımoyuqlar hazırlanmışdır, onun eni orta hissədə boyunjuğun diametrindən böyükdür, qıraqlarda isə ona bərabərdir, bu zaman kronşteyn ön divarının qıraqları girdə çıxıntılar şəklində hazırlanmışdır, açılmış oynaqda endoprotezin distal hissəsinin açılması və rotasiyasın məhdudlaşdırılması ilə təhiz edilmişdir, bununla belə şarnir şəklində birləşdirilmiş gövdə və dayaq oturtma quyruquqları ilə təhiz edilmişdir, uzunluğuna və diametrinə görə fərdi ayaqjuqlar isə bu quyruquqlar üzərində dirənənə qədər gövdəyə və dayağa preslənməmişdir və dəyişkən hazırlanmışdır.

(76) Джанбахышов Галандар Сурхай оглы.

(54) Эндопротез коленного сустава.

(54)(57) Эндопротез коленного сустава, содержащий соединённые сферическим шарниром дистальную часть, выполненную в виде ножки с опорой, и проксимальную часть, выполненную в виде ножки с корпусом, отличающийся тем, что опора выполнена в виде поперечной планки с шейкой и сферической головкой, плечи планки снабжены скосами, сферическая головка – поперечным пальцем с симметрично выступающими из неё концами, а корпус выполнен составным в виде кронштейна с цилиндрической полостью, в её середине в обратной стенке кронштейна сделано входное отверстие для сферической головки и состыкованы цилиндрические вкладыши, установленные в полости неподвижно, во вкладышах, зафиксированных коническими штифтами, симметрично стыку выполнены внутренние полусферы с боковыми углублениями для сферической головки с поперечным пальцем, а также половинки радиального паза для шейки, его ширина в средней части больше диаметра шейки, а на краях равна ей, при этом края передней стенки кронштейна снабжены ограничителями расгибания и ротации дистальной части эндопротеза в разогнутом суставе, выполненным в виде скруглённых выступов, причём шарнирно соединённые корпус и опора снабжены посадочными хвостиками, а индивидуальные по длине и диаметру ножки напрессованы на эти хвостики до упора в корпус и опору и выполнены сменными.

(11) İ 2000 0062

(21) N 94/000327

(22) 01.04.94.

(51) A 61 K 7/00

(71)(73) Quliyev Rafiq Musa oğlu

(72) Quliyev Rafiq Musa oğlu

Nurirad Hüseyn Nəjəfqulu oğlu

(54) Dəriyə qulluq üçün iltihab əleyhinə və yarasagaldıjı xassələrə malik kosmetik vasitə.

(54)(57) Dəriyə qulluq üçün iltihab əleyhinə və yarasagaldıjı xassələrə malik kosmetik vasitə tərkibində etil spirti, su, ətir, qliserin və bitki ekstraktı daxil olmaqla, onunla fərqlənir ki, onun tərkibində natrium benzoat da vardır, bitki ekstraktı kimi Yapon soforunun, üzüm yarpaqlarının və ağ köklərinin su-spirt ekstraktı aşağıdakı faiz nisbətindədir:

etil spirti	20-21
qliserin	2,5-3,1
natrium benzoat	0,4-0,5
su-spirt ekstraktı	
• yapon soforunun	5,0-5,8
• üzüm yarpaqlarının	6,2-6,7
• ağ bitki köklərinin	1,3-2,0
ətir	1,8-2,3
su	qalanı

(71)(73) Кулиев Рафиг Муса оглы

(72) Кулиев Рафиг Муса оглы

Нурирад Гусейн Наджафгулу оглы

(54) Косметическое средство для ухода за кожей, обладающее противовоспалительными и ранозаживляющими свойствами.

(54)(57) Косметическое средство для ухода за кожей, обладающее противовоспалительными и ранозаживляющими свойствами, содержащее этиловый спирт, воду, отдушку, глицерин и растительные экстракты, отличающееся тем, что оно дополнительно содержит бензоат натрия, а в качестве растительных экстрактов используются водно-спиртовые экстракты софоры японской, виноградных листьев и белого корня, в следующем соотношении компонентов, вес %:

этиловый спирт	20-21
глицерин	2,5-3,1
бензоат натрия	0,4-0,5
водно-спиртовые экстракты	
• софоры японской	5,0-5,8
• виноградных листьев	6,2-6,7
• белого корня	1,3-2,0
отдушка	1,8-2,3
вода	остальное

(11) İ 2000 0049

(21) N 95/000633

(22) 05.07.95.

(51) A 61 K 31/00

(71)(73) Ə.Əliyevin adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutu.

(72) Qədirov Aydın Vəli oğlu

Nəsirova Nüşabə Vəli qızı

Əliyeva Şahirə Nihan qızı

(54) Ümumi anesteziya zamanı neyrovegetativ müdafiə üsulu.

(54)(57) Ümumi anesteziya zamanı neyrovegetativ müdafiə üsulu α -adrenoblokator təsirə malik neyroleptik droperidol tətbiq etməklə onunla fərqlənir ki, droperidol 0,1mq/kq dozada istifadə olunur, əlavə olaraq, β -adrenoblokator obzidan 0,02-0,03mq/kq dozada tətbiq edilir, həm də α -adrenoblokator təsirli droperidol və β -adrenoblokator təsirli obzidan giriş narkozundan 5 dəqiqə əvvəl vurulur.

(71)(73)Азербайджанский Государственный Институт Усовершенствования Врачей им. А.Алиева.

(72) Кадыров Айдын Вели оглы

Насирова Нушаба Вели кызы

Алиева Шахира Нихан кызы

(54) Способ нейровегетативной защиты при общей анестезии.

(54)(57) Способ нейровегетативной защиты при общей анестезии, заключающийся в применении нейролептика с α -адреноблокирующим действием дроперидола, отличающийся тем, что дроперидол используют в дозе 0,1мг/кг, дополнительно применяют β -адреноблокатор обзидан в дозе 0,02-0,03 мг/кг, причём дроперидол с α -адреноблокирующим и обзидан с β -адреноблокирующим действием вводят за 5 минут до вводного наркоза.

(11) İ 2000 0091

(21) N 95/000564

(22) 14.04.95

(51) A 61 K 31/01

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA-nın Aşqarlar Kimyası İnstitutu, «İnhibitor» birgə müəssəsi

(72) Fərzəliyev Vaqif Məjid oğlu

Şahgəldiyev Mais Əlihəsən oğlu

Fərzəliyev Fuad Məjid oğlu

Abbasova Mələhət Tələt qızı

Babayeva Gülşən Bala Ağa qızı

Kərimov Kamal Teymur oğlu

Vəlixanlı İskəndər İsfəndiyar oğlu

Həsənova Sara İman qızı

(54) Pedikulosid xassəli tərkib.

(54)(57) Pedikulosid qarışıq sabun və ağ neftdən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, ona əlavə olaraq, aşağıdakı komponentlər nisbətində bitki yağı və su daxil edilir (% , çəki):

təsərrüfat sabunu	11-13	
su		34-36
bitki yağı	5-7	
ağ neft		100-ə çatana qədər

(71)(73) Институт Химии Присадок АН Азербайджанской Республики. Совместное предприятие «Ингибитор».

(72) Фарзалиев Вагиф Меджид оглы
 Шахгельдиев Маис Алигасан оглы
 Фарзалиев Фуад Меджид оглы
 Аббасова Малахат Талет гызы
 Бабаева Гюльшан Бала Ага гызы
 Керимов Кямал Теймур оглы
 Велиханлы Искендер Исфандияр оглы
 Гасанова Сара Иман гызы

(54) Педикулоцидный состав.

(54)(57) Педикулоцидный состав, содержащий мыло и керосин, отличающийся тем, что для повышения эффективности действия он дополнительно содержит растительное масло и воду, при следующем соотношении ингредиентов (% , вес.) :

мыло хозяйственное	11-13
вода	34-36
масло растительное	5-7
керосин	остальное до 100.

(11) İ 2000 0048

(21) N 94/000334

(22) 14.04.94.

(51) A 61 M 21/00

(71)(73) Ə.Əliyevin adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutu.

(72) Javadzadə Mir-Məmməd Javad oğlu

Hajimuradov Kamil Nizam oğlu

Vəzirov Murad Süleyman oğlu

Quliyev İsrəfil Qara oğlu

(54) Epidural anesteziya zamanı baş verən hemodinamik fəsadların profilaktika üsulu.

(54)(57) 1. Epidural anesteziya zamanı baş verən hemodinamik fəsadların profilaktika üsulu 10ml/kq dozada kolloid və kristalloid məhlullarla infuziya terapiyasından ibarət olub onunla fərqlənir ki, infuziyaların həjmi ilkin dövr edən qanın həjmindən asılı olaraq hesablanır.

mayenin səviyyəsini avtomatik halda saxlamaq və skrubber-absorberin içərisindəki prosesləri müşahidə etmək üçün baxma pənjərələri ilə təhiz edilə bilər.

(76) Kaфаров Рза Рагим оглы

(54) Скруббер-абсорбер.

(54)(57) Скруббер-абсорбер, включающий вертикальный цилиндрический корпус с горизонтально расположенными решётками, на которых размещена насадка, оросители с распыливающими форсунками, штуцер ввода газов, штуцер вывода газов и штуцер вывода шлама, отличающийся тем, что он снабжён диффузором-распределителем с газовыводящими трубами для направления газового потока под слой жидкой среды, двухуровневым выводом потоков шлама с автоматическим поддержанием уровня жидкости внизу скруббера-абсорбера и смотровыми окнами для наблюдения за процессами внутри скруббера-абсорбера.

(11) İ 2000 0005

(21) N 98/001092

(22) 14.04.98

(51) B 01F 17/12, J 07J 303/06, J 02F 1/50

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Y.Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu.

(72) Abbasov Vaqif Məhərrəm oğlu

Rüstəmov Musa İsmayıl oğlu

Səmədov Ataməli Məjid oğlu

İsmayilov Teyyub Allahverdi oğlu

Seyidov Zakir Jəlal oğlu

Məmmədov Davud Niyazi oğlu

Məhərrəmov Rasim Sərxan oğlu

Abdullayev Elmar Sahmar oğlu

Qurbanov İlqar Xəlil oğlu

Nəzərov İqrar Qeyrət oğlu

(54) Polifunksional təsirli tərkib-deemulqator, bakterisid, hidrogen-sulfid korroziyası və duzçökmə inhibitoru.

(54)(57)1. Deemulqator, bakterisid, hidrogen-sulfid korroziyası və duzçökmə inhibitoru kimi polifunksional təsire malik tərkib olan alkilaromatik sulfoturşunun natrium duzu onunla fərqlənir ki, əlavə olaraq tərkibində azottərkibli birləşmələrin hidrogen-xloridlə kompleksi, kütlə payı %-lə olan komponentlərin aşağıdakı nisbətlərindən ibarətdir :

alkilaromatik sulfoturşunun natrium duzu	16-18
azottərkibli birləşmələrin hidrogen-xloridlə kompleksi	2- 4
su	qalan hissəsi

2. 1-ji bənd üzrə tərkib onunla fərqlənir ki, azottərkibli kompleks kimi karbamidin HJI kompleksi götürülür.

3. 1-ji bənd üzrə tərkib onunla fərqlidir ki, azottərkibli birləşmələrin HJI-la kompleksi kimi kiçik molekullu aminospirotlərin HJI-la kompleksi götürülür.
4. 3-jü bənd üzrə tərkib onunla fərqlidir ki, kiçik molekullu aminospirotlərin kompleksləri mono-, di-, trietanolaminlərin HJI-la kompleksləri ola bilər.

(71)(73) Институт Нефтехимических Процессов АН Азербайджанской Республики.

(72) Аббасов Вагиф Магеррам оглы
 Рустамов Муса Исмаил оглы
 Самедов Атамели Меджид оглы
 Исмаилов Тейюб Аллахверди оглы
 Сеидов Закир Джалал оглы
 Мамедов Давуд Ниязи оглы
 Магеррамов Расим Сархан оглы
 Абдуллаев Эльмар Сахмар оглы
 Курбанов Ильгар Халил оглы
 Назаров Играр Гейрат оглы

(54) Состав полифункционального действия-деэмульгатор, бактерицид и ингибитор сероводородной коррозии и солеотложения.

(54)(57) Состав полифункционального действия-деэмульгатор, бактерицид и ингибитор сероводородной коррозии и солеотложения, содержащий натриевую соль алкилароматической сульфокислоты, отличающийся тем, что дополнительно содержит комплекс азотосодержащих соединений с хлороводородом при следующем соотношении компонентов, масс.%

натриевая соль алкилароматической сульфокислоты	16-18
комплекс азотосодержащих соединений с хлороводородом	2 – 4
вода	остальное

2. Состав по п.1, отличающийся тем, что комплексом азотосодержащего соединения является комплекс карбамида с хлороводородом.

3. Состав по п.1, отличающийся тем, что комплексом азотосодержащих соединений с хлороводородом являются комплексы низкомолекулярных аминспиртов с хлороводородом.

4. Состав по п.3, отличающийся тем, что комплексом низкомолекулярных аминспиртов могут быть моно-, ди- и триэтанол амины с хлороводородом.

(11) İ 2000 0078

(21) N 4831652

(22) 14.11.89

(51) B 01 C 23/78, J 07 J1/04

(71)(73) SASOL İNDASTRİZ (PTİ), LİMİTED (Jən. Afrika Respub.)

(72) Robert de Xan
 Mark Eberxard Dray
 Antoni Jon Olvye

Devid Yakobus Duvenxaqe
(54) Karbohidrogenlərin Fişer-Trops üsulu ilə alınması üçün katalizator.

(54)(57)1. Fişer-Trops metodu ilə karbohidrogenlərin alınması üçün katalizator, tərkibində, dəmir, mis, silisium və kalium olmaqla, onunla fərqlənir ki, katalizatorun tərkibində, əlavə olaraq buxar və ya mineral turşu ilə aktivləşdirilmiş kömür vardır, belə ki, komponentlərin, 100 hissə metal dəmirdə, hissə ilə miqdarları, aşağıdakı kimidir :

Mis (metal kimi hesablanıb)	0,5-10
Silisium (4 – oksid kimi hesablanıb)	15-30
Kalium (oksid kimi hesablanıb)	2-8
Buxar və ya mineral turşu ilə aktivləşdirilmiş kömür	2-20

2. 1-ji bənd üzrə katalizator, onunla fərqlənir ki, buxar və ya mineral turşu ilə aktivləşdirilmiş kömür hissəjüklərinin 50-100%-i 0,1-100 mkm ölçülərə malikdirlər.

3. 1-ji bənd üzrə katalizator, onunla fərqlənir ki, buxar və ya mineral turşu ilə aktivləşdirilmiş kömür hissəjüklərinin 50-100%-i 850-1200 mkm ölçülərə malikdirlər.

(71)(73) Сасоль Индастриз (ПТИ), Лимитед (ЮАР)

(72) Роберт де Хан

Марк Эберхард Драй

Антони Джон Оливье

Дэвид Якобус Дувенхаге

(54) Катализатор для получения углеводородов по методу Фишера-Тропша.

(54)(57) 1. Катализатор для получения углеводородов по методу Фишера-Тропша, содержащий железо, медь, кремний и калий, отличающийся тем, что он дополнительно содержит активированный паром или минеральной кислотой уголь при следующем содержании компонентов, ч. на 100 ч. металлического железа:

Медь (рассчитана как металл)	0,5-10
Кремний (рассчитан как двуокись)	15-30
Калий (рассчитан как окись)	2-8
Активированный паром или минеральной кислотой уголь	2-20

2. Катализатор по п.1, отличающийся тем, что 50-100% частиц активированного паром или минеральной кислотой угля имеют величину 0,1-100мкм.

3. Катализатор по п.1, отличающийся тем, что 50-100% частиц активированного паром или минеральной кислотой угля имеют величину 850-1200мкм.

(11) İ 2000 0076

(21) N 4614281/13

(22) 29.11.94.

(51) B 02 J 4/06

(71)(73) Gebruder Buhler AG, JH

(72) Verner Baltensperger, JH

Robert Lintsberger, JH

(54) Dənli bitkilərin üyüdülməsi üçün vallı dəzgah.

(54)(57) 1. Dənli bitkilərin üyüdülməsi üçün vallı dəzgah, tərkibində iki qovşaq, qovşaqların hər birində isə qidanlanma kamerası, fərdi tənzimləmə mexanizmi və yad qatışıqları ayırma mexanizmi olan qoşa vallar, məhsulu çıxarmaq üçün nəzarət qapıları olan qıflar və valları işə salmaq və dayandırmaq üçün idarəetmə vasitəsi olmaqla, onunla fərqlənir ki, hər bir qovşaq, əsas qoşa valların altında, ondan müəyyən məsafədə yerləşdirilmiş və səkkiz vallı dəzgah əmələ gətirməklə məxsusi tənzimləmə mexanizmi və nəzarət qapıları ilə təmin edilmiş, əlavə qoşa vallar ilə təjhiz edilmişdir.

2. 1-ji bənd üzrə dəzgah, onunla fərqlənir ki, səkkiz vallı dəzgahın vallarının hamısı eyni diametrə malikdirlər və hər bir qovşadakı vallar, üfüqi müstəvidə yerləşiblər.

3. 1-ji bənd üzrə dəzgah, onunla fərqlənir ki, bilavasitə biri-birinin üzərində yerləşdirilmiş qoşa vallar ümumi idarəetmə vasitəsinə malikdirlər.

4. 1-3-jü bəndlər üzrə dəzgah, onunla fərqlənir ki, hər bir qoşa val, unifikasiya edilmiş, dəyişdirilə bilən qovşaq şəklində yerinə yetirilmişdir.

5. 1-4-jü bəndlər üzrə dəzgah, onunla fərqlənir ki, o, məhsulu çıxarmaq üçün nəzərdə tutulmuş qıf vasitəsilə qidalanma kamerası ilə birləşdirilmiş, hava axını verən boru kəməri ilə təjhiz edilmişdir.

6. 1-5-ji bəndlərdən biri üzrə dəzgah, onunla fərqlənir ki, valları işə salmaq və dayandırmaq üçün olan idarəetmə vasitələrindən asılı olmayaraq, hər bir qoşa val tənzimləmə mexanizminə malikdir və uzaq məsafədən idarəetmə vasitəsi və işçi yarığı avtomatik tənzimləmək üçün, biri-birilə əlaqələndirilmiş hesablayıcı və yaddaş qurğuları ilə təjhiz edilmişdir.

(71)(73) Гербрюдер Бюлер АГ, СН

(72) Вернер Бальтеншпергер, СН

Роберт Линцбергер, СН

(54) Вальцовый станок для размола зерновых культур.

(54)(57) 1. Вальцовый станок для размола зерновых культур, содержащий два узла, каждый из которых включает камеру питания, пару вальцов с индивидуальным регулирующим механизмом для удаления инородных примесей, воронки для отвода продукта с контрольными дверцами и средство управления для включения и выключения вальцов, отличающийся тем, что каждый узел снабжён дополнительной парой вальцов, расположенной под основной парой вальцов с зазором к ней и снабжён собственным регулирующим механизмом и контрольными дверцами с образованием восьмивальцового станка.

2. Станок по п.1, отличающийся тем, что все вальцы восьмивальцового станка имеют одинаковый диаметр и вальцы каждой пары расположены в горизонтальной плоскости.

3. Станок по п.1, отличающийся тем, что обе расположенные непосредственно друг над другом пары вальцов имеют общее средство управления.

4. Станок по одному из пп.1-3, отличающийся тем, что каждая пара вальцов выполнена в виде сменного унифицированного узла.

5. Станок по одному из пп.1-4, отличающийся тем, что он снабжён воздухоподводящим трубопроводом, соединённым с камерой питания посредством воронки для отвода продукта.

6. Станок по одному из пп.1-5, отличающийся тем, что каждая пара валцов независимо от средства управления для включения и выключения валцов имеет регулирующий механизм и снабжена средством дистанционного управления и сопряжёнными вычислительным и запоминающим устройствами для автоматического регулирования рабочей щели.

(11) İ 2000 0082

(21) N 98/001195

(22) 20.11.98

(51) B 22 F

(71)(73) Azərbaycan Texniki Universiteti.

(72) Abasov Vaqif Abas oğlu

Qafarov Vasif Vaqon oğlu

Qəhrəmanov İskəndər Qəhrəman oğlu

Abdinov Məmmədəli Süleyman oğlu

(54) Ovuntu xəlitələri ilə örtük çəkilməsi üsulu.

(54)(57) Ovuntu xəlitələri ilə örtük çəkilməsi üsulu qatın çəkilməsi və əridilməsi proseslərindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, qatın çəkilməsi otaq temperaturunda həjmi dozalaşdırma yolu ilə detal üzərinə sərbəst örtməklə, ovuntu qatının əridilməsi isə vakuum sobasında ovuntu materialının likvidus temperaturunda həyata keçirilir, həmçinin temperaturun 10^0J – dən çox artmaması şəraitində bu temperaturda 20 dəqiqə saxlanması mümkündür.

2. 1-ji bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, ovuntu qatının əridilməsini həm də örtüyün materialı ilə uyğunlaşa bilən mühafizə mühitində həyata keçirmək mümkündür.

(71)(73) Azərbaycan Texniki Universiteti.

(72) Abasov Vaqif Abas oğlu

Гафаров Васиф Вагон оғлы

Гахраманов Искендер Гахраман оғлы

Абдинов Мамедали Сулейман оғлы

(54) Способ нанесения покрытия порошковыми сплавами.

(54)(57)1. Способ нанесения покрытия порошковыми сплавами, включающий процессы нанесения слоя и его оплавление, отличающийся тем, что нанесение слоя производится свободной засыпкой при комнатной температуре на деталь методом объемного дозирования, а оплавление порошкового слоя производится в вакуумной печи при температуре ликвидуса порошкового материала, причем допускается перегрев температуры не выше 10^0C с выдержкой при достигнутой температуре в течении 20 минут.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что оплавление порошкового слоя также можно производить в защитной среде, совместимой с материалом покрытия.

- (11) İ 2000 0026
 (21) N 94/000318
 (22) 28.03.94.
 (51) B 28 B 7/38
 (71)(73) «Arif» elmi-istehsalat firması.
 (72) Şirinov Fazil Rəhim oğlu
 Seyidov Firdovsi Tatar oğlu
 Rüstəmov İsmayıl Musa oğlu
 Nəbiyev Fərhad Əsrəf oğlu
 Abdullayeva Məryəm Mirzəağa qızı
 Bromberq Lyudmila Yevqenyevna
 (54) Pressformalar üçün sürtgü.

(54)(57) 1. Pressformalar üçün sürtkünün, tərkibi mineral yağdan, qeyri-üzvi sabunlaşdırıcıdan, sabunlaşan birləşmədən və sudan ibarət olub, onunla fərqlidir ki, sabunlaşdırıcı kimi qələvi sabunlaşan birləşmə sabunlaşma ədədi 40-90mqKOH/q və əlavə olaraq qatılaştırıcı götürülməklə aşağıdakı nisbətdə (% kütlə) təklif edilir:

Mineral yağ	55,0-65,0
Qeyri-üzvi sabunlaşdırıcı maddə	0,2-5,0
Sabunlaşan maddə sabunlaşma ədədi 40-90mqKOH/q	5,0-20,0
Qatılaştırıcı	0,1-1,0
Su	qalanı

2. 1-ji bənd üzrə sürtkü onunla fərqlidir ki, sabunlaşan birləşmə kimi yun mumu və neft turşularının aşağıdakı nisbətdə qarışığı götürülür:

Yun mumu	0,5-99,5
Neft turşuları	0,5-99,5

3. 1-ji bənd üzrə sürtkü onunla fərqlidir ki, qələvi kimi qələvi və qələvi-torpaq metalların hidrokksidləri götürülür.

4. 1-ji bənd üzrə sürtkü onunla fərqlidir ki, qatılaştırıcı maddə kimi izobutilenin, propilenin, etilenin, butilenin, butadienstiroulun və sayır polimerləri təklif olunur.

- (71)(73) Научно-производственная фирма “Ариф”
 (72) Ширинов Фазиль Рагим оглы
 Сеидов Фирдовси Татар оглы
 Рустамов Исмаил Муса оглы
 Набиев Фархад Ашраф оглы
 Абдуллаева Марьям Мирза-ага кызы
 Бромберг Людмила Евгеньевна

(54) Смазка для прессформ.

(54)(57) 1. Смазка для прессформ, содержащая минеральное масло, омылитель неорганического типа, омыляемое соединение и воду, отличающееся тем, что в качестве омылителя содержит щёлочь, омыляемое соединение с числом омыления 40-90 мг КОН/г и дополнительно загуститель при следующем соотношении компонентов % мас.:

Минеральное масло	55,0-65,0
Омылитель неорганического типа	0,2-5,0
Омыляемое соединение с числом омыления 40-90 мг КОН/г	8,0-20,0
Загуститель	0,1-1,0
Вода	остальное

2. Смазка по п.1, отличающаяся тем, что в качестве омыляемого соединения используют смесь шерстяного воска и нефтяных кислот, взятых в соотношении, % мас.:

Шерстяной воск	0,5-99,5
Нефтяные кислоты	0,5-99,5

3. Смазка по п.1, отличающаяся тем, что в качестве щёлочи использованы гидроокиси щелочных и щелочноземельных металлов.

4. Смазка по п.1, отличающаяся тем, что в качестве загустителя содержат полиизобутилен, полипропилен, полибутадиен – стирол.

(11) I 2000 0077

(21) N 4742078/27

(22) 09.09.94

(51) B 30 B 9/08

(71)(73) Bucher-Guyer AG Maschinenfabrik AG (CH)

(72) Eduard Hartmann

(54) Preslëndirilën bärk materialdan mayeni ayırmaq üçün hörmə şəkilli drenac elementini presdə bärkitmək üçün qurğu .

(54)(57)1. Preslëndirilën bärk materialdan mayeni ayırmaq üçün hörmə şəkilli drenac elementini presdə bärkitmək üçün qurğu, belə ki, qurğuda, preslëndirmə kamerası mövjuddur, mayeni yığmaq üçün mövjud olan maye tutumu, presləmə kamerasından daşıyıcı lövhə ilə ayrılır, digər tərəfdən maye tutumu tərkibində döndəriji tıxaj olan dayaq lövhəsi ilə məhdudlaşır, döndəriji tıxajın hərəkət edən hissəsi qeyd etmə vasitələri ilə təhiz edilib, drenac elementinin kənarı ilə sırt birləşdirilib və daşıyıcı lövhədən keçmə və bir ujunun maye tutumunda yerləşdirilməsi imkanına malik olmaqla təsis edilib, hərəkət etməyən elementi isə, daşıyıcı lövhə ilə birləşdirilib, maye tutumunda yerləşdirilmiş, hər iki tərəfə keçən, radial dəliklərə malik, oymaq şəkilli həlqəvi element döndəriji tıxajın hərəkət edən hissəsi ilə, eyni oxa malikdir, onunla fərqlənir ki, göstərilən həlqəvi element, daşıyıcı lövhədə bərkidilmə vasitələri ilə biri-birinə geydirilmə birləşməsi ilə bərkidilib və maye tutumundan keçən və dayaq lövhəsinə söykənən dayaq

oymağı kimi yerinə yetirilib, döndəriji tıxajın hərəkət etməyən elementi isə həmin dayaq oymağının daxili səthində yerləşdirilib.

2. 1-ji bənd üzrə qurğu, onunla fərqlənir ki, döndəriji tıxaj bayonet mexanizmi kimi yerinə yetirilib.

3. 1-2-ji bəndlər üzrə qurğu, onunla fərqlənir ki, bayonet mexanizmi, dayaq oymağının daxili səthində yerləşmiş, iki çıxıntıya, və döndəriji tıxajın hərəkət edən hissəsinin xarici səthində, biri-birinə nəzərən 180° sürüşdürülmüş iki burtikə malikdir, drenac elementi isə dayaq oymağı və daşığı lövhənin oxu istiqamətində qeyd olunub.

4. 1-ji, 2-ji və ya 3-jü bənd üzrə qurğu, onunla fərqlənir ki, dayaq oymağı, presləmə kamerasında yerləşdirilmiş flənsə yerinə yetirilib, döndəriji tıxajın hərəkət edən hissəsini qeyd etmə vasitələri isə dayaq oymağının göstərilən flənsində, həlqəvi növ və hər iki tərəfə çıxan radial dəlik kimi döndəriji tıxajın hərəkət edən hissəsinin yan səthində, hər iki tərəfə çıxan radial dəlik kimi və uju radial istiqamətdə əyilmiş tormozlayıcı həlqə kimi yerinə yetirilib, həmin həlqənin əyilmiş uju isə döndəriji tıxajın qeyd edilmiş vəziyyətində, dayaq oymağının radial dəliklərində və döndəriji tıxajın hərəkət edən hissəsində, çıxarılmaq imkanına malik olmaqla yerləşdirilib.

5. 1-ji və 3-jü bəndlər üzrə qurğu, onunla fərqlənir ki, tormozlayıcı həlqənin, əyilmiş üja toxunan hissəsi ilgək şəklində yerinə yetirilib.

6. 1-ji və 5-ji bəndlər üzrə qurğu, onunla fərqlənir ki, dayaq oymağı, öz flənsinin, daşığı lövhəsinin flansa doğru yönəlmiş, səthi ilə kontaktda olması imkanının mümkünlüyü ilə hazırlanmış dayaq oymağının daşığı lövhədə biri-birinə geydirmə vasitələri isə yivli jüt kimi yerinə yetirilib.

(71)(73) Bucher-Guyer AG Maschinenfabrik AG (CH)

(72) Эдуард Хартманн

(54) Устройство для закрепления жгутообразного дренажного элемента в прессе для выделения жидкости из твёрдого прессуемого материала.

(54)(57)1. Устройство для закрепления жгутообразного дренажного элемента в прессе для выделения жидкости из твёрдого прессуемого материала с камерой прессования и отделённой от неё несущей плитой ёмкостью для сбора жидкости, ограниченной с другой стороны опорной плитой, содержащее поворотный затвор, подвижная часть которого снабжена средствами фиксации, жестко связана с концом дренажного элемента и установлена с возможностью прохождения через несущую плиту и размещения одного её конца в ёмкости для сбора жидкости, а неподвижный элемент которого связан с несущей плитой, втулкообразный кольцевой элемент со сквозными радиальными отверстиями, размещённый в ёмкости для сбора жидкости соосно с подвижной частью поворотного затвора, отличающееся тем, что, с целью улучшения условий эксплуатации за счёт упрощения монтажа поворотного затвора, упомянутый кольцевой элемент разъёмно закреплён в несущей плите средствами крепления и выполнен в виде опорной втулки, проходящей через ёмкость для сбора жидкости и опирающейся на опорную плиту, а неподвижный элемент поворотного затвора размещён на внутренней поверхности этой опорной втулки.

2. Устройство по п.1, отличающееся тем, что поворотный затвор выполнен в виде байонетного механизма.

3. Устройство по пп.1,2, отличающееся тем, что байонетный механизм содержит два выступа, расположенных на внутренней поверхности опорной втулки, и два смещённых на 180^0 относительно друг друга буртика на наружной поверхности подвижной части поворотного затвора, а дренажный элемент зафиксирован в осевом направлении опорной втулкой и несущей плитой.

4. Устройство по пп.1,2 или 3, отличающееся тем, что опорная втулка выполнена с фланцем, размещённым в камере прессования, а средства фиксации подвижной части поворотного затвора выполнены в виде кольцевой канавки и сквозного радиального отверстия на упомянутом фланце опорной втулки, радиального сквозного отверстия на боковой поверхности подвижной части поворотного затвора и стопорного кольца с отогнутым в радиальном направлении концом, при этом стопорное кольцо размещено в кольцевой канавке опорной втулки, а отогнутый конец этого кольца в зафиксированном положении поворотного затвора установлен с возможностью разъёма в радиальных отверстиях опорной втулки и подвижной части поворотного затвора.

5. Устройство по пп.1 и 3, отличающееся тем, что прилегающий к отогнутому концу и участок стопорного кольца выполнен в виде петли.

6. Устройство по пп.1 и 5, отличающееся тем, что опорная втулка выполнена с возможностью контакта своего фланца с поверхностью несущей плиты, обращённой к фланцу, а разъёмные средства крепления опорной втулки на несущей плите выполнены в виде резьбовой пары.

Bölmə J.

Kimya və metallurgiya.

Раздел С.

Химия и металлургия.

(11) İ 2000 0059

(21) N 96/000815

(22) 24.06.96.

(51) J 01 B 13/11

(76) Davudov İmran Benyaməddin oğlu

Məmmədov Nemət Əli oğlu

Davudov Benyaməddin Bəyağa oğlu

(54) Portativ məişət ozonatoru.

(54)(57) Bir-birindən dielektrik borularla ayrılmış koaksial elektrodlar sistemindən ibarət tajşəkilli elektrik boşalması əsasında işləyən portativ məişət ozonatoru.

Mövjud ozonatorlardan onunla fərqlənir ki, boşalmanın daxili elektrodu spiral naqıl, xarici elektrodu metal tor şəklində qida mənbəyinin yüksək gərginlikli bloku olaraq isə televizorun yüksəkvoltlu xətti açığı transformatoru götürülmüşdür.

- (76) Давудов Имран Беньямеддин оглы
 Мамедов Немат Али оглы
 Давудов Беньямеддин Бейага оглы
 (54) Переносной бытовой озонатор.

(54)(57) Переносной бытовой озонатор, содержащий разрядные элементы, выполненные в виде коаксиально расположенных электродов, разделённые различными диэлектрическими трубками, отличающийся тем, что внутренний электрод активного разрядного элемента выполнен в виде металлической спирали, внешний электрод выполнен в виде металлической сетки, а высоковольтный блок питания озонатора содержит телевизионный высоковольтный строчный трансформатор.

- (11) İ 2000 0060
 (21) N 96/000816
 (22) 03.07.96.
 (51) J 01 B 13/11
 (76) Mehtiyev Arif Şəfayət oğlu
 Nizamov Telman İnayət oğlu
 Məmmədov Nemət Əli oğlu
 Davudov İmran Benyaməddin oğlu
 Davudov Benyaməddin Bəyağa oğlu
 (54) Çoxelementli boruşəkilli ozonator.

(54)(57) Bir-birindən dielektrik borularla ayrılan, elektrodları koaksial yerləşdirilmiş boşalma elementlərinə malik çoxelementli silindrik ozonator onunla fərqlənir ki, aktiv boşalma elementinin daxili elektrodu üzərində yiv açılmış metal çubuqdan, xarici elektrodu isə metal tordan və hava axımının bölünüşü üzərində çoxlu dəşiklər açılmış konus şəkilli borudan ibarətdir.

- (76) Мехтиев Ариф Шафаят оглы
 Низамов Тельман Инаят оглы
 Мамедов Немат Али оглы
 Давудов Имран Беньямеддин оглы
 Давудов Бенамеддин Бейага оглы
 (54) Многоэлементный трубчатый озонатор.

(54)(57) Многоэлементный трубчатый озонатор, содержащий разрядные элементы, выполненные в виде коаксиально расположенных электродов, разделённые различными диэлектрическими трубками, отличающийся тем, что внутренний электрод активного разрядного элемента выполнен в виде металлического стержня с глубокой резьбой, внешний электрод выполнен в виде металлической сетки, а распределитель воздушного потока выполнен в виде конусообразного дырчатого патрубка.

(11) İ 2000 0038

(21) N 98/001155

(22) 11.11.97

(51) J 02 F 1/48

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Mineral Xammalın Kompleks Emalı üzrə Təcrübə İstehsalatlı Xüsusi Konstruktor-texnologi bürosu (MXKE TİXXTB)

(72) Myazitov Qasım Usman oğlu

Məmmədov Azad Şəfi oğlu

Тирин Федор Сергеевич

Javadov Altay Jəbrayıl oğlu

Həsənov Qəhrəman Söün oğlu

(54) Suvarma sularının maqnitlə işlənməsi üçün qurğu.

(54)(57)1. Suvarma suyunun maqnitlə emalı üçün elementlər üzərində paralel və kanalın konfigurasiyasına müvafiq olaraq yerləşdirilmiş daimi maqnitlərə malik olan qurğu, onunla fərqlənir ki, maqnit sistemi çıxarıla bilən maqnit modullardan hazırlanıb, bu modullardakı maqnitlər polyarlığı ardıcıl dəyişməklə zolaqlar üzrə maqnitləşdirilib, özü də qonşu zolaqlar arasındakı məsafələrin nisbəti 0,7-dən 1,2-ə qədərdir, maqnit modullarının aşağı kanalları suvarma kanalının daxili səthinin doğurarı boyunca yerləşdirilib, modullar arasındakı işçi məsafəlersə dəyişilə bilən dayaqlarla tənzim olunmuşdur.

2. b.1 üzrə qurğu, onunla fərqlənir ki, modullardakı daimi maqnitlər bir-biri ilə təmasdadır və bilavasitə qurğunu quyruq hissəsində öz çıxıntıları ilə maqnitləri moduldan düşməyə qoymayan axın ötürüjülərinin arasına yerləşdirilmişlər.

(71)(73) СКТЬ КПМС

(72) Мязитов Касым Усман оглы

Мамедов Азад Шафи оглы

Тырин Фёдор Сергеевич

Джавадов Алтай Джабраил оглы

Гасанов Гахраман Союн оглы

(54) Устройство для магнитной обработки оросительной воды.

(54)(57)1. Устройство для магнитной обработки оросительной воды, содержащая постоянные магниты, равномерно установленные вертикально по высоте устройства на несущих элементах параллельно продольной оси устройства и в соответствии с конфигурацией канала, отличающейся тем, что магнитная система выполнена из съёмных магнитных модулей, постоянные магниты которых намагничены вертикальными полосами чередующийся полярности, причём отношение ширин соседних полос находятся в пределах от 0,7 до 1,4, нижние концы магнитных модулей расположены по образующей внутренней поверхности оросительного канала, а рабочие зазоры между модулями регулируются сменными упорами.

2. Устройство по п.1, отличающееся тем, что постоянные магниты в магнитных модулях контактируют друг с другом и установлены непосредственно между обтекателями, которые своими выступами в хвостовой части удерживают постоянные магниты от выпадения из молекул.

- (11) İ 2000 0006
 (21) N 96/000847
 (22) 23.04.96
 (51) J 02 F 1/72, J 01 B 33/30
 (71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Qeyri-Üzvi və Fiziki Kimya İnstitutu.
 (72) Ənnağıyev Mürşüd Xanvəli oğlu
 Əliyeva Sultan Həmid qızı
 Bədəlova İradə Fərrux qızı
 Babayeva Reyhanə Səttar qızı
 İmanova Nailə Əşrəf qızı
 Adıgözəlov Xasay Məşdi oğlu
 Mirzai Jəbrayıl İsrəfil oğlu
 (54) Oksidləşdirilmiş suyun alınma üsulu.

(54)(57) Modifikasiya olunmuş siolitlər vasitəsi ilə turşulaşmış suyun alınma üsulu onunla fərqlənir ki, qatılığı 8,0-dən 15,0H-ədək dəyişən HCl və ya H_2SO_4 turşu məhlulları ilə 75-80⁰ J-də 5-6 saat müddətində işlənmiş, J⁻ və ya SO_4^- ionlarından təmizlənmiş və sonra otaq temperaturunda 6 saat müddətində qurudulmuş klinoptilolit nümünələrindən keçmiş suyun turşuluğu (PH⁻¹) 0,62-1,30 qədər dəyişir.

- (71)(73) Институт Неорганической Физической Химии АН Азербайджанской Республики.
 (72) Аннагиев Муршуд Ханвели оглы
 Алиева Султан Гамид кызы
 Бадалова Ирада Фаррух кызы
 Бабаева Рейхана Саттар кызы
 Иманова Наиля Ашраф кызы
 Адигёзалов Хасай Мешди оглы
 Мирзай Джабраил Исрафил оглы
 (54) Способ получения окисленной воды.

(54)(57) Способ получения окисленной воды на модифицированном цеолите, отличающийся тем, что воду подвергают окислению до PH 0,62-1,30 в присутствии клиноптилолита, обработанного водным раствором кислоты при концентрации HCl или H_2SO_4 от 8,0 до 15,0 Н при температуре 75-80⁰С в течении 5-6 часов, затем отмытого дистиллированной водой от ионов Cl⁻ или SO_4^- и высушенного при комнатной температуре в течении 6 часов.

- (11) İ 2000 0001
 (21) N 95/000685

(22) 29.09.95

(51) J 07, J 67/08, 69/013

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Y.Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu.

(72) Məmmədyarov Məhərrəm Əli oğlu

Qurbanov Hüseyn Namaz oğlu

Seyidov Firdovsi Tatar oğlu

Quluzadə Firdovsi Əkbər oğlu

(54) 1,1- dimetiloltsikloheksen-3 və 2,2- dimetilolbitsiklo /2,2,1/hepten-5-in dialkanoatları sürtgü yağlarının əsası kimi.

(54)(57) Aşağıdakı ümumi formulla ifadə olunan 1,1- dimetiloltsikloheksen-3 və 2,2- dimetilolbitsiklo /2,2,1/hepten-5-in dialkanoatları

sürtgü yağlarının əsası kimi. Burada $n = 0$ və ya 1, R-J₄-J₇ - normal quruluşlu alkildir.

(71)(73) Институт Нефтехимических Процессов АН Азербайджанской Республики.

(72) Мамедъяров Магеррам Али оглы

Гурбанов Гусейн Намаз оглы

Сеидов Фирдовси Татар оглы

Гулузаде Фирдовси Акпер оглы

(54) Диалканоаты 1,1- диметилोलциклогексена – 3 и 2,2- диметилолбицикло /2,2,1/ гептена-5 в качестве основы смазочных масел.

(54)(57) Диалканоаты 1,1- диметилोलциклогексена – 3 и 2,2- диметилолбицикло /2,2,1/ гептена-5 общей формулы

где $n = 0$ или 1, R – C₄-C₇-алкилы нормальной структуры, в качестве основы смазочных масел.

- (11) İ 2000 0046
 (21) N 94/000238
 (22) 13.12.93
 (51) J 07 J 211/46, 211/48
 (71)(73) Siba Qeyqi (JH).
 (72) Rolf Bader
 Peter Flatt
 Paul Radimerski
 (54) 2-alkil-6-metil-N-(1'-metoksi-2'-propil)-anilin və onun xlorasetoanilidlərinin alınması üsulu.

(54)(57) 1.1 formullu 2-alkil-6-metil-N-(1'-metoksi-2'-propil)-anilin alınma üsulu

(1)

burada, R-metil və ya etili göstərir, katalitik reduksiya edilən alkilləşmə yolu ilə ən azı 2 formullu bir mol-ekvivalent metoksiaseton

3 formullu bir mol-ekvivalent 2-alkil-6-metil-anilinlə

(3)

həllədiji əlavə edilmədən platinsaxlayan kömürdən olan katalizatorun iştirakı və köməkçi turşu katalizatorun iştirakı ilə temperaturun 20-dən 80⁰ J-yə kimi hüdudunda, hidrogenin təzyiqinin 2 x 10⁵-dən 1 x 10⁶ Pa-ya kimi hüdudunda reaksiyaya daxil edilməsi onunla fərqlənir ki, reaksiya qarışığı reaksiya başlayandan etibarən su saxlayır və hidrogenləşmədən sonra əsas əlavə edilir, katalizatorun ayrılması üçün reaksiya qarışığı filtrlənir və filtratdan 1 formullu birləşmə çıxardılır.

2. B.1-ə görə üsul, R etili göstərir.
3. B.1-ə görə üsul, reaksiya qarışığında suyun miqdarı metoksiasetona nisbətən çəki ilə 5-dən 50% kimi təşkil edir.
4. B.1-ə görə üsul, hansı ki, 2 formullu metoksiaseton onun su ilə azeotropu şəklində bilavasitə istifadə olunur.
5. B.1-ə görə üsul, hansı ki, kondensasiya reaksiyası köməkçi katalizator kimi H₃PO₄ və ya H₂SO₄-lə turşululuğu artırılmış su mühitində baş verir.
6. B.5-ə görə üsul, hansı ki, köməkçi katalizator kimi kükürd turşusundan istifadə edilir.

7. B.5-ə görə üsul, hansı ki, iştirak edən 2-alkil-6-metil-anilin miqdarına nisbətən 0,001-dən 0,08 mol-ekivalentə kimi köməkçi turşu katalizatorundan reaksiyada istifadə edilir.
8. B.1-ə görə üsul, hansı ki, 2 və 3 formullu birləşmələr arasında reaksiya 35-dən 60° J-yə kimi temperatur hüdudunda aparılır.
9. B.1-ə görə üsul, hansı ki, hidrogenləşmə katalizatoru aktivləşdirilmiş kömür daşıyıcısı üzərindəki platindir.
10. B.9-ə görə üsul, hansı ki, metallik platin daşıyıcıya nisbətən 3-dən 6%-ək miqdarda iştirak edir.
11. B.1-ə görə üsul, hansı ki, əsas hidrogenləşmədən sonra əlavə edilir.
12. B.11-ə görə üsul, hansı ki, əsas KOH və ya NaOH-dır.
13. B.1-ə görə üsul, hansı ki, hidrogenləşmədən sonra avtoklav qazşəkilli azotla püskürdülür.
14. B.1-ə görə üsul, hansı ki, avtoklava azot təzyiqi katalizatorun kənar edilməsi üçün olan filtrlənmə zamanı verilir.
15. B.1-ə və 14-ə görə üsul, hansı ki, çıxarılmış katalizator dövrəyə qaytarılır.
16. B.15-ə görə üsul, hansı ki, katalizator dövrəyə 100 dəfəyə kimi qaytarılır.
17. B.1-ə görə üsul, hansı ki, filtrlənmiş katalizator su ilə yuyulur və texniki dərəcədə təmiz azot axını altında qurudulur.
18. 4 formullu birləşmənin alınma üsulu

(4)

burada , R-metil və etili göstərir, hansı ki, birinci mərhələdə katalitik reduksiya edilən alkilləşmə aparılır, bu zaman ən azı 2 formullu bir mol-ekivalent metoksiaseton

3 formullu bir mol-ekivalent 2-alkil-6-metil-anilinlə

(3)

həllədiyi əlavə edilmədən platinsaxlayan kömür katalizatoru və hidrogenin iştirakı və köməkçi turşu katalizatorunun iştirakı ilə temperaturun 20-dən 80° J-yə kimi, hidrogenin təzyiqinin 2×10^5 -dən 1×10^6 -ya kimi hüdudunda reaksiyaya daxil edilir və ikinci mərhələdə (1) formullu birləşmə monoxloridə turşusunun xloranhidridi ilə reaksiyaya daxil edilir və (4) formullu birləşmə ayrılır, bu onunla fərqlənir ki, birinci mərhələdə reaksiya qarışığı reaksiyanın başlanğıjından etibarən su saxlayır və hidrogenləşmədən sonra əsas əlavə edilir, katalizatorun ayrılması üçün reaksiya qarışığı filtrlənir.

19. B.18-ə görə üsul, hansı ki, R etili göstərir.

20. B.18-ə görə üsul, hansı ki, metoksiasetona nisbətən reaksiya qarışığında suyun miqdarı çəkiyə 5-dən 50% kimidir.
21. B.18-ə görə üsul, 2 formullu metoksiaseton bilavasitə onun su ilə azeotropu şəklində istifadə edilir.
22. B.18-ə görə üsul, hansı ki, kondensasiya reaksiyası köməkçi katalizator kimi götürülmüş, H_3PO_4 və ya H_2SO_4 -lə turşululuğu artırılmış su mühitində baş verir.
23. B.22-ə görə üsul, hansı ki, kükürd turşusu köməkçi turşu katalizatoru kimi istifadə edilir.
24. B.22-ə görə üsul, hansı ki, iştirak edən 2-alkil-6-metil-anilinə nisbətən 0,001-dən 0,08 mol-ekvivalentə kimi köməkçi turşu katalizatorundan istifadə edilir.
25. B.18-ə görə üsul, hansı ki, 2 və 3 formullu birləşmələr arasındakı reaksiya 35-dən 60° J-yə kimi temperatur hüdudunda aparılır.
26. B.18-ə görə üsul, hansı ki, hidrogenləşmə katalizatoru aktivləşdirilmiş kömür daşığı üzərindəki platindir.
27. B.26-ə görə üsul, hansı ki, metallik platin daşığıya nisbətən çəkiyə 3-dən 6% kimi miqdarda iştirak edir.
28. B.18-ə görə üsul, hansı ki, hidrogenləşmədən sonra əsas əlavə edilir.
29. B.28-ə görə üsul, hansı ki, əsas KOH və ya NaOH-dır.
30. B.18-ə görə üsul, hansı ki, hidrogenləşmədən sonra avtoklav qazşəkili azot axını ilə püskürdülür.
31. B.18-ə görə üsul, hansı ki, katalizatorun kənar edilməsi üçün fidrlənmə zamanı avtoklavın daxilinə azot təzyiqi verilir.
32. B.18 və 31-ə görə üsul, hansı ki, çıxarılmış katalizator dövrəyə qaytarılır.
33. B.32-ə görə üsul, hansı ki, katalizator 100 dəfəyə kimi dövrəyə qaytarılır.
34. B.18-ə görə üsul, hansı ki, filtrlənmiş katalizator su ilə yuyulur və texniki dərəcədə təmiz olan azot axını ilə qurudulur.

(71)(73) Циба Гейги (СН).

(72) Рольф Бадер

Питер Флатт

Паул Радимерски

(54) Способ получения 2-алкил-6-метил-N-(1'-метокси-2'-пропил)-анилин и способ получения их хлорацетанилидов.

(54)(57)1. Способ получения 2-алкил-6-метил-N-(1'-метокси-2'-пропил)-анилина формулы 1

(1)

где R обозначает метил или этил, путём каталитического восстановительного алкилирования, при котором по крайней мере 1 моль-эквивалент метоксиацетона формулы 2

(2)

вводят в реакцию с одним моль-эквивалентом 2-алкил-6-метил-анилина формулы 3

(3)

в жидкой среде без добавления растворителя в присутствии катализатора из платиносодержащего угля и водорода, в присутствии кислотного сокатализатора под давлением водорода в пределах от 20×10^5 до 1×10^6 Па при температуре в пределах от 20 до 80°C , отличающийся тем, что реакционная смесь содержит воду, с начала реакции и после гидрирования, добавляют основание, реакционную смесь фильтруют для отделения катализатора и извлекают соединение формулы 1 из фильтрата.

2. Способ по п.1, при котором R обозначает этил.

3. Способ по п.1, при котором содержание воды в реакционной смеси составляет от 5 до 50 весовых % по отношению к метоксиацетону.

4. Способ по п.1, при котором метоксиацетон формулы (2) используется непосредственно в виде его азеотропа с водой.

5. Способ по п.1, при котором реакция конденсации происходит в водной среде, подкисленной H_3PO_4 или H_2SO_4 в качестве сокатализатора.

6. Способ по п.5, при котором в качестве сокатализатора используется H_2SO_4 .

7. Способ по п.5, при котором в реакции используют от 0,001 до 0,08 моль-эквивалента кислотного сокатализатора по отношению к количества присутствующего 2-алкил-6-метил-анилина.

8. Способ по п.1, при котором реакция между соединениями формулы 2 и 3 проводится при температуре в пределах от 35 до 60°C .

9. Способ по п.1, при котором катализатор гидрирования представляет собой платину на носителе из активированного угля.

10. Способ по п.9, при котором металлическая пластина присутствует в количестве от 3 до 6 вес.% от носителя.

11. Способ по п.1, при котором основание добавляют после гидрирования.

12. Способ по п.1, при котором основание представляет собой KOH или NaOH.

13. Способ по п.1, при котором после гидрирования автоклав продувают потоком газообразного азота.

14. Способ по п.1, при котором давление азота подают в автоклав во время фильтрования для удаления катализатора.

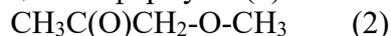
15. Способ по п.1 и 14, при котором извлеченный катализатор возвращают в цикл.

16. Способ по п.15, при котором катализатор возвращают в цикл до 100 раз.

17. Способ по п.1, при котором отфильтрованный катализатор промывают водой и сушат под потоком азота технической степени чистоты.

18. Способ получения соединений формулы 4

в которой R обозначает метил или этил, при котором на первом этапе проводят каталитическое восстановительное алкилирование, когда по крайней мере один моль-эквивалент метоксиацетона формулы (2)

вводят в реакцию с одним моль-эквивалентом 2-алкил-6-метил-анилина формулы 3

В жидкой среде без добавления растворителя, в присутствии платиносодержащего угольного катализатора и водорода в присутствии кислотного сокатализатора при давлении водорода в пределах от 2×10^5 до 1×10^6 Па при температуре в пределах от 20 до 80°C , и на втором этапе вводят в реакцию соединение формулы 1 с хлорангидридом монохлоруксусной кислоты и отделяют соединение формулы 4, отличающийся тем, что на первом этапе реакционная смесь содержит воду с начала реакции и после гидрирования, добавляют основание, реакционную смесь фильтруют для отделения катализатора.

19. Способ по п.18, при котором R обозначает этил.

20. Способ по п.18, при котором содержание воды в реакционной смеси составляет от 5 до 50 весовых % по отношению к метоксиацетону.

21. Способ по п.18, при котором метоксиацетон формулы 2 используется непосредственно в виде его азеотропа с водой.

22. Способ по п.18, при котором реакция конденсирования происходит в водной среде, подкисленной H_3PO_4 или H_2SO_4 в качестве сокатализатора.

23. Способ по п.22, при котором серная кислота используется в качестве кислотного сокатализатора.

24. Способ по п.22, при котором используют от 0,001 до 0,08 моль-эквивалент кислотного сокатализатора по отношению к количеству присутствующего 2-алкил-6-метил-анилина.

25. Способ по п.18, при котором реакцию между соединениями формулы 2 и 3 проводят при температуре в пределах от 35 до 60°C .

26. Способ по п.18, при котором катализатор гидрирования представляет собой платину на носителе из активированного угля.

27. Способ по п.26, при котором металлическая платина присутствует в количестве от 3 до 6 весовых % от носителя.

28. Способ по п.18, при котором после гидрирования добавляют основание.

29. Способ по п.28, при котором основание представляет собой KOH или NaOH.

30. Способ по п.18, при котором после гидрирования автоклав продувают потоком газообразного азота.

31. Способ по п.18, при котором внутри автоклава подают давление азота во время фильтрования с целью удаления катализатора.

32. Способ по пп.18 и 31, при котором извлеченный катализатор возвращают в цикл.

33. Способ по п.32, при котором катализатор возвращают в цикл до 100 раз.

34. Способ по п.18, при котором отфильтрованный катализатор промывают водой и сушат под потоком азота технической степени чистоты.

(11) İ 2000 0014

(21) N 99/001305

(22) 06.09.94

(51) J 07 D 403/04, A 61 K 31/47

(71)(73) Daiishi Pharmaseutijals Jo.,Ltd (Yaponiya)

(72) İsaoy Hayakava

Sohqo Atarasi

Masazumi Ymamura

Yeuiti Kimura

(54) Spirobirləşmə və ya onun duzları, onun alınması üsülü və onun əsasında mikroba qarşı aktivliyə malik olan əjzaçılıq kompozisiyası.

(54)(57) 1.Ümumi 1 formulu

spirobirləşmə olan, burada, $a = 1$;

$b = 2-5$ olan tam ədəddir ;

$j = 1$ və 2 ;

$Z - >CHR^1, >NR^2, >C = NOH,$

oksigen və ya kükürddür, burada, R^1 – aminqrupu, hidroksil qrupu və ya 1-6 karbon atomlu hidroksil qrupudur, R^2 - hidrogen və ya 1-6 karbon atomlu alkil qrupudur; Q – 2 formulunun struktur fraqmentidir:

burada R^3 - 1-6 karbon atomlu alkil qrupu, 3-6 karbon atomlu əvəz edilmiş və ya əvəz edilməmiş tsikloalkil qrupu və ya 2,4-diftorfenil qrupudur;

R^4 – hidrogendir;

R^5 – hidrogen, aminqrupu və ya 1-6 karbon atomlu amin qrupudur;

A – azot və ya $>J-R^6,$

burada R^6 – hidrogen, 1-6 karbon atomlu alkil qrupu, halogen və ya 1-6 karbon atomlu alkoksi qrupudur;

X – halogendir;

Y – hidrogen, 1-6 karbon atomlu alkil qrupu və ya dihaloidbor qrupu, və ya onun duzlarıdır.

2.1-ji bənd üzrə spirobirləşmə, onunla fərqlənir ki, $b=2$, $j=1$, $Z\text{-JH}(\text{NH}_2)$ və ya onun duzudur.

3. 1-ji bənd üzrə spirobirləşmə, onunla fərqlənir ki, $b=3$, $j=1$, $Z\text{-JH}(\text{NH}_2)$ və ya onun duzudur.

4. 1-ji bənd üzrə spirobirləşmə, onunla fərqlənir ki, $b=2$, $j=2$, və $Z\text{-} > \text{NH}$
və ya onun duzudur.. NN ,

5. 1-ji bənd üzrə 1 formulasının spirobirləşməsi, onunla fərqlənir ki, o, optiki təmizdir.

6.1-ji bənd üzrə 1 formulasının spirobirləşməsi, onunla fərqlənir ki, onu, 7-/7-amin-5-azaspiro [2,4] heptan-5-il/-1-tsiklopropil - 6,8 - diftor- 1,4-dihidro-4-oksoxinolin-3-karbon turşusu, 7-/7-amin-5-azaspiro[2,4] heptan-5-il/-8-xlor-1-tsiklopropil-6-ftor-1,4-dihidro-4-oksoxinolin-3-karbon turşusu, 7-/8-amin-5-azaspiro[2,4]-heptan-5-il/1-tsiklopropil-6-ftor-1,4-dihidro-4-oksoxinolin-3-karbon turşusu, 7-/7-amin-5-azaspiro[2,4] heptan-5-il/6-ftor-1-/2,4-diftorfenil/-1,4-dihidro-4-oksoxinolin-3-karbon turşusu, 7-/7-amin-5-azaspiro[2,4] heptan-5-il/6-ftor-1-/2,4-diftorfenil/-1,4-dihidro-4-okso-1,8-naftiridin-3-karbon turşusu, 10-7/amin-5-azaspiro[2,4]-heptan – 5 – il / - 9-ftor-2,3-dihidro-3-(S)-metil-7-okso-7N-pirido [1,2,3-de][1,4] benzoksazin-6-karbon turşusu, 1-tsiklopropil-7-/4,7-diazaspiro[2,5]oktan-7-il/6-ftor-1,4-dihidro-4-oksoxinolin-3-karbon turşusu, 7-/7-amin-5-azaspiro[2,4]heptan-5-il/1-tsiklopropil-6-ftor-8-metil-1,4-dihidro-4-oksoxinolin-3-karbon turşusu, 7-/7-hidroksi-5-azaspiro[2,4]heptan-5-il/8-xlor-1-tsiklopropil-6-ftor-1,4-dihidro-oksoxinolin-3-karbon turşusu, 7-/7-amin-5-azaspiro[2,4]heptan-5-il/-1-/2-metil-2-propil/-6-ftor-1,4-dihidro-4-oksi-1,8-naftiridin-3-karbon turşusu, 7-/7-hidroksiamin-5-azaspiro[2,4]-heptan-5-il/-8-xlor-1-tsiklopropil-6-ftor-1,4-dihidro-4-oksoxinolin-3-karbon turşusu, 1-tsiklopropil-6,8-diftor-4-okso-1,4-dihidroxinolin-3-karbon turşusu, 1-tsiklopropil-6,8-diftor-7-/4-hidroksimetil-2-azaspiro[4,4]-nonan-2-il/-4-okso-1,4-dihidroxinolin-3-karbon turşusu, 7-/8-hidroksimetil-6-azaspiro[3,4] -oktan-6-il/-1-tsiklopropil-6,8-diftor-4-okso-1,4-dihidroxinolin-3-karbon turşusu, 10-/8-hidroksimetil-6-azaspiro[3,4]-oktan-6-il/-9-ftor-2,3-dihidro- 3 - (S) – metil – 7 – okso – 7H - pirido [1,2,3 - de] [1,4] ,benzoksazin-6-karbon turşusu, 7-/4/ amin-2-azaspiro[4,4] nonan-2-il/-1-tsiklopropil-6,8-diftor-4-okso-1,4-dihidroxinolin-3-karbon turşusundan, və ya onların duzundan ibarət olan qrupdan seçirlər.

7. Ümumi 1 formullu spirobirləşməsinin alınması üsulu,

burada, Z, Q, a,b,c- nin qiymətləri, 1-ji bənddə göstərilənlər, onunla fərqlənir ki, ümumi formullu dövrü aminin,

burada, a , b , c və Z – göstərilən qiymətlərə malikdir, ümumi formullu xinolinin haloidləşdirilmiş törəmələri ilə

qarşılıqlı əlaqəsini yaradırlar

burada, A , R^3 , R^4 , R^5 , Y və X - 1-ji bənddə göstərilmiş qiymətlərə malikdirlər; X – halogenidir.

8.Əjzaçılıq kompozisiyası, belə ki, o, mikroblara qarşı aktivliyə malikdir, tərkibində, aktiv maddə və əjzaçılıq üçün yararlı daşıyıcı və ya durulaşdırıcı mövjudur, onunla fərqlənir ki, aktiv maddə kimi, onun tərkibində, gündüz dozası hesabı ilə, 0,05-1,0 qr. miqdarında, ümumi 1 formullu spirobirləşmə vardır. Əlamətlər üzrə ilkinlik:

31.08.88 $a - 1$, $b - 2-5$, $j - 1-2$ olduqda, $Z - CHR^1$, NR^2 , $C = NH$,

oksigen və ya kükürddür, burada R^1 – amin qrupu, hidroksil qrupu və ya 1-6 karbon atomlu hidroksialkil qrupudur, R^2 – hidrogen və ya 1-6 karbon atomlu alkil qrupudur,

burada, R^3 - J_1 - J_6 – alkil, əvəz edilmiş və ya əvəz edilməmiş J_3 - J_6 tsikloalkil qrupudur və ya 2,4-diftorfenil qrupudur, R^4 – hidrogendir, R^5 - hidrogen, amin qrupu və ya J_1 - J_6 – alkildir, A – azot və ya J - R^6 , burada, R^6 -hidrogen, J_1 - J_6 – alkil, halogen və ya 1-6 karbon atomlu alkoksi qrupudur, R^6 - ilə birlikdə götürülmüş R^3 , tridövrü sistem təşkil edir, burada R^5 , göstərilən qiymətlərə malikdir,

X – haloqen

Y – hidrogen ;

14.09.88 $Y - J_1$ - J_6 alkil olduqda, dihaloidbor qrupudur.

(71)(73) Дайити Фармасьютикал Ко., Лтд, (Япония)

(72) Исао Хаякава

Сохго Атараси

Масазуми Имамура

Еуити Кимура

(54) Спиросоединение или его соли, способ его получения и фармацевтическая композиция на его основе, обладающая противомикробной активностью.

(54)(57)1. Спиросоединение формулы 1 :

где : a – означает целое число, равное 1;

b – означает целое число, равное 2-5 включительно ;

c - означает целое число, равное 1 и 2 ;

z – означает $>CHR^1$, $>NR^2$, $>C = NOH$,

атом кислорода или атом серы, где R^1 означает амино-группу, гидроксильную группу или гидроксиалкильную группу с 1-6 атомами углерода, R^2 - означает атом водорода или алкильную группу с 1-6 атомами углерода, и Q представляет собой структурный фрагмент формулы 2 :

где : R^3 означает алкильную группу с 1-6 атомами углерода, замещённую или незамещённую циклоалкильную группу с 3-6 атомами углерода или 2,4 - дифторфенильную группу,

R^4 – представляет собой атом водорода,

R^5 – означает атом водорода, амино-группу или алкильную группу с 1-6 атомами углерода,

A – означает атом азота или $>C-R^6$, где R^6 – означает атом водорода, алкильную группу с 1-6 атомами углерода, X – представляет собой атом галогена, Y – означает атом водорода, алкильную группу с 1-6 атомами углерода или дигалоидборную группу, или его соли.

2. Спиросоединение по п.1, отличающееся тем, что $b=2$, $c=1$ и Z представляет собой $CH(NH_2)$, или его соль.

3. Спиросоединение по п.1, отличающееся тем, что $b=3$, $c=1$ и Z представляет собой $CH(NH_2)$, или его соль.

4. Спиросоединение по п.1, отличающееся тем, что $b=3$, $c=1$ и Z представляет собой $> NH$, или его соль.

5. Спиросоединение формулы 1 по п.1, отличающееся тем, что указанное спиросоединение является оптически чистым.

6. Спиросоединение формулы 1 по п.1, отличающееся тем, что спиросоединение выбирают из группы, состоящей из 7-/7-амино-5-азаспиро [2,4] гептан-5-ил/-1-циклопропил - 6,8 - дифтор- 1,4-дигидро-4-оксохиолин-3-карбоновой кислот, 7-/7-амино-5-азаспиро[2,4] гептан-5-ил/-8-хлор-1-циклопропил-3-фтор-1,4-дигидро-4-оксохиолин-3-карбоновой кислоты, 7-/8-амино-5-азаспиро[2,4]-гептан-5-ил/1-циклопропил-6-фтор-1,4-дигидро-4-оксохиолин-3-карбоновой кислоты, 7-/7-амино-5-азаспиро[2,4] гептан-5-ил/6-фтор-1-/2,4-дифторфенил/-1,4-дигидро-4-оксохиолин-3-карбоновой кислоты, 7-/7-амино-5-азаспиро[2,4] гептан-5-ил/6-фтор-1-/2,4-дифторфенил/-1,4-дигидро-4-оксо-1,8-нафтиридин-3-карбоновой кислоты, 10-7/амино-5-азоспиро[2,4]-гептан – 5 – ил / - 9-фтор-2,3-дигидро-3-(S)-метил-7-оксо-7Н-пиридо [1,2,3-de][1,4] бензоксазин-6-карбоновой кислоты, 1-циклопропил-7-/4,7-диазаспиро[2,5]октан-7-ил/6-фтор-1,4-дигидро-4-оксохиолин-3-карбоновой кислоты, 7-/7-амино-5-азоспиро[2,4]гептан-5-ил/1-циклопропил-6-фтор-8-метил-1,4-дигидро-4-оксохиолин-3-карбоновой кислоты, 7-/7-гидрокси-5-азоспиро[2,4]гептан-5-ил/8-хлор-1-циклопропил-6-фтор-1,4-дигидро-оксохиолин-3-карбоновой кислоты, 7-/7-амино-5-азоспиро[2,4]гептан-5-ил/-1-/2-метил-2-пропил/-6-фтор-1,4-дигидро-4-окси-1,8-нафтиридин-3-карбоновой кислоты, 7-/7-гидроксиамино-5-азаспиро[2,4]-гептан-5-ил/-8-хлор-1-циклопропил-6-фтор-1,4-дигидро-4-оксохиолин-3-карбоновой кислоты, 1-циклопропил-6,8-дифтор-4-оксо-1,4-дигидрохиолин-3-карбоновой кислоты, 1-циклопропил-6,8-дифтор-7-/4-гидроксиметил-2-азаспиро[4,4]-нонан-2-ил/-4-оксо-1,4-дигидрохиолин-3-карбоновой кислоты, 7-/8-гидроксиметил-6-азаспиро[3,4] -октан-6-ил/-1-циклопропил-6,8-дифтор-4-оксо-1,4-дигидрохиолин-3-карбоновой кислоты, 10-/8-гидроксиметил-6-азаспиро[3,4]-октан-6-ил/-9-фтор-2,3-дигидро- 3 - (S) – метил – 7 – оксо - 7Н - пиридо [1,2,3 - de] [1,4] ,бензоксазин-6-карбоновой кислоты, 7-/4/ амино-2-азаспиро[4,4] нонан-2-ил/-1-циклопропил-6,8-дифтор-4-оксо-1,4-дигидрохиолин-3-карбоновой кислоты, или их соли.

7. Способ получения спиросоединения формулы (1) :

где, значения Z, Q, a,b,c указаны в п. 1, отличающийся тем, что осуществляют взаимодействие циклического амина формулы :

где : a, b, c и Z имеют указанные ранее значения, с галоидированными производными хинолина следующей формулы :

где : A, R³, R⁴, R⁵, y и x имеют указанные в п.1 значения, и X¹ означает атом галогена.

8. Фармацевтическая композиция, обладающая противомикробной активностью, содержащая активное вещество и фармацевтически приемлимый носитель или разбавитель, отличающаяся тем, что в качестве активного вещества содержит спиросоединение общей формулы 1 в количестве 0,05 -1,0 гр. В расчете на дневную дозу.

Приоритет по признакам :

от 31.08.88

атом кислорода или атом серы, где R¹ – аминогруппа, гидроксильная группа или гидроксикальциевая группа с 1-6 атомами углерода, R² – атом водорода или алкильная группа с 1-6 атомами углерода,

где : R³- алкил C₁-C₆, замещённая или незамещённая циклоалкильная группа C₃-C₆ или 2,4 – дифторфенильная группа, R⁴ - атом водорода, R⁵- атом водорода, амина-группа или C₁-C₆ алкил.

A – атом азота или C-R⁶, где R⁶- атом водорода, алкил C₁-C₆, атом галогена или алкоокси-группа с 1-6 атомами углерода, R³- взятый вместе с R⁶ образует трициклическую систему, где : R – имеет вышеуказанные значения.

X – галоген

Y – атом водорода

от 14.09.88

Y – C₁-C₆ алкил, дигалоидборная группа.

(11) İ 2000 0023
 (21) N 96/000763
 (22) 14.12.94
 (51) J 07 D 411/04, A 61 K 31/505
 (71)(73) BİOJHEM PHARMA İNJ. (JA).
 (72) Cerve Dion
 (54) (-)- 4 –amino–5–ftor-1-(2-hidroksimetil-1,3-oksatiolan-5-il)-(1H)-pirimidin-2-on, onun enantiomerlərinin qatışıqı, onların alınması üsulları, müəljə üsulu.

(54)(57)1. (-)- 4 –amino–5–ftor-1-(2-hidroksimetil-1,3-oksatiolan-5-il)-(1H)-pirimidin-2-on və ya onun əjzaçılıqda istifadə edilə bilən törəməsi.
 2. (-)- 4 –amino–5–ftor-1-(2-hidroksimetil-1,3-oksatiolan-5-il)-(1H)-pirimidin-2-on və (+)- 4 – amino–5–ftor-1-(2-hidroksimetil)-1,3-oksatiolan-5-(1H)-pirimidin-2-on və ya onların əjzaçılıqda istifadə edilə bilən törəmələrindən ibarət olan qatışıq, belə ki, burada (+)- enantiomer, kütlə üzrə, 5%- dən çox olmayan miqdarda iştirak edir.
 3. 2 –ji bənd üzrə qatışıq, belə ki, burada (+)- enantiomer, kütlə üzrə, 2%-dən çox olmayan miqdarda iştirak edir.
 4. 2 –ji bənd üzrə qatışıq, belə ki, burada (+)- enantiomer, kütlə üzrə, 1%-dən çox olmayan miqdarda iştirak edir.
 5. 1-jü bənd üzrə birləşmənin alınması üsulu, onunla fərqlənir ki, (-)-enantiomeri (-) və (+)- enantiomer qatışıqından ayırırlar.
 6. 2-4-jü bəndlər üzrə enantiomer qatışıqlarının alınması üsulu, onunla fərqlənir ki, (-)- enantiomeri, (+) və (-) enantiomerlərinin birinci qatışıqından ayırırlar, belə ki, burada (+)- enantiomer, kütlə üzrə, 5%-dən çox olmayanmiqdarda iştirak edir.
 7. 5 və ya 6-jü bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, ayrılmalı olan qatışıq, ratsemik qatışıqdan ibarətdir.
 8. 5-7-jü bəndlər üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, ayırmanı, yüksək effektivli xiral maye xromatoqrafiyası (YEMX) vasitəsilə həyata keçirirlər.
 9. 8-jü bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, YEMX üçün, hərəkət etməyən faza kimi, asetilləşdirilmiş beta-dekstrin və ya sellüloz triasetatından istifadə edirlər.
 10. 5-7-jü bəndlər üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, ayırmanı enantioselektiv dissimilyasiyanın stimullaşdırılan fermenti vasitəsilə həyata keçirirlər.
 11. 10-jü bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, fermenti, hərəkətsizləşdirilmiş formada istifadə edirlər.
 12. 10 və ya 11-jü bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, ferment, sitidindeaminazadan ibarətdir.
 13. 10 və ya 11-jü bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, ferment, 5¹ nukleotidazadan ibarətdir.
 14. 1-jü bənd üzrə birləşmə, terapevtik aktivliyə malikdir.
 15. 2-4-jü bəndlərdən hər hansı biri üzrə qatışıq, terapevtik aktivliyə malikdir.
 16. 1-jü bənd üzrə birləşmə, virusa qarşı aktivliyə malikdir.
 17. 2-4-jü bəndlərdən hər hansı biri üzrə qatışıq, virusa qarşı aktivliyə malikdir.
 18. 1-jü bənd üzrə birləşmə, İÇV-infeksiyasına qarşı aktivliyə malikdir.
 19. 2-4-jü bəndlərdən hər hansı biri üzrə qatışıq, İÇV-infeksiyasına qarşı aktivliyə malikdir.
 20. 1-jü bənd üzrə birləşmə, B hepatitinin infeksiyasına qarşı aktivliyə malikdir.

21. 2-4-jü bəndlərdən hər hansı biri üzrə qatışıq, B hepatitinin infeksiyasına qarşı aktivliyə malikdir.

22. Virus infeksiyasından əziyyət çəkən və ya virus infeksiyasına meyilli olan südəmərin, o jümlədən insanın müalicə üsulu, onunla fərqlənir ki, südəməyə effektiv miqdarda, 1-4-jü bəndlər üzrə birləşmə daxil edirlər.

(71)(73) Биокем Фарма Инк., СА

(72) Жерве Дион.

(54) (-) - 4 – амино–5–фтор-1-(2-гидроксиметил-1,3-оксатиолан-5-ил)-(1H)-пиримидин-2-он, смесь его энантиомеров, способы их получения, способ лечения.

(54)(57) 1. (-) - 4 – амино–5–фтор-1-(2-гидроксиметил-1,3-оксатиолан-5-ил)-(1H)-пиримидин-2-он или его фармацевтически приемлемое производное.

2. Смесь из (-) - 4 – амино–5–фтор-1-(2-гидроксиметил-1,3-оксатиолан-5-ил)-(1H)-пиримидин-2-он и (+) - 4 – амино–5–фтор-1-(2-гидроксиметил)-1,3-оксатиолан-5-(1H)-пиримидин-2-он или их фармацевтически приемлемых производных, где (+) – энантиомер присутствует в количестве не более 5% мас.

3. Смесь по п.2, где (+) – энантиомер присутствует в количестве не более 2% мас.

4. Смесь по п.2, где (+) – энантиомер присутствует в количестве не более 1% мас.

5. Способ получения соединения по п.1, отличающийся тем, что проводят выделение (-) – энантиомера из смеси (-) и (+)- энантиомера.

6. Способ получения смеси энантиомеров по пп.2-4, отличающийся тем, что проводят выделение (-) – энантиомера из первой смеси (+) и (-) энантиомеров, где (+) энантиомер присутствует в количестве не более 5% мас.

7. Способ по пп.5 или 6, отличающийся тем, что смесь, подвергаемая разделению, представляет собой рацемическую смесь.

8. Способ по пп. 5-7, отличающийся тем, что разделение осуществляют с помощью хиральной высокоэффективной жидкостной хроматографии (ВЭЖХ).

9. Способ по п. 8, отличающийся тем, что для ВЭЖХ в качестве неподвижной фазы используют ацетилированный бетадекстрин или триацетат целлюлозы.

10. Способ по пп. 5-7, отличающийся тем, что разделение осуществляют с помощью стимулируемой ферментом энантиоселективной диссимиляции.

11. Способ по п.10, отличающийся тем, что фермент используют в иммобилизованной форме.

12. Способ по п.10 или 11, отличающийся тем, что ферментом является цитидиндеаминаза.

13. Способ по п.10 или 11, отличающийся тем, что ферментом является 5 – нуклеотидаза.

14. Соединение по п.1, обладающее терапевтической активностью.

15. Смесь по любому из пп. 2-4, обладающая терапевтической активностью.

16. Соединение по п. 1, имеющее противовирусную активность.

17. Смесь по любому из пп. 2-4, имеющая противовирусную активность.

18. Соединение по п.1, имеющее активность против ВИЧ – инфекции.

19. Смесь по любому из пп. 2-4, имеющая активность против ВИЧ – инфекции.

20. Соединение по п. 1, имеющее активность против инфекции гепатита В

21. Смесь по любому из пп. 2-4, имеющая активность против инфекции гепатита В.

22. Способ лечения млекопитающего, в том числе человека, страдающего или подверженного вирусной инфекции, отличающийся тем, что млекопитающему вводят эффективное количество соединения по п. 1-4.

(11) İ 2000 0079

(21) N 05010955/04

(22) 31.08.94

(51) J 07 D 411/04, A 61 K 31/505, J 12 P 41/00

(71)(73) BioJhem Pharma Inj (JA)

(72) Jonatan Alan

Viktor Kouts

Yan Martin Matti

Çarlz Riçard Penn

Riçard Storer

Kristofer Uilyamson, GB

(54)(-)-Enantiomer sis- 4 – amino-1-(2- hidroksimetil -1,3 – oksatiolan-5-il)-(1H)-pirimidin-2-ona və ya onun duzu, və ya onun mürəkkəb efiri, və ya mürəkkəb efinin duzu, (-) enantiomer və (+)- enantiomerin qatışığı, onların alınması üsulu, antivirus kompozisiyası və virus infeksiyadan əziyyət çəkən və ya ona həssas olan insanlarda daxil olmaqla, məməlilərin müalicəsi üsulu.

(54)(57) 1.(-)-Enantiomer sis- 4 – amino-1-(2- hidroksimetil -1,3 – oksatiolan-5-il)-(1H)-pirimidin-2-ona və ya onun duzu və ya onun mürəkkəb efiri və ya mürəkkəb efinin duzu.

2. .(-)-enantiomer sis- 4 – amino-1-(2- hidroksimetil -1,3 – oksatiolan-5-il)-(1H)-pirimidin-2-ona və (+)-enantiomer sis- 4 – amino-1-(2- hidroksimetil -1,3 – oksatiolan-5-il)-(1H)-pirimidin-2-ona və ya onların duzlarının və ya onların mürəkkəb efinlərinin və ya mürəkkəb efinlərinin duzlarının qatışığı, belə ki, həmin qatışıqda,(+)-enantiomer, təxminən 5% çəki/çəki miqdarından çox olmamaqla iştirak edir.

3. 2-ji bənd üzrə qatışıq, onunla fərqlənir ki, (+)-enantiomer, təxminən 2% çəki/çəki miqdarından çox olmamaqla iştirak edir.

4. 2-ji bənd üzrə qatışıq, onunla fərqlənir ki, (+)-enantiomer, təxminən 1% çəki/çəki miqdarından çox olmamaqla iştirak edir.

5. Antivirus kompozisiyası, belə ki, onun tərkibində, 1,3-oksatiolanın törəməsi və əzəcəliqda istifadə edilə bilən daşıyıcı mövjudur, onunla fərqlənir ki, 1,3-oksatiolanın törəməsi, (-)-enantiomerdən və ya (-)-enantiomer və (+)-enantiomer sis- 4 – amino-1-(2- hidroksimetil -1,3 – oksatiolan-5-il)-(1H)-pirimidin-2-onanın və ya onun duzlarının və ya onun mürəkkəb efinlərinin və ya mürəkkəb efinlərin duzlarının,1-4 – jü bəndlərdən hər hansı biri üzrə effektiv miqdarda qatışığından ibarətdir.

6. 5-ji bənd üzrə antivirus kompozisiyası, onunla fərqlənir ki, 1,3-oksatiolanın törəməsi, 1- ji bənd üzrə, effektiv miqdarda, (-)-enantiomer sis- 4 – amino-1-(2- hidroksimetil -1,3 – oksatiolan-5-il)-(1H)-pirimidin-2-ona və ya onun duzu və ya onun mürəkkəb efiri və ya mürəkkəb efinin duzundan ibarətdir.

7. 5-ji bənd üzrə antivirus kompozisiyası, onunla fərqlənir ki, 1,3-oksatiolanın törəməsi, 1-4-jü bəndlərdən hər hansı biri üzrə, effektiv miqdarda, (-)-enantiomer sis- 4 – amino-1-(2- hidroksimetil -1,3 – oksatiolan-5-il)-(1H)-pirimidin-2-ona və

(+)-enantiomer sis- 4 – amino-1-(2- hidroksimetil -1,3 – oksatiolan-5-il)-(1H)-pirimidin-2-onanın və ya onların duzlarının və ya onların mürəkkəb efirlərinin və ya mürəkkəb efirlərinin duzlarının qatışıqından ibarətdir.

8. Virus infeksiyasından əziyyət səkən və ya ona həssas olan insanlarda daxil olmaqla, məməlilərin müalicə üsulu, belə ki, üsula, qəbul etmək üçün antivirus agentinin təyin edilməsi daxildir, onunla fərqlənir ki, antivirus agentini kimi, 3-7-ji bəndlərdən hər hansı biri üzrə, 1,3-oksatiolanın miqdarına görə təyin edilən və bir gündə, resipientin bədəninin çəkisinə görə, 0,1 mq/kq-dan 750mq/kq qədər effektiv dozada antivirus kompozisiyasından istifadə edirlər.

9. 8-ji bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, antivirus kompozisiyasının effektiv miqdarı, bir gündə resipientin bədəninin çəkisinə görə, 0,5 mq/kq və 60 mq/kq təşkil edir.

10.8-ji bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, antivirus kompozisiyasının effektiv miqdarı, bir gündə resipientin bədəninin çəkisinə görə, 1mq/kq və 20 mq/kq təşkil edir.

11. 1-ji bənddə iddia edilən birləşmənin alınması üsulu, onunla fərqlənir ki,(-)-enantiomer və (+)-enantiomer qatışığını, yüksək effektivli xiral maye xromotoqrafiyasına və ya fermentin köməkliyi ilə aparılan enantio-selektiv katabolizmə məruz edirlər.

12. 2-4 – jü bəndlərin hər hansı birində iddia edilən qatışığın alınması üsulu, onunla fərqlənir ki, tərkibində, çəki üzrə 5%-dən çox (+)-enantiomer olan, (-)-enantiomer və (+)-enantiomer qatışığını yüksək effektivli xiral maye xromotoqrafiyasına və ya fermentin köməkliyi ilə aparılan, enantio-selektiv katabolizmə məruz edirlər.

13. 11-ji və ya 12-ji bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, maye xromotoqrafiyası üçün, stasionar faza kimi, asetilləşdirilmiş beta-tsiklodekstrindən və ya sellüloz triasetatından istifadə edirlər.

14. 11-ji və ya 12-ji bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, fermentdən hərəkətsizləşdirilmiş formada istifadə edirlər.

15. 11-ji, 12-ji və ya 14-jü bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, ferment kimi, tsitilin-dezaminazdan istifadə edirlər.

16. 11-ji, 12-ji və ya 14-jü bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, ferment kimi, 5'-nukleotidazdan istifadə edirlər.

17. 11-ji bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, (-)-enantiomer və (+)-enantiomer qatışığı rasemik qatışıqdan ibarətdir.

18. 12-ji bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, tərkibində, 5% çəki/çəki-dən çox (+)-enantiomer olan, (-)-enantiomer və (+)-enantiomer qatışığı rasemik qatışıqdan ibarətdir.

(71)(73) БиоЖщем Пщарма Ынж (ЖА)

(72) Джонатан Алан

Виктор Коутс

Ян Мартин Матти

Чарльз Ричард Пенн

Ричард Сторер

Кристофер Уильямсон

(54) (-)-Энантиомер цис- 4 – amino-1-(2- гидроксиметил -1,3 – оксатиолан-5-ил)-(1H)-пиримидин-2-она или его соль, или его сложный эфир, или соль сложного эфира, смесь (-) – энантиомера и (+) – энантиомера, способы их получения, антивирусная композиция и способ лечения млекопитающих,

включая человека, страдающих от вирусной инфекции или восприимчивых к ней.

- (54)(57) 1. (-)-Энантиомер цис-4 – амино-1-(2- гидроксиметил -1,3 – оксатиолан-5-ил)-(1H)-пиримидин-2-она или его соль, или его сложный эфир, или соль сложного эфира.
2. Смесь (-)-энантиомер цис-4 – амино-1-(2- гидроксиметил -1,3 – оксатиолан-5-ил)-(1H)-пиримидин-2-она и (+)-энантиомер цис-4 – амино-1-(2- гидроксиметил -1,3 – оксатиолан-5-ил)-(1H)-пиримидин-2-она или их солей, или их сложных эфиров, или солей сложных эфиров, в которой (+)-энантиомер присутствует в количестве не более, чем примерно 5% вес/вес.
3. Смесь по п.2, отличающаяся тем, что (+)- энантиомер присутствует в количестве не более, чем примерно 2% вес/вес.
4. Смесь по п.2, отличающаяся тем, что (+)- энантиомер присутствует в количестве не более, чем примерно 1% вес/вес.
5. Антивирусная композиция, содержащая производное 1,3-оксатиолана и фармацевтически приемлемый носитель, отличающаяся тем, что производным 1,3-оксатиолана является (-)-энантиомер или смесь(-)-энантиомера и (+)-энантиомера цис-4 – амино-1-(2- гидроксиметил -1,3 – оксатиолан-5-ил)-(1H)-пиримидин-2-она или его солей, или его сложных эфиров, или солей сложных эфиров по любому из п.п.1-4 в эффективном количестве.
6. Антивирусная композиция по п.5, отличающаяся тем, что производным 1,3-оксатиолана является (-)-энантиомер цис-4 – амино-1-(2- гидроксиметил -1,3 – оксатиолан-5-ил)-(1H)-пиримидин-2-она или его соль, или его сложный эфир, или соль сложного эфира по п.1 в эффективном количестве.
7. Антивирусная композиция по п.5, отличающаяся тем, что производным 1,3-оксатиолана является смесь (-)-энантиомер цис-4 – амино-1-(2- гидроксиметил -1,3 – оксатиолан-5-ил)-(1H)-пиримидин-2-она и (+)-энантиомер цис-4 – амино-1-(2- гидроксиметил -1,3 – оксатиолан-5-ил)-(1H)-пиримидин-2-она или их солей, или их сложных эфиров, или солей сложных эфиров по любому из п.п.1-4 в эффективном количестве.
8. Способ лечения млекопитающих, включая человека, страдающих от вирусной инфекции или восприимчивых к ней, включающий назначение для приёма антивирусного агента, отличающийся тем, что в качестве антивирусного агента используют антивирусную композицию по любому из п.п. 5-7, в эффективной дозе, определяемой по содержанию производного 1,3-оксатиолана и состоящей от 0,1 мг/кг до 750 мг/кг веса тела реципиента в день.
9. Способ по п.8, отличающийся тем, что эффективное количество антивирусной композиции составляет между 0,5 мг/кг и 60 мг/кг веса тела реципиента в день.
10. Способ по п.8, отличающийся тем, что эффективное количество антивирусной композиции составляет между 1 мг/кг и 20 мг/кг веса тела реципиента в день.
11. Способ получения соединения, заявленного в п.1, отличающийся тем, что смесь (-)-энантиомера и (+)-энантиомера подвергают хиральной высокоэффективной жидкостной хроматографии или энантио-селективному катаболизму, проводимому при посредстве фермента.
12. Способ получения смеси, заявленной в любом из п.п. 2-4, отличающийся тем, что смесь (-)-энантиомера и (+)-энантиомера, содержащую более чем 5% вес. (+)-энантиомера, подвергают хиральной высокоэффективной жидкостной

хроматографии или энантио-селективному катаболизму, проводимому при посредстве фермента.

13. Способ по п.11или12, отличающийся тем, что для жидкостной хроматографии в качестве стационарной фазы применяют ацетилованный бета-циклодекстрин или триацетат целлюлозы.

14. Способ по п.11или12, отличающийся тем, что фермент применяют в иммобилизованной форме.

15. Способ по п.11,12 или14, отличающийся тем, что в качестве фермента используют цитидин-дезаминазу.

16. Способ по п.11,12 или14, отличающийся тем, что в качестве фермента используют 5¹- нуклеотидазу.

17. Способ по п.12, отличающийся тем, что смесью (-)-энантиомера и (+)-энантиомера является рацемическая смесь.

18. Способ по п.12, отличающийся тем, что смесью (-)-энантиомера и (+)-энантиомера, содержащей более, чем 5% вес./вес. (+)-энантиомера является рацемическая смесь.

(11) İ 2000 0010

(21) N 98/001008

(22) 16.10.97

(51) J 08 L 23/04-23/08, J 08 L 25/04-25-16

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Qəhrəmanlı Yunis Nəjəf oğlu

Bilalov Yaşar Mahmud oğlu

Jəfərov Asif Süleyman oğlu

Qəhrəmanov Nəjəf Tofiq oğlu

(54) Polimer kompozisiyası.

(54)(57) Polietiləndən, polistiroidən və fazalararası əlavədən ibarət olan polimer kompozisiyası, onunla fərqlənir ki, onunun tərkibində fazalar arasına əlavə kimi, komponentlərin aşağıdakı % kütlə miqdarında, butadien-stirol kauçuku vardır:

Polietilen+polistirol	90-98
Butadien-stirol kauçuku	2-10

(71)(73) Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Akademiyası.

(72) Гахраманлы Юнис Наджаф оглы

Билалов Яшар Махмуд оглы

Джафаров Асиф Сулейман оглы

Гахраманов Наджаф Тофиг оглы

(54) Полимерная композиция.

(54)(57) Полимерная композиция, состоящая из полиэтилена, полистирола и межфазной добавки, отличающаяся тем, что в качестве межфазной добавки она содержит бутадиен - стирольный каучук при следующей содержании компонентов, масс, % :

полиэтилен + полистирол
 бутадиен-стирольный каучук

90 – 98
 2 - 10

(11) İ 2000 0080

(21) N 5001274/05

(22) 27.12.94

(51) J 08 L 23/16, J 08 F 10/16

(71)(73) Montell North Amerija, İnj

(72) Juliano Çekkin

Floriano Qulelmi

Anteo Pellikoni

Emanuele Burjin

(54) Poliolefin kompozisiyası və onun alınma üsulu.

(54)(57)1. Poliolefin kompozisiyası, tərkibində propilenin izotaktik polimeri, etilenin propilen ilə sopolimerinin ksilolda həll olunmayan fraksiyası və etilenin propilen ilə sopolimerinin ksilolda həll olunan fraksiyası olmaqla, onunla fərqlənir ki, propilenin izotaktik polimeri kimi, onun tərkibində propilenin kütlə üzrə 3,0-4,3% etilen ilə sopolimeri, etilenin propilen ilə sopolimerinin ksilolda həll olunan fraksiyası kimi isə onun tərkibində kütlə üzrə 27,0-34,8% etilenin üzrə propilen ilə sopolimeri var komponentlərin kütlə % ilə nisbəti aşağıdakı kimidir:

propilenin izotaktik polimeri	28,20-43,00
etilenin propilen ilə sopolimerinin ksilolda həll olunmayan fraksiyası	9,37-11,34
etilenin propilen ilə sopolimerinin ksilolda həll olunan fraksiyası	46,6-60,55

sopolimer, 1,86-2,18 dl/q xarakteristik özlülüyə malikdir.

2. Poliolefin kompozisiyasının alınması üsulu, katalizatorun iştirakı ilə propileni etilen ilə iki mərhələdə sopolimerləşdirməkdir, katalizator, trialkilalümin, elektronodonor və bərk komponentdən ibarətdir, bərk komponent, spirt ilə aktivləşdirilmiş susuz maqnezium xloridində çəkilmiş titan halogenidindən və dikarbon turşusunun mürəkkəb efirindən və onun xüsusi səthi $66,5 \text{ m}^2/\text{q}$, məsaməliyi $0,261 \text{ m}^3/\text{q}$, sıxlığı $0,55 \text{ q}/\text{m}^3$ təşkil edir və onunla fərqlənir ki, birinci mərhələdə, qaz fazasında $0,10-0,58 \text{ mol}\%$ hidrogen və $1,45-2,60 \text{ mol}\%$ etilenin iştirakı ilə, 20-30 dəqiqə ərzində propileni etilen ilə sopolimerləşdirirlər, nəticədə, propilenin, kütlə üzrə 3,0-4,3% etilen ilə sopolimerini alırlar, sonra isə, reaksiyaya girməmiş monomerləri xaric edirlər və ikinci mərhələdə, qaz fazasında $2,1-3,0 \text{ mol}\%$ hidrogen və $15,9-22,54 \text{ mol}\%$ etilenin iştirakı ilə 250-500 dəqiqə ərzində, etileni, propilen ilə sopolimerləşdirirlər, nəticədə, etilenin propilen ilə sopolimerinin ksilolda həll olunan və həll olunmayan fraksiyalarını alırlar, onların kütlə nisbətləri uyğun olaraq, 4,5-dən 7,1-dək təşkil edir.

(71)(73) Монтелл Нортш Америка, Инж

(72) Джулиано Чеккин

Флориано Гульельми

Антео Пелликони
Эмануэле Бурджин

(54) Полиолефиновая композиция и способ её получения.

(54)(57) 1. Полиолефиновая композиция, включающая изотактический полимер пропилена, не растворимую в ксилоле фракцию сополимера этилена с пропиленом и растворимую в ксилоле фракцию сополимера этилена с пропиленом, отличающаяся тем, что в качестве изотактического полимера пропилена она содержит сополимер пропилена с 3,0-4,3 масс.% этилена, а в качестве растворимой в ксилоле фракции сополимера этилена с пропиленом – сополимер 27,0-34,8 масс.% этилена с пропиленом, имеющий характеристическую вязкость 1,86-2,18 дл/г при следующем соотношении компонентов, масс.% :

изотактический полимер пропилена	28,20-43,00
фракция не растворимого в ксилоле сополимера этилена с пропиленом	9,37-11,34
фракция растворимого в ксилоле сополимера этилена с пропиленом	46,6-60,55

2. Способ получения полиолефиновой композиции путём двустадийной сополимеризации пропилена с этиленом в присутствии катализатора, состоящего из триалкилалюминия, электронодатора и твёрдого компонента, представляющего собой нанесённые на безводный активированный спиртом хлорид магния галогенид титана и сложный эфир дикарбоновой кислоты и имеющий удельную поверхность 66,5 см²/г, пористость 0,261 см³/г и объёмную массу 0,55 г/см³, отличающийся тем, что на первой стадии проводят сополимеризацию пропилена с этиленом в течении 20-30 минут в присутствии в газовой фазе 0,10-0,58 мол.% водорода и 1,45-2,60 мол.% этилена с получением сополимера пропилена с 3,0-4,3 мас.% этилена, удаляют непрореагировавшие мономеры и проводят на второй стадии сополимеризацию этилена с пропиленом в течении 250-500 минут в присутствии в газовой фазе 2,1-3,0 мол.водорода и 15,9-22,54мол.% этилена с получением растворимой и не растворимой в ксилоле фракции сополимера этилена с пропиленом при их массовом соотношении от 4,5-7,1, соответственно.

(11) I 2000 0037

(21) N 97/000885

(22) 27.12.96

(51) J 09 B 61/00

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Mineral Xammalın Kompleks Emalı üzrə Təjribə İstehsalatlı Xüsusi Konstruktor-texnologici bürosu (MХКЕ ТІХКТВ)

(72) Abdullayev Fuad Zeynal oğlu

Həsənov Qəhrəman Söün oğlu

Əliyev İsmayıl Süleyman oğlu

Qasımov Mayıs Ələkbər oğlu

(54) Narın meyvəsinin qabığından boyaq maddəsinin alınması üsulu.

(54)(57) Nar meyvəsinin qabığından qızdıraraq qurutmaqla, xırdalamaqla, sonradan həllediji ilə ekstraksiya etməklə və ekstraktı qatılaşıdırmaqla boyağın alınma üsulu onunla fərqlənir ki, qurudulmanı bir qat layda nar meyvəsinin qabığını təsbit etməklə 60-70⁰ J temperaturada ilkin xammalın tərkibindəki nəmliyin 5-6% həddinə çatana qədər aparılır.

(71)(73) СКТБ КПМС с ОП АН Азербайджанской Республики

(72) Абдуллаев Фуад Зейнал оглы
Гасанов Гахраман Союн оглы
Алиев Исмаил Сулейман оглы
Касимов Маис Алекпер оглы

(54) Способ получения красителя из корки плодов граната.

(54)(57) Способ получения красителя из корки плодов граната путём предварительного высушивания при нагреве, измельчения её с последующей экстракцией растворителя и сгущения экстракта, отличающийся тем, что сушку проводят в один слой фиксацией корки плодов граната при температуре 60-70⁰ С до 5-6% остаточного содержания влаги в исходном сырье.

(11) İ 2000 0043

(21) N 98/001113

(22) 09.06.98

(51) J 09 K 3/00, E 21 B 43/00

(71)(73) Azərbaycan Milli Aerokosimik Agentliyi

(72) Paşayev Arif Mir Jəlal oğlu
Mehdiyev Arif Şəfaət oğlu
Nizamov Telman İnayət oğlu
Qurbanov Rəhman Əliskəndər oğlu
Hümbətov Həsən Həşim oğlu
Orujov Böyükağa Zərbəli oğlu
Hajiyev Adil Xanoğlu oğlu

(54) Neftin çıxarılması və nəqli zamanı parafin çöküntüsünün aradan qaldırılması üsulu.

(54)(57) Neftin çıxarılması və nəqli zamanı parafin çökməsinin zəiflədilməsi üsulu, yüksək təzyiq mənbəyi vasitəsilə həlqəvi fəzaya dozalarla inhibitor vurulmasını nəzərdə tutur və onunla fərqlənir ki, inhibitor kimi çıxarılan neftin 0,01-0,30% miqdarında aşağıdakı komponentlərdən ibarət qarışıqdan istifadə olunur, kütlə % ilə:

Neft turşuları, duzları	10-25
Neft həlledijisi	20-50
Su	qalanı

(71)(73) Азербайджанское Национальное Аэрокосмическое Агентство

- (72) Пашаев Ариф Мир Джалал оглы
 Мехтиев Ариф Шафаят оглы
 Низамов Тельман Инаят оглы
 Гурбанов Рахман Алискендер оглы
 Гумбатов Гасан Гашим оглы
 Оруджев Бейюкага Зарбали оглы
 Гаджев Адиль Ханоглан оглы

(54) Способ ингибирования отложения парафина при добыче и транспорте нефти.

(54)(57) Способ ингибирования отложения парафина при добыче и транспорте нефти, включающий дозированную подачу в кольцевое пространство ингибитора посредством источника высокого давления, отличающийся тем, что в качестве ингибитора используют состав, содержащий компоненты в следующем соотношении масс, %:

Соли нефтяных кислот	10-25
Нефтяной растворитель	20-50
Вода	остальное

в количестве 0,01-0,30% от объёма добываемой нефти.

- (11) İ 2000 0035
 (21) N 96/000767
 (22) 17.05.95
 (51) J 09 L 111/10, J 09 L 161/10
 (76) Naibova Tamilla Muxtar qızı
 Bilalov Yaşar Mahmud oğlu
 Əliyev Şirəli Nadir oğlu
 Sultanov Kamal Mehti oğlu
 (54) Yarışqan kompozisiyası.

(54)(57) Yarışqan kompozisiyası – kauçuk, qatran və həlledijilərdən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, kauçuk kimi polivinilxloridlə (PVX) modifikasiya olunmuş butadien-stirol kauçuku (BSK), qatran kimi epoksi-dian qatranı, həllediji kimi – toluol və benzin, əlavə olaraq kanifol aşağıdakı nisbətdə komponentlərdən ibarətdir, kütlə:

Butadien-stirol kauçuku (BSK)	100
Polivinilxlorid (PVX)	5-25
Epoksi-dian qatranı (ED-20)	10-30
Kanifol	60-80
Benzin (rafinat)	462-662
Toluol	120-240

- (76) Наибова Тамилла Мухтар кызы

Билалов Яшар Махмуд оглы
 Алиев Ширали Надир оглы
 Султанов Кямал Мехти оглы
 (54) Клеевая композиция.

(54)(57) Клеевая композиция, включающая каучук, смолу и растворители, отличающаяся тем, что она содержит в качестве каучука бутадиен-стирольный каучук модифицированный ПВХ-ом, в качестве смолы эпоксидно-диановую смолу, в качестве растворителя толуол, бензин и дополнительно содержит канифоль, при следующем соотношении компонентов, масс.ч.:

Бутадиен-стирольный каучук (БСК)	100
Поливинилхлорид (ПВХ)	5-25
Эпоксидно-диановая смола (ЭД-20)	10-30
Канифоль	60-80
Бензин (рафинат)	462-662
Толуол	120-240

(11) İ 2000 0058
 (21) N 94/000369
 (22) 05.05.94.
 (51) J 10 G 11/05
 (71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası
 (72) Əjəmov Keykavus Yusif oğlu
 Seyidov Zakir Jəlil oğlu
 Bədəlov Fikrət Feyzi oğlu
 Davkin Valeriy Mixayloviç
 (54) Benzinin alınma üsulu.

(54)(57) Modifikator istifadə edilməklə diyrjəkli seolittərkibli katalizatorlar üzərində, yüksək temperaturda qarışıq xammaldan katalitik krekinq yolu ilə benzin alınması üsulu onunla fərqlənir ki, 5-20% həjm nisbətində vakuum qazoylu və asfalsızlaşdırılmış qudrun qarışığı $Sb[SR(OH)_n]_3$ formuluna malik stibium hidrooksi (karbohidrogen radikalı)tiolat ilə modifikasiya edilmiş seolittərkibli katalizator üzərində katalitik krekinqə uğradılır.

Burada: R- karbohidrogen radikalıdır J_1-J_{18} .

$n = 1- 3$; stibiumun miqdarı ümumi katalizator kütləsinin 0,005-3% – nə hesablanmışdır.

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия
 (72) Аджамов Кейкавус Юсиф оглы.
 Сеидов Закир Джалил оглы
 Бадалов Фикрет Фейзи оглы
 Давкин Валерий Михайлович
 (54) Способ получения бензина каталитическим крекингом.

(54)(57) Способ получения бензина каталитическим крекингом смесьевого сырья при повышенной температуре на шариковом цеолит-содержащем катализаторе с использованием модификатора отличающийся тем, что крекингу подвергают смесь вакуумного газойля с деасфальтизированным гудроном в количестве 5:20 % об., на цеолитсодержащем катализаторе модифицированном гидроксидом (углеводородный радикал) тиолатом сурьмы формулы $Sb [SR(OH)_n]_3$ где: R – углеводородный радикал $C_1 - C_{18}$
 $n = 1-3$; с содержанием сурьмы 0,005 –3% в расчёте на общую массу катализатора.

(11) İ 2000 0044

(21) N 97/000873

(22) 03.12.96

(51) J 10 G 19/02

(76) Mürşüdlü Çinqiz Jəfər oğlu

(54) Açıq rəngli neft fraksiyalarının neft turşularından təmizlənməsi üsulu.

(54)(57) Açıq rəngli neft fraksiyalarının neft turşularından neft turşularının ammoniyaklı su ilə çıxarılması, sonradan qələvi tullantısının yüngül karbohidrogen ekstragenti ilə yağsızlaşdırılması və onun regenerasiya olunmuş qatı ammoniyaklı suyun alınması və eyni zamanda neft turşusunun və su fazasının ayrılması ilə təzyiqlə qızdırılmaqla parçalanması yolu ilə təmizlənmə üsulu, onunla fərqlənir ki, su fazası təmizlənmiş açıq rəngli neft fraksiyalarının yuyulmasına verilir, qatı ammoniyaklı su və yumadan sonra su fazası isə reagent tutumuna göndərilir, həm də açıq rəngli neft fraksiyalarının təmizlənməsi və yuyulması, eləcə də qələvi tullantılarının yağsızlaşdırılması çox pilləli əks axınlı kalon aparatlarında aparılır.

(76) Муршудли Чингиз Джафар оглы

(54) Способ очистки светлых фракций нефти от нефтяных кислот.

(54)(57) Способ очистки светлых фракций нефти от нефтяных кислот путём извлечения нефтяных кислот аммиачной водой с последующим обесмасливанием щелочного отхода лёгким углеводородным экстрагентом и его разложением нагретом под давлением с получением регенированной крепкой аммиачной воды и одновременным выделением нефтяных кислот и водной фазы, отличающийся тем, что водная фаза поступает на промывку очищенной светлой фракции нефти, а крепкую аммиачную воду и водную фазу после промывки подают в ёмкость реагента, причём очистку и промывку светлых фракций нефти, а также обесмасливание щелочных отходов осуществляют в многоступенчатых притивоточных колонных аппаратах.

(11) İ 2000 0047

(21) N 97/000874

(22) 03.12.96.

(51) J 10 G 19/08

(76) Mürşüdlü Çingiz Jəfər oğlu

(54) Neft fraksiyalarının amonyaklı su ilə təmizlənməsində alınan qələvi tullantılarının parçalanması üçün aparat.

(54)(57) Üfiqi silindrik gövdədən və istilikdəyişdiriji elementlərdən ibarət neft fraksiyalarının amonyaklı su ilə təmizlənməsində alınan qələvi tullantılarının parçalanması üçün aparat, onunla fərqlənir ki, istilikdəyişdiriji elementlər gövdənin xarici tərəfində qoyulur, işçi həjmdə isə ötürüjüləri olan eninə arakəsmələr yerləşdirilir, həm də axının hərəkəti istiqamətində arakəsmələrin hündürlükləri azalır.

(76) Муршудли Чингиз Джафар оглы.

(54) Аппарат для разложения щелочных отходов, полученных при очистке нефтяных фракций аммиачной водой.

(54)(57) Аппарат для разложения щелочных отходов, полученных при очистке нефтяных фракций аммиачной водой, состоящий из горизонтального цилиндрического корпуса и теплообменных элементов, отличающийся тем, что теплообменные элементы расположены с наружной стороны корпуса. А в рабочем объёме установлены поперечные перегородки с отводами, причём высоты перегородок уменьшаются по ходу движения потока.

(11) İ 2000 0003

(21) N97/000957

(22) 23.04.97

(51) J 10 G 33/04

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Y.Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu.

(72) Abdullayev Yaqub Hidayət oğlu

Əhmədov Sabir Mustafa oğlu

Kamilov Mirnağı Ağaseyid oğlu

Zeynallı Səidə Məhərrəm qızı

Nəsirov Mədət Jərulla oğlu

Rzayev Əkrəm Xəlil oğlu

(54) Deemulqator.

(54)(57) Sulfolaşmış doymamış J₁₆-J₁₈ karbon turşularının duzundan, izopropil spirtindən və sudan ibarət deemulqator, onunla fərqlənir ki, onun tərkibinə propilenqlikol istehsalının kub qalığı əlavə edilir və duz kimi göstərilən sulfoturşunun kalium duzundan istifadə edilir, və deemulqator tərkibi komponentlərin kütlə % - ilə aşağıdakı nisbətərində olur :

- sulfolaşmış doymamış J₁₆-J₁₈ karbon turşularının kalium duzu 16-21
- izopropil spirti 5-15

- propilenqlikol istehsalının kub qalıǵı 5-20
 - su qalanı
- Təklif olunan deemuqator «SK-PPQ» adlandırılır.

(71)(73)Институт Нефтехимических Процессов АН Азербайджанской Республики.

(72) Абдуллаев Ягуб Гидаят оглы
Ахмедов Сабир Мустафа оглы
Камилов Мирнаги Агасейд оглы
Зейналлы Саида Магеррам кызы
Насиров Мадат Джарулла оглы
Рзаев Акрам Халил оглы

(54) Деэмульгатор.

(54)(57) Деэмульгатор, содержащий соль сульфированных ненасыщенных карбоновых кислот C₁₆-C₁₈, изопропиловый спирт и воду, отличающийся тем, что дополнительно содержит кубовый остаток от производства пропиленгликоля, а в качестве соли используют калиевую соль указанных кислот при следующем соотношении компонентов, % масс. :

- калиевая соль сульфированных ненасыщенных карбоновых кислот C₁₆-C₁₈ 16-21
- изопропиловый спирт 5-15
- кубовый остаток от производства пропиленгликоля 5-20
- вода остальное.

(11) İ 2000 0002

(21) N 95/000653

(22) 05.07.95

(51) J 10 G 73/02- 04,06

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Y.Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu.

(72) Səmədova Fəzilə İbrahim qızı
Qasımova Aliyə Mirzə qızı
Əliyeva Vəjihə Məmməd Sadıx qızı

(54) Parafinin alınma üsulu.

(54)(57) 1.Parafinin alınma üsulu parafinli xammalın həlledijidə parafinsizləşdirilməsindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, xammal tərkibində 10-15% yağ olan qaç həllediji mühitində karbamidlə parafinsizləşdirilmə prosesinə uğradılır, əmələ qəlmiş kompleks maye fazadan ayrılır və bu maye faza 40-50% karbamidlə əlavə qarışdırılır, 1-ji və 2-ji mərhələlərdən alınan kompleks birləşdirilir, su ilə parçalanır və nəticədə məqsədli məhsul alınır.

2. 1-ji üsul bənd üzrə onunla fərqlənir ki, xammalın birinci mərhələsində parafinsizləşdirilməsi benzin, karbamid və spirt qarışığının 1:(1-1,4):(0,8-1,0):0,1 nisbətində aparılır.

(71)(73)Институт Нефтехимических Процессов АН Азербайджанской Республики.

(72) Самедова Фазиля Ибрагим кызы

Гасымова Алия Мирза кызы

Алиева Ваджиха Мамед Садых кызы

(54) Способ получения парафина.

(54)(57) 1. Способ получения парафина, включающий депарафинизацию парафиносодержащего сырья в среде растворителя, отличающийся тем, что сырьё – гач с содержанием масла 10-15% подвергают депарафинизации карбамидом в среде растворителей с последующим выделением образовавшегося комплекса и жидкой фазы, при этом жидкую фазу дополнительно обрабатывают 40-50% карбамидом, полученный комплекс выделяют и объединяют с комплексом первой стадии, после чего их разлагают водой и фильтруют, выделяя целевой продукт.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что депарафинизацию сырья на первой стадии проводят смесью бензина, карбамида и спирта, взятых в соотношении 1: (1-1,4) : (0,8-1,0) : 0,1.

(11) İ 2000 0004

(21) N 95/000657

(22) 10.07.95

(51) J 10 M 135/20, 135/22, 135/28

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Y.Məmmədəliyev adına Neft-Kimya Prosesləri İnstitutu.

(72) Sultanov Sultan Əskər oğlu

Seyidov Zakir Jəlal oğlu

Mustafayeva Hijran Fərhad qızı

(54) Yeyilməyə qarşı aşqarın alınması üsulu.

(54)(57)1.Yeyilməyə qarşı aşqarın alınma üsulu karbohidrogenin yüksək temperaturda kükürləşməsinə aid olub, onunla fərqlənir ki, xammal kimi koks istehsalının əlavə məhsulu – yüngül qazoylun 194 - 360⁰J karbohidrogen fraksiyasından istifadə olunur, bu fraksiyası əvvəljə AL₂O₃ ilə təmasda olur, təmasdan sonra 160-180⁰J xammalın kükürdə (14:17):1 kütlə nisbətində kükürləşdirilir.

2. 1 maddəsi üzrə üsul onunla fərqlənir ki, təmas xammalın AL₂O₃ (40:50):1 bərabər həjmi nisbətində aparılır.

(71)(73)Институт Нефтехимических Процессов АН Азербайджанской Республики.

(72) Султанов Султан Аскер оглы

Сеидов Закир Джалал оглы

Мустафаева Хиджран Фархад кызы

(54) Способ получения противоизносной присадки.

(54)(57) 1. Способ получения противозносной присадки, включающий осернение углеводорода при повышенной температуре, отличающийся тем, что в качестве сырья используют побочный продукт производства кокса – углеводородную фракцию 194-360⁰С лёгкого газойля, который предварительно контактируют с Al_2O_3 , после чего контактант осерняют при 160-180⁰С при массовом соотношении сырья к сере, равным (14:17) :1.

2.Способ по п. 1, отличающийся тем, что контактирование проводят при объёмном соотношении сырья к Al_2O_3 , равным (40-50) : 1.

(11) İ 2000 0054

(21) N 95/001163

(22) 14.04.98.

(51) J 12 M 1/40, G 01 N 27/26

(71)(73) Azərbaycan EA A.İ.Qarayev ad. Fiziologiya İnstitutu və ak. M.F.Nağıyev ad. Kimya Texnologiyasının Nəzəri Problemləri İnstitutu.

(72) Nağıyev Tofiq Murtuza oğlu

Babazadə Səlim Nadir oğlu

Abbasova Mələhət Tağı qızı

Quliyev Sadiq Əhməd oğlu

Stepanova Elana Vitalyevna

Ağaməmmədova Lalə Məhərrəm qızı

(54) Katalaz biosensoru.

(54)(57)1.Üzərində aktiv maddə olan metal elektroddan ibarət katalaz biosensoru onunla fərqlənir ki, elktrod-üzərinə bioimitator oturdulmuş alüminium folqadır.

2. B.2-ə görə biosensor onunla fərqlənir ki, alüminium folqaya hematinin qeyri-üzvi birləşmədən ibarət olan daşıyıcının səthinə adsorbsiyası vasitəsilə sintez olunmuş bioimitator oturdulub.

3. B.2-ə görə biosensor onunla fərqlənir ki, daşıyıcı alüminium oksiddir.

4. B.2-3-ə görə biosensor onunla fərqlənir ki, bioimitatorun tərkibi belədir: 1q alüminium oksidinə 2,8mq – 19mq hematin düşür.

5. B.2-ə görə biosensor onunla fərqlənir ki, daşıyıcı seolit NaY-dir.

6. B.b. B.2, 5-ə görə biosensor onunla fərqlənir ki, bioimitatorun tərkibi belədir : 1q NaY-ə 0,006-0,6mq hematin düşür.

7. B.2-ə görə biosensor onunla fərqlənir ki, daşıyıcı SiO_2 -dir.

8. B.b. B.2, 7-yə görə biosensor onunla fərqlənir ki, bioimitatorun tərkibi belədir : 1q SiO_2 -yə 3-19mq hematin düşür.

9. B.b. B.1-8-yə görə biosensor onunla fərqlənir ki, bioimitator yapışqan vasitəsilə alüminium folqa üzərinə oturdulub.

10. B.9-a görə biosensor onunla fərqlənir ki, yapışqan alüminium folqa üzərinə nazik qatla çəkilib.

11. B.1-ə görə biosensor onunla fərqlənir ki, bioimitator tripsinlə hidroliz olunmuş və qeyri-üzvi birləşmədən ibarət olan daşıyıcının səthinə adsorbsiya olunmuş katalaza fraqmentidir.

12. B.11-ə görə biosensor onunla fərqlənir ki, 1q alüminium oksidə 8,5mq-11mq katalaza fraqmenti düşür.

(71)(73) Институт Физиологии им.А.И.Гараева АН Азербайджана и Институт Теоритических Проблем Химической Технологии им.ак.М.Ф.Нагиева.

(72) Нагиев Тофик Муртуза оглы
Баба-заде Салим Надир оглы
Аббасова Малахат Таги кызы
Гулиев Садиг Ахмед оглы
Степанова Элана Витальевна
Агамамедова Лала Магеррам кызы

(54) Каталазный биосенсор.

(54)(57)1.Каталазный биосенсор, содержащий металлический электрод с активным веществом, отличающийся тем, что электрод представляет собой алюминиевую фольгу с зафиксированным на ней биоимитатором.

2. Биосенсор по п.1, отличающийся тем, что на алюминиевой фольге зафиксирован биоимитатор синтезированный адсорбцией гематина на поверхности носителя, представляет собой неорганическое соединение.

3. Биосенсор по п.2, отличающийся тем, что носителем является оксид алюминия.

4. Биосенсор по п.п.2-3, отличающийся тем, что биоимитатор имеет состав: 2,8мг-19мг гематина на 1 г оксида алюминия.

5. Биосенсор по п.2, отличающийся тем, что носителем является цеолит NaY.

6. Биосенсор по п.п.2-5, отличающийся тем, что биоимитатор имеет состав: 0,006мг-0,6мг гематина на 1 г NaY.

7. Биосенсор по п.2, отличающийся тем, что носителем является окись кремния SiO₂.

8. Биосенсор по п.п.2-7, отличающийся тем, что биоимитатор имеет состав: 3-19мг гематина на 1г SiO.

9. Биосенсор по п.п.1-8, отличающийся тем, что биоимитатор зафиксирован на алюминиевой фольге с помощью склеивающего материала (клея).

10. Биосенсор по п.9, отличающийся тем, что клей нанесён на поверхность алюминиевой фольги тонким слоем.

11. Биосенсор по п.1, отличающийся тем, что биоимитатор представляет собой фрагмент каталазы, гидролизованной трипсином, адсорбированной на поверхности носителя, представляющего собой неорганическое соединение.

12. Биосенсор по п.11, отличающийся тем, что содержание фрагмента каталазы на носителе 8,5 мг – 11мг на 1г оксида алюминия.

(11) I 2000 0092

(21) N 98/001202

(22) 19.07.93

(51) J 21 D 9/04

(71)(73)Voest-Alpine Sjhienen GMBH (AT)

(72) Alfred Mozer

Qeorq Prskovets

Peter Pointer

(54)Relslärin termiki emalı üsulu.

(54)(57) Relslərin termiki emalı üsulu, o jümlədən, rels başlıqlarının termiki emalı üsulu, soyutmanı, 720°J – dən yüksək olan temperaturlardan başlayaraq, tərkibində, sintetik soyuducu aşqar olan soyudujuda həyata keçirməklə, onunla fərqlənir ki, soyudujuya batırmaq vasitəsi ilə emalı o vaxta qədər davam etdirirlər ki, batırılmış zonaları çıxardıqdan sonra, bütün en kəsiyi üzrə temperatur bərabərləşmədən, səthin temperaturu, 450°J - dən 550°J -dək intervalda olsun.

2. 1-ji bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, sintetik aşqarları, məsələn, qlikol və ya poliqlikolları, soyudujuya elə bir miqdarda əlavə edirlər ki, səthin temperaturu 450°J – dən 550°J -dək intervalda, vannanın temperaturu, 35°J – dən 55°J -dək intervalda olduqda, o, pilyonka qaynamasından bişirmə fazasına keçidə malik olsun və buradan da relsin çıxarılması anını müəyyən edirlər.

3. 1-ji və ya 2-ji bənd üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, relsin altını, sıxılmış hava və/və ya su və havanın qatışıqı vasitəsilə soyudurlar.

4. 1-3 – jü bəndlər üzrə üsul, onunla fərqlənir ki, tərkibində, təxminən 0,65 - 0,85% karbon, 0,01 – 1,2% silisium, 0,5 – 3,5% marqans, 0,01 – 1,0% xrom, dəmir qalığı və adi aşqarlar olan poladı termiki emal edirlər.

(71)(73) Фоест-Альпине Шинен ГМБХ. Австрия

(72) Альфред Мозер

Георг Прсковец

Петер Поинтер

(54) Способ термической обработки рельсов.

(54)(57) Способ термической обработки рельсов, в частности, головки рельса, причем охлаждение осуществляется в содержащем синтетическую охлаждающую добавку охладителе, начиная с температур свыше 720°C , отличающийся тем, что обработку путем погружения в охладитель ведут до тех пор, пока после извлечения погруженных зон не будет получена температура поверхности от 450°C до 550°C без выравнивания температуры по всему поперечному сечению.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что синтетические добавки, как, например, гликоли или полигликоли, добавляют к охладителю в количестве, которое при температуре ванны от 35°C до 55°C имеет переход от пленочного кипения к фазе варки при температуре поверхности от 450°C до 550°C и отсюда получается желательный момент времени извлечения рельса.

3. Способ по пп.1 или 2, отличающийся тем, что подошву рельса охлаждают с помощью сжатого воздуха и/или смеси из воды и воздуха.

4. Способ по пп.1-3, отличающийся тем, что термической обработке подвергают сталь с ориентировочными данными анализа : 0,65 – 0,85% углерода ; 0,01 – 1,2% кремния, 0,5 – 3,5% марганца, 0,01 – 1,0% хрома, остаток железо и обычные примеси.

(11) I 2000 0061

(21) N 96/000721

(22) 22.08.95.

(51) J 23 J 10/38

(71)(73) Azərbaycan EA Xammalın Kompleks Emalı üzrə Təcrübə İstehsalatı Xüsusi Konstruktor-texnologi Bürosu (MXKE TİXKTB)

(72) Həsənov Qəhrəman Söyün oğlu

Yusifov Vaqif Hübət oğlu

(54) Polad məmulatlara hopdurmaq üçün tozaoxşar tərkib.

(54)(57) Polad məmulatlar səthində kompleks diffuziya örtüyü almaq üçün xrom, volfram, alüminium, ammonium xlorid və alüminium oksiddən ibarət ovuntu tərkibi onunla fərqlənir ki, tərkibdə əlavə olaraq qaz dudası və molibden var, və tərkibin bütün komponentləri aşağıdakı nisbətdə götürülür (kütlə,%):

xrom	40-50
volfram	5-10
molibden	5-10
alüminium tozu	0,5-1,5
ammonium tozu	1-3
qaz dudası	1-2
alüminium oksidi	qalanı

(71)(73) СКТБ КПМС с ОП АН Азербайджанской Республики.

(72) Гасанов Кахраман Союн оглы.

Юсифов Вагиф Гумбат оглы

(54) Порошкообразный состав для комплексного насыщения стальных изделий.

(54)(57) Порошкообразный состав для комплексного насыщения стальных изделий, содержащий хром, вольфрам, алюминий, хлористый аммоний и окись алюминия, отличающийся тем, что состав дополнительно содержит газовую сажу и молибден при следующем соотношении компонентов, мас. %:

хром	40-50
вольфрам	5-10
молибден	5-10
алюминиевая пудра	0,5-1,5
хлористый аммоний	1-3
газовая саж	1-2
окись алюминия	остальное

(11) İ 2000 0090

(21) N 96/000766

(22) 07.12.95

(51) J 23 J 12/02

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA-nın Mineral Xammalın Kompleks Emalı Üzrə Təcrübə İstehsalatlı Xüsusi Konstruktor-Texnologi Bürosu(MXKE TİXKTB)

(72)Həsənov Qəhrəman Söyün oğlu

Yusifov Vaqif Hübət oğlu

Sadıxov Məzahir Əbdürəhim oğlu

Mahmudov Hikmət İsmayıl oğlu
(54) Polad məmulatların xromalüminləşdirilməsi üçün tərkib.

(54)(57) Polad məmulatların xromalüminləşdirilməsi üçün xrom, alüminium, halooid aktivləşdiriji və doldurujudan ibarət olan tərkib onunla fərqlənir ki, tərkibə halooid aktivləşdiriji kimi ammonium xloridin, alüminium ftoridin və xromüxloridin ekvimolyar qarışığı, dolduruju kimi isə köpürtülmüş perlitin və alüminium oksidinin 1:1-3 nisbətində qarışığı daxildir və tərkibə komponentlərin aşağıdakı nisbətində ferrovanadium əlavə edilir, (kütlə,%):

alüminium	10-15
ferrovanadium	5-10
ekvimolyar qarışıq : alüminium xlorid	
alüminium ftorid və xromüxlorid	3-6
köpürülmüş perlitin alüminium oksidi	
ilə 1:1-3 nisbətində qarışığı	30-35
xrom	qalanı

2. 1-ji bənd üzrə tərkib, onunla fərqlənir ki, köpürtülmüş perlit kimi aşağıdakı komponent tərkibinə malik olan köpürtülmüş keçəldağ perlitindən istifadə olunur, kütlə % :

O ₂	76,20 – 76,30
Al ₂ O ₃	13,8 – 14,10
Fe ₂ O ₃	0,38 – 0,42
CaO	0,85 – 0,90
Na ₂ O	3,80 – 4,10
K ₂ O	4,0 – 4,10

(71)(73) СКТБ КПМС с ОП

(72) Гасанов Гахраман Союн оглы

Юсифов Вагиф Гумбат оглы

Садыхов Мазахир Абдурагим оглы

Махмудов Хикмет Исмаил оглы

(54) Состав для хромолитирования стальных изделий.

(54)(57) 1. Состав для хромолитирования стальных изделий, содержащий хром, алюминий, галоидный активатор и наполнитель, отличающийся тем, что состав содержит в качестве галоидного активатора эквимольярную смесь хлористого аммония, фтористого алюминия и трихлорида хрома, в качестве наполнителя – смесь вспученного перлита с окисью алюминия, взятых в соотношении 1:1-3, и дополнительно состав содержит феррованадий при следующих соотношениях компонентов, мас.% :

алюминий	10-15
феррованадий	5-10
эквимольярная смесь : хлористый аммоний,	
фтористый алюминий и трихлорид хрома	3-6
вспученный перлит в смеси с окисью	
алюминия в соотношении 1:1-3	30-35
хром	остальное.

2. Состав по п.1, отличающийся тем, что в качестве вспученного перлита используют вспученный перлит при следующем составе компонентов, мас.% :

O ₂	76,20 – 76,30
Al ₂ O ₃	13,8 – 14,10
Fe ₂ O ₃	0,38 – 0,42
ЖаО	0,85 – 0,90
Н ₂ О	3,80 – 4,10
К ₂ О	4,0 – 4,10

(11) İ 2000 0008

(21) N 95/000574

(22) 28.06.94

(51) J 23 J 13/08

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Fizika İnstitutu

(72) İbrahimov Namik İbrahim oğlu

Kaclayeva Reyxanat İbrahim qızı.

Şneydman Mark İsaakoviç

(54) Elektrofotografik laylar çəknən vakuum qurğusunun buxarlandırıcısı.

(54)(57) Elektrofotografik laylar almaq üçün vakuum qurğusunun təknə buxarlandırıcısı, daxili şaquli divarı xarici divarından qısa olan və üst-üstə yığılaraq çökdürülən obyektə tərəf istiqamətlənmiş halqavari yarıq əmələ gətirən U-şəkilli halqavari elementlər yığımından ibarət olub, onunla fərqlənir ki, aşağı halqavari təknə buxarlandırıcısının qısa qırağı ilə yuxarı təknə buxarlandırıcısının dibi arasında əmələ gələn soplonun başlanğıjında əlavə qızdırıcı elementlər yerləşdirilmişdir.

(71)(73) Институт Физики АН Азербайджанской Республики.

(72) Ибрагимов Намик Ибрагим оглы

Кажлаева Рейханат Ибрагим гызы

Шнейдман Марк Исаакович

(54) Испаритель вакуумной установки для нанесения электрофотографических слоёв.

(54)(57) Испаритель вакуумной установки для нанесения электрофотографических слоёв, являющийся лодочным, содержащий набор U – образных кольцевых элементов с внутренней вертикальной стенкой короче внешней, которые, базируясь друг на друге, образуют кольцевые щели, направленные в сторону напыляемого объекта, отличающийся тем, что он содержит в своём узле дополнительные нагревательные элементы, расположенные у начала сопла, образованного укороченным краем нижнего лодочного кольцевого испарителя и дном верхнего.

(11) İ 2000 0036

(21) N 96/000826

(22) 23.07.96

(51) J 23 F 11/00

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Mineral Xammalın Kompleks Emalı üzrə Təcrübə İstehsalatlı Xüsusi Konstruktor-texnologi Bürosu (MXKE TİXXTB) və Azərbaycan Respublikası EA Qeyri-üzvi və Fiziki Kimya İnstitutu

(72) Rizayev Ramiz Həsənqulu oğlu
Məmmədyarova İzidə Fuad qızı
Kazımov Aydın Məmmədli oğlu
Naibova Tamilla Muxtar qızı
Həsənov Qəhrəman Söün oğlu
Məmmədova Aytən Əli qızı

(54) Polad korroziyasının inhibitoru.

(54)(57) Əlaqələndiriji- kondensləşmə məhsulu olan benzilaminlə modifikasiya olunmuş fenolformaldehid qatranı – turş və iki fazalı mühitdə, H₂S-in iştirakı ilə və H₂S-in iştirakı olmadan, poladın korroziyadan mühafizəsi üçün inhibitor kimi istifadə olunmuşdur.

(71)(73) ИНФХ АН Азербайджанской Республики, СКТБ КПМС с ОП АН Азербайджанской Республики

(72) Ризаев Рамиз Гасангулу оглы
Мамедьярова Изидə Фуад кызы
Казымов Айдын Мамедали оглы
Наибова Тамилла Мухтар кызы
Гасанов Гахраман Союн оглы
Мамедова Айтен Али кызы

(54) Ингибитор коррозии стали.

(54)(57) Применение связующего – продукта конденсации фенолформальдегидной смолы, модифицированной бензиламином в качестве ингибитора коррозии стали в кислоте и двухфазных средах, содержащих и не содержащих сероводород.

(11) İ 2000 0088

(21) N97/000876

(22) 27.12.96

(51) J 25 B 1/00, H 01 C 21/445

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Qeyri-Üzvi və Fiziki Kimya İnstitutu.

(72) Salahova Elza Əbdül-Əziz qızı
Məmmədov Mehman Nəsib oğlu
Novruzova Firuzə Saleh qızı

(54) Yarımkeçiriji renium-selen ərintilərindən ibarət örtüklər almaq üçün elektrolit.

(54)(57) Sulfat turşusu mühitində selen əsasında yarımkeçiriji örtüklər almaq üçün elektrolit onunla fərqlənir ki, tərkibinə (NH₄)₂SO₄ iştirakı ilə renium perrenat komponentlərin aşağıdakı nisbətləri daxil edilir (q/ l-lə):

NH_4ReO_4	10-50
H_2SeO_3	10-50
H_2SO_4	200
$(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$	10-50

(71)(73) Институт Неорганической и Физической Химии АН Азербайджанской Республики.

(72) Салахова Эльза Абдул Азиз кызы

Мамедов Мехман Насиб оглы

Новрузова Фируза Салех кызы

(54) Электролит для получения покрытия полупроводниковых сплавов рений-селен.

(54)(57) Электролит для получения полупроводниковых покрытий на основе селена в среде серной кислоты, отличающийся тем, что в состав электролита вводят перренат рения в присутствии $(\text{HЩ}_4)_2\text{CO}_4$ при следующем соотношении компонентов (г/л) :

$\text{HЩ}_4\text{ReO}_4$	10-50
$\text{Щ}_2\text{SeO}_3$	10-50
$\text{Щ}_2\text{CO}_4$	200
$(\text{HЩ}_4)_2\text{CO}_4$	10-50

(11) İ 2000 0072

(21) N 96/000840

(22) 17.05.96.

(51) J 25 J 1/18, 1/24

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Qeyri-üzvi və Fiziki Kimya İnstitutu

(72) Məmmədov Mehman Nəşib oğlu

Abdullayev Natiq Hüseyn oğlu

Novruzova Firuzə Saleh qızı

Qəhrəmanov Xalid Tofiq oğlu

(54) Qurğuşun əsasında korroziyaya davamlı örtüklərin çökdürülməsi üçün elektrolit.

(54)(57) Korroziyaya davamlı örtüklərin çökdürülməsi üçün qurğuşun əsaslı elektrolit HBF_4 , H_3BO_3 , TeO_2 və dülgər yapışqanından ibarət olub, onunla fərqlənir ki, onun tərkibinə əlavə olaraq NH_4F , Sb_2O_3 aşağıdakı nisbətdə daxil edilir (q/l):

$\text{Pb}(\text{BF}_4)_2$	125-180
$\text{HBF}_4(\text{sərb.})$	50-55
H_3BO_3	10-20
NH_4F	2-5
Sb_2O_3	3-5

TeO ₂	0,5-2
Dülgər uarişqanı	1-2

(71)(73) Институт Неорганической и Физической Химии АН Азербайджанской Республики

(72) Мамедов Мехман Насиб оглы
Абдуллаев Натиг Гусейн оглы
Новрузова Фируза Салех кызы
Гахраманов Халид Тофик оглы

(54) Электролит на основе свинца для осаждения коррозионно-стойкого покрытия.

(54)(57) Электролит на основе свинца для осаждения коррозионно-стойкого покрытия, содержащий HBF₄, H₃BO₃, TeO₂ и столярный клей, отличающийся тем, что состав дополнительно содержит NH₄F и Sb₂O₃ при следующем соотношении компонентов (г/л):

Pb(BF ₄) ₂	125-180
HBF ₄ (своб.)	50-55
H ₃ BO ₃	10-20
NH ₄ F	2-5
Sb ₂ O ₃	3-5
TeO ₂	0,5-2
Столярный клей	1-2

Bölmə D.

Toxuma mallar və kağız.

Раздел D.

Текстиль и бумага.

(11) İ 2000 0021

(21) N4027672

(22) 03.06.86

(51) D 03 D 47/27

(71)(73) Nuova Vamatex S.p.A. (İTA)

(72) Luiji Petsuoli (İTA)

(54) Üstünə arğaj saplarını tutmaq üçün tutqajlar bərkidilmiş lentləri məkiksiz toxuju dəzğahına doğru istiqamətləndirən qurğu.

(54)(57) 1. Üstünə arğaj saplarını tutmaq üçün tutqajlar bərkidilmiş, lentləri məkiksiz toxuju dəzğahına doğru istiqamətləndirən qurğu, hər biri iki yəhərə malik və yəhərlərindən biri bir tərəfdən lentlə toxunan, bir jərgədə yerləşdirən və

bərddən qabaqda batanda intervalla düzləndirilmiş çox saylı istiqamətləndiriji elementlərdən ibarət olmaqla onunla fərqlənir ki, hər istiqamətləndiriji elementin ikinci yəhəri tutqajla toxunur.

2. 1-ji bənd üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, hər istiqamətləndiriji elementin ikinci yəhəri istiqamətləndiriji elementlərdəki qanovlardan əmələ gəlir.

3. 1-ji bənd üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, hər istiqamətləndiriji elementin ikinci yəhəri qarmaqlardan əmələ gəlir.

(71)(73) Ваматекс С.П.А., Италия

(72) Луиджи Пецуоли (Италия)

(54) Устройство для направления лент с закреплёнными на них захватами точной нити к бесчелночному ткацкому станку.

(54)(57) 1. Устройство для направления лент с закреплёнными на них захватами точной нити к бесчелночному ткацкому станку, содержащее множество установленных в один ряд и выравненных с интервалом на батане перед бердом направляющих элементов, каждый из которых имеет два седла, одно из которых контактирует с одной стороной ленты, отличающееся тем, что путём предотвращения перемещения захвата вверх второе седло каждого направляющего элемента контактирует с захватом.

2. Устройство по п.1, отличающееся тем, что второе седло каждого направляющего элемента образовано канавками на направляющих элементах.

3. Устройство по п.1, отличающееся тем, что второе седло каждого направляющего элемента образовано крючками.

Bölmə E.

Tikinti, mədən işləri.

Раздел E.

Строительство, горное дело.

(11) İ 2000 0013

(21) N1831542

(22) 02.06.89

(51) E 01 B 9/48

(71)(73) Vossloh-werke GmbH

(72) Helmut Eizenberg

(54) Relslərin bərkidilməsi.

(54)(57) 1.Relslərin bərkidilməsi, belə ki, bərkidilmə, relsin hər iki tərəfində yerləşən, onun təsbit ediləjəyi zonalarda, beton və ya ona oxşar şpallarda ilkin olaraq quraşdırılır, bərkidilmədə aralıq qatı və relsin hər bir tərəfində

yerləşdirilmiş, planda forması S-şəkilli olan, sortluq poladdan ibarət geydirilən elastik sıxaj mövjudur, sıxajın xarici çiyinlərinin hissələri sərbəst ujları ilə biri-birinə qarşı istiqamətlənərək, daxili çiyinlərin xaricində qurtarırlar, sıxajın orta hissəsi, iki yan hissələrə nəzərən qabarıqlı yuxarıya doğru yönəlib və relsin oturajağı üzərində, ondan azajıq məsafədə yerləşdirilib, ilkin quraşdırılma vəziyyətində isə, özünün daxili tərəfi ilə, vintin milinə yapışır və onunla fərqlənir ki, altlıq üç hissədən – mərkəzi və ona qonşu olan iki yan hissədən ibarət olmaqla hazırlanıb, hissələrin hər biri göstərilən vint ilə şpala bərkidilib, belə ki, mərkəzi hissə bilavasitə relsin oturajağının altında yerləşdirilib, ona qonşu olan hissələrin hər biri isə, bujaq şəklində əyilmiş lövhədən ibarətdir, lövhənin vertikal rəfi (qabırqası), relsin oturajağına paralel yerləşdirilib və ona və altlığın mərkəzi hissəsinə yapışır, lövhənin üfqi rəfi isə ujda, çökük hissəyə malik olmaqla hazırlanıb, həmin hissə, şpalın oyuqunda yerləşdirilib və sıxajın yerləşdirilməsi üçün çökəkliyə malikdir, belə ki, vertikal rəf (qabırğa) iki ədəd istiqamətləndiriji nova malik olmaqla hazırlanıb, novlar relsin oturajağına perpendikulyar yerləşdirilibdir, və vertikal rəf (qabırğa) relsin oturajağına paralel olan oyuqlara və ya asanlıqla aradan qaldırılan, plastik kütlədən ibarət olan dayaqalara malik olmaqla hazırlanıb, belə ki, ilkin quraşdırılma zamanı sıxajın sərbəst ujları oyuqlarda yerləşdirilir və ya dayaqalar ilə kontaktda quraşdırılır, quraşdırılma vəziyyətində isə vertikal rəf sıxajın ujlarının relsin oturajağına yapışmasını təmin edir, sıxajın daxili çiyinləri isə göstərilən novlara daxil ediləblər.

2. 1-ji bənd üzrə bərkidilmə onunla fərqlənir ki, sıxajın daxili çiyinləri, xarici hissələrə keçmə zonasında, rels vintinin milini əhatə etmək imkanına malik olmaqla biri-birinə qarşı əyiliblər, belə ki, daxili çiyinlər arasındakı məsafə milin diametrindən kiçikdir.

3. 1-ji və 2-ji bənd üzrə bərkidilmə, onunla fərqlənir ki, lövhənin relsin oturajağına qonşu olan ujunun əks tərəfində yerləşən uju maili düz dayaq səthə malik olmaqla hazırlanıb, belə ki, bu düz səthin və lövhənin istiqamətləndiriji novunun uzunluğu, həmin lövhənin boyu üzrə olan qabırğasının uzunluğundan kiçikdir.

4. 1-3-jü bəndlər üzrə bərkidilmə, onunla fərqlənir ki, lövhə, şpala yapışan zonada, maili dirəyə və ilkin quraşdırılma vəziyyətində sıxajı arxa tərəfdəki qövslərin sahəsində təsbit etmək üçün çıxıntılara malik olmaqla hazırlanıb.

(71)(73) Восслощ-верке ЭмбЦ

(72) Хельмут Айзенберг

(54) Крепление рельсов

(54)(57) 1. Крепление рельсов, предварительно монтируемое на бетонных или подобных шпалах, расположенное по обе стороны от рельса в зонах его фиксации, содержащее прокладку и расположенный с каждой стороны рельса упругий натяжной зажим из сортовой стали S – образной формы в плане, участки наружных плеч которого направлены друг к другу свободными концами, заканчиваясь снаружи внутренних плеч, при этом средняя часть зажима выгнута вверх относительно двух боковых частей и размещена с зазором над подошвой рельса, а в положении предварительного монтажа-прилегая своей внутренней стороной к стержню шурупа, отличающееся тем, что подкладка выполнена из трех частей – центральной и двух примыкающих к ней боковых, каждая из которых закреплена на шпале указанным шурупом, при этом центральная размещена непосредственно под подошвой рельса, а каждая

примыкающая представляет собой изогнутую в виде уголка пластину, вертикальная полка (ребро) которой расположена параллельно подошве рельса и прилегает к последней и центральной части подкладки, а горизонтальная полка выполнена на конце с вогнутым участком, который размещен в выемке шпалы, и с углублением для размещения зажима, причём вертикальная полка (ребро) выполнена с двумя направляющими желобами, расположенными перпендикулярно подошве рельса, и с параллельными подошве рельса выемками или легко удаляемыми пластмассовыми упорами, при этом в положении предварительного монтажа свободные концы зажима размещены в выемках или установлены в контакте с упорами, а в смонтированном положении вертикальная полка обеспечивает прилегание концов зажима к подошве рельса, а внутренние плечи зажима введены в указанные желоба.

2. Крепление по п.1, отличающееся тем, что внутренние плечи зажима в зоне перехода в наружные участки изогнуты навстречу друг другу с возможностью охвата стержня рельсового шурупа, при этом зазор между внутренними плечами меньше диаметра стержня.

3. Крепление по пп.1и2, отличающееся тем, что противоположный примыкающему к подошве рельса конец пластины выполнен с наклонной опорной плоскостью, при этом длина этой плоскости и направляющего желоба пластины меньше длины продольного ребра этой же пластины.

4. Крепление по пп.1-3, отличающееся тем, что пластина в зоне прилегания к шпале выполнена с наклонным торцом и выступами для фиксации зажима в области задней опорной дужки в положении предварительного монтажа.

(11) İ 2000 0067

(21) N 96/000727

(22) 01.06.95.

(51) E 02 B 17/00

(71)(73) Neft və Qaz Yataqlarının Mənimsənilməsi üzrə Dövlət Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu “Dənizneftqazlayihə”

(72) Qurbanov Eloğlan Jabbar oğlu

Hajiyev İmran Mustafa oğlu

Hajiyev Fərman Mustafa oğlu

(54) Stasionar platformanın dayaq bloku və onun quraşdırılması üsulu.

(54)(57) 1. Məali dirəklə birgə hazırlanmış dayaq blokunun konstruksiyası onun üçün dayaq bloku mərkəzi sualtı hissədə uclarında pınton və çıxıntı olan fəza forması şəklində hazırlanmış məali dirəklərlə daimi oynaqlı birləşib, hansı ki, tranzit vəziyyətində dayağ blokunun yuxarı suüstü hissəsi ilə birləşməklə, işçi vəziyyətində isə ayrılmadan və quraşdırılmadan sonra, dəniz dibinin qrunutuna batırılıb birləşdirilməsi ilə fərqlənən xarici tərəfdən onu yığılmaqdan qoruyan məali dirəklə təhiz olunan dəniz stasionar platformasının dayaq bloku.

2. Bənd 1 üzrə vəziyyəti fiksasiya edən özü pərçimləyən qurğu ilə təhiz olunan, bujaqların əyilməsini məhdudlaşdırıcısı ilə fərqlənən dəniz stasionar platformasının dayaq bloku.

3. Bənd 1, 2 üzrə yuxarı özülü bujürgad və trosla təjhiz olunan oynaqlar ətrafında səlis dönüşünü və qrunta məhdudlaşdırıjıya kimi batırılması ilə fərqlənən dəniz stasionar platformasının dayaq bloku.

4. Bənd 1, 2, 3 üzrə maili dirəklərin sayı dayaq blokunun künjlərinin sayına uyğun gəlməsi ilə fərqlənən stasionar platformasının bloku.

5. Dayaq blokunun quraşdırılma yerinə maili dirəklərlə birləşmiş halda nəql edilməsi və onu qurduqdan, dəniz dibinə bərkitdikdən sonra maili dirəklər dayaq bloku ilə birləşmiş halda qalarkən onların dayaq blokunun yuxarı hissəsindən ayrılması və oynaq ətrafında fırlanmaqla onun yuxarı vəziyyətdən aşağı vəziyyətə keçirilməsi və dəniz dibinə qrunta məhdudlaşdırıjılara dirənənə kimi batırılması ilə fərqlənən dəniz stasionar platformasının dayaq blokunun quraşdırılma üsulu, hansı ki, dayaq bloku və maili dirəklərə barca oturdurlar, tikinti yerinə nəql edib suya buraxırlar, vertikal vəziyyətə gətirib dəniz qrunta oturdub onun dibinə batırırlar.

6. Bənd 5 üzrə maili dirəklərin pantonlarla ayrılmasını adi gəmilərlə həyata keçirilməsi, misal üçün yedəklərlə, maili dirəklərin suya və sonra dəniz qrunta batırılması pontonların bölmələrini balastla doldurmaqla pontona mənfi üzgülü vəziyyət verməsi yolu ilə həyata keçirilməsi ilə dönüşün səlisliyinə və dayaq blokunun batırılmasına bujürgadla və trosla nəzərət etməklə fərqlənən dəniz stasionar platformasının dayaq blokunun quraşdırılma üsulu.

(71)(73) ГосНИПИ Гипроморнефтегаз

(72) Гурбанов Эль-оглан Джаббар оглы

Гаджиев Имран Мустафа оглы

Гаджиев Фарман Мустафа оглы

(54) Опорный блок стационарной платформы и способ его монтажа.

(54)(57) 1. Опорный блок морской стационарной платформы, содержащий с внешней стороны подкосы, защищающие его от опрокидывания, отличающийся тем, что конструкция опорного блока выполнена единой с подкосами, для чего в средней подводной части опорный блок постоянно шарнирно соединен с подкосами, изготовленными в виде пространственных ферм с понтонами и шипами на концах, которые в транзитном состоянии заведены и состыкованы с верхней надводной частью опорного блока, а в рабочем, после расстыковки и осуществления монтажа, заглубляются и закрепляются в грунт дна моря.

2. Опорный блок морской стационарной платформы по п.1, отличающийся тем, что он содержит ограничители углов наклона подкосов, снабженные самозаклинивающимися устройствами, фиксирующими их положения.

3. Опорный блок морской стационарной платформы по п.1,2, отличающийся тем, что верхнее основание его снабжено лебедками и тросами, концы которых прикреплены к понтонам для обеспечения контроля плавного разворота подкосов вокруг шарниров и погружения в грунт до упора в ограничители.

4. Опорный блок морской стационарной платформы по п.1,2, отличающийся тем, что число подкосов соответствует числу граней опорного блока.

5. Способ монтажа опорного блока морской стационарной платформы, при котором опорный блок и подкосы погружают на баржу, перевозят на точку строительства, спускают на воду, приводят в вертикальное положение, погружают на грунт дна моря и закрепляют к морскому дну, отличающийся тем, что опорный блок доставляют к месту монтажа состыкованным с подкосами и после его установки и закрепления к морскому дну подкосы оставаясь

сочленёнными с опорным блоком расстыковывают от опорного блока в верхней его части и переводят из верхнего положения в нижнее разворотом вокруг шарниров и погружают в грунт дна моря до упора в ограничители.

6. Способ монтажа опорного блока морской стационарной платформы по п.5, отличающийся тем, что отвод подкосов с понтонами осуществляют обычными судами, например, буксирами, а погружение подкосов в воду и затем в морской грунт производят путём придания понтонам отрицательной плавучести за счет заполнения их отсеков балластом и при этом плавность разворота и погружения подкосов контролируют лебёдками и тросами .

(11) I 2000 0018

(21) N98/001190

(22) 18.08.95

(51) E 02 B 17/00, E 02 B 17/02

(71)(73)MjDermott International, Inj., US

(72)Entoni Grin

Jon Simmons

(54) Özü qalxan qurğuları saxlamaq üçün dəniz platforması.

(54)(57)1. Özü qalxan qurğuların saxlanması üçün dəniz platforması dənizin dibində dəniz səviyyəsindən aşağıda qurulan özüldən, özülü dənizin dibinə bərkitmək üçün ən azı bir qurğudan, aşağı tərəfləri özülə bağlı, yuxarı tərəfləri dəniz səthindən aşağıda özül üzərindən keçən ən azı üç sütundan, özü qalxan qurğunun sütunların yuxarı tərəfindən şaquli istiqamətdə yuxarıya doğru uzanan dayaqlarından həm də bu dayaqların hər biri dəniz səthindən yuxarıya qədər uzanır və özü qalxan qurğudan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, özü qalxan qurğu çıxarıla bilən hazırlanır, həm də qurğunun dayaqları ilə elə mexanizmlə bağlanır ki, o mexanizm özü qalxan qurğunun dayaqlar üzərində sütunlardan yuxarıda müxtəlif səviyyələrdə yerləşdirilməsinə imkan yaradır, platforma əlavə olaraq, dəniz səthindən yuxarıda keçərək özüllə bağlı olan qüllədən ibarətdir, qüllədə dənizin dibində iş aparmaq üçün nəzərdə tutulmuş armatur quraşdırılıb, özü qalxan qurğu qüllə və ya armatur ilə, ən azı, qülləni və ya armaturu müvəqqəti saxlamaq üçün birləşdirilib.

2. 1-ji bənd üzrə platforma onunla fərqlənir ki, ona əlavə olaraq, dənizin təsirindən mühafizə üçün qüllədə olan kessonun içində yerləşdirilmiş və armaturdan dənizin dibinə qədər uzanan boru kəmərləri, dayaqlar və kommunikasiyalar daxildir.

3. 1-ji bənd üzrə platforma onunla fərqlənir ki, qüllədə armatur çıxarıla bilən qurulur.

4. 1- 3 -jü bəndlərdən hər hansı biri üzrə platforma onunla fərqlənir ki, quyu qazmaq və ya neft, qaz və ya minerallar hasil etmək üçün və yaxud quyu qazılan yerdə başqa işlər aparmaq üçün armatura modul, döşənək və ya bina daxildir.

5. 1- 4 -jü bəndlərdən hər hansı üzrə platforma onunla fərqlənir ki, dənizin dibinə bərkidilən qurğu dirək, təbii özüldə fundament, sovurulan dayaq pənjəsi və ya qravitasiya fundamenti şəklində hazırlanır.

6. 1-5 –ji bəndlərdən hər hansı üzrə platforma onunla fərqlənir ki, ona, əlavə olaraq, hər sütunun yuxarı tərəfində yerləşdirilən və dayağı sütuna bağlamaq üçün nəzərdə tutulan bloklayıji mexanizm daxildir.

7. 6–ji bənd üzrə platforma onunla fərqlənir ki, hər sütunun yuxarı hissəsi müvafiq dayağı saxlayan dayaq səthi ilə hazırlanır.

8. 6 və ya 7–ji bəndlərdən hər hansı üzrə platforma onunla fərqlənir ki, ona, əlavə olaraq, hər sütunun yuxarı hissəsində, hər dayağın istiqamətlənməsi və müvafiq sütuna ilişdirilməsi üçün istiqamətləndiriji daxildir.

(71)(73)МакДермотт Интернешнл, Инк., США

(72) Энтони Грин

Джон Симмонс

(54) Морская платформа для поддержания самоподнимающихся установок.

(54)(57) 1. Морская платформа для поддержания самоподнимающихся установок, содержащая основание, установленное ниже уровня моря, на морском дне, по меньшей мере, одно устройство для крепления основания к морскому дну, по меньшей мере, три колонны, имеющие нижние торцы, соединенные с основанием, и верхние торцы, проходящие над основанием к местоположению, находящемуся ниже поверхности моря, стойку самоподнимающейся установки, проходящую вертикально вверх от верхних торцов колонн, причем каждая стойка проходит к местоположению, находящегося выше уровня моря, и самоподнимающуюся установку, отличающаяся тем, что самоподнимающаяся установка выполнена съемной, соединенной со стойками установки посредством механизма, позволяющего самоподнимающейся установке быть размещенной на разных уровнях выше колонны на стойках, платформа дополнительно содержит башню, соединенную с основанием и проходящую выше поверхности моря, при этом на башне установлена арматура, предназначенная для разработки морского дна, а самоподнимающаяся установка соединена с башней или арматурой для, по меньшей мере, временного поддержания башни или арматуры.

2. Платформа по п.1, отличающаяся тем, что она содержит трубопроводы, стояки и коммуникации, проходящие от арматуры к морскому дну и размещенные в кессоне, расположенном в башне и защищающем трубопроводы, стояки и коммуникации от воздействия моря.

3. Платформа по п.1, отличающаяся тем, что арматура установлена на башне съемно.

4. Платформа по любому из пп.1-3, отличающаяся тем, что арматура содержит модуль, настил или здание для бурения скважины или добычи нефти, газа или минералов, или проведения других работ в месте заложения скважины.

5. Платформа по любому из пп.1-4, отличающаяся тем, что устройство для крепления к морскому дну выполнено в виде сваи, фундамента на естественном основании, всасываемой опорной лапы или гравитационного фундамента.

6. Платформа по любому из пп.1-5, отличающаяся тем, что она дополнительно содержит блокирующий механизм, расположенный на верхнем торце каждой колонны и предназначенный для соединения стойки к колонне.

7. Платформа по п.6, отличающаяся тем, что верхняя часть каждой колонны выполнена с опорной поверхностью, предназначенной для опоры соответствующей стойки.

8. Платформа по любому из пп.6 или 7, отличающаяся тем, что она дополнительно содержит направляющую на верхней части каждой колонны, предназначенную для направления каждой стойки и зацепление с соответствующей колонной.

(11) İ 2000 0055

(21) N 98/001011

(22) 21.08.97.

(51) E 04 B 47/00

(76) Mehdiyev Əsrəf Xanlar oğlu

(54) Dərinlik nasos qurğusu.

(54)(57) Dərinlik nasos qurğusu, həlqəvi boşluq əmələ gətirməklə quyuya qoyulan nasos-kompressor boru kalonundan ibarət olub, onun aşağı hissəsində nasos silindri qəbul filtri və sorma klapanı ilə birlikdə yerləşən və onda yerləşdirilən və qayıtma-daxilolma hərəkətli ötürmə mexanizmi ilə bağlı olan axarlı pluncer içiboş ştokla, pluncerin üst boşluğunu həlqəvi boşluqla əlaqələndirmək üçün silindr yuxarı hissə məntəqəsində radial axıtma dəşiyi ilə təchiz olunmuşdud və onunla fərqlənir ki, silindrdə yuxarı diametri birinjidən kiçik olan ikinci silindr quraşdırılıb və onda mayenin qalxma boşluğu istiqamətində açılma imkanına malik olan əks klapanla qurulmuş axarlı pluncer yerləşdirilib və o içiboş ştok vasitəsi ilə birinji silindrdə olan axarlı pluncerlə və nasos ştanqı kolonnası ilə birləşdirilib.

(76) Мехдиев Ашраф Ханлар оглы.

(54) Глубинно-насосная установка.

(54)(57) Глубинно-насосная установка, содержащая установленную в скважину с образованием кольцевой полости колонну насосно-компрессорных труб, в нижней части которой расположен цилиндр насоса с приемным фильтром и всасывающим клапаном и размещенным в нем и связанным с приводом возвратно-поступательного движения проточным плунжером с пустотелым штоком, цилиндр в зоне верхней части снабжен радиальным перепускным отверстием для сообщения полости над плунжером с кольцевой полостью, отличающаяся тем, что выше цилиндра вмонтирован дополнительно второй цилиндр с диаметром меньше первого цилиндра и размещён в нем проточный плунжер с встроенным обратным клапаном с возможностью открытия в сторону полости подъёма жидкости и соединён через пустотелый шток с проточным плунжером в первом цилиндре и колонной насосных штанг.

(11) İ 2000 0017

(21) N 94/000374
 (22) 12.05.94
 (51) E 21 B, B 30 B 9/28
 (76) Kərimov Mürvət Yusif oğlu
 (54) Duz presləyijisi.

(54)(57) İkitəsirli hidrosilindrlərdən, elektronasos aqreqatından ibarət olan duz presləyijisi onunla fərqlənir ki, ikitəsirli hidrosilindr ona perpendikulyar yerləşdirilmiş onun kimi silindrlərlə bağlanıb, anjaq hidrosilindrlərin boşluqları və kameraları içliyi fırlanan, kəsikli, kanallı və ardıcıl olaraq elektronasos aqreqatının nəqlətmə xətti ilə buraxma klapanını əlaqələndirən deşikli, rotorlu paylayijilərlə əlaqələndirilir.

(76) Керимов Мурват Юсиф оглы
 (54) Устройство для прессования соли.

(54)(57) Устройство для прессования соли, включающее гидроцилиндры двойного действия и электронасосный агрегат отличающийся тем, что гидроцилиндры связаны с такими же дополнительными гидроцилиндрами, расположенными перпендикулярно к ним, причем, полости и камеры гидроцилиндров через роторный распределитель с вращающимся золотником, выполнены с пазами, каналами и отверстиями, сообщаются последовательно с нагнетательной линией электронасосного агрегата через пропускной канал.

(11) İ 2000 0020
 (21) 93/000224
 (22) 11.10.93
 (51) E 21 B 7/08
 (71)(73) Azərbaycan Dövlət Əməyin Mühafizəsi və Təhlükəsizlik Texnikası Elmi Tədqiqat İnstitutu
 (72) Məmmədov Yaşar Hüseyn oğlu
 Həsənov Ruslan Yusub oğlu
 Quliyev Ramiz Böyükağa oğlu
 (54) Diyirjəkli mərkəzləşdiriji.

(54)(57) Gövdə və diyirjəklərdən ibarət olan diyirjəkli mərkəzləşdiriji onunla fərqlənir ki, mərkəzləşdirijinin gövdəsi bir-birinə münasibətdə birinin daxili, digərinin xarici konus hissəsilə əlaqəli teleskopik uzlaşma imkanı ilə diametral müstəvidə silindrik və konusşəkilli hissələri ayrılı bilən şəkildə hazırlanmışdır, belə ki, silindrik (yaxud konusşəkilli) hissə perimetr üzrə uzununa üçkün j yarıqlarla hazırlanmışdır.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-Исследовательский Институт Охраны Труда и Техники Безопасности.

- (72) Мамедов Яшар Гусейн оглы
 Гасанов Руслан Юсуб оглы
 Гулиев Рамиз Бейюк-ага оглы
 (54) Роликовый центратор.

(54)(57) Роликовый центратор, включающий корпус и ролики, отличающийся тем, что корпус центратора выполнен разъемным в диаметральной плоскости с цилиндрической и конусными частями, с возможностью телескопического схождения обеих, относительно друг друга, с сопряжением внутреннего конуса одной части с наружным конусом другой, причём конусная часть выполнена с продольными треугольными вырезами по окружности.

- (11) İ 2000 0032
 (21) N 96/000800
 (22) 27.09.95
 (51) E 21 B 17/10
 (71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu
 (72) Bağırov Mikayıl Kazım oğlu
 Nəbiyev Nəbi Nəsib oğlu
 Rzazadə Nazim Abutalıb oğlu
 Mövlamov Şahbala Siqbət oğlu
 Yunusov Ramiz Əlibaba oğlu
 (54) Nasos ştanqları protektoru.

(54)(57) Nasos-kompressor borularından, ştanqlardan və diyirlənmə elementlərindən ibarət nasos ştanqları protektoru, onunla fərqlənir ki, diyirlənmə elementləri ştanq və yaxud qısa-ştanq boyu yerini sərbəst dəyişə bilən, əlavə təchiz olunmuş oymağın uzununa xüsusi yan yarıqlarında yerləşdirilmişdir.

- (71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский и Проектный Институт Нефтяной Промышленности
 (72) Багиров Микаил Казым оглы
 Набиев Наби Насиб оглы
 Рза-заде Назим Абуталыб оглы
 Мовламов Шахбала Сигбат оглы
 Юнусов Рамиз Алибаба оглы
 (54) Протектор насосных штанг.

(54)(57) Протектор насосных штанг, состоящий из насосно-компрессорных труб, штанг и элементов качания, отличающийся тем, что элементы качения размещены в специальных продольных, боковых прорезях дополнительно снабжённой втулки свободно перемещающейся по длине штанги или футовки.

- (11) İ 2000 0085
 (21) N 95/000618
 (22) 17.04.95
 (51) E 21 B 29/08
 (71)(73) Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Maşınqayırma İnstitutu (AZNMAŞİ)
 (72)Qurbanov Nəriman Hüseyn-Qulu oğlu
 Javadov Rasim Nuru oğlu
 (54) Kəşfiyyat quyularının ləğv olunması zamanı boru sütununun kəsilməsi üçün fırlanan hidro-abraziv boru kəsijisi.

(54)(57) Neft quyularının ləğv olunması zamanı boru sütununun kəsilməsi üçün fırlanan hidro-abraziv borukəsijisi gövdədən, keçirijidən, yastıqlardan, mançetlərdən və halqavari kipləyijilərdən ibarət olub onunla fərqlənir ki, borukəsijinin lüləsi aşağı hissədə tangensial yerləşmiş üfüqi kanalları olan başjiğa malikdir, bu kanalların sonunda taxmalar quraşdırılıb ki, bu da reaktiv axın hesabına avtomatik fırlanmanı və boru sütununun kəsilməsini təmin edir.

- (71)(73)Азербайджанский Государственный Институт Нефтяного Машиностроения. (АзИНМАШ)
 (72) Гурбанов Нариман Гусейн-Гулу оглы
 Джавадов Расим Нуру оглы
 (54) Гидро-абразивный вращающийся труборез для отрезки обсадных колонн при ликвидации разведочных скважин.

(54)(57) Гидро-абразивный вращающийся труборез для отрезки обсадных колонн при ликвидации разведочных скважин, включающий корпус, переводник, подшипники, манжеты, кольцевые уплотнения, отличающийся тем, что ствол трубореза имеет в нижней части головку с горизонтальными каналами, расположенными тангенциально, на конце которых установлены насадки, обеспечивающие автоматическое вращение и отрезание колонн за счет реактивной струи.

- (11) İ 2000 0019
 (21) N 98/001067
 (22) 02.04.98
 (51) E 21 B 31/03
 (71)(73) Azərbaycan Dövlət Əməyin Mühafizəsi və Təhlükəsizlik Texnikası Elmi Tədqiqat İnstitutu
 (72) Kırş Boris Aleksandroviç.
 Rəhimov Rəsul Hüseyn oğlu.
 (54) Tutulma əleyhinə qurğu.

(54)(57) Xarici səthində paz olan boru, fırlanma imkanı ilə xarici səthdə dayaq koronkanın məhdud ox yerdəyişməsi, xarici səthində pərli koronka və dayaq podşipnikləri olan tutulma əleyhinə qurğu onunla fərqlənir ki, o dayaq halqaları və yayla təhiz olunmuş, borunun xarici səthində paz çoxxətli yiv şəklində hazırlanmış, koronkanın daxili səthində spiral çıxıntı hazırlanmış, boru pazına yerləşdirilmiş, pərlər isə koronkanın xarici səthinə spiral istiqamətilə uyğun gələn borunun yivi istiqamətində spiral formasında hazırlanmış, axırıncı yiv addımından böyük addımla, bununla podşipnik koronkanı aşağı şalbanbaşında, yay isə podşipnik və dayaq halqaları arasında yerləşdirilmişdir.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-Исследовательский Институт Охраны Труда и Техники Безопасности.

(72) Кирш Борис Александрович

Рагимов Расул Гусейн оглы

(54) Противоприхватное устройство.

(54)(57) Противоприхватное устройство, содержащее трубу с пазом на наружной поверхности, установленную на трубе, с возможностью вращения и ограниченного осевого перемещения, коронку с лопостями на наружной поверхности и упорный подшипник отличающееся тем, что оно снабжено упорным кольцом и пружиной, паз на наружной поверхности трубы выполнен в виде многовитковой резьбы, на внутренней поверхности коронки выполнен спиральный выступ, размещенный в пазу трубы, а лопасти на наружной поверхности коронки выполнены спиральной формы с направлением спирали, совпадающим с направлением винтовой резьбы трубы, и шагом, большим, чем шаг резьбы последней, при этом подшипник размещён на нижнем торце коронки, а пружина размещена между подшипником и упорным кольцом.

(11) İ 2000 0015

(21) 94/000392

(22) 12.05.94

(51) E 21 B 33/06

(76) Kərimov Mürvət Yusif oğlu

Kərimov Asəf Həsən oğlu

(54) Preventor.

(54)(57) Qapaqlı gövdə, hərəkət ötürüjü düyünlü pləşkalar, dayaq başlıqlı, profil quyruquqlu, sağ və sol yivli vintlər və dayaq yastıqlı stəkanları olan preventor onunla fərqlənir ki, o, stəkan boşluğunda yerləşmiş pləşkaların mexaniki idarə edilməsi zamanı öz mail səthi ilə profilli quyruquğun və hidrosilindrin boşluğunda qurulmuş, pləşkaların hərəkət istiqamətinə perpendikulyar yerləşdirilmiş və tənzimsizləşdirmə sahəli hazırlanmış, pləşkaların hidravliki idarə edilməsi zamanı hidrobaşlığın bağlama boşluğu ilə əlaqəsi olan yaylı porşenjiklərlə qarşılıqlı təsirdə olan ştokludur, anjaq vintlərin profilli quyruquğu və dayaq başlıqları öz aralarında oymaqlı bağlanıblar.

(76) Керимов Мурват Юсиф оглы
 Керимов Асаф Гасан оглы
 (54) Превентор.

(54)(57) Превентор, включающий корпус с крышками, плашки с приводными узлами, винты с опорными головками, профильными хвостовиками, правой и левой резьбой, стаканы с опорными подшипниками, отличающийся тем, что он выполнен со штоками, размещенными в полости стаканов и взаимодействующие при механическом управлении плашками с их наклонными поверхностями через профильные хвостовики и подпружиненные поршеньки, установленные в полости гидроцилиндров, размещенных перпендикулярно к направлению перемещения плашек и выполненных с расфиксирующими полостями сообщающимися при гидравлическом управлении плашек с закрывающими полостями гидроголовки, а профильные хвостовики винтов и опорные головки связаны между собой шарнирно.

(11) İ 2000 0016
 (21) N 94/000390
 (22) 12.05.94
 (51) E 21 B 33/06
 (76) Kərimov Mürvət Yusif oğlu
 (54) Preventor.

(54)(57) Qapaqlı gövdə, dönmə-paylama düyünü, pləşkalar, içərisində quyruquqlu porşen və tənzim mexanizmi qurulmuş hidrosilindr şəklində hazırlanmış hidrointiqaal, gövdə, qapaq, tənzim üstü, tənzim altı, işçi kamera və tənzim hidrosilindr ştoku və yaylı klapanın itələyijisi ilə qarşılıqlı təsirli pazvari porşenlisi olan və klapanın hidrosilindrin porşen altı boşluğu ilə hidravliki əlaqəli tənzim altı kamera, lakin tənzim quruluşu pazvari porşenlə teleskopik birləşmiş içi boş istiqamətləndiriji ştokla təmin edilmiş, pazvari, lakin işçi kamerası pazvari porşen içərisində yerləşmiş və hidrosilindrin porşenüstü boşluğu ilə hidravliki əlaqəli boşluq şəkilli olan preventor onunla fərqlənir ki, porşen quyruquğu yivli çökməli hazırlanmış, lakin qapağın qarşılıqlı perpendikulyar boşluğunda yaylı itələyiji oturdulmuş və porşen quyruğunda konsentrik yerləşdirilmiş pləşkaların bağlanması zamanı yivli çökmənin yaylı içliklə qarşılıqlı təsir etmə imkanı olan içli, amma axırınjının isə yaylı itələyijisi prevntorun bağlama kamerasının tənzim düyününün işçi kamerası ilə hidravliki əlaqəsi preventorun bağlı vəziyyətində, pləşkaların tənzimi zamanı, pazvari porşenin yerdəyişməsi ilə qarşılıqlı əlaqəlidir.

(76) Керимов Мурват Юсиф оглы
 (54) Превентор.

(54)(57) Превентор, включающий корпус с крышкой, поворотнораспределительный узел, плашки, гидропривод, выполненный в виде гидроцилиндра, в котором установлен поршень с хвостиком, и фиксирующий

механизм, содержащий корпус, крышку, надфиксаторную, подфиксаторную, рабочую камеры, и фиксатор в виде клинообразного поршня, взаимодействующий со штоком гидроцилиндра и толкателем подпружиненного клапана, и подфиксаторную камеру гидравлически связанную через клапан с подпоршневой полостью гидроцилиндра, а фиксирующее устройство снабжено полым направляющим штоком, телескопически соединенным с клинообразным поршнем, а рабочая камера выполнена в виде полости, расположенной внутри клинообразного поршня и имеет гидравлическую связь с надпоршневой полостью гидроцилиндра, отличающийся тем, что хвостик поршня выполнен с резьбовым башмаком, а в взаимоперпендикулярных полостях крышки размещены подпружиненные толкатель и концентрично расположенный к хвостик поршня золотник с возможностью взаимодействия в момент закрытия плашек резьбового башмака с подпружиненным золотником, а последнего с подпружиненным толкателем, причем гидравлическая связь закрывающей полости превентора с рабочей камерой фиксирующего узла взаимосвязана с перемещением клинообразного поршня к фиксации плашек в закрытом положении превентора.

(11) İ 2000 0087

(21) N 96/000707

(22) 13.11.95

(51) E 21 B 33/06

(71)(73) Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Maşınqayırma İnstitutu.
(AZNMAŞİ)

(72) Qurbanov Nəriman Hüseyn-Qulu oğlu

Musayev Əyyam Hüseyn oğlu

Tsvetkov İvan İvanoviç

Javadov Rasim Nuru oğlu

Qədimov Zeynalabdin Hüseyn oğlu

(54) Məsafədən hidravlik və əl ilə idarə olunan kiçik qabaritli preventor.

(54)(57) Məsafədən hidravlik və əl ilə idarə olunan kiçik qabaritli preventor plaşkalarla birlikdə gövdədən, üzərində plaşkaları hərəkət etdirmək üçün qapaqlı hidrosilindrdən, ştokla porşen, kipləyiji elementlər və nazimçarx daxil olmaqla hidroiqtial yerləşdirilmiş 2qapaqdan ibarət olaraq, onunla fərqlənir ki, porşenin ştokunun uju gediş vinti şəklində yerinə yetirilmişdir, oymaqla qarşılıqlı təsirdə olan gediş qaykası ilə birləşdirilmişdir, bu halda gediş qaykası və oymaq uzununa pazlarla təmin edilmişdir ki, bunlarda da ya yastı səthi ilə ya da seqment səthi ilə pazların daxilinə çevirmək imkanlı «P» şəkilli 3 şissəli bənd yerləşdirilmişdir.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Институт Нефтяного
Машиностроения (АЗИНМАШ)

(72) Гурбанов Нариман Гусейн-Гулу оглы

Мусаев Аям Гусейн оглы

Цветков Иван Иванович

Джавадов Расим Нуру оглы

Кадымов Зейналабдин Гусейн оглы

(54) Превентор малогабаритный с дистанционным гидравлическим и ручным управлением.

(54)(57) Превентор малогабаритный с дистанционным гидравлическим и ручным управлением, состоящий из корпуса с плашками, 2-х крышек с размещенными на них приводами перемещения плашек, включающими гидроцилиндры с крышками, поршни со штоками, элементы уплотнений и маховики, отличающийся тем, что конец штока поршня, выполненный в виде ходового винта, сопряжен с ходовой гайкой, взаимодействующей со втулкой, при этом ходовая гайка и втулка снабжены поперечными пазами, в которых установлен П - образный шарнирный 3 – звенный хомут с возможностью его переустановки либо плоскими поверхностями внутрь паза, либо сегментными.

(11) İ 2000 0066

(21) N 97/000890

(22) 02.07.96.

(51) E 21 B 33/138

(71)(73) Neft və Qaz Yataqlarının Mənimsənilməsi üzrə Dövlət Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu “Dənizneftqazlayihə”

(72) Süleymanov Ələkbər Bağır oğlu

Məmmədov Kamil Qüdrət oğlu

Şirinov Əhməd Murtuza oğlu

Seyidov Mirjəfər Mirəli oğlu

(54) Genişlənən tamponac məhlulu.

(54)(57) Tərkibində tamponac portlandsementi, qarışdırmaq üçün su və genişləndiriji əlavə olan məhlul onunla fərqlənir ki, məhlulda izopropil spirti, genişləndiriji əlavə kimi alüminium tozu və dolduruju kimi dənələrinin diametri 0,4-0,6mm olan kvarts qumu komponentləri aşağıdakı nisbətlərdə istifadə edilir, çəki %-lə:

tamponac portlandsementi	48-50
kvarts qumu	19-20
alüminium tozu	0,02-0,03
izopropil spirti	0,5-1,0
su	qalanı

(71)(73) ГосНИПИ Гипроморнефтегаз

(72) Сулейманов Алекпер Багир оглы

Мамедов Камиль Гудрат оглы

Ширинов Ахмед Муртуза оглы

Сеидов Мирджафар Мирали оглы

(54) Расширяющийся тампонажный раствор.

(54)(57) Расширяющийся тампонажный раствор, включающий тампонажный портландцемент, воду для затворения и расширяющую добавку, отличающийся тем, что раствор дополнительно содержит изопропиловый спирт и кварцевый песок диаметром зёрен 0,4-0,6мм, в качестве расширяющей добавки алюминиевую пудру при следующем соотношении компонентов, вес,%:

тампонажный портландцемент	48-50
кварцевый песок	19-20
алюминиевая пудра	0,02-0,03
изопропиловый спирт	0,5-1,0
вода	остальное

(11) İ 2000 0073

(21) N 94/000259

(22) 17.01.94.

(51) E 21 B 34/06

(71)(73) Neftqazçıxarma Maşın və Avadanlıqlarının Layihələndirilməsi üzrə Xüsusi Konstruktor Bürosu (XKB Neftmaş)

(72) Əfəndiyev Oqtay İsmayıl oğlu

Rəhimov Əbdül-Manaf Salman oğlu

(54) Dəyişilən qazlift klapanı.

(54)(57) Dəyişiləbilən qazlift klapanı doldurma hissəsindən, dempfer qurğusu ilə təhiz olunmuş silfon kamerasından, ştok-yəhər jütündən və qazın çıxması üçün dəşikləri olan əks klapan hissəsindən ibarət olub, onunla fərqlənir ki, əks klapan hissəsi qazın çıxdığı dəşiklərin qabağını örtən və özünün konus şəkilli daxili səthi vasitəsilə qaz axınını klapanın oxu istiqamətinə yönəldən halqa ilə təhiz olunmuşdur.

(71)(73) ОКБ Нефтемаш

(72) Эфендиев Октай Исмаил оглы

Рагимов Абдул-Манаф Салман оглы

(54) Съёмный газлифтный клапан.

(54)(57) Съёмный газлифтный клапан, содержащий узел зарядки, сильфонную камеру, снабжённую демпфирующим устройством, пару шток-седло и узел обратного клапана с отверстиями для выхода газа, отличающийся тем, что узел обратного клапана снабжён кольцом, перекрывающим отверстия для выхода газа, направляющим своей внутренней конусной поверхностью газовую струю по оси клапана.

(11) İ 2000 0071

(21) N 98/001169

(22) 15.05.98.

(51) E 21 B 34/16, F 16 K

(76) Əhmədov Müşfiq Hikmət oğlu

Əhmədov Hikmət Yusif oğlu

(54) Yer üstü kəsiji klapan – “KA”.

(54)(57) 1. Gövdə, örtük, yuxarı ştok, aşağı ştok, sol fləns, sağ fləns, nizam mexanizmi, kürə, yəhər, kipləşdiriji həlqələr, sürgü və kürə tutandan ibarət olan yerüstü kəsiji klapan, onunla fərqlənir ki, yay - içərisində yuxarıdan nizamlayiji təzyiqlə, aşağıdan isə nəql edilən məhsulun təzyiqi ilə əlaqədə olan pilləli piston qoyulmuş hidravlik kamera ilə əvəz edilmişdir.

2. B.1-də göstərilmiş yerüstü kəsiji klapan, onunla fərqlənir ki, köynəyin sol səthinə, sol flənsdən nəql olunan məhsulun təzyiqini qəbul edən və nizamlayiji təzyiqlə əlaqədə olan əks klapan bağlanmışdır.

3. B.1-də göstərilmiş yerüstü kəsiji klapan, onunla fərqlənir ki, sol və sağ flənslər bir-birilə bərabərləşdiriji borujuqla birləşdirilmişlər.

4. B.1-də göstərilmiş yerüstü kəsiji klapan, onunla fərqlənir ki, örtüyün sağ səthinə, hidravlik kameradakı işçi məhsulun təzyiqilə əlaqədə olan hərəkət verijisi birləşdirilmişdir.

5. B.1-də göstərilmiş yerüstü kəsiji klapan, onunla fərqlənir ki, nəql edilən məhsulun istiqamətindən asılı olmayaraq keçidi bağlamaq üçün, gövdənin içərisinə sərbəst halda sol və sağ yəhərlər qoyulmuşdur.

(76) Ахмедов Мушфиг Хикмет оглы

Ахмедов Хикмет Юсиф оглы

(54) Наземный клапан-отсекатель – “KA”.

(54)(57)1. Наземный клапан-отсекатель, содержащий корпус, шток верхний, шток нижний, пружины, маховик, шар, седло, уплотнительные кольца, движок для настройки пружин и держатель шара, отличающийся тем, что содержит гидрокамеру, внутри которой размещён ступенчатый поршень, который взаимодействует сверху с давлением настройки, а снизу – с давлением транспортируемой среды.

2. Наземный клапан-отсекатель по п.1, отличающийся тем, что к левому боку кожуха присоединён обратный клапан, воспринимающий через левый фланец давление транспортируемой среды и взаимодействующий с давлением настройки.

3. Наземный клапан-отсекатель по п.1, отличающийся тем, что левый и правый фланцы соединены между собой уравнительной трубкой.

4. Наземный клапан-отсекатель по п.1, отличающийся тем, что к правому боку кожуха присоединён температурный датчик, взаимодействующий с давлением рабочей среды в гидрокамере.

5. Наземный клапан-отсекатель по п.1, отличающийся тем, что внутри корпуса свободно установлены седло левое и правое, обеспечивающее закрытие прохода независимо от направления транспортируемой среды.

(11) İ 2000 0034

- (21) N 98/001006
 (22) 26.06.97
 (51) E 21 B 41/00
 (71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və layihə İnstitutu
 (72) Kamilov Mirnağı Ağa Seyid oğlu
 Bağirov Mikayıl Kazım oğlu
 Kazımov Şükürəli Paşa oğlu
 Məmmədov Adil Məmməd oğlu
 İbrahimov Xıdır Mənsüm oğlu
 (54) Erlift.

(54)(57) Birinci sıra borularının uzunluğu statik səviyyədən süzgülərə qədər olan, yuxarı hissəsində dəlik açılmış, keçirijidən daxil olub konsentrik olaraq ikinci sıradan asılmış qaz-kompresor quyusu üçün erlift onunla fərqlənir ki, birinci sıranın 60 sm qədər sərbəst gedişli, hərəkətli başlıqla təhiz edilmiş yuxarı xarici hissəsi böyüdülmüş mufta vasitəsilə ikinci sıradan asılmış, birinci sıranın hərəkətini təmin edən işçi agentinin daxil olduğu dəliklər başlıq üzərində əks klapan şəklində yerləşdirilmişdir.

- (71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu
 (72) Kamilov Mirnağı Ağa Seyid oğlu
 Bağirov Mikayıl Kazım oğlu
 Kazımov Şükürəli Paşa oğlu
 Məmmədov Adil Məmməd oğlu
 İbrahimov Xıdır Mənsüm oğlu
 (54) Эрлифт.

(54)(57) Эрлифт для газокompresсорных скважин, состоящий из первого ряда труб, с выполненным в верхней части отверстием, длиной от статического уровня до фильтра, подвешенного концентрично через переводник на втором ряду труб, отличающийся тем, что первый ряд снабжён подвижной головкой со свободным ходом до 60 см и он подвешен на втором ряду через муфту с увеличенной верхней наружной частью, обеспечивающей свободное движение первого ряда, а отверстие для ввода рабочего агента на головке выполнены в виде обратного клапана.

- (11) İ 2000 0022
 (21) 94/000252
 (22) 03.01.94
 (51) E 21 B 43/00
 (71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-Tədqiqat və Layihə İnstitutu
 (72) Nəjəfov Mehdi Həsənağa oğlu
 Abdullaeva İradə Yusif qızı
 Kazımov Jon Həməzə oğlu
 (54) Qazlift quyusunun iş səmərəliyinin artırılması üsulu.

(54)(57) Qazlift quyusunun iş səmərəliliyinin elastiklik xüsusiyyətlərinə malik ayırıcının köməyi ilə artırılması üsulu onunla fərqlənir ki, ayırıcını, daxil edilən qazın vurulması və işlədilməsi vasitəsilə həlqəvi fəzada tədrijən və dövrü hərəkət etdirirlər.

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Lahiyyə İnstitutu

(72) Nadjafov Mehdi Gasanağa oğlu

Abdullaeva İrada Yusif kızı

Kязимов Джон Гамза оғлы

(54) Способ повышения эффективности работы газлифтной скважины.

(54)(57) Способ повышения эффективности работы газлифтной скважины, с помощью разделителя с эластичными свойствами, отличающийся тем, что разделитель периодически и постепенно перемещают по кольцевому пространству нагнетанием и утилизацией вводимого газа.

(11) İ 2000 0033

(21) N 97/000984

(22) 07.06.95.

(51) E 21 B 43/00

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Lahiyyə İnstitutu

(72) Poladov Əlisahib Rza oğlu

Şirin zadə Alçin Əlisəftər oğlu

Əfəndiyev İbrahim Yusif oğlu

(54) Quyu maye qaldırıcısı.

(54)(57) Fontan armaturundan, quyüüstü nəzarət ölçü cihazlarından, xarici boru kəmərinin başmağından aşağıda quyü süzgəji zonasında yerləşdirilən, bir-birinə nisbətən konsentrik quraşdırılmış xarici və daxili qaldırıcı boru kəmərinə ibarət quyü maye qaldırıcısı onunla fərqlənir ki, qaldırıcı boruların daxili kəmərinin başmağı quyü süzgəjinin aşağı dəlikləri səviyyəsində quraşdırılır və işəsalma qurğuları ilə təjhiz olunur, belə ki, bu qurğulardan sonunjusı qaldırıcı boruların xarici kəmərinin başmağı zonasında yerləşdirilir.

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Lahiyyə İnstitutu

(72) Poladov Alisaxib Rza oğlu

Şирин-заде Алчин Алисафтар оғлы

Эфендиев Ибрагим Юсиф оғлы

(54) Подъёмник жидкости из скважины.

(54)(57) Подъёмник жидкости из скважины, содержащий фонтанную арматуру, устьевые контрольно-измерительные приборы, концентрично установленные

друг относительно друга наружную и внутреннюю колонну подъемных труб с башмаком, расположенным в зоне фильтра скважины ниже башмака наружной колонны труб, отличающийся тем, что башмак внутренней колонны подъемных труб установлен у нижних отверстий фильтра скважины и внутренняя колонна оснащена пусковыми устройствами, причём последнее устройство расположено в зоне башмака наружной колонны подъемных труб.

(11) İ 2000 0029

(21) N 94/000223

(22) 04.10.93

(51) E 21 B 43/08

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu

(72) Əfəndiyev İbrahim Yusif oğlu

Kamilov Mirnaqı Ağa Seyid oğlu

Şirinov Şirin Həsən oğlu

Kazımov Şükürəli Paşa oğlu

Əhmədov Səbuhi Fətulla oğlu

(54) Çıxarıla bilən çınqıllı-yarıqlı quyu süzgəji.

(54)(57) Pakerdən, süzgəj bölmələrindən, klapan qovşaqlı başmaqdan və yarıqlı süzgəjarxasına doldurulan çınqıldan ibarət çıxarılabılən çınqıllı-yarıqlı quyu süzgəji onunla fərqlənir ki, süzgəj bölmələri, gövdənin üzərində hər biri bir en kəsiyi müstəvisində, bir-birinə nisbətən 120° bujaq altında yerləşən, daxili və süzgəjarxası fəzanı birləşdirən və turşu ilə aktiv reaksiyaya girən metal tıxajla bağlanmış deşikləri olan qovşaqla təjhiz olunmuşdur.

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский и Проектный Институт Нефтяной Промышленности

(72) Эфендиев Ибрагим Юсиф оглы

Камилов Мирнаги Ага Сеид оглы

Ширинов Ширин Гасан оглы

Кязимов Шукюрэли Паша оглы

Ахмедов Сабухи Фатулла оглы

(54) Извлекаемый скважинный гравийно-щелевой фильтр.

(54)(57) Извлекаемый скважинный гравийно-щелевой фильтр, включающий пакер, секции фильтра, башмак с клапанным узлом, гравий, прилегающий к щелевому фильтру снаружи, отличающийся тем, что секции фильтра снабжены узлом с отверстиями, расположенными на теле корпуса под углом 120° относительно друг друга сообщающим внутренние и зафильтрованное пространство, причём каждое отверстие находится на одной поперечной плоскости и заглушён пробкой из металла, активно вступающей в реакцию с кислотой.

- (11) İ 2000 0031
 (21) N 95/000613
 (22) 07.06.95
 (51) E 21 B 43/08
 (71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və layihə İnstitutu
 (72) Babazadə Fikrət Ələkpər oğlu
 Əfəndiyev İbrahim Yusif oğlu
 Əhmədov Səbuhi Fətulla oğlu
 (54) Quyunun çınqılla doldurulması üsulu.

(54)(57) Layın tavanına kimi istismar kəmərinin endirilməsi, sementlənməsi, quyunun layihə dərinliyinə qədər qazılması və lüləsinin istismar obyektində intervalında genişləndirilməsi, yarıqlı süzgəjin endirilməsi, süzgəjarxası fəzaya çınqılın vurulması və onun pulsasiyalı maye axını ilə sıxlaşdırılmasından ibarət quyuya çınqıl doldurma üsulu, onunla fərqlənir ki, süzgəjarxası fəzaya çınqılın doldurulması və onun sıxlaşdırılması fasiləli pulsasiyalı təmiz maye axını yaratmaqla həyata keçirilir, bu halda çınqıl qatının hündürlüyü 2,0-2,5, pulsasiya tezliyi dəqiqədə 30-40 impuls və sıxlaşdırma müddəti 7-10 dəqiqə arasında götürülür.

- (71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский и Проектный Институт Нефтяной Промышленности АзНИПИнефть.
 (72) Баба-заде Фикрет Алекпер оглы
 Эфендиев Ибрагим Юсиф оглы
 Ахмедов Сабухи Фатулла оглы
 (54) Способ гравийной набивки скважины.

(54)(57) Способ гравийной набивки скважины, включающий спуск эксплуатационной колонны до кровли пласта, её цементирование, бурение до проектной глубины с расширением ствола скважины в интервале эксплуатационного объекта, спуск щелевого фильтра, закачка в зафильтрованное пространство гравия и уплотнение его пульсирующим потоком жидкости, отличающийся тем, что закачка в зафильтрованное пространство гравия и уплотнение его осуществляется по интервально пульсирующим потоком чистой жидкостью, причём высота каждого интервала гравийной набивки изменяется в пределах 2,0-2,5 м, частота пульсации 30-40 импульсов в минуту с продолжительностью 7-10 минут.

- (11) İ 2000 0050
 (21) N 95/000536
 (22) 13.09.94.
 (51) E 21 B 43/10
 (71)(73) «Aşeron» Assosiasiyası.
 (72) Əliverdizadə Tale Kərim oğlu
 Axundov Fətəli Abbas oğlu
 Bağirov Mikail Kazım oğlu

Qurbanov Rəhman Əliskəndər oğlu
 Həsənov Şahin Tofiq oğlu
 Poladov Kamal Müslüm oğlu
 Seyid-Rza Mir Kərim oğlu

(54) Lift borusu.

(54)(57) Silindrik jisimdən ibarət və doğurarı boyu qanovlara malik olan lift borusu onunla fərqlənir ki, borunun gövdəsi plastik şüşədən hazırlanır və o, səthinə qismən batırılmış çubuqlarla təjhiz edilir, borunun səthindəki qanovlar isə onun xarici səthi ilə çubuqların boru səthindən yüksələn səthi arasında əmələ gəlir.

(71)(73) Ассоциация «Абшерон».

(72) Аливердизаде Тале Керим оглы

Ахундов Фатали Аббас оглы
 Багиров Микаил Казым оглы
 Гурбанов Рахман Алискендер оглы
 Гасанов Шахин Тофиг оглы
 Поладов Камал Муслим оглы
 Сеид-Рза Мир Керим оглы

(54) Лифтовая труба.

(54)(57) Лифтовая труба, содержащая цилиндрическое тело с продольными канавками, отличающаяся тем, что тело трубы выполнено из стеклопластика и снабжено стержнями, притопленными в теле трубы, а канавки на теле трубы образованы её наружной поверхностью и выступающими из трубы поверхностями стержней.

(11) İ 2000 0028

(21) N 97/000967

(22) 26.11.96.

(51) E 21 B 43/22

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və layihə İnstitutu

(72) Xasayev Arif Murtuz Əli oğlu

Rzaeva Fikriyyə Mirağa qızı
 Əliyev Yölçü Misir oğlu
 İsmayılov Nəriman Məmməd oğlu
 İsmayılova Səbinə Jahanqir qızı

(54) Layın quyudibi zonasının işlənməsi üsulu.

(54)(57) Laya ardıcıl olaraq misellyar məhlul və turşu tərkibli özlü elastik mikroemulsiyaların vurulması ilə layın quyudibi zonasının işlənməsi üsulu onunla fərqlənir ki, laya 1:2 nisbətində bioloci fəal süd zərdabı və fəal lildən ibarət mühit daxil etməklə quyudibi zonada misellyar məhlul və turşu tərkibli mikroemulsiya yaradılır.

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və layihə İnstitutu

и проектный Институт нефтяной Промышленности АзНИПИнефть.

(72) Xasəev Arif Murtuz Ali oğly

Rzəeva Fikriya Mirağa kızı

Aliyev Yolçu Misir oğly

İsmaylov Nariman Məmed oğly

İsmaylova Sabina Džaxanqir kızı

(54) Способ обработки призабойной зоны пласта.

(54)(57) Способ обработки призабойной зоны пласта путём последовательной закачки в неё мицеллярного раствора и вязкоупругой кислотосодержащей микроэмульсии, отличающейся тем, что последовательно вводят биологически активные среды, состоящие из молочной сыворотки и активного ила в соотношении 1:2, в результате чего образуются мицеллярный раствор и кислотосодержащая эмульсия непосредственно в призабойной зоне.

(11) İ 2000 0030

(21) N 97/000941

(22) 20.05.97.

(51) E 21 B 43/22

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və layihə İnstitutu

(72) Kazımov Şükürəli Paşa oğly

Əliyev Yolçu Misir oğly

Rzəeva Fikriyyə Mirağa qızı

Rəhimov Javid Əbdüllətif oğly

İsmayılova Səbinə Jahanqir qızı

Məhdieva Lalə Vasif qızı

(54) Neft quyularının quyudibi sahəsinin işlənməsi üsulu.

(54)(57) 1. Quyuya hələldijə və turşu vurulmasından ibarət quyudibi zonasının işlənməsi üsulu onunla fərqlənir ki, hələldijə kimi quyuya duz turşusunun hesablanmış miqdarını 1,0-1,5 həjminə bərabər miqdarda süd tullantısı vurulur.

2. 1-ji bənd üzrə üsul onunla fərqlənir ki, süd tullantısının tərkibinə aşağıdakı maddələr daxildir:

Su	94,2-93,4
Quru maddə	5,8-6,6
o jümlədən:	
laktoza	3,8-4,9
zülal	0,75-1,1
süd yağı	0,02-0,4
mineral duzlar	0,52-0,6

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Sənayesinin Elmi-tədqiqat və layihə İnstitutu

и проектный Институт нефтяной Промышленности АзНИПИнефть.

(72) Kazımov Şükürəli Paşa oğly

Aliyev Yolçu Misir oğly

Рзаева Фикрия Мирага кызы
 Рагимов Джавид Абдуллиятиф оглы
 Исмайлова Сабина Джахангир кызы
 Мехтиева Лала Васиф кызы

(54) Способ обработки призабойной зоны.

(54)(57) 1. Способ обработки призабойной зоны, заключающийся в закачке в скважину растворителя и кислоты, отличающийся тем, что в качестве растворителя в скважину закачивают молочный отход в количестве 1,0-1,5 объёма расчётного количества соляной кислоты.

2. Способ по п.1, отличающийся тем, что в состав молочного отхода входят, %:

Вода	94,2-93,4
Сухое вещество	5,8-6,6
в том числе:	
лактоза	3,8-4,9
белок	0,75-1,1
молчный жир	0,02-0,4
минеральные соли	0,52-0,6

(11) İ 2000 0068

(21) N 97/000929

(22) 22.10.96.

(51) E 21 B 43/25

(71)(73) Neft və Qaz Yataqlarının Mənimsənilməsi üzrə Dövlət Elmi-tədqiqat və Layihə İnstitutu "Dənizneftqazlayihə"

(72) Süleymanov Ələkbər Bağır oğlu

 Məmmədov Kamil Qüdrət oğlu

 Şirinov Əhməd Murtuza oğlu

(54) Quyunun mənimsənilməsi üsulu

(54)(57) Quyunun mənimsənilməsi üsulu, istismar kəmərinin hermetikliyə yoxlanması, perforasiyası, lift borularının buraxılması, qazma məhlulunun su ilə əvəz edilməsi, axının yaradılması və lift boruları ilə quyunun istismara buraxılmasından ibarət olub onunla fərqlənir ki, lift borusu buraxıldıqda onun başmağında süzgəjin yuxarı deşiyi səviyyəsində yerləşdirilmiş kimyəvi təsir nəticəsində həll olan materialdan hazırlanmış xüsusi bilərzikdən və ondan asılan kəmərin perforasiya hissəsi uzunluğuna bərabər götürülən quyruq borudan istifadə etməkdən ibarətdir ki, bu halda lay açılmamışdan əvvəl eyni vaxtda quyuda mayenin səviyyəsi aşağı salınır, xüsusi bilərzik həll edilir, kəmərin süzgəj hissəsində yerləşən xüsusi bilərzikdən asılmış quyruq borular götürülür və quyunun zumpfunda basdırılır.

(71)(73) ГосНИПИ Гипроморнефтегаз

(72) Сулейманов Алекпер Багир оглы

 Мамедов Камиль Гудрат оглы

Ширинов Ахмед Муртуза оглы
(54) Способ освоения скважин.

(54)(57) Способ освоения скважин, включающий опрессовку эксплуатационной колонны, перфорацию, спуск лифтовых труб, замену бурового раствора на воду, вызов притока, пуск скважины в эксплуатацию по колонне подъёмных труб, отличающийся тем, что при спуске лифтовых труб на её башмаке устанавливают растворимый в химической среде специальный ниппель, на который навешивают хвостовые трубы, длиной равной высоте перфорационного участка колонны, при завершении спуска специальный ниппель останавливают на уровне верхних перфорационных отверстий, при этом до вскрытия пласта одновременно осуществляют непрерывно снижение уровня в скважине, растворяют специальный ниппель, хвостовые трубы убирают и захороняют в зумпфе скважины.

Bölmə F.

Mexanika, işıqlanma, isitmə, mühərrik və nasoslar, silah və sürsat, partlatma işləri.

Раздел F.

Механика, освещение, отопление, двигатели и насосы, оружие и боеприпасы, взрывные работы.

(11) İ 2000 0039

(21) N 97/000892

(22) 28.12.96

(51) F 02 M 29/04

(76) Süleymanov Nizami Məmməd oğlu

(54) Daxili yanma mühərriklərində yanacaq-qaz qarışığını hazırlayan qurğu.

(54)(57) 1. Oymağdan ibarət olan və daxili yanma mühərriklərində benzin çəni ilə mühərrik arasında yerləşən yanacaq-qaz qarışığı hazırlayan qurğu onunla fərqlənir ki, oymağın bütöv daxili səthi mayenin hərəkət istiqamətinə qarşı dayanan tillərdən ibarət olaraq, bu tillərin hündürlüyü oymağın daxili diametrinin (0,01-0,35), tillər arası məsafə isə (0,015-0,500) hissəsi qədər qəbul edilmişdir, özü də oymaq karbüratordan qabaq yerləşdirilmişdir.

2. 1-ji b.üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, oymaq inceptordan qabaq yerləşdirilmişdir.

3. 1-ji b.üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, tillər oymağın daxili səthi üzrə yerləşdirilmiş tor şəkilində hazırlanmışdır.

4. 1-ji b.üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, tillər ardıcıl yerləşmiş dairəvi çıxıntılar şəklində hazırlanmışdır.

5. 1-ji b.üzrə qurğu onunla fərqlənir ki, tillər yiv səthi şəklində hazırlanmışdır.

(76) Сулейманов Низами Мамед оглы

(54) Устройство формирования топливогазовой смеси для двигателей внутреннего сгорания.

(54)(57) 1. Устройство формирования топливогазовой смеси для двигателей внутреннего сгорания, состоящего из втулки, расположенного между бензобаком и двигателем, отличающееся тем, что внутренняя поверхность втулки выполнена ребристой по всей длине поперёк движения жидкости, высота ребра равна (0,01-0,35), а расстояние между рёбрами (0,015-0,500) внутреннего диаметра втулки, причём втулка расположена до карбюратора.

2. Устройство по п.1, отличающееся тем, что втулка расположена до инжектора.

3. Устройство по п.1, отличающееся тем, что рёбра выполнены в виде сетки, прилегающей к её внутренней поверхности.

4. Устройство по п.1, отличающееся тем, что рёбра выполнены в виде последовательных кольцевых выступов.

5. Устройство по п.1, отличающееся тем, что рёбра выполнены в виде резьбовой поверхности.

(11) İ 2000 0027

(21) N 95/000675

(22) 06.07.95

(51) F 02 N 11/04

(76) Musayev Zəbulla Nüsrəddin oğlu

Qasimova Tamilla Qaraş qızı

Quliyev Şəmsəddin Əli oğlu

(54) Starter-generator üçün işə buraxma-çeviriji qurğu.

(54)(57) Gövdə, dişli çarxlardan yaradılan reduktor, tormozlayıjı elementdən ibarət daxili yanajaq mühərrikləri üçün ardıjıl olaraq həm starter, həm də generator funksiyalarını yerinə yetirən starter-generator üçün işə buraxma-çeviriji qurğu BÇQ onunla fərqlənir ki, reduktor tərپənməz oxlu dişli çarxlar blokundan düzəldilmişdir, generator recimində isə vahid val yaratmaq üçün friksion mufta və daxili yanajaq mühərrikinin işə salınma anında mühafizə elementi kimi sərbəst hərəkət muftası daxil edilmişdir.

(76) Мусаев Забулла Нусреддин оглы

Касимова Тамилла Гараш кызы

Кулиев Шамседдин Али оглы

(54) Пуско-переключающее устройство для стартер-генератора.

(54)(57) Пуско-переключающее устройство – ППУ для двигателей внутреннего сгорания, содержащее корпус, зубчатый редуктор, тормозящий элемент для последовательного выполнения стартером-генератором функции как стартера, так и генератора, отличающееся тем, что редуктор выполнен из блока зубчатых

колёс с неподвижными осями, а для создания единого вала в генераторном режиме введены фрикционная муфта и муфта свободного хода, служащая защитным элементом в момент запуска ДВС.

(11) İ 2000 0041

(21) N 98/001071

(22) 26.02.98

(51) F 03 B 13/10

(76) Məmmədov Fəxrəddin Nürəddin oğlu

Məmmədov Javid Əsgər oğlu

Babazadə Fikrət Ələkpər oğlu

Qasimov Sabir Məmməd oğlu

Quliyev Yusif Əvəz oğlu

Kərimov Fəxrəddin Nəjməddin oğlu

Sultanov Fuad Hüseynağa oğlu

Yaqubov Yaqub Tahir oğlu

(54) Quyuların fontan vurması zamanı elektrik enerjisinin alınma üsulu.

(54)(57) Quyuların fontan vurması zamanı, axar mühitin kinetik enerjisindən istifadə edilmək yolu ilə axar mühitdən elektrik enerjisi hasil edən elektrogenatorla əlaqələndirilmiş turbinə yönəldilməsindən ibarət elektrik enerjisinin alınma üsulu onunla fərqlənir ki, axar mühitin kinetik enerjisi kimi layın enerjisindən istifadə edilir, yəni, quyunun istismarı zamanı borularla hərəkət edən neft, qaz, qazkondensat, su və digər flüidin enerjisindən istifadə edilir.

(76) Мамедов Фахраддин Нураддин оглы

Мамедов Джавид Аскер оглы

Баба-заде Фикрет Алекпер оглы

Касимов Сабир Мамед оглы

Кулиев Юсиф Аваз оглы

Керимов Фахраддин Наджимеддин оглы

Султанов Фуад Гусейнага оглы

Якубов Якуб Таир оглы

(54) Способ получения электрической энергии при фонтанировании скважин.

(54)(57) Способ получения электрической энергии при фонтанировании скважин, путём использования кинетической энергии текущих сред, заключающийся в подачи текучей среды на турбину, связанную с генератором, вырабатывающим электроэнергию, отличающийся тем, что в качестве кинетической энергии текучей среды используют энергию пласта, т.е. энергию движущихся в трубах в процессе эксплуатации скважин нефти, газа, газоконденсата, воды и другого флюида.

(11) İ 2000 0083

(21) N 95/000570

(22) 11.11.94

(51) F 03 G 7/10, 3/00

(76) Abdullayev Vaqif Həmid oğlu

(54) Yanajaqsız-doldurmasız enerji istehsal edilməsi üsulu və onun həyata keçirilməsi üçün qurğu.

(54)(57) 1. Hava kütləsinin təzyiq altında dirsəkli valı fırlatmasını porşen vasitəsilə həyata keçirməkdən ibarət olan yanajaqsız enerji istehsal etmək üsulu onunla fərqlənir ki, 3% yağ konsistensiyalı hava kütləsinin hər dəfə onun özü tərəfindən generasiya olunan impuls qüvvəsi sayəsində ilkin mövqeyinə qayıtması hərəkəti generasiya edir.

2. Sıxılmış havası olan tutumdan, dirsəkli valdan, porşenlər, şkiylərdən, sürgü qollarından və qayışlardan ibarət olan, sıxılmış havalı tutumlarla porşenli pnevmosilindrlər arasında hər dəfə bu haldan çıxarkən istər sıxılmış havanın pnevmosilindrlərə vurulmasını, istərsə də, bu kütlənin yenidən tutumlara doldurulmasını təmin etmək üçün disklərin dəlikləri tutumların müştüklərinin pnevmosilindrin dəlikləri və nippellə üst-üstə düşdükdə paylaşdırıjı klapan rolunu oynayan disklərin olması ilə fərqlənən üsulun həyata keçirilməsi üçün qurğu.

(76) Абдуллаев Вагиф Гамид оглы

(54) Способ получения безтопливной-беззаправочной энергии и устройство для его осуществления.

(54)(57) Способ получения безтопливной-беззаправочной энергии, заключающийся в том, что воздушная масса под давлением осуществляет вращение коленвала через поршень, отличающийся тем, что воздушная масса, с консистенцией масла в определенных объемах в ней, преимущественно 3%., генерирует движение, посредством возвращения ее каждый раз в исходную позицию, благодаря импульсной силе, генерируемой ею же самой.

2. Устройство для осуществления способа, содержащее емкости со сжатым воздухом, коленвал, поршни, шкивы, шатуны и ремни, отличающееся тем, что между емкостями со сжатым воздухом и пневмоцилиндрами с поршнями в них расположены диски, являющиеся распределительным клапаном при совпадении отверстий дисков с отверстиями мундштуков емкости и пневмоцилиндра и ниппелем при выходе из этого состояния для обеспечения как выхода сжатого воздуха в пневмоцилиндры, так и вход обратно этой массы в емкости каждый раз.

(11) İ 2000 0084

(21) N 95/000584

(22) 22.02.95

(51) F 04 B 23/00

(71)(73) Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Maşınqayırma İnstitutu.
(AZNMAŞİ)

(72) Zeynalov Ramiz Məzahim oğlu

(54) Hidrointiqaillı nasos qurğusu.

(54)(57)Güj silindrləri, hidromayeni anjaq bir və ya digər istiqamətə yönəltmək imkanına malik, idarə etmə sistemi elektrik – hidravlik olan dördxətli, üçmövqeli paylayıjı ilə əlaqələndirilən hidrointiqaillı nasos qurğusu onunla fərqlənir ki, güj silindrləri və paylayıjılar arasında ardıjıl olaraq, hidromayeni eyni zamanda bir və ya iki xəttə yönəltmək imkanına malik əlavə dördxətli paylayıjı yerləşdirilmişdir, idarə etmə sistemində isə hidropaylayıjıların işini neytral mövqedən sağa və (və ya)neytral mövqedən sola təmin etmək üçün məhdudlaşdırıjılar qoyulmuşdur və bu halda güj silindrləri pilləli yerinə yetirilmişdir.

(71)(73)Азербайджанский Государственный Институт Нефтяного
Машиностроения (АзИИНАИШ)

(72) Зейналов Рамиз Мазахим оглы

(54) Установка с гидроприводным насосом

(54)(57) Установка с гидроприводным насосом, силовые цилиндры которого связаны с четырёхлинейными трехпозиционными распределителями, имеющими возможность направлять гидрожидкость только в одном или в другом направлении, систему электрогидравлического управления, отличающаяся тем, что между силовым цилиндром и распределителем последовательно установлен дополнительный четырёхлинейный распределитель, имеющий возможность направлять гидрожидкость в одну или две линии одновременно, а в системе управления установлены ограничители для обеспечения работы гидрораспределителей из нейтральной позиции в правую и/или из нейтральной позиции в левую, при этом силовой цилиндр выполнен ступенчатым.

(11) İ 2000 0052

(21) N 94/000324

(22) 31.03.94.

(51) F 04 B 47/02

(76) Musaev Müslüm İsrafil oğlu

(54) Laydaxili yanmanın təhriki üçün qurğu.

(54)(57) Laydaxili yanmanı təhriki üçün istifadə olunan nasos-kompressor borularından, elektrik qızdırıjısı və klapan qovşağından ibarət olan qurğu onunla fərqlənir ki, klapan qovşağının, aşağı uju kəmərin yuxarı dəşiklərinin üstündə qoyulan və onun daxili boşluğu çıxışında boru arxası fəza ilə birləşən örtüyün içərisinə qoyulmuşdur.

(76) Мусаев Муслим Исрафил оглы.

(54) Устройство для иницирования внутрислового горения.

(54)(57) Устройство для иницирования внутрислового горения, содержащее насосно-компрессорные трубы, электронагреватель, клапанный узел для иницирования внутрислового горения, отличающееся тем, что клапанный узел размещен в кожухе нижний конец которого установлен у верхних отверстий перфорации колонны, где его внутренняя полость в процессе работы у выхода сообщается с затрубным пространством.

(11) İ 2000 0053

(21) N 94/000265

(22) 04.02.94.

(51) F 04 B 47/02

(76) Musaev Müslüm İsrafil oğlu

(54) İki təsirli ştanqlı quyu nasosu.

(54)(57) Silindr, pluncer, ştok, teleskoplu amortizator, soruju və vuruju klapanları olan iki təsirli ştanqlı quyu nasosu onunla fərqlənir ki, nasosun pluncerin həm aşağı və həm də yuxarı gedişlərində mayeni vurması üçün, o, yuxarı ujunda vuruju klapanı olan içi boş ştokla, vuruju klapanı olan hərəkətediji pluncerlə, silindrin əsas soruju klapanı altında, mərkəzi kanalın aşağı ujunda əlavə soruju klapanı olan, bununla yanaşı silindrin yuxarı uju üstündə silindrin pluncer üstü boşluğunu pluncerin aşağı gedişində ötürünün mərkəzi kanalı boşluğu ilə əlaqələndirən çoxkanallı ötürünü ilə təjhiz olunmuşdur.

(76) Мусаев Муслим Исрафил оглы.

(54) Скважинный штанговый насос двойного действия.

(54)(57) Скважинный штанговый насос двойного действия, содержащий цилиндр, плунжер, шток, телескопический амортизатор, всасывающий и нагнетательный клапаны, отличающийся тем, что насос снабжен проходным штоком с нагнетательным клапаном на верхнем конце для нагнетания жидкости, как при нисходящем, так и при восходящем ходе плунжера, подвижным плунжером с нагнетательным клапаном, многоканальным переводником, установленным под основным всасывающим клапаном цилиндра с дополнительным клапаном в нижнем конце центрального канала, при этом в верхнем конце на теле цилиндра выполнено окно для сообщения над плунжерной полостью цилиндра с полостью центрального канала переводника при ходе плунжера вниз.

(11) İ 2000 0086

- (21) N 95/000506
 (22) 25.11.94
 (51) F 04 B 47/02
 (71)(73) Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Maşınqayırma İnstitutu (AZNMAŞİ)
 (72) Qurbanov Nəriman Hüseyn-Qulu oğlu
 Javadov Rasim Nuru oğlu
 (54) Neft hasilatı üçün ştanqlı vintvari quyu nasosu qurğusu.

(54)(57) Neft hasilatı üçün ştanqlı vintvari quyu nasosu qurğusu irəli-geri hərəkətli intiqala malik olan manjanaq dəzgahı, ştanq sütunu və dəyişdiriji vasitəsi ilə vintvari nasosun rotoru ilə birləşdirilərək, onunla fərqlənir ki, dəyişdirijinin ştoku üzərində əks istiqamətli spiralvari qanovlar açılmışdır, onun aşağı hissəsində ştokun qanovlarına konqruent olan spiralvari çıxıntılı 2 ədəd oymaq yerləşdirilmişdir ki, bu halda oymaqlardan biri yalnız yuxarıya doğru hərəkət zamanı, digəri isə yalnız aşağıya doğru hərəkət zamanı növbəli dönmə qabiliyyətinə malikdirlər.

- (71)(73) Azərbaycanский Государственный Институт Нефтяного Машиностроения (АЗИНМАШ)
 (72) Гурбанов Нариман Гусейн-Гулу оглы
 Джавадов Расим Нуру оглы
 (54) Установка штангового скважинного винтового насоса для добычи нефти.

(54)(57) Установка штангового скважинного винтового насоса для добычи нефти, содержащая наземный привод возвратно-поступательного действия, преимущественно станок-качалку, связанный с ротором винтового насоса через колонну штанг с преобразователем, отличающаяся тем, что на штоке преобразователя оппозитно выполнены спиральные канавки, а в нижней части установлены две втулки с спиральными выступами, конгруэнтными канавками штока, при этом втулки установлены с возможностью попеременного поворота, одна только при ходе вверх, а другая – только при ходе вниз.

- (11) İ 2000 0042
 (21) N 95/000607
 (22) 16.01.95.
 (51) F 16 B 3/06
 (71)(73) Azərbaycan Texniki Universiteti, Əliyev Namiq Süleyman oğlu
 (72) Əliyev Namiq Süleyman oğlu
 Əlizadə Emin Namiq oğlu
 (54) Prizmatik işgil.

(54)(57) Kəşikləri vertikal və horizontal müstəvilərdə yerləşmiş iki maili til şəkilində dörd hissədən ibarət olan prizmatik işkil onunla fərqlənir ki, oymağa sərt birləşmiş işkilin dörd hissəsi ilə kontakta ola bilən və vintlə öz uju ilə işkillərin yuxarı hissəsinə toxunan, vint jüti yaradan əlavə lövhə ilə təmin edilmişdir.

отверстия печи в зоне горения, а также газовое сопло и первичную воздушную камеру, расположенные перед входом в трубу, и выполненное в корпусе по меньшей мере одно воздушное отверстие для подачи воздуха, не участвующего в горении, а печь, отличающаяся тем, что она содержит по меньшей мере один патрубок для топочного газа, подключённый одним концом ко второму отверстию печи, а другим – к первичной воздушной камере, причем упомянутое воздушное отверстие расположено вблизи патрубка для топочного газа.

2. Горелка по п.1, отличающаяся тем, что труба выполнена в виде трубки Вентури.

3. Горелка по п.1 или 2, отличающаяся тем, что на входе в первичную воздушную камеру установлен регулятор расхода.

4. Горелка по п.п. 1,2 или 3, отличающаяся тем, что патрубок для топочного газа выполнен L-образной формы.

5. Горелка по п.4, отличающаяся тем, что она содержит гибкие уплотняющие устройства у одного и/или другого конца патрубка.

Bölmə G. Fizika.

Раздел G. Физика.

(11) İ 2000 0011

(21) N 93/000024

(22) 12.02.93

(51) G 01 F 1/20

(71)(73) Bakı Mühəndis-Kommersiya Texnologici Mərkəzi «Akvatronik»

(72) Əliyev Rüfət Məmməd oğlu

Qasimov Jasim Məmməd Həsən oğlu

Süleymanov Kamail Sultan oğlu

Tağızadə Namiq Turqut oğlu

(54) Dərəcələnməmiş hidroörtmədə təzyiqsiz axının su sərfinin ölçmək üçün qurğu.

(54)(57) Dərəcələndirilmiş su reciminin tətbiq edildiyi yerdə (hidroörtmədə) təzyiqsiz su axınının sərfini ölçmək üçün səviyyəölçən - iki funksional blokdan, kvantlayıcı toplama və vurma bloklarından ibarət olan qurğu onunla fərqlənir ki, onun birinci funksional bloku səviyyəölçənin çıxışındakı siqnalı suyun proporsional sərfinə uyğun siqnala çevirir, belə ki, ikinci funksional blokun çıxışı vurma blokunun qirişi ilə birləşdirilmiş, birinci funksional blokun çıxışı isə toplama blokunun birinci qirişi ilə birləşdirilmişdir.

(71)(73) Бакинский Инженерно-Коммерческий Технологический Центр «Акватроник»

- (72) Алиев Руфат Мамед оглы
 Касимов Джасим Мамед Гасан оглы
 Сулейманов Камаил Султан оглы
 Тагизаде Намик Тургут оглы
- (54) Устройство для измерения расхода воды безнапорных потоков в градуированных гидрорастворах.

(54)(57) Устройство для измерения расхода воды безнапорных потоков в градуированных гидрорастворах, содержащее уровнемер, два функциональных блока, квантователь, перемножающий и суммирующий блоки, отличающегося тем, что первый функциональный блок преобразует сигнал с выхода уровнемера в сигнал, пропорциональный расходу воды, а второй функциональный блок в сигнал, пропорциональный градиенту расхода воды, причём выход второго функционального блока соединен с первым входом перемножающего блока, выход первого функционального блока соединен с первым входом суммирующего блока.

- (11) İ 2000 0012
 (21) N 93/000023
 (22) 10.02.93
 (51) G 01 F 1/20
 (71)(73) Bakı Mühəndis-Kommersiya Texnologici Mərkəzi «Akvatronik»
 (72) Əliyev Rüfət Məmməd oğlu
 Antonov Valentin Pavloviç
 Qasimov Jasim Məmməd Həsən oğlu
 Petrenko Vladislav Viktoroviç
 Süleymanov Kamail Sultan oğlu
 Tağızadə Namiq Turqut oğlu
- (54) Maye üçün ultrasəs sərfölçən.

(54)(57) Güjləndirijiyə qoşulmuş elektroakustik çevrilən dəyişdirisidən, triqquerdən, qeydediji impulsar qeneratorundan ibarət olan maye üçün ultrasəs sərfölçən onunla fərqlənir ki, onun girişi qeneratorun çıxışı ilə, çıxışı isə elektroakustik dəyişdiriji ilə birləşdirilmiş birinji impuls tezliklərini bölənlə, girişi qeneratorun çıxışına, çıxışı isə trigger qurğusunun girişinə qoşulmuş imulslu formalaşdırana, triggerin ikinci girişi isə gujləndirijinin çıxışı ilə birləşdirilmişdir, bir girişi triggerin çıxışı ilə, ikincisi isə generatorun ikinci çıxışı ilə birləşdirilmiş İ elementiyə, hesablayıji girişi İ elementinin çıxışı ilə birləşdirilmiş impulsar sayqaçıyla, ünvan çıxışı impulsar sayqaçının çıxışı ilə birləşdirilmiş daimi yaddaşlı qurğuyla, girişləri daimi yaddaşlı qurğunun çıxışları ilə birləşdirilmiş parallel kodu ardıcılı çevirənlə və girişi kod çevirijisinin çıxışına, çıxışı isə toplayıji elektromexaniki sayqajla birləşdirilmiş impulsların tezliyinə bölənlə təhiz olunub.

- (71)(73) Бакинский Инженерно-Коммерческий Технологический Центр «Акватроник»

- (72) Алиев Руфат Мамед оглы
 Антонов Валентин Павлович
 Касимов Джасим Мамед Гасан оглы
 Петренко Владислав Викторович
 Сулейманов Камаил Султан оглы
 Тагизаде Намик Тургут оглы
- (54) Ультразвуковой расходомер жидкости для открытых безнапорных каналов с равномерным движением воды.

(54)(57) Ультразвуковой расходомер жидкости, содержащий электроакустический обратимый преобразователь, подключённый к усилителю, генератор зондирующих импульсов, триггер, отличающийся тем, что он снабжён первым делителем частоты импульсов, вход которого соединен с выходом генератора, а выход с электроакустическим обратимым преобразователем, формирователем импульса, вход которого подключён к выходу генератора, а выход с электроакустическим обратимым преобразователем, формирователем импульса, вход которого подключён к выходу генератора, а выход - к входу установки триггера и входу счетчика импульсов, второй вход триггера соединен с выходом усилителя, элементом И, один вход которого соединен с выходом триггера, а второй вход элемента И подключён ко второму выходу генератора, счётчиком импульсов, счётный вход которого соединён с выходом элемента И, репрограммируемым постоянным запоминающим устройством, адресные входы которого соединены с выходами счётчика импульсов, преобразователем параллельного кода в последовательный, входы которого подключены к выходам репрограммируемого постоянного запоминающего устройства, входы делителем частоты импульсов, вход которого подключён к выходу преобразователя кодов, а выход соединен с суммирующим электромеханическим счётчиком.

- (11) İ 2000 0057
 (21) N 94/000298
 (22) 22.02.94.
 (51) G 01 N 27/22
 (71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası.
 (72) Rzayev Telman Bahadur oğlu
 Guluzadə Rafiq Kazım oğlu
 (54) Hərəkət edən lentşəkilli materialların rütubətini ölçmək üçün qurğu.

(54)(57) Hərəkət edən lentşəkilli materialların nəmliyini ölçmək üçün qurğunun tərkibinə ilkin çeviriji, idarəolunan açar, iki çeviriji, iki sinusoidal rəqslər generatoru və qeydediji və riyazi işlənmə qurğusu daxildir, birinji və ikinci sinusoidal rəqslər generatorlarının çıxışları birinji idarəolunan açarın daimi kontaktlarına qoşulmuşdur, birinji açarın hərəkət edən kontaktı birinji "Gərginlik-kod" çevirijisinin birinji ilə birləşdirilmişdir, birinji və ikinci "Gərginlik-kod" çevirijilərinin birinji və ikinci çıxışları müvafiq olaraq qeydediji

və riyazi işlənmə qurğusunun birinci, ikinci, üçünjü və dördünjü girişləri ilə birləşdirilmişdir, ondan fərqli olaraq, onun tərkibinə ikinci idarəolunan açar, idarə etmə qurğusu və etalon müqavimət daxil edilmişdir, birinci idarəolunan açarın hərəkət edən kontaktı etalon müqavimət vasitəsilə ikinci açarın hərəkət edən kontaktı və ikinci “Gərginlik-kod” çevirijinin birinci girişi ilə birləşdirilmişdir, ikinci açarın iki hərəkət etməyən kontaktları ilkin çevirijinin iki çıxışları ilə birləşdirilmişdir, ilkin çevirijinin üçünjü çıxışı yerə qoşulmuşdur, qeydediji və riyazi işlənmə quruluşun çıxışı idarə edən qurğunun girişinə qoşulmuşdur, idarə etmə qurğusunun birinci və ikinci çıxışları birinci və ikinci “Gərginlik-kod” çevirijilərinin ikinci girişi ilə birləşdirilmişdir, idarə edən açarın üçünjü və dördünjü çıxışları birinci və ikinci idarəolunan açarların idarəetmə girişləri ilə birləşdirilmişdir.

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası.

(72) Rzaev Tselman Bahadur oğlu

Кули-заде Рафик Кязым оглы

(54) Устройство для измерения влажности движущихся ленточных материалов.

(54)(57) Устройство для измерения влажности движущихся ленточных материалов, содержащее первичный преобразователь, управляемый ключ, два преобразователя, два генератора синусоидальных колебаний и устройство регистрации и обработки результатов, отличающийся тем, что в него введены дополнительно второй управляемый ключ, устройство управления и эталонный резистор, причём первый и второй генераторы синусоидальных колебаний подключены к постоянным контактам первого управляемого ключа, переключающийся контакт которого подключён к первому входу первого преобразователя напряжение-код, выходы которого подключены к первому и второму входам устройства регистрации и обработки результатов измерения, а также через эталонный резистор подключён к переключающемуся контакту второго управляемого ключа и к первому входу второго преобразователя напряжение-код, выходы которого подключены к третьему и четвёртому входам устройства регистрации и обработки результатов измерения, выход которого соединён с входом устройства управления, первый и второй выходы которого соединены с вторыми входами первого и второго преобразователей напряжение-код, а третий и четвёртый выходы соединены с управляющими первого и второго управляемых ключей, постоянные контакты второго управляемого ключа соединены с двумя выходами первичного преобразователя, третий выход которого соединён с общей шиной.

(11) İ 2000 0009

(21) N 94/000299

(22) 22.02.94

(51) G 01 R 27/22

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası.

(72) Rzaev Tselman Bahadur oğlu

Quluzadə Rafiq Kazım oğlu
(54) Konduktometriki ölçülər üçün qurğu.

(54)(57) Konduktometriki ölçülər üçün qurğu tərkibində iki əməliyyat güjləndirijisi, dəyişən dayaq gərginlik generatoru, jərəyanölçən, iki jərəyan elektrodu və iki potensial elektrodu ilə konduktometrik özəyi mövjudur, birinji jərəyan elektrodu jərəyanölçən vasitəsilə birinji əməliyyat güjləndirijisinin çıxışına qoşulmuşdur, birinji əməliyyat güjləndirijisinin inversiya girişi birinji potensial elektrodu ilə birləşdirilmişdir, birinji əməliyyat güjləndirijisinin qeyri-inversiya girişi ümumi şin ilə birləşdirilmişdir, ikinci jərəyan elektrodu ikinci əməliyyat güjləndirijisinin çıxışına qoşulmuşdur, ikinci əməliyyat güjləndirijisinin inversiya girişi ikinci potensial elektrodu ilə birləşdirilmişdir və ondan fərqli olaraq tərkibinə ikinci dəyişən dayaq gərginlik generatoru və açar daxil olunmuşdur, açarın dəyişən kontaktı ikinci əməliyyat güjləndirijisinin qeyri-inversiya girişi ilə birləşdirilmişdir, birinji və ikinci dəyişən dayaq gərginlik generatorunun birinji qütbləri açarın iki tərpnəmz kontaktları ilə birləşdirilmişdir, birinji və ikinci dəyişən dayaq gərginlik generatorunun ikinci qütbləri ümumi şin ilə birləşdirilmişdir.

(71)(73) Azərbaycanская Государственная Нефтяная Академия.

(72) Рзаев Тельман Багатур оглы

Гулузаде Рафик Казым оглы

(54) Устройство для кондуктометрических измерений.

(54)(57) Устройство для кондуктометрических измерений, содержащее два операционных усилителя, генератор переменного опорного напряжения, измеритель тока, кондуктометрическую ячейку с двумя токовыми и двумя потенциальными электродами, причём первый токовый электрод через измеритель тока соединён с выходом первого операционного измерителя, инвертирующий вход которого соединён с первым потенциальным электродом, а инвентирующий вход – с общей шиной, второй, токовый электрод соединен с выходом второго операционного усилителя, инвентирующий вход которого соединен с вторым потенциальным электродом, отличающееся тем, что в него введены второй генератор переменного опорного напряжения и ключ, переключающийся контакт которого соединен с неинвертирующим входом операционного усилителя, а постоянные два контакта соединены с первыми полюсами первого и второго генераторов переменного опорного напряжения, вторые полюса которых соединены с общей шиной.

(11) İ 2000 0069

(21) N 95/000445

(22) 29.06.94.

(51) G 05 B 1/01

(71)(73) Azərbaycan İnşaat-mühəndisləri Universiteti

(72) İskəndərov İslam Əsəd oğlu

Musayev Zabit Səməd oğlu
Pənahov Tahir Musa oğlu
(54) Dönmə bujağına nəzarət qurğusu.

(54)(57) Dönmə bujağına nəzarət qurğusu tərkibinə bujaq və kvadrant verijiləri, qida mənbəyi, kommutator daxil olmaqla onunla fərqlənir ki, onun tərkibinə mexaniki şkala, sinxron mühərrik, optron jütü, impuls güjləndirijisi və reduktor daxil edilmişdir, belə ki, bujaq və kvadrant verijiləri reduktor vasitəsi ilə sinxron mühərrikin valı ilə birləşən mexaniki şkalanın üzərində bərkidilib, sinxron mühərrikin dolağı, birinji girişinə “işə salma” düyməsi, ikinji girişinə isə impuls güjləndirijisinin çıxışı qoşulmuş kommutatorun çıxışına qoşulub, optron jütünün çıxışı impuls güjləndirijisinin girişinə, qida mənbəyinin birinji və ikinji çıxışları uyğun olaraq optron jütünə, impuls güjləndirijisinə, kommutatora və “işə salma” düyməsinin birinji kontaktına qoşulmuşdur.

(71)(73) Azərbaycanın Инженерно-строительный Университет

(72) Искендеров Ислам Асад оглы

Мусаев Забит Самед оглы

Панахов Таир Муса оглы

(54) Устройство для контроля угла поворота.

(54)(57) Устройство для контроля угла поворота, содержащее датчик угла и квадранта, источник питания, коммутатор, отличающийся тем, что в него введены механическая шкала, синхронный двигатель, оптронная пара, импульсный усилитель и редуктор, при этом датчик угла и квадранта установлены на механической шкале, которая через редуктор связана с валом синхронного двигателя, обмотка которого присоединена к выходу коммутатора, к первому управляющему входу которого подключён первый контакт кнопки “пуск”, а к второму входу подключён выход импульсивного усилителя, выход оптронной пары подключён к первому управляющему входу импульсивного усилителя, а первый и второй выходы источника питания подключены соответственно к входам оптронной пары импульсивного усилителя, коммутатора и к первому контакту кнопки “пуск”.

Bölmə H.
Elektrik.

Раздел H.
Электричество.

(11) İ 2000 0089

(21) N 95/000642

(22) 30.06.95

(51) H 01 21/445

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Qeyri-Üzvi və Fiziki Kimya İnstitutu.

(72) Məmmədov Mehman Nəşiboğlu

Həsənov Zöhrab Həsən oğlu

Novruzova Firuzə Saleh qızı

Əliyev Akif Şxan oğlu

Zeynalova Elmira Fərman qızı

(54)Kadmium tellur ərintilərindən ibarət nazik təbəqələrin alınması üçün elektrolit.

(54)(57) Kadmium tellur ərintilərindən ibarət nazik təbəqələrin alınması üçün Te^{4+} və Jd^{2+} kationlarından ibarət sulu kompleks əmələ gətiriji elektrolit onunla fərqlənir ki, tərkibində tellur olan TeO_2 , kadmium olan $Jd(BF_4)_2$, kompleks əmələ gətiriji kimi NH_4F , əlavə olaraq HBF_4 və ağaj yarışqanından komponentlərin aşağıdakı nisbətində hazırlanır (q/l) :

$Jd(BF_4)_2$	70-210
TeO_2	0,08-0,4
HBF_4	15-40
NH_4F	5-10
ağac yarışqanı	1- 2
su	qalanı

(71)(73) Институт Неорганической и Физической Химии АН Азербайджанской Республики.

(72)Мамедов Мехман Насиб оглы

Гасанов Зохраб Гасан оглы

Новрузова Фируза Салех кызы

Алиев Акиф Шхан оглы

Зейналова Эльмира Фарман кызы

(54) Электролит для получения тонких пленок сплавов кадмия с теллуrom.

(54)(57) Электролит для получения тонких пленок сплавов кадмия с теллуrom, содержащий катионы Te^{4+} и $Жд^{2+}$ в водном растворе комплексообразователя, отличающийся тем, что в качестве теллуросодержащего вещества электролит содержит TeO_2 , в качестве кадмийсодержащего вещества – $Cd(BF_4)_2$, в качестве комплексообразователя NH_4F и дополнительно содержит HBF_4 и столярный клей при следующих соотношениях компонентов, г/л :

$Жд(БФ_4)_2$	70-210
TeO_2	0,08-0,4
$ЩБФ_4$	15-40
$НЩ_4Ф$	5-10
столярный клей	1- 2
вода	остальное

- (11) İ 2000 0007
 (21) N94/000319
 (22) 30.03.94
 (51) H 01 C 47/00
 (71)(73) Azərbaycan EA-nın Fizika İnstitutu
 (72) Paşayev Arif Mirjəlal oğlu
 Talibi Məmməd Ələkbər oğlu
 Məmmədova Gülnarə Əhməd qızı
 (54) Radikalların yarımkeçiriji verijiləri.

(54)(57) Yarımkeçirijilər əsasında qeyd edən cihazla birləşmiş, həssas elementdən ibarət olan radikalların verijisi, harda ki, həssas element birinci elektrod olan metal layından, p-n və ya heteroqəçidlə olan yarımkeçiriji layından və ikinci elektrod olan, metal layından düzəlib, onunla fərqlənir ki, həssas elementin elektrodlarına qeyd edən cihazla ardijil olaraq, əks istiqamətdə 0,1-1,0 V gərginlik yaradan xarici sabit qidalandırma mənbəyi qoşulur.

- (71)(73) Институт Физики АН Азербайджанской Республики.
 (72) Пашаев Ариф Мирджалал оглы
 Талиби Мамед Алекпер оглы
 Мамедова Гюльнара Ахмед кызы
 (54) Полупроводниковый датчик радикалов

(54)(57) Полупроводниковый датчик радикалов, содержащий чувствительный элемент, соединённый с регистратором, при этом чувствительный элемент выполнен в виде слоя металла, являющегося первым электродом, полупроводникового слоя металла, являющегося первым электродом, полупроводникового слоя с р-п или гетеропереходом и слоя металла, являющегося вторым электродом, отличающийся тем, что к электродам чувствительного элемента последовательно с регистратором подключён внешний источник постоянного напряжения обратной полярности с возможностью создания обратного смещения величиной 0,1-1,0 В.

- (11) İ 2000 0074
 (21) N 94/000391
 (22) 28.06.94.
 (51) H 01 M 6/20
 (71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Fizika İnstitutu
 (72) Mustafayev Fazil Mehrəli oğlu
 Kaclayeva Reyxanat İbrahim qızı
 Abbasov Almuk Süleyman oğlu
 Əliyev İkrəm Yəhya oğlu
 Bağirova Səidə Jəfər qızı
 Əskərova Kəmalə Əsgər qızı
 Əliyeva Nüşabə Adil qızı

(54) Kimyəvi bərkfazlı jərəyan mənbəi.

(54)(57) Tərkibində elektrolit, anod və katod olan bərkfazlı kimyəvi jərəyan mənbəi onunla fərqlənir ki, elektrolit kimi superior $Cu_4RbCl_3I_2$ birləşməsindən istifadə olunur.

(71)(73) Институт Физики АН Азербайджанской Республики

(72) Мустафаев Фазиль Мехрали оглы

Кажлаева Рейханат Ибрагим кызы

Аббасов Алмук Сулейман оглы

Алиев Икрам Яхья оглы

Багирова Саида Джафар кызы

Аскерова Кямаля Аскер кызы

Алиева Нушаба Адыль кызы

(54) Химический твёрдофазный источник тока.

(54)(57) Химический твёрдофазный источник тока, содержащий электролит, анод и катод, отличающийся тем, что в качестве электролита использовано суперионное соединение $Cu_4RbCl_3I_2$.

(11) İ 2000 0056

(21) N 93/000207

(22) 26.05.93.

(51) H 02 K 33/12

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası

(72) Babayev İkrəm Sani oğlu

Ələkbərov Məhəmməd İsrail oğlu

Jəfərov Sənan Fəmil oğlu

(54) Vibroelektroiqtikal.

(54)(57) Maqnit elastiki sistemli birləşdirilmiş lövbərdən, üçbujaq birləşdirilib qida dövrəsinə qoşulmuş əsas dolaqlardan, ardıcıl birləşdirilmiş əlavə dolaqlardan ibarət vibroelektroiqtikal onunla fərqlənir ki, o əlavə olaraq lövbərin hərəkət verijisi, tezlik-gərginlik, gərginlik-tezlik çevirijiləri, veriji blok, jərəyan gücləndirijisi və jəmləyiji ilə təjhiz edilmişdir, belə ki, lövbərin hərəkət verijisi lövbərlə sət əlaqədə olub, çıxışı “tezlik-gərginlik” çevirijisinin girişinə, onun çıxışı isə jəmləyijinin birinci girişinə qoşulub, jəmləyijinin ikinci girişi veriji blokun çıxışına, çıxışı isə “gərginlik-tezlik” çevirijisinin girişinə birləşdirilmiş, çıxışı isə ardıcıl birləşmiş əlavə dolaqların girişinə qoşulmuş jərəyan gücləndirijisinin girişinə qoşulmuşdur.

(71)(73) Азербайджанская Государственная Нефтяная Академия

(72) Бабаев Икрам Сани оглы.

Алекперов Махмад Исраил оглы

Джафаров Санан Фамиль оглы

(54) Виброэлектропривод.

(54)(57) Виброэлектропривод, содержащий магнитопровод, якорь, закреплённый магнитной системе, основные обмотки, которые электрически связаны с источником трёхфазного напряжения и дополнительные обмотки, включённые последовательно и согласно, отличающиеся тем, что он снабжён датчиком перемещения якоря, преобразователем частота-напряжение, сумматором, задающим блоком, преобразователем напряжения-частоты и усилителем тока, причём датчик перемещения якоря жёстко связан с якорем, выход датчика соединён с входом преобразователя частота-напряжения, выход которого соединён с первым входом сумматора, второй вход сумматора соединён с выходом задающего блока, а выход соединён с входом преобразователя напряжения-частоты, выход которого соединён с входом усилителя тока, а выход усилителя тока соединён с дополнительной обмоткой.

(11) I 2000 0075

(21) N 96/000227

(22) 14.04.93

(51) H 04 B 7/00

(71)(73) İnterdaydcital Kommunekeyşnz Korporeyşn

(72) Qrehem Martin Evis

Vendelin Rut Evis

(54) Rəqəmli radio-telefon sistemi üçün baza stansiyası.

(54)(57) 1. Abonent stansiyası ilə rabitə sisteminə kommutator modulyatorları bloku, distansion prosessor daxildir, belə ki, kommutator mərkəzi stansiya və distansion prosessorun arasına qoşulub, distansion prosessor kanal modulyatorları bloku ilə birləşdirilib, həmin blokda kanal modulyatorları vardır, onların hər birinə öz aralarında birləşdirilmiş nitq kodeksi bloku, kanalı idarəetmə bloku və modem daxildir, sistem onunla fərqlənir ki, kommutatora birinci konsentrator daxildir, o informasiya məlumatları çevirijisi və signal məlumatları çevirijisi ilə birləşdirilib, onların birləşmiş girişləri kommutatorun girişini təşkil edir, birinci konsentratorun giriş-çığışı radioxətt vasitəsilə antenaya birləşdirilib, o isə, distansion prosessorun ikinci konsentratoruna birləşdirilib, o isə, interfeysə birləşdirilib, interfeysin giriş-çığışı isə distansion prosessorun giriş-çığışını təşkil edir, kanal modulyatorları blokunun modemlərinin giriş-çığışları antenaya birləşdirilib, o isə, radioxətt vasitəsilə abonent stansiyaları ilə birləşdirilib.

2. 1-ji bənd üzrə sistemin, onunla fərqlənir ki, informasiya məlumatları çevirijisi və birinci konsentratorun arasında əks-səda batırjısı qoşulub.

(71)(73) Інтердайджитал Коммуникейшнз Корпорейшн

(72) Грехем Мартин Эвис

Венделин Рут Эвис

(54) Система связи с абонентскими станциями.

(54)(57) 1. Система связи с абонентскими станциями, содержащая коммутатор, блок канальных модуляторов, дистанционный процессор, при этом коммутатор включён между центральной станцией и дистанционным процессором, который соединён с блоком канальных модуляторов, содержащим канальные модули, каждый из которых содержит соединённые между собой блок речевого кодекса, блок управления каналом и модемы, отличающаяся тем, что коммутатор содержит первый концентратор, соединённый с преобразователем информационных данных и преобразователем сигнальных данных, объединённые входы которых являются входом коммутатора, вход-выход первого концентратора соединён через радиолинию с антенной, подключённой к второму концентратору дистанционного процессора, при этом второй концентратор соединён с интерфейсом, вход-выход которого является входом-выходом дистанционного процессора, а входы-выходы модемов блока канальных модуляторов соединены с антенной, которая через радиолинии соединена с абонентскими станциями.

2. Система по п.1, отличающаяся тем, что между преобразователем информационных данных и первым концентратором включён эхоподавитель.

(11) İ 2000 0025

(21) N 97/000969

(22) 10.01.97

(51) H 04 L 15/34

(71)(73) Azərbaycan Texniki Universiteti

(72) İbrahimov Bayram Qənimət oğlu

(54) Diskret siqnalların ötürülməsi və qəbulu üçün qurğu

(54)(57) Ötürüjü tərəfindəki sətir sayğajının ikinci girişi paylayıjının birinji girişinə, ayırıjının çıxışına və birinji triggerin birinji girişinə, birinji triggerin birinji çıxışı klaviaturanın çıxışına, klaviaturanın çıxışı toplayıjının birinji girişlərinə, toplayıjının çıxışı açarın birinji girişinə və razılaşdırıjı çıxış blokunun birinji girişinə, onun ikinci girişi paylayıjının birinji çıxışına; onun ikinci çıxışı toplayıjının ikinci girişinə və açarın ikinci girişinə; açarın birinji çıxışı birinji və ikinci İ elementlərinin birinji girişlərinə, onların çıxışları jüt-jüt birləşdirilərək ikinci triggerin müvafiq olaraq birinji və ikinci girişlərinə, ikinci triggerin çıxışı açarın üçüncü girişinə, açarın dördüncü girişi paylayıjının ikinci girişinə birləşdirilib, sətir sayğajının çıxışı birinji triggerin ikinci çıxışılə, birinji triggerin ikinci çıxışı açarın beşinci girişi ilə birləşdirilib. Birinji və ikinci U elementlərinin ikinci girişləri bir-birinə birləşdirilib. Bu zaman paylayıjının ikinci girişi, ayırıjının girişi və sətir sayğajının üçüncü girişi ötürüjü tərəfin müvafiq olaraq birinji, ikinci və üçüncü girişi olur, ötürüjü tərəfin birinji və ikinci çıxışları razılaşdırıjı çıxış blokunun çıxışı və sətir sayğajının çıxışı olur, bu zaman analiz qurğusu ardıcıl olaraq siqnal çevirijisinə, güjləndirijiyə və impuls əmələ gətirənə birləşir. İmpuls əmələ gətirənin çıxışı birinji və ikinci İ elementlərinin girişinə birləşir, siqnal çevirijisinin girişi açarın ikinci çıxışına qoşulur, qəbul ediji tərəfdə güjləndiriji, razılaşdırıjı giriş bloku var. Blokun çıxışı qəbuletmə reqistrinin birinji girişilə və fazalaşdırma blokunun girişilə birləşdirilir. Fazalaşdırma blokunun çıxışı dayanma komandası göndərən analizatorun birinji girişilə və qəbuletmə

reqistrinin ikinci girişilə birləşdirilir, onun birinci çıxışı dayanma komandası göndərən analizatorun ikinci girişilə, analizatorun çıxışı idarəetmə blokunun birinci girişilə, idarəetmə blokunun ikinci girişi komanda verən blokun çıxışı, birinci triggerin birinci girişi, toplayıjının birinci girişi və qəbuletmə reqistrinin üçüncü girişilə birləşdirilir, qəbuletmə reqistrinin ikinci çıxışı toplayıjının ikinci girişinə, onun çıxışı komanda seçiji blokun girişinə, idarəetmə blokunun üçüncü girişinə, birinci açarın birinci girişinə və ikinci açarın birinci girişinə qoşulur, ikinci açarın ikinci girişi triggerin ikinci çıxışına, triggerin birinci çıxışı dayanma komandası göndərən analizatorun üçüncü girişinə və birinci açarın ikinci girişinə qoşulur, birinci açarın çıxışı simvollar generatorunun çıxışı ilə, onun girişi şifrəaçanın girişinə, şifrəaçanın girişi ikinci açarın çıxışına qoşulur, bu zaman razılaşıdırıjı giriş blokunun girişi və triggerin ikinci girişi qəbulediji tərəfin müvafiq olaraq birinci və ikinci girişi olur, çıxışı isə komandaveriji blokun çıxışı olur.

Bu zaman çap siqnalları əmələ gətirəndən və çap iynələrinin elektromaqnitdən ibarət olan çap blokunun girişi güjləndirijinin çıxışilə birləşdirilir, güjləndirijinin girişi çap siqnalları əmələ gətirənin çıxışına, onun girişi güjləndirijinin çıxışına; güjləndirijinin girişi simvollar generatorunun çıxışına birləşdirilir, fərqləndiriji jəhətə ondan ibarətdir ki, ötürüjü tərəfdə ardıcıl birləşmiş siqnal çevirijiləri, güjləndirijilər və impuls əmələ gətirənlər qoyulub. Onların çıxışları birinci və ikinci I elementlərinin müvafiq olaraq ikinci girişlərinə birləşdirilib, siqnal çevirijisinin girişləri açarın ikinci çıxışlarına, paylayıjının üçüncü çıxışı isə razılaşıdırıjı çıxış blokunun üçüncü girişinə, onun dördüncü girişi sətir sayğajının birinci çıxışına birləşdirilib, qəbulediji tərəfdə bir qrup çap siqnalları əmələ gətirənlər və çap iynələri elektromaqnitləri qoyulub, onların girişləri çap siqnalları əmələ gətirənin çıxışına, çap siqnalları əmələ gətirənin girişi güjləndirijinin çıxışına, güjləndirijinin girişi isə simvollar generatorunun çıxışına birləşdirilib.

(71)(73) Азербайджанский Технический Университет

(72) Ибрагимов Байрам Ганимет оглы

(54) Устройство для передачи и приёма дискретных сигналов.

(54)(57) Устройство для передачи и приёма дискретных сигналов, содержащее на передающей стороне счётчик строк, второй вход которого подключён к первому входу распределителя, к выходу выключателя и к первому входу первого триггера, первый выход которого соединён со входом клавиатуры, выходы которой подключены к первым входам накопителя, выход которого соединён с первым входом ключа и с первым входом выходного согласующего блока, второй вход которого подключён к первому выходу распределителя, вторые выходы которого подключены к вторым входам накопителя и ко вторым входам ключа, первые выходы которого соединены с первыми входами первых и вторых элементов И, выходы которых попарно объединены и подключены соответственно к первому и второму входам второго триггера, выход которого соединён с третьим входом ключа, четвёртый вход которого соединён со вторым входом распределителя, выход счётчика строк соединён со вторым входом первого триггера, второй выход которого подключён к пятому входу ключа, вторые входы первых и вторых элементов И объединены, при этом второй вход распределителя, вход выключателя и третий вход счётчика строк является соответственно первым, вторым и третьим входами передающей стороны, первым и вторым выходами которой являются соответственно выход

выходного согласующего блока и выход счётчика строк, при этом анализирующее устройство последовательно соединённые преобразователь сигналов, усилитель и формирователь импульсов, выход которого подключён к выходу первых и вторых элементов И, при этом вход преобразователя сигналов подключён ко второму выходу ключа, а на приёмной стороне – усилитель, входной согласующий блок, выход которого соединён с первым входом приёмного регистра и со входом блока фазирования, выход которого соединён с первым входом анализатора стоповой посылки и со вторым входом приёмного регистра, первый выход которого соединён со вторым входом анализатора стоповой посылки, выход которого соединён с первым входом блока управления, второй вход которого подключён к выходу блока выдачи команд, к первому входу первого триггера, первому входу накопителя и к третьему входу приёмного регистра, второй выход которого соединён со вторым входом накопителя, выход которого подключён ко входу блока выделения команд, к третьему входу блока управления, к первому входу первого ключа и к первому входу второго ключа, второй вход которого подключён ко второму выходу триггера, первый выход которого соединён с третьим входом анализатора стоповой посылки и со вторым входом первого ключа, выход которого соединён с выходом генератора символов, вход которого подключён ко входу дешифратора, вход которого подключён к выходу второго ключа, при этом вход входного согласующего блока и второй вход триггера являются соответственно первым и вторым входами приёмной стороны, выходом которой является выход блока выдачи команд, при этом печатающий блок, состоящий из формирователя сигналов печати и электромагнита печатающей иглы, вход которого соединён с выходом усилителя, вход которого подключён к выходу формирователя сигналов печати, вход которого соединён с выходом усилителя, вход которого соединён с выходом генератора символов, отличающаяся тем, что на передающей стороне введена группа последовательно соединённых преобразователей сигналов, усилителей и формирователей импульсов, выходы которых подключены к соответствующим вторым входам первых и вторых элементов И, при этом входы преобразователей сигналов подключены ко вторым выходам ключа, а третий выход распределителя соединён с третьим входом выходного согласующего блока, четвёртый вход которого подключён к первому выходу счётчика строк, на приёмной стороне введены группа формирователей сигналов печати и электромагнитов печатающей иглы, входы которых подключены к выходу формирователей сигналов печати, входы которых соединены с выходом усилителя, вход которого соединён с выходом генератора символов.

(11) İ 2000 0070

(21) N 97/000985

(22) 22.02.96.

(51) H 05 K 9/00, H 01 F 1/34

(71)(73) Azərbaycan Respublikası EA Fotelektronika İnstitutu

(72) Qasimov Rasim Mustafa oğlu

Qaçar Çinqiz Oveys oğlu

Qasimov Emin Rasim oğlu
Əzizov Samir Tariververdi oğlu
(54) Elektromaqnit şüalanması udujusı.

(54)(57) Üzərinə, şüanın verilmiş dalğa diapazonuna yaxın olan dispersiya ilə dielektrik qatı çəkilmiş metal əsasından ibarət olan elektromaqnit şüalanması udujusı onunla fərqlənir ki, örtük qatı polyar dielektrikin qeyri-polyar doldurulduqda eyni jinsli qatışıqından hazırlanmışdır, bu zaman qatışıqın polyar komponentinin qatılığını və örtük qatının qalınlığını dalğanı əks, etdirmə əmsalının modulunun şifira bərabərli şarnirdən seçirlər.

(71)(73) Институт Фотоэлектроники АН Азербайджанской Республики
(72) Касимов Расим Мустафа оглы
Гаджар Чингиз Овейс оглы
Касимов Эмин Расим оглы
Азизов Самир Тариверди оглы
(54) Поглотитель электромагнитного излучения.

(54)(57) Поглотитель электромагнитного излучения, содержащий металлическое основание с нанесённой на него плёнкой диэлектрика с дисперсией вблизи заданного диапазона волн, отличающийся тем, что слой покрытия выполнен из однородной смеси полярного диэлектрика в неполярном наполнителе, при этом концентрацию полярного компонента смеси и толщину слоя покрытия выбирают из условия равенства нулю модуля коэффициента отражения волны.

İXTİRALARIN SİSTEMATİK GÖSTƏRİJİSİ СИСТЕМАТИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ ИЗОБРЕТЕНИЙ

İndeks BPT (6-ji redaksiya)	Patentin nömrəsi	İndeks BPT (6-ji redaksiya)	Patentin nömrəsi
Индекс МПК (6 редакция)	Номер патента	Индекс МПК (6 редакция)	Номер патента
A 01 F 20/00	0063	C 09 L 111/10,	

A 01 H, A 61 K	0064	C 09 L 161/10	0035
A 01 N 57/10,41/42	0045	C 10 G 11/05	0058
A 23 L 2/30	0081	C 10 G 19/02	0044
A 61 B 17/56	0065	C 10 G 19/08	0047
A 61 B 17/58	0051	C 10 G 33/04	0003
A 61 K 7/00	0062	C 10 G 73/02-04,06	0002
A 61 K 31/00	0049	C 10 M 135/20,135/22,	
A 61 K 31/01	0091	135/28	0004
A 61 M 21/00	0048	C 12 M 1/40,	
B 01 D 47/14,		G 01 N 27/26	0054
B 01 D 53/18	0040	C 21 D 9/04	0092
B 01 F 17/12,		C 23 C 10/38	0061
C 07 C 303/06,		C 23 C 12/02	0090
C 02 F 1/50	0005	C 23 C 13/08	0008
B 01 J 23/78,		C 23 F 11/00	0036
C 07 C 1/04	0078	C 25 B 1/00,	
B 02 C 4/06	0076	H 01 J 21/445	0088
B 22 F	0082	C 25 C 1/18, 1/24	0072
B 28 B 7/38	0026	D 03 D 47/27	0021
B 30 B 9/08	0077	E 01 B 9/48	0013
C 01 B 13/11	0059	E 02 B 17/00	0067
C 01 B 13/11	0060	E 02 B 17/00,	
C 02 F 1/48	0038	E 02 B 17/02	0018
C 02 F 1/72,		E 04 B 47/00	0055
C 01 B 33/30	0006	E 21 B 7/08	0017
C 07 C 67/08,69/13	0001	E 21 B 17/10	0020
C 07 C 211/46,211/48	0046	E 21 B 17/10	0032
C 07 D 403/04,		E 21 B 29/08	0085
A 61 K 31/47	0014	E 21 B 31/03	0019
C 07 D 411/04,		E 21 B 33/06	0015
A 61 K 31/505	0023	E 21 B 33/06	0016
C 07 D 411/04,		E 21 B 33/06	0087
A 61 K 31/505,		E 21 B 33/138	0066
C 12 P 41/00	0079	E 21 B 34/06	0073
C 08 L 23/04-23/08,		E 21 B 34/16, F 16 K	0071
C 08 L 25/04-25/16	0010	E 21 B 41/00	0034
C 08 L 23/16,		E 21 B 43/00	0022
C 08 F 10/16	0080	E 21 B 43/00	0033
C 09 B 61/00	0037	E 21 B 43/08	0029
C 09 K 3/00,		E 21 B 43/08	0031
E 21 B 43/00	0043	E 21 B 43/10	0050
		E 21 B 43/22	0028
E 21 B 43/22	0030	G 01 F 1/20	0011
E 21 B 43/25	0068	G 01 F 1/20	0012
F 02 M 29/04	0039	G 01 N 27/22	0057
F 02 M 29/04	0027	G 01 R 27/22	0009
F 03 B 13/10	0041	G 05 B 1/01	0069
F 03 G 7/10, 3/00	0083	H 01 21/445	
F 04 B 23/00	0084	H 01 J 47/00	0007
F 04 B 47/02	0052	H 01 M 6/20	0074
F 04 B 47/02	0053	H 02 K 33/12	0056

F 04 B 47/02	0086	H 04 B 7/00	0075
F 16 B 3/06	0042	H 04 L 15/34	0025
F 23 D 14/46	0024	H 05 K 9/00, H 01 F 1/34	0070

İXTİRALARIN SAY GÖSTƏRİJİSİ
НУМЕРАЦИОННЫЙ УКАЗАТЕЛЬ ИЗОБРЕТЕНИЙ

İddia sənə- dinin Nömrəsi	Patentin nömrəsi	İddia sənə- Dinin Nömrəsi	Patentin nömrəsi
Номер Патента	Номер заявки	Номер Патента	Номер заявки
0001	95/000685	0044	97/000873
0002	95/000653	0045	97/000421

0003	97/000957	0046	94/000238
0004	95/000657	0047	97/000874
0005	98/001092	0048	94/000334
0006	96/000847	0049	95/000633
0007	94/000319	0050	95/000536
0008	95/000574	0051	99/001231
0009	94/000299	0052	94/000324
0010	98/001008	0053	94/000265
0011	93/000024	0054	98/001163
0012	93/000023	0055	98/001011
0013	4830110	0056	93/000207
0014	99/001305	0057	94/000298
0015	94/000392	0058	94/000369
0016	94/000390	0059	96/000815
0017	94/000374	0060	96/000816
0018	98/001190	0061	96/000721
0019	98/001067	0062	94/000327
0020	93/000224	0063	93/000031
0021	4027672	0064	93/000132
0022	94/000252	0065	95/000603
0023	96/000763	0066	97/000890
0024	5011298/06	0067	96/000727
0025	97/000969	0068	97/000929
0026	94/000318	0069	95/000445
0027	95/000675	0070	97/000985
0028	97/000967	0071	98/001169
0029	94/000223	0072	96/000840
0030	97/000941	0073	94/000259
0031	95/000613	0074	94/000391
0032	96/000800	0075	96/000227
0033	97/000984	0076	4614281/13
0034	98/001006	0077	4742078/27
0035	96/000767	0078	4831652
0036	96/000826	0079	05010955/04
0037	97/000885	0080	5001274/05
0038	98/001155	0081	4614371/023
0039	97/000892	0082	98/001195
0040	97/000965	0083	95/000570
0041	98/001071	0084	95/000584
0042	95/000607	0085	95/000618
0043	98/001113	0090	96/000766
0086	95/000506	0091	95/000564
0087	96/000707	0092	98/001202
0088	97/000876		
0089	95/000642		

**SƏNAYE NÜMUNƏSİNƏ VƏ FAYDALI
MODELLƏRƏ DAİR İDDİA SƏNƏDLƏRİ
BARƏDƏ MƏLUMATLARIN DƏRJİ**

**ПУБЛИКАЦИЯ СВЕДЕНИЙ О
ЗАЯВКАХ НА ПОЛЕЗНЫЕ МОДЕЛИ
И ПРОМЫШЛЕННЫЕ ОБРАЗЦЫ**

(22) 22.06.99

(51) 21-01

(76) Əhmədov Rəsul Məhəmməd oğlu

(54) “Rəxşanlı” intellektual oyunun lövhələri-şanələri.

(57) “Rəxşanlı” intellektual oyunun lövhələri-şanələri aşağıdakı əlamətlər məjmusu ilə səjiyyələnilir:

- lövhələrin-şanələrin düzbujaqlı formada hazırlanması ilə;
- ölçülərinin müəyyən nisbətdə olması ilə;
- xalların ovuq şəklində işlənməsi ilə;
- xallar arasındakı məsafələrin eyniliyi ilə;

- yan üzlərin hamar hazırlanması ilə;

Fərqlənir:

- lövhələrin-şanələrin üst səthində 3 xanə olması və onların rəngli kanallarla ayrılması ilə;
- birinci xanədə 1-3, ikinci xanədə 4-6, üçüncü xanədə 7-9 xalın olması ilə;
- şanələrin arxa səthinin ortasında rəngli R hərfinin olması ilə;
- hərfin ətrafında natamam rəngli çevrənin və hərfin aşağı hissəsindən çıxan rəngli şüaların işlənməsi ilə;
- xanələrin üst və alt səthlərinin kənarında lövhə boyunca çıxıntının işlənməsi ilə;
- şanələrin üst və alt səthlərindəki nişanların konkret ölçüləri ilə.

(76) Ахмедов Расул Магомед оглы

(54) Игральные пластинки-шаны интеллектуальной игры “Рахшанлы”.

(57) Игральные пластинки-шаны интеллектуальной игры “Рахшанлы” характеризующиеся:

- изготовлением в форме прямоугольника;
- определённым соотношением размеров;
- выполнением очков в виде ямочки;
- равным расстоянием между очками;
- изготовлением боковых сторон плоскими.

Отличающаяся:

- наличием на лицевой стороне трёх полей, разделённых цветными каналами;
- выполнением в первом поле 1-3, во втором поле 4-6, в третьем поле 7-9 очков;
- наличием цветной буквы R на обратной стороне;
- исполнением неполного цветного круга вокруг буквы и исходящих от нижней части буквы цветных лучей;
- выполнением обрамления по всему краю на лицевой и обратной сторонах шаны;
- исполнением в конкретных размерах всех знаков на лицевой и обратной сторонах шаны;

(21) N 97.0025

(22) 05.09.97

(51) 9-01
 (71)(73) Primaljo Ltd.,(Fin)
 (72) Nikolas Verbelyi (UK)
 (54) Butulka.

(57) Butulka sənaye nümunəsi aşağıdakı zəruri əlamətlər toplusu ilə xarakterizə olunur:

- gövdənin uzun silindrik formada hazırlanması ilə;
- boğazlığın silindrik formada hazırlanması ilə;
- boğazlığın sonunda həlqəşəkilli çələnqin olması ilə;
- kürrəyəoxşar çiyinlərin plastikası ilə;

Fərqlənir:

- boğazlığın diametri bir-birindən fərqlənən iki silindrik hissədən ibarət olması və onların keçidində ensiz həlqənin işlənməsi ilə;
- çələnqin altında üst və alt səthləri içəriyə doğru dəyirmilənmiş üstü seyrək naxışlı enli həlqənin olması ilə;
- gövdənin ön divarında V şəkilli simvolun işlənməsi və simvolun ujarının gövdənin yan divarlarında batıq əmələ gətirməsi ilə;
- butulkanın oturajaq çevrəsi boyunca qapanmayan hörukşəkilli naxışın olması ilə;
- oturajağın mərkəzinin_____ şəklində içəriyə doğru əyilməsi ilə.

(71)(73) Primalco Ltd., (Fin)
 (72) Николас Вербели
 (54) БУТЫЛКА.

(57) БУТЫЛКА ХАРАКТЕРИЗУЮЩАЯСЯ:

- решением бутылки с удлинённым цилиндрическим корпусом;
- выполнением горловины в цилиндрической форме;
- наличием в конце горловины кольцеобразного венчика;
- пластической проработкой плечиков бутылки сферообразной формы.

Отличающаяся

- выполнением горловины из двух частей различных по диаметру и на переходе с узким кольцом;

- наличием под венчиком слегка декорированного широкого кольца с округлёнными нижней и верхней поверхностями;
- решением на передней стенке V-образного символа образующего углубления на боковых сторонах;
- наличием на основании незамыкающегося колосообразного узора вдоль периметра;
- наличием ____ образной вогнутости в центре основания.

(21) N 97.0020

(22) 27.05.97

(51) 9-03

(71)(73) Lotte Confectionery Co Ltd.,(Kor)

(72) Hae Geun Yoon

(54) Şirniyyat qutusu.

(57) Şirniyyat qutusu aşağıdakı zəruri əlamətlərlə xarakterizə olunur:

- qutunun düzbujaqlı paralelepiped formasında hazırlanması ilə;
- qutunun tərtib olunmasında fotomontaj metodu ilə yerinə yetirilən şirniyyat məmulatı təsvirinin istifadə edilməsi ilə;
- üst və alt üzlərin aşağıdakı tərtibatı ilə:
yuxarı sağ tərəfdə kakao dənələri üzərindələndən düzəldilmiş çoxşüalı ulduz, sağ tərəfdə finjan şəkli; mərkəzdə ovalşəkilli dayaz qabın içərisində disk formalı pirocna qat-qat düzümü və iç qatı görünməklə qabın sağ tərəfinə söykənən qövşşəklində kəsik pirocna kompozisiyası;
- qutunun yan üzlərinin tünd fonda işlənməsi ilə;

Fərqlənir:

- yan üzlərdə sağ tərəfdə iç qatı görünən qövşşəkilli kəsik pirocna şəklinin, sol tərəfdə isə çox tünd rəngdə düzbujağın olması ilə;
- qutunun arxa yan üzündə iki kontrast rəngli müxtəlif ölçülü düzbujaqlının olması ilə;
- qutunun üst və alt üzlərinin yuxarı hissəsində ön planda tünd rəngli fiqurun, aşağı hissəsində iki kəsikdən ibarət tünd rəngli elətin olması ilə;
- qövşşəkilli kəsik pirocna təsvirində açıq rəngli iç qatın qalın işlənməsi ilə.

(71)(73) Лотте Жонфежтионерй Жо Лтд.,(Кор)

(72) Хаэ Геун Йон

(54) Коробка для кондитерских изделий.

(57) Коробка кондитерских изделий характеризующаяся:

- выполнением коробки в форме прямоугольного параллелепипеда;
- использованием в оформлении коробки изображения кондитерского изделия, выполненного методом фотомонтажа;
- проработкой верхней и нижней сторон со следующим оформлением: в верхнем левом углу многолучевая звезда, выполненная из ленты, под ней рассыпанные зёрна какао-бобов, в правой верхней части кружка, в центре композиции овальное блюдо с пирожными дискообразной формы, на правый край которого опирается пирожное с дугообразным вырезом, показывающим начинку;
- наличием в правой части передней боковой стороны изображения пирожного с дугообразным вырезом, показывающим начинку;
- наличием тёмного фона боковых сторон;

Отличающаяся:

- наличием в правой части левой и правой боковых сторон изображения пирожного с дугообразным вырезом, показывающим начинку, в левой части прямоугольника тёмного цвета;
- оформлением задней боковой стороны в форме двух контрастно окрашенных прямоугольников разного размера;
- наличием в верхней и нижней сторонах сверху фигуры тёмного цвета в двух кусках;
- выполнением изображения пирожного с дугообразным вырезом с толстым слоем светлой начинки.

(21) N 99.0049

(22) 31.05.99

(51) 6-06

(76) Ələkbərov Fikrət Sultan oğlu

İsmayıl Türk Yusif oğlu

(54) Mebel profili.

(57) Mebel profili (3 variantda) aşağıda göstərilən mühüm əlamətlər toplusu ilə xarakterizə olunur:

- qalınlığı 1 mm olan plastik kütlədən, əsasən eninə görə bir-birindən kəskin fərqlənən iki perpendikulyar müstəvi şəklində və ensiz müstəvinin enlini

mərkəzi oxa paralel xətt boyunca iki müxtəlif hissəyə ayrılmış kimi hazırlanması ilə;

- enli müstəvinin üzərində böyük tərəfi üstə yerləşərək, onun çox hissəsini tutan düzbujaqlı paralelepipedin yerinə yetirilməsi ilə;
- açıq tilləri üzrə mebel lövhəsinə geydirilmək üçün çıxıntıların hazırlanması ilə;

1 variant fərqlənir:

- bir-birinə perpendikulyar müstəvilərin məmulatın xarici səthi ilə xarici bujağı yumrulanmış bir kiçik və xarici bujağı kəsilmiş bir böyük düzbujaqlı paralelepiped əmələ gətirməsi ilə;
- məmulatın xarici səthində qanovun yerinə yetirilməsi ilə;

2 variant fərqlənir:

- bir-birinə perpendikulyar müstəvilərin məmulatın xarici səthi ilə xarici bujağı yumrulanmış iki eyni düzbujaqlı paralelepiped əmələ gətirməsi ilə;
- məmulatın xarici səthində qanovun yerinə yetirilməsi ilə;

3 variant fərqlənir:

- bir-birinə perpendikulyar müstəvilərin məmulatın xarici səthi ilə bir tərəfi qövşəkilli düzbujaqlı paralelepiped və düzbujaqlı üçbujaq prizma əmələ gətirməsi ilə;

(76) Алекперов Фикрет Султан оглы
Исмаил Турк Юсиф оглы

(54) Мебельный профиль.

(57) Мебельный профиль характеризующийся:

- изготовлением из пластмассы толщиной 1 мм, в основном, в виде двух взаимно-перпендикулярных плоскостей, резко отличающихся по ширине и разделившейся узкой плоскостью широкую на две разные части вдоль линии параллельной центральной оси;
- наличием прямоугольного параллелепипеда, лежащего широкой стороной на широкой плоскости и занимающей её большую часть;
- изготовлением выступов для насадки на мебельную доску по открытым рёбрам сторон:

1 вариант отличающийся:

- наличием одного большого с округлённым наружным углом и одного маленького с усечённым наружным углом прямоугольных параллелепипедов, образующихся взаимноперпендикулярными плоскостями и наружной поверхностью профиля;
- выполнением канавки на наружной поверхности профиля;

2 вариант отличающийся:

- выполнением двух одинаковых прямоугольных параллелепипедов с округлённым наружным углом, образующихся взаимно-перпендикулярными плоскостями и наружной поверхностью профиля;
- выполнением канавки на наружной поверхности профиля;

3 вариант отличающийся:

- наличием прямоугольного параллелепипеда с вогнутой дугообразной наружной стороной и прямоугольной треугольной призмы, образующихся взаимно-перпендикулярными плоскостями и наружной поверхностью профиля.

(21) N 99.0048

(22) 31.05.99

(51) 6-06

(76) Ələkbərov Fikrət Sultan oğlu
İsmayıl Türk Yusif oğlu

(54) Mebel profili.

(57) Mebel profili (3 variantda) aşağıda göstərilən mühüm əlamətlər toplusu ilə xarakterizə olunur:

- qalınlığı 1 mm olan plastik kütlədən yarımsilindr formada hazırlanması ilə;
- diametr müstəvisinin mərkəzi oxundan müstəviyə perpendikulyar arakəsmənin yarımsilindrin iç divarına söykənməsi ilə;
- yarımsilindrin yarım dairə şəkilli divarının hər iki kənarından diametr müstəvisinə perpendikulyar istiqamətdə profilin uzunluğu boyunca yarımsilindrdən qabağa çıxması ilə;
- açıq tillər boyunca mebel lövhəsinə geydirilən çıxıntılardan hazırlanması ilə;

1 variant fərqlənir:

- qabağa çıxan tərəflərdən birinin diametr müstəvisi üzərində kiçik tərəfi üstə yerləşən düzbujaqlı paralelepipedin böyük yan tərəfi olması, ikinci böyük yan tərəfin diametr müstəvisinin mərkəzi oxuna söykənməsi ilə;

2 variant fərqlənir:

- qabağa çıxan tərəflərdən birinin diametr müstəvisi üzərində böyük yan tərəfi üstə yerləşən düzbujaqlı paralelepipedin kiçik yan tərəfi olması ilə;

3 variant fərqlənir:

- diametr müstəvisinə perpendikulyar qabağa çıxan hər iki tərəfin və onların paralel olan əlavə daha iki uzun eyni ölçüdə olması ilə.

(76) Алекперов Фикрет Султан оглы

Исмаил Турк Юсиф оглы

(54) Мебельный профиль.

(57) Мебельный профиль характеризующийся:

- изготовлением из пластмассы толщиной около 1 мм в форме полуцилиндра;
- выполнением перегородки перпендикулярной к диаметральной плоскости вдоль центральной оси опирающейся во внутреннюю стенку полуцилиндра;
- выполнением полукруглой стенки полуцилиндра выступающей с обеих концов вперед в направлении, перпендикулярном плоскости диаметра;
- изготовлением выступов для насадки на мебельную доску по открытым ребрам сторон;

1 вариант отличающийся:

- наличием прямоугольного параллелепипеда лежащего меньшей стороной на плоскости диаметра, большая сторона которого является продолжением полукруглой наружной стенки полуцилиндра, а вторая большая сторона опирается на центральную ось плоскости диаметра;

2 вариант отличающийся:

- наличием прямоугольного параллелепипеда лежащего большей стороной на плоскости диаметра, меньшая сторона которого является продолжением полукруглой наружной стенки полуцилиндра;

3 вариант отличающийся:

- выполнением продолжении полукруглой стенки с обеих концов и между ними дополнительно ещё двух параллельно им плоскостей в одинаковых размерах.

(21) N 99.0047

(22) 31.05.99

(51) 6-06

(76) Ələkbərov Fikrət Sultan oğlu

İsmayıl Türk Yusif oğlu

(54) Mebel profili.

(57) Mebel profili (2 variantda) aşağıda göstərilən mühüm əlamətlər toplusu ilə xarakterizə olunur:

- qalınlığı 1 mm olan plastik kütlədən hazırlanması ilə;
- eninə görə bir-birindən kəskin fərqlənən və bir-birinə perpendikulyar olan iki müstəvi formasında hazırlanması ilə;
- müstəvilərin xarici tillərin məmulatın xarici divarını təşkil edən lövhə ilə qapanması ilə;

- ensiz müstəvinin enlini arakəsmə kimi onun daxili üzündə uzununa mərkəzi oxa paralel xətt üzrə iki hissəyə ayırması ilə;

Fərqlənir:

- enli müstəvinin xarici üzündə ona perpendikulyar dörd eyni ölçülü müstəvinin birləşməsi və bu müstəvilərin açıq tillərinə mebel lövhəsinə geydirilmək üçün çixıntıların hazırlanması ilə;

1 variantda:

- məmulatın xarici divarının bir-birinə perpendikulyar müstəvilərlə xarici bujağı yumrulanmış iki düzbujaqlı paralelepiped əmələ gətirilməsi ilə;
- məmulatın xarici divarında uzunluq boyunca qanov keçməsi ilə;

2 variantda:

- məmulatın xarici divarının bir-birinə perpendikulyar müstəvilərlə en kəsikdə tərə bujağı böyük radiusla yumrulanmış bərabər-yanlı üçbujaq olan prizma əmələ gətirməsi ilə;

(76) Алекперов Фикрет Султан оглы
Исмаил Турк Юсиф оглы

(54) Мебельный профиль.

(57) Мебельный профиль характеризующийся:

- изготовлением из пластмассы толщиной около 1 мм;
- выполнением внутри изделия двух взаимоперпендикулярных плоскостей, резко отличающихся по ширине;
- соединением наружных рёбер перпендикулярных плоскостей листом, являющимся наружной стенкой изделия;
- разделением широкой плоскости на две части узкой плоскостью вдоль её продольной центральной оси;

Отличающаяся:

- выполнением на наружной стороне широкой плоскости четырёх перпендикулярных ей плоскостей, на наружных рёбрах которых изготовлены выступы для насадки на мебельную доску;

1 вариант:

- образованием наружной стенкой и взаимоперпендикулярными плоскостями двух прямоугольных параллелепипедов с закруглённым наружным углом;
- выполнением по центральной линии наружной стенки канавки;

2 вариант:

- образованием наружной стенкой и взаимоперпендикулярными плоскостями призмы, равносторонним треугольником в сечении с закруглённым под большим радиусом наружным углом.

(21) N 96.0013

(22) 17.04.96

(51) 2-01, 2-02

(71)(73) Warnajo İnj, US

(72) Alis Strouqo

(54) Alt paltarı (8 variant).

(57) Alt paltarı aşağıdakı zəruri əlamətlər toplusu ilə səjiyyələnilir:

- aşağı hissədə xiştək yerləşdirilməsi ilə;
- xiştəyin oricinal forması ilə;
- xiştəyin modelin qabaq tərəfində yerləşən hissəsinin düzbujaqlı formada ijra edilməsi ilə;

Fərqlənilir:

- xiştəyin modelin arxa tərəfində yerləşən hissəsinin bərabəryanlı üçbujaq şəklində (və ya sirvi ortada) yerinə yetirilməsi ilə;
- xiştəyin arxa hissəsinin bu məmulatı geyən insanın ayaqları arasında yerləşməsi ilə;
- xiştəyin arxa tərəfinin sivri ujunun (üçbujağın təpəsi) vertikal tikişin altında yerləşməsi ilə;
- məmulatın aşağı hissəsinin ayaqlar üçün açılan yerdə plastik işlənməsi ilə;

1 variant:

- ayaq üçün kəsiyi böyük olan qadın bikinisi şəklində hazırlanması ilə;

2 variant:

- böyür tərəfləri nisbətən uzun olan qadın qısa tumanı şəklində hazırlanması ilə;

3 variant:

- qrasiya şəklində hazırlanması ilə;

4 variant:

- böyür tərəfləri uzun olan kişi tumanı şəklində hazırlanması və bel dairəsi üzrə ensiz kəmərin tikilməsi ilə;

5 variant:

- qabaq tərəfdə ensiz rezin tikilmiş kişi tumanı şəklində hazırlanması ilə;

6 variant:

- ayaq üçün kəsiyi böyük olan və bel dairəsi üzrə ensiz kəmərtikilmiş kişi bikinisi şəklində hazırlanması ilə;

7 variant:

- bel dairəsi üzrə enli kəmər tikilmiş kişi idman tumanı şəklində hazırlanması ilə;

8 variant:

- ayaq üçün kəsiyi böyük olan qadın alt tumanı şəklində hazırlanması ilə.

(71)(73) Варнажо Инж, УС

(72) Элис Строго

(54) Нижнее бельё.

(57) Нижнее бельё характеризующееся:

- расположением в нижней части изделия ластовицы;
- оригинальной формы ластовицы;
- выполнением части ластовицы, расположенной на передней стороне модели нижнего белья в прямоугольной форме;

Отличающееся:

- выполнением части ластовицы, расположенной на тыльной стороне изделия в виде равнобедренного треугольника;
- расположением тыльной части ластовицы в промежности носящего это изделие человека;
- расположением остrokонечного окончания (или вершины треугольника) тыльной части ластовицы под вертикальным швом изделия;
- пластическая проработка нижней части изделия по вырезам ног;

1 вариант:

- выполнением в виде бикини для женщин с большим вырезом для ног;

2 вариант:

- выполнением в виде женских трусов с широкими боковыми полотнами;

3 вариант:

- выполнением в виде грации;

4 вариант:

- выполнением в виде мужских трусов с широкими боковыми полотнами и нешироким поясом по талии;

5 вариант:

- выполнением в виде мужских трусов с узким вшивным поясом на передней стороне;

6 вариант:

- выполнением в виде мужских бикини с большим вырезом для ног и с вшивным поясом на талии;

7 вариант:

- выполнением в виде мужских спортивных трусов с широким круговым поясом;

8 вариант:

- выполнением в виде женских трусов с большим вырезом для ног.

(21) N 94.0009

(22) 01.08.97

(51) 2-02

(71)(73) Azərbaycan Dövlət Əməyin Mühafizəsi və Təhlükəsizlik Texnikası Elmi-tədqiqat İnstitutu (AzDƏMTTETİ)

(72) Əmirov Zaur Rasim oğlu

Abdullayeva Sofya Semenovna

Kiyevskiy Maks Abramoviç

(54) İş paltarı.

(57) İş paltarı aşağıdakı əlamətlərlə səjiyyəlidir:

- qabaq tərəfləri mərkəzdə düymələnən və küləkdən mühafizə üçün qoruyucu qapağı olan gödəkçənin olması ilə;
- qabaq tərəfdə qoyma diz örtükləri və üstdən tikilən jibləri olan şalvarla;
- düymələrlə yaxalığa bərkidilən boğazaltı hissənin olması ilə;

Fərqlənir:

- xam neftdən, yağlardan və dəniz suyundan mühafizə qabiliyyəti olan parçadan hazırlanması ilə;
- fiksasiya elementləri olan düymələnən istiləşdiriji alt kostümün olması ilə;
- şalvarın aşağısının bərkidilmə elementləri ilə;
- üz ətrafında qaytanla yığışdırıla bilən pelerinli çıxan başlıqla;
- siqnal elementinin olması ilə;
- molniya şəklində ijrə edilən mərkəzi bağlanmanın olması ilə;
- şalvarın addım tikişlərində qıç arası xiştəyin qoyulması ilə;
- qoyma diz örtüklərinin elastik qatlı daxili jib şəklində ijrə olunması ilə;
- asma ilgək və düymə şəklində bağlamalı geniş jiblərin olması ilə;

(71)(73) Азербайджанский Государственный Научно-исследовательский Институт Охраны Труда и Безопасности.

(72) Амиров Заур Расим оглы
Абдуллаева Софа Семёновна
Киевский Макс Абрамович

(54) Рабочая одежда.

(57) Рабочая одежда характеризующаяся:

- наличием куртки с центральной бортовой застёжкой и ветрозащитным клапаном;
- наличием брюк с наколенниками, накладными карманами на передних половинках;
- подбородочной частью, прикрепленной пуговицами к воротнику:

Отличающаяся:

- выполнением из материала, защищающего от воздействия сырой нефти, масел и морской воды;
- наличием пристёгивающегося утепленного нижнего белья с элементами фиксации;
- элементом крепления низа брюк;
- съёмным капюшоном с пелериной, стягиваемы тесьмой по лицевому вырезу;
- наличием сигнального элемента;
- наличием бортовой застёжки, выполненной в виде молнии;
- наличием ластовиц в шаговых швах брюк;
- выполнением наколенников в виде внутреннего кармана с амортизированной прокладкой;
- наличием объёмных карманов с зажимами в виде навесной петли и пуговицы.

(22) 09.12.96

(51) 9-02

(71)(73) Ketberi Şvepps PLK

(72) Aleksandr Yan (UK)

(54) Konteynerin yuxarı hissəsi.

(57) Konteynerin yuxarı hissəsi aşağıdakı mühüm əlamətlər toplusu ilə səjiyyələnir:

- dairəvi forma ilə;
- pərçimlə krnteynerin üst divarına bərkidilən lingdən ibarət konteynerin açılması üçün qurğunun olması ilə;
- lingin ellips formasında hazırlanması ilə.

(71)(73) Cadbury Schweppes plc, (UK)

(72) Александр Ян

(54) Торец контейнера.

(57) Торец контейнера, характеризующийся:

- круглой формой;
- наличием устройства для открытия контейнера, содержащего рычаг, прикрепленный к торцевой стенке контейнера посредством заклёпки;
- выполнением рычага в форме эллипса.

(21) N 97.0019

(22) 09.12.96

(51) 9-02

(71)(73) Alxazov Siyavuş Məmmədiyyə oğlu

(72) Alxazov Siyavuş Məmmədiyyə oğlu

Məmmədov Mürşüd İsmayıl oğlu

Alxazova İradə Siyavuş qızı

Xəlilzadə Şəhla Əli qızı

(54) Ölçü cihazı.

(57) Ölçü cihazı aşağıdakı mühüm əlamətlər toplusu ilə səjiyyələnir:

- korpusun dairəvi arakəsmə ilə iki sektora bölünmüş düzbujaqlı çərçivə hazırlanması ilə;
- korpusun yan tərəflərinin qövsvari en kəsikdə yerinə yetirilməsi ilə;
- korpusun yan üzlərinin yuxarı sektor səviyyəsində aşağıya nisbətən enli hazırlanması ilə;
- korpusun oturağının dairəvi, üstünün düzbujaqlı formada hazırlanması ilə;
- korpusun üst tərəfində elektromaqnit halqanın yerləşdirilməsi ilə;

- korpusun mərkəzi valı üzərində çərçivədən kənarında üç elektrodun bir-birindən izolə edilmiş şəkildə qatlarla yerləşdirilməsi və üstdən qayka və şayba ilə yivli oxa bərkidilməsi ilə;

Fərqlənir:

- korpusun arxa tərəfində ona bərkidilən yarımhalqa qövsün üst şissəyə lap yaxın yerləşdirilməsi ilə;
- korpusun üst sektorunda simmetriya oxu boyunca aşağıdan yuxarıya doğru uzanan ikili qövsün yarımhalqa qövsə bərkidilməsi ilə;
- yuxarı sektorda öndən görünüşdə arakəsməyə düzbujaqlı detalın bərkidilməsi ilə;
- aşağı sektorda bujaq qeoxordunun yerləşdiyi plankanın hər tərəfdən görünən dörd dayaq üzərində oturdulması ilə;
- altdakı dairəvi oturajağın mərkəzində çərçivəni oturtmaq üçün vtulkanın qoyulması ilə.

(71)(73) Алхазов Сиявуш Мамедийя оглы

(72) Алхазов Сиявуш Мамедийя оглы

Мамедов Муршуд Исмаил оглы

Алхазова Ирада Сиявуш кызы

Халил-заде Шахла Али кызы

(54) Измерительный прибор.

(57) Измерительный прибор характеризующийся:

- изготовлением корпуса в виде прямоугольной рамки, разделённой круглой перегородкой на два сектора;
- выполнением боковых сторон рамки дугообразного поперечного сечения;
- выполнением боковых сторон корпуса в верхнем секторе шире, чем в нижнем;
- выполнением основания корпуса круглой, верха прямоугольной форме;
- размещением сверху корпуса электромагнитного кольца;
- размещением вала вне рамки над электромагнитным кольцом, состоящего из трёх электродов, изолированных друг от друга, закреплённых шайбой и гайкой к резьбовой оси;

Отличающийся:

- закреплением к полукольцевой дуге рамки, удлинённой двойной дуги, протянувшей снизу вверх по оси симметрии, в верхнем секторе рамки;
- размещением ближе к верхней стороне рамки и закреплённой к ней полукольцевой дуги, видимой с задней стороны;
- размещением и закреплением прямоугольной детали на кольцевой перегородке, видимой только с передней стороны рамки и находящейся на верхнем её секторе;
- посадкой планки с угловым реохордом, находящейся на нижнем секторе, на четырёх ножках, видимых со всех сторон рамки;

- размещением втулки в центре кругового основания низа рамки в целях посадки её в корпусе.

(21) N 98.0043

(22) 30.11.98.

(51) 10-05

(76) Bayramov Azad Ağalar oğlu

Hajiyev Namiq Jəfər oğlu

Paşayev Arif Mirjəlal oğlu

(54) Dozimetr “Şüa”.

(57) Dozimetr “Şüa” aşağıdakılarla səjiyyələninir:

- düzbujaqlı paralelepiped formasında iki hissədən ibarət hazırlanması ilə;
- ön paneldə döstərijiyənin indikasiyası panelinin hazırlanması ilə;
- ön paneldə dozimetri istehsal edən zavodun embleminin təsviri ilə.

Fərqlənir:

- ön panelin üst səthə doğru çəpəki hazırlanması ilə;
- ön paneldəki siqnal diodu ilə;
- korpusun sağ yan səthində dərinə salınmış düymələrlə;
- rəngi gövdənin rəngindən fərqlənən şelkoqrafiya metodu ilə işlənmiş emblem və yazılarla;

1-ji variantda

- işıq diodunun tabloda sağda yerləşməsi ilə;
- üst yazıların kiril əlifbasında işlənməsi ilə;
- sağ yandakı üç düymənin düzbujaqlı rəngli haşiyəyə alınması ilə;

- emblemin üstündə düz xətt şəklində haşiyənin olması ilə;

2-ji variantda

- işıq diodunun tablodan solda yerləşməsi ilə;
- yazıların latın qrafikasında işlənməsi ilə;
- aşağıda Milli Aviasiya Akademiyasının embleminin təsviri ilə;
- arxa tərəfdə qayıq üçün dəşiklər hazırlanması ilə.

(76) Байрамов Азад Агалар оглы
Гаджиев Намик Джафар оглы
Пашаев Ариф Мир-Джалал оглы

(54) Дозиметр “Шуа”.

(57) Промышленный образец – дозиметр “Шуа” характеризующийся:

- выполнением в форме прямоугольного параллелепипеда, состоящего из двух половинок;
- выполнением на передней панели табло для индикации показаний;
- выполнением на передней панели внизу, эмблемы изготовителя дозиметра.

Отличающийся:

- выполнением на передней панели скоса к верхней поверхности;
- расположением сигнального диода на передней панели;
- выполнением кнопок, утопленными в корпусе на правой боковой поверхности;
- выполнением надписей методом шелкографии цветом, отличающимся от цвета корпуса;

1-й вариант:

- расположением светодиода справа над табло;
- выполнением надписей на кириллице;

- выполнением трёх кнопок на правом боку, окружёнными цветовым кантом прямоугольной формы;

2-й вариант:

- расположением светодиода слева над табло;
- выполнением надписей на латинской графике;
- выполнением эмблемы Национальной Авиационной Академии ;
- выполнением на обратной стороне отверстия для ремешка.

(21) 98.001

(22) 28.08.98

(51) F 24 F 3/00

(76) Ələkbərov Fikrət Sultan oğlu

(54) Havanın kondisiyalaşması üçün qurğu.

(57) Havanın kondisiyalaşması üçün qurğu gövdə və ventilyatordan ibarət olub, onunla fərqlənir ki, daxil olan havanın yolunda divarları torşəkilli və içərisi ağaj kömürü ilə doldurulmuş qutu, onun üzərində isə dibi kömürü təmizləyərək islatmaq imkanı ilə hazırlanan islatma kamerası yerləşdirilmişdir.

(76) Алекперов Фикрет Султан оглы

(54) Устройство для кондиционирования воздуха

(57) Устройство для кондиционирования воздуха, имеющее корпус и содержащее вентилятор, отличающееся тем, что по ходу приточного воздуха расположен короб со стенами, выполненными в виде сетки, заполненный древесным углём, а над коробом установлена камера орошения с дном, выполненным с возможностью регулируемого орошения угля.

Bildirişlər

Извещения

İxtiralar

Изобретения

Patentləşdirilmiş ixtiraya görə hüququn verilməsi

P 960006 və P 980012 n-li ixtira patentlərinin sahibi "Bionika" firması, həmin patentlərə görə bütün hüquqlarını Əbilov Əbdülrza Həjibala oğluna verir.
Müqavilənin qeydiyyat tarixi: 13.12.1999

Передача прав по патенту на изобретение

Патентовладелец, фирма "Бионика", передает все права на изобретение по патентам P960006 и P980012 Абилову Абдулрзе Гаджибала оглы.
Дата регистрация договора: 13.12.1999

Patentləşdirilmiş ixtiraya görə hüququn verilməsi

P 990083 n-li ixtira patentinin sahibi "SHELL AGRAR GmbH & Co., Germany" firması, həmin patentə görə bütün hüquqlarını "SHELL INTERNATIONALE RESEARCH MAATSJHAPPIC B.V., Netherlands" firmasına verir.

Müqavilənin qeydiyyat tarixi: 10.01.2000

Передача прав по патенту на изобретение

Патентовладелец, фирма "СЦЕЛЛ АЭРАР ЭмбШ & Жо., Эрманй", передает все права на изобретение по патенте P990083 фирмы "СЦЕЛЛ ИНТЕРНАТЫОНАЛЕ РЕСЕАРЖИЦ МААТСЖИЦАППЫГЪ Б.В., Нетшерландс".

Дата регистрация договора: 10.01.2000

№ 4(1 hissə) 1999-ju il Rəsmi Bülletendə, məlumatlar siyahısında dərij olunmuş dövlət rüsumunun ödənilməməsi ilə əlaqədar səhvən 990030 №-li patentin qüvvədən düşməsi verilmişdir. Göstərilən patent qüvvədə saxlanılır.

В перечне о прекращении действия патентов опубликованного в Официальном Бюллетене № 4 (1 часть) 1999 года указанный патент № 990030 считать ошибочным и право его действия сохраняется.

Mündəricat

	Səh.
1.İxtiraya dair iddia sənədləri barədə məlumatların dərj.....	3
2. İxtira üzrə iddia sənədlərinin sistemli göstərijisi.....	101
3.İxtira üzrə iddia sənədlərinin say göstərijisi.....	103
4.İxtiraya dair patentlər barədə məlumatların dərji.....	105
5.İxtiranın sistemli göstərijisi.....	212
6.İxtiranın say göstərijisi.....	214
7.Sənaye nümunələri və faydalı modellərə dair iddia sənədləri barədə məlumatların dərji.....	216
8. Bildirişlər.....	236

Содержание

	Стр.
1. Публикация сведений о заявках на изобретения.....	3
2. Систематический указатель заявок на изобретения.....	101
3. Нумерационный указатель заявок на изобретения.....	103
4. Публикация сведений о патентах на изобретения.....	105
5. Систематический указатель изобретений.....	212
6. Нумерационный указатель изобретений.....	214
7. Публикация сведений о полезных моделях и промышленных образцах.....	216
8. Извещения.....	236